Ryggetiketter i gl. bindet

251

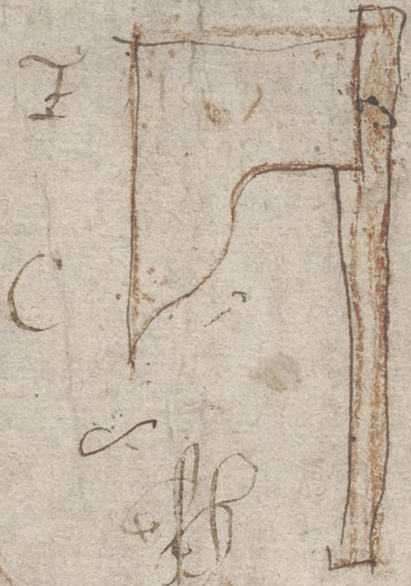
11

251

Obkladka prednia

Nº Inv: 851

Trzy kriewci y
~~[illegible]~~ ldow

Holna

O

H

ccLl.

Mowy Rozne Seymowe Weselne Pogrzebowe

Ab Anno Dni [illegible]

1689

Zebrane

Corr[exi]t Barwowski

Krotowa Czarna mieyska

Initium Sapientiae Timor Domini

Initium Sapientiae Timor Domini

Ex Libris Fran: Max: Ducis de Tenczyn
Ossolinski: Lunevillae d 12 7bris 1741.

Dziękowanie za Pieczęć W. Koronną przez JMości X. Denhoffa Biskupa Kamienieckiego Nominata Przemyskiego Kanclerza Wielkiego Koronnego na Seymie Anni 1689

Wracasz znowu do ulubionego siedliska swego fausti educatus sub Penetralibus pieszczony niegdy Dziada mego wypielengowany Jako za szczególnym W. K. M. P. M. M. dobrodzieystwem Orzeł Polski Naiaśnieyszy Miłościwy Królu Panie y Dobrodzieiu moy Miłościwy a czterdziestoletnie odprawiwszy w różnych wielkich Domach pomieszkanie po spustoszoney ustawicznemi woynami iako do Palestyńskiey ziemi Oyczyznie naszey zastępuiących się z fortuną moyrzesow antecessorow W. K. M. teraz pod szczęśliwym Berłem do obiecaney wraca się ziemi Portans ramum Oliwy Łaski y Dobrodzieystwa W. K. M. w Dom moy wnosząc Insignia. Który sobie na macierzyńskim Boporze moim iako w wczesni Spoczywał berle teraz się Herbownego Dzika mego Łaskami y Dobrodzieystwem W. K. M. oklaskanego nie [illegible]. Bo cóż to te zapierzliwego Panowania W. K. Mości wracaią się wieki za których iusz nie tylko Leo et agnus ale aquila et aper habitabunt confidenter. Rzucała do tych fortuna to złote mynistery wolnego narodu iabłko zorze do niego przez czas niemały zwabiaiące appetity aż oto za osobliwą W. K. M. y nigdy niezapomniałą ku Osobie moiey Inclinatią. Omni nobilior lustro mihi soli gloria contigit exactum nunquam memorata [illegible] duum. Szczycay się szczęściem swoiemi Mecenasowie Augustami Stylikonowie Theodozjuszami Parmenionowie Wielkiemi Alexandrami Bądź tych Panów y Monarchów Świata Pacis et Belli arbitri mnie ad opus ministery Świata Polskiego zawołanemu od Nayzwycięzszego Pana Trzeciego gradu suggraam Kto się zapatrzy na pierwsze zaraz młodość na męzne Serce niegne heroic odwagi W. K. M. przyznać musi że zwycięskiego była Campus arena. Fidelis W. K. M. P. M. M. przez krwawą odwagę y zaszczytu za Oyczyznę do Tronu drogę pierwszy nieprzyjacielską krwią [illegible] ki Populorum Królewsko zafarbowawszy Purpurę. Wrzały na Smo

nieustraszonego animuszu Tatarskie Kozackie Szwedzkie moskiewskie
na te Oyczyznę Insultus a iako wielka laska y Buława Pawża ma
gni laboris merces dostały się wprzód WKM. przyznać kaŷdy musiał
NB wsenacie Solonowi na woynie Herculesowi Polskiemu virtutibus ille
fortunam domuit nunqum levantibus alte intumuit rebus sed mens
circumflua luxu noverat intactam servare ...iko rygorem duszy
była wnundali populorum całego krajmu wywrodana Potęga coo
geiriet faciem tand do ostatniego te Oyczyznę przywiodła
kszanku gdyby nieprzeczoma pod podkayeami y nasamym Baty
kamy łacinskim wierszem ogłoszona inter purgurati Senatus ap
plausum WKM dzielność tak oczywistey zabiegła zgubie. Pod
—ludea to były żadnemi wiekami niezapomniany Chocims kiedy kie
dy WKM. PMM. znioszy na głowę Potęge Othomanską pursu
zaraz natamtym placu wolnego narodu abys mu panował ode
brał desideria quod ego titulis omnibus speciosius reor quod no
men tuum non trabibus aut saxis sed munimentis wtemd laudis
— Inscribitur. a kiedy iusz więcey znieść niemogły grati civium
animi tey consurecy ze adequata niewidziały merchi et virtuti
bus WKM Pana Miłościwego pomimo to co naydoskonalszego mieć
mogły Status Regni nostri Salutem Populorum Berło y Koronę pod
nogi Victoris Orbis rzuciły. Niepierwy iej WKM. podniesioną
naglowę swoią włożył aż przez dwu lecie od elekcy do korona
cyi starszy Potęgę nieprzyiacielską kraie nasze od dalszych
Ingress Pogańskich asekurowałeś continuum simili servans
in lege tenorem tak Państwo swoie uspokoiwszy od Granic nie
przyiaciół zgubiwszy albo wsamych tylko kamienieckich mu
NB rach zawarszy. niepróżnowała alta spirans Heroica mens WKM
ale y wcudzych Państwach szukała nieprzyiaciela. Non uhlo
est ad usum secundorum & adversa venisse cum secunda feli
ces adversa magnos probent. Póki świata stawać będzie nie
wynidzie zust potomnych dzieków. Narrabunt Patres filys
suis niezapomnio Historików pióra Obwonionego Wiednia
oswobodzonego w półtorasta od Pogańskiey lat styggonium

Pokazanego Sąsiadom woiowania Sposobu otworzony drogi do Podbi-
tych pod moc Chrześciańską Rady y Belgradu, iednym słowem niepo-
równa nigdy z żadnym Monarchą W. K. Mu P. m. Mściwego virtutum et gloria-
rum prodigia, iaśniei zawsze będą, w których nieśmiertelna W. K. Mci
Sława vivit adhuc completą vagis Sermonibus aures quam nec ventura sile-
bunt lustra nec ignota rapiet sub nube vetustas. Pod tak niezwyciężonym
Panem rzekę lepiey całego Swiata Cudem, kiedy ja nad spodziewanie moie
woli iego interpres et publici officij vox fio, retinet verba pudor, iakimbym
miał Dobrodzieystwu Creatora mego respondere podziękowaniem. Fortun-
ne zawsze widzi trini numeri Domowi moiemu omen, kiedy co Zygmunt
trzeci zaczął W. K. Mc P. m. Mściwy Jan Trzeci in immensum auxisti, y owszem
takie uczyniłeś dobrodzieystwo, w którym nec visus es habere primum nec vi-
dere sequentem, kiedy co pomieniony Zygmunt in Sago uwiesieniem ad Saecula-
res curules pokazał, łaskawością to W. K. M. P. Mściwy in toga ereditsi, gdy pier-
wszego mnie z Domu mego powtórnym condecorasti Biskupstwem, y iako
by in certamen uyprowadziwszy Bogoboyny Rzym, to W. K. M. spra-
wiłeś ze Senatu Exemplum gratiae Innocentia, w ten czas gdy W. K. Mci
P. m. Mściwy Biskupią we mnie Infułę Cardinalskim Oyciec Swięty domnoy
decoravit Biretem. Jusz się były po Zygmuncie nachyliły dewira No-
stra, W. K. Mści de industria servatum est, że iuż nie iako Fa-
bius Cunctando, ale iako Joannes maximus beneficia donando nobis
restituisti rem. Posadziłeś W. K. M. tyle Nas w Senacie Pan dobry y
łaskawy ieden, ile każdy z osobna ze wszytkich Antecessorów W. K.
Mści non praestitit. A to niech niebędzie nayskutecznieysza wdzię-
czności za dzisieysze Dobrodzieystwo thessera, fateri beneficium. Kie-
dy bym Tysiącem Języków mówić albo mógł albo umiał, nigdy
bym nieuynalazł tyle Liter w słowach, ile mnym obligów y obowią-
zków zniskim upaść podziękowaniem Królowey Jeym. P. m. Mściwey
która tenerrimo affectu, maternis ij ueribus piastowała zawsze
fortunnę moię na Dworze W. K. Mci. Cieszyli się zawsze z tego
Officiales Rzymscy, kiedy mieli sobie Junonem propitiam, ta-
kiesz mnie właśnie potkało szczęście u tey pełney mądrości
pełney pobożności Junony naszey Polskiey. Niemasz tego Kr-
iaśnieysza Mściwa Pani (doznałem na Tobie) któremu byś do-
pusciła kiedy tristem a facie sua discedere. Ubiie kiedy ia Dobro-
dzieystw twoich y pod zimny marmur z sobą zabierai obligiwie się
pamięci: Te Cuncta loquetur Tellus, te varijs scribent in floribus
bus horas, longa perpetui ducent in Saecula fasti. Kięgnoge
przepomniey y Królewiców Jchmościów P. m. Mściwego wdzięczniące

Naprzod od Krolewica Imc Jakuba cnoty dziet Oycowskich vero, heredę, życzę aby za ich ktorą uznawąm zawsze y uznawatem Panskę ku mnie dobroć na pierwszych Swiata Thronach Regalium virtutum pedisequa vystawiła Fortuna. His ego Nec Decios pulchros fortesq Metellos gratulerim non qui Penum domuere ferocem Scipiadas Gallisq genus fatale Camillos. Ubzniecę we mnie y potym życiu należytą wdzięczności iedyney Siostrze W Xmći Xiężnie Jeymu Radziwiłowey Podkanclerzyney y Hetmanowey W X Litt. ktora primam partem łaski y Dobrodzieystwa W Xmći na niezasłużoną moię wniesła osobę. Ubiecka Iasnieyszy Mściwy Krolu P Mściwy kiedy ia C że dawnieyszych venerabundo zamilczę silentio po wielkich Sudziałach Xiu Imc Kardynale y Xciu Biskupie Krakowskim y niedawno in hoc opere zmarłym Imc Panu Wielopolskim, tentak wielki kleynot z zwyczayskiey W Xmci odbieram ręki, z tą Protestaciyą że W Xmci Dobrodzieiowi memu szczerą wdzięczności prawdziwą wierności, stateczną przy osobie y Dostoienstwie Jego wiarę. Przeswietnemu Senatowi brateiską observanciyą a mianowicie Imc X. Biskupowi Płockiemu Mm Panu ktory magno W Xmći iudicio censeri godnym Pieczęci quam esse maluit, debitam venerationem Equestri Ordini liberum aditum, y należytą u Boha W Xmća przysługę voueo et promitto, to co wspomniony na początku Dział moy Ossolinski Władysławowi Swemu na Podwoiach Pałacu tuteyszego, iamie zwyciężonemu Janowi memu na Sercu moim nigdy niezmazanym zapisuię charakterem: mihi tam beneficio numini non laves ciuntadat aut fores, sed vita et Sanguis Sacra Sunto.

Responsio Prima Illmo Dno Nuntii Apostoli, co per Illrmum Dnum Denhoff Eppum Cameneců Nominatum Premyslien Supremum Regni Cancellarium in Comitiis Varsauiæ anni 1659ni.

Ita semper ludit in humanis Diuina potentia rebus, vt eo tempore quo humana deficiunt Consilia Diuina bonitas sua Regnis et Prouinciis communicare soleat auxilia. Hinc et ipsi fallaces licet Sed subtiles in rebus suis Poëtæ, hoc secundum ingenii sui captum reliquerunt dogma: Sæpe premente vno fert DEUS alter opem. Ecce nunc luce et Sole clariora huius argumenti documenta dum eo tempore quo totam videbatur Otthomanica ferocitas depressura fuisse Christianitatem eleuauit in Solio vicariatus sui Dominus Exercituum talem Pontificem, qualem hoc deplorato Christiani orbis sæculo, decebat esse. Quis non admiretur erectum contra Altare Belial zelosi altare Eliæ, contra potentiam Othomaniaro

pacatam Innocentij innocentiam. Viderat quondam magnus ille Assiryiæ Monarcha Statuam vnam grandem cuius caput ex auro optimo, brachia de argento, venter et fœmora ex ære, tybiæ pedum partim ferreæ, partim fictiles, donec abscissus est lapis de Monte et percussit Statuam et comminuit eam, præsagia hæc Nostri temporis seu vaticinia dixerim non errabo. Intummuerat arrogantia superbum Mahometi genus, ita vt neminem se superaturum crederet, sed ecce lapis seu Petra dignissimus Succesor Petri Innocentius Vndecimus, triplici præcinctus Sacri fœderis funiculo arrogantem deiecit et comminuit Statuam. Verum vti amantissimus ille Patris sui Heros victoriosus Iason, nullas terræ marisq timens et considerans difficultates, ad capessendum aureum Pellus multa tulit fecitq, vt tantum intentionem senio confecti Patris Æsonis adimpleret. Sic Serenissimus Rex Dnus meus Clementissimus, vt Patrem vniuersalem Innocentium Vndecimum Pontificem Optimum Maximum exhilararet, omne tulit punctum sudauit et alsit. Non repeto vetera quorum fama loquetur opus, ista ipsa post ante annum infeliciter Grodnæ dispersa commitia resolutio, vt inter annum non parcens incolumitati suæ conuocarot Comitia, filialem erga Sanctissimum Patrem monstrat obseruantiam. Collige inde Illme et Rndme Dne deuotionem erga Sanctam Sedem Regis Nostri, quod tunc luculenter patebit, quando officialem agnoscet Illrima Dominatio Vestra fortissimi Regis in executione omnium horum quæ nomine Sanctissimi proposuit Pontificis efficaciam. Non decrunt Vniuersæ Reipublicæ fideles pro fide Sancta assensus, ita studebunt pij et deuoti Polonorum animi vt non prius a bello sacro cessent, quam per vniuersum orbem proclamatum audiant: tandem bona Causa triumphat.

Responsio Secunda eidem Illrimo Dno Nuntio Apostolico in ijsdem Comitijs anni 1689.

Non sola eam Prouincia illa melle ac lacte fluens, nacta est felicitatem, ex qua exultaret vox Turturis audita est in terra nostra, flores apparuerunt tempus putationis aduenit, dum Secundarum iam in triumphali suo Throno sedens Serenissimus ac Potentissimus Rex Dominus meus Clementissimus, a Supremo Christi in Terris Vicario per Illrimam Dominationem Vram filiali obseruantia acceptat alloquium. Loquere Illrime ac Rndme Legate, sonet vox tua in auribus nostris, vox enim tua dulcis, quid rogo dulcius quid suauius quam ex ore isto, quod nunc per hostium Christianitatis internetionem suasit, hodie combinationem

Animorum inter vicinos et amicos Principes audire. Hi sunt odoriferi flores,
hae rosae, haec lilia, persuadere suavi eloquio faustam inter Principes pacem
exemplo illius Supremi Domini, qui semper in hoc et ex hoc gloriatus est: Pa-
cem meam do vobis pacem meam relinquo vobis. Quis magis optat, quis plus
operatur pro pace et unione animorum quam pretiosa Unio Christianitatis Se-
renissimus Rex meus. Bella ferunt pacem armata mater mansuetum fili-
um. Dum igitur totam aetatem suam Serenissimus Rex Dominus meus
Marti litavit, meruitque timeri non metuens ut pax interna et externa
esset quid potuit facere et non fecit? sed quo saluti vicinorum Principum
magis studuit, eo graviori perculsus dolore non ita suas rependi Curas,
non ita aestimari labores, sicut ipsum supremum DEI exigit attributum
Justitia. Quomodocunque sit generosum et Sanctum simul Serenissimi
Regis Dni mei Clementissimi pectus, pio et admirabili Zelo illud Eccle-
siastici revolvens monitum in opere et Sermone et omni patientia ho-
nora Patrem tuum cum submissa veneratione et filiali obsequio repo-
nit in sinum universalis Patris omnes suas iniurias pro sufficien-
tissima habens animi sui Consolatione invenisse innocentiae suae in
Corde Innocentij Pontificis Optimi Maximi respectum. Et licet tantus
in Personam suam Regalem ingratitudinis durat adhuc saluti tumor du-
biumque perculsum lassa recedentis fluitant vestigia venti. Resignat
haec omnia vicariae eius mediationi, qui quondam vix imperavit ven-
tis et facta est tranquillitas. Interim eam magnanimitatem pietatem
animum haeroicum et se ipso dignum effundens in Conspectu Illmae
Dominationis Vestrae Rex Nulli pietate Secundus, pro eo declarato er-
ga Personam suam Sanctitatis suae paterno affectu eas fundit verè
Regias Protestationes benedic anima mea Domino et omnia quae
intra me sunt Nomini Sancto eius.

Mowa JK Mci

Ponieważ na dniu onegdayszym iuz in solutione sessionis Wo-
dzony Poseł Wilkomirski powtorzył solenną Przysięgę przed
Panem Marszałkiem Poselskim że Proiectu w Sprawie Berlinskiey
czytai nie pozwoli y innych kilka Panow Posłow przy nim stawało
przysięgli osobliwie PP. Posłowie Połoccy przeciwko wyraźney
Instrukcyey Wdztwa swego ktorego Wdztwa obywatele niedali się
Nikomu uprzedzić in Zelo, tak pro Maiestate et Domo Eius iako
y circa Securitatem Praw y swobod et aequalitatis. Toc iuż JKMc
widząc Seym ten in evidenti Broń Boże periculo et naufragio, Rz
pty zaś in summa necessitate obrady tam ab Oriente quam a Septem
trione iako te Materye wespoł z żalem swoim deposuit raz in
sinum Rzpltey całey, tak y teraz viribus geminatis całym Senem in
gremium teyże Oyczyzny resignat collocat et reponit. Dziękuie
oraz tym wszytkim Wztwom Wielebnym w Bogu y Wielmożnym
z Senatu życzliwego Senatorom Urodzonym Wdztw y Ziem y Powiatow
Posłom ktorzykolwiek z Synowską y gorliwą pro Honore osoby Panskiey

y Naiasnieyszego Domu stawali żarliwoscią y ten bywowski zabie-
ra na sie obliq że fuks Dominus Dominantium J. K. Mci na tym Thro-
nie Ctinam iako naydłużey conserwowai będzie wszytkich tako-
wych życzliwosc w osobliwey pamięci y Panskim zechce mieć respe-
kcie. Co się zaś tknie securitatem aequalitatem Praw y Swobod
tey Rzptey niewidzi J. K. Mć in ea necessitate constrictae zewsząd
Reipublicae inszego medium tylko abyście WWMci po skończonym da
Bog szczęśliwie Seymie, na Seymikach Relationum po Woiewodztwach
y Ziemiach Braci swym donieśli iako to J. K. Mć nietylko Curâ et so-
licitudine fortunami zdrowiem y cokolwiek ma naymilszego aleiuż
y własnym honorem zasczyca tey całosci Rzptey y ich iudicio
przezornosci zdaniu y decisiey podaie. A lubo te Prawo inter
nas securitatis nie stanęło, ma iednak J. K. Mć nadzieie w Bogu
w ktorym zawsze suas sortes pokładał że za Panowania swego w
tych Interregnach securitati internae zasczyci WMciom pier-
siami swemi et sub umbone gentilitio Jego niepadnie nieiadwersi
nat Pupillam wolnosci et aequalitatis choć się Circumscripta
iey do pogodnieyszego odemknie czasu.

Mowa Druga od J. K. Mci

Lubo iuż od Thronu J. K. Mci iako Vicarium os iego wyraziłem
dostatecznie mentemy deklaracyją iego Panską in materia
Xiężney Woiewodzicowey Ryńskiey że iednak niektore gło-
sy tego rozumieć niechcą albo ad inuidiam tłumaczą re-
gulując swiątobliwe J. K. Mci intencyje ex suo appetitu. Zaczym
zdało się J. K. Mci P. M. M. Mu powtornie to przezemnie WMciom
eluçidare. A naprzod żali się na przeciwną wtym o iego Pan-
skiey osobie opinią. ktoremu iako z młodszych Jego lat, naypier-
wsza była w Domu iego lectia, honeste vivere, aliena non appetere
Jus suum Cuiq tribuere tak według niey rządził się zawsze w domu
Cudzego niepragnąc po Trybunałach nigdy teste tota Republica nieswie-
cit ani wie iako się tamte Stuby otwieraią y owszem iako à Criminalibus
ktore Sanguinem redolent lubo na dwoch naypierwszych w tey Rzptey
Urzędach będąc abstinuit tak daleko barziey ad Crumenalia niebył
pochopny nigdy nieznaiąc tylko Suum proprium ktorym y teraz że
stokroć wielkie Rzptey zakłada potrzeby. Ani chce bydz J. K. Mć pro
visią Naiasnieyszego Krolewica Imci Jakuba gravis Reipublicae ale
y nawet tego Subsidium ktore J. K. Mć in vim Civilis panad detulit
Rzptey sam się tykai niemyslił abhorrent Regiae et beneficae manus
J. K. Mci à Contactu publicznych pieniędzy, ale się Skarbowe Officia

przez ktoreby pomienione Subsidium ad necessitates Rzpltey erogarimo
gło. Co się tknie evacuationem Fortecy nie ma JKMć żadney w tym
własney pretensyey ale raczey securitatis publicæ a tym barziey to
constat Wmciom że Gubernator Stucki uczynił się ab externo
Principe ablegatum do Moskwy. Ale każdy uważyć może tera
znieyszego Xcia Udzica Rynskiego daleko od Xcia Nieboszczyka
Margrabiego differencyą bo tamten był Feudatarius Princeps ad
Corpus Reipublicæ z wyraźnego Prawa y Statutu należący. a prze
cież y na ow czas Status Equestris pokazał ressentiment przez
wysłanych è medio z Izby Poselskiey do JKMci hac in Mate
ria Deputatow, y pewnie by się była w tym Rzplta postrzegła
gdy by Juris Feudalis et connexi cum Republica w osobie Xcia
Margrabiego non prævaluisset respectus. Podane na koniec Cywile
medium ad vindicias honoris Domu Panskiego przez ablegacyą do
Cesarza Imci ale JKMć maiąc zawsze præcipuum respectum
securitatis granici cum Dominiis Cesarza Imci y wszelkie irrita
menta Fœderatæ amicitiæ præcidendo w niey daleko w tey Mate
ryey potrzebował spodziewaiąc się po Cesarzu Imci że ex innata
pietate y ex tenerrimo respectu przyiazni JKMci y całey Rze
czypltey domysli się sponte et ultro zganić ten postępek Mini
stris Suis. Na koniec lubo tu wszytkie głosy Wmciow satа
gunt exterminare tacita, przecież znayduią się ktorzy go in
pessimo genere laudantium naszladuią. JKMć PMMłtwy
iako raz ten żal swoy y Sprawę in Sinum Reipublicæ deposu
it, tak y teraz negotia pro Solatiis accipiens zda się po Wmciach
raczy abyście do dalszych Spraw Rzpltey przystępowali.

JMS. Mowa Trzecia od JKMci

Jako dnia wczorayszego ad primum Izby Poselskiey adventum
exultavit paternum Cor JKMci PMMłtego y fortunne z tąd wziął
præsentium Consiliorum omen że in tempore accessistis Wmć ad
Dominum, tak y dziś eandem profitetur oycowska dobroć JKMci
lætitiam. A że ore Pana Marszałka swego niesiecie Wmć zelum
et flagrantes affectus pro honore JKMci przyimuie JKMć mile
y oycowskim Sercem ten Wmciow affect, ktory mu wyswiadczacie
w tym żalu, ktory cały JKMci dom napełnił, z nieuważnego po
stępku Xiężney Woiewodzicowey Rynskiey, ktora nietylko że go
chciała committere, y cała z nim Rzplta cum vicinis et amicis Prin
cipibus, ale tez postponowawszy supremum tutorem, bez woli
Konsensu y wiadomosci wyniosła Stan swoy ad exteros, nad to nie
dotrzymawszy nietylko Słowa danego Kontraktu zapisanego et
pacta Sponsalia ktore etiam inter privatos ex conventione legem accipi
unt.

unt. przyszła do tego, że nawet y sprawy Rzptey tak poważne y potrzebne materyja ta z affektu y miłości synowskiey Umiłów inundare musiała, iednak JchMći iako w Instructiach Seymikowych deklarowali, że tym swoim żalem niechcieli tamowaić Spraw Rzptey, tak y teraz deklaruie, że ten że swoy żal in amore et complexu Reipublicae deponit. A ieżeli się zda Rzptey, że ten postępek aliquam multam pociąga za sobą albo pro nas civiles, tedy y te aby się cum bene partis JchMći nie mieszały, ale raczey cedant in subsidium Rzptey y tey swięttey Woyny, JchMći decisioni et iudicio Umiłów relinquit. A że w tey sprawie etiam securitas Rzptey vertitur, censet JchMć, aby praesidia z Fortec Xiężney Seymu cudzoziemskiemi garnizonami osadzonych były quam primum evacuata, ponieważ od tamtych granic ab amicis et vicinis Principibus nec bellum nec periculum. In casu mieydnak iakiey in posterum strzeż Boże hostilitatis, powinni bydź Commendanti Terrigenae possessionati y Przysięgli JchMćiu y całey Rzptey. A że iuż per contractum alienienam potestatem Xiężna Seymi Woiewodzicowa Ryńska non subiacet aequalitati Juris et ponad, tedy y to intimat JchMć, aby Administratorowie Dobr Xiężney Seym[illegible] byli Szlachta osiadła, ktorzy by in via Juris we wszytkich Sprawach respondeant iniuriatis. Co do Cesarza JMći, niewątpi JchMć, że Cesarz JMć iako Pan pobożny nie iest immemor tak świeżych JchMćiów y całey Rzptey obligaciy, y Sobie to zgani swoim ministris, ktorzy sine scitu et voluntate Cesarza JMći do tego nieuważnego cooperati postępku. Na koniec JchMć tego po Umiłach potrzebuie, aby spraw Umiło tey Sprawy nie tamuiąc daley obrad Rzptey chcieli prosequi cursum Consiliorum, co samo JchMći za ulgę żalu y naywiększe przyimie ukontentowanie.

Mowa od Thronu JMći Xiędza Denhoffa Biskupa Kamienieckiego, Koadiutora Przemyskiego, Kanclerza Wiel. Koron. w Warszawie po rozerwanym Seymie anno 1689.

O iako szczęśliwa kiedyś, y wszytkim straszna nieprzyiacielom Oyczyzna nasza, a teraz mizerna, wesoło zaczęwszy z obranego w iednym animu Directora harmonią, dziś nieszczęśliwa wola versa est in luctum Cythara Nostra. Prawdziwie nym przy tym opłakanym dniu respondent ultimis primis, bo iako śmy w dzień Piątkowy in die Passionis zaczęli te cięszky z niefortunnemi Sukcessami naszemi Passią, tak w ten tydzień Dominicae Passionis te niesłychaną cierpiemy, y cierpieć będziemy u wszytkiego Swiata zawołanemu Narodowi naszemu sromotę. Pisać będą po Podwoiach Domow swoich wszytkie Narody, aeterna labes nec reparabile Polonis damnum. A kiedysz owa odwaga, kiedy owa cnota, kiedy on

humor podziatnie w ktorych nas nikt nie celowat attributa. Dzien wczoray szy primam Aprilis na sobie noszący to wydat czego potrzebowat, że iey myśle stali wszytkim żartem. Dziwiem, ieżeli się odważyt który Historyk żeby ten nieszczęśliwy dzien w Aktach swoich zapisać, bo w Athenach Omnia in fastos et nefastos inscribere licuit praeterquam Patricidium quia hoc contigi in orbe nunquam crediderant. Tyż tylko nieszczęśliwa Oyczyzno moia na to przyszta że takiego czy Syna czy Synow urodzi ta żeby cię zabiiali. Audite haec Gentes et intelligite Populi. Czyby to kiedy na swiecie większe dedecus w tenczas gdy naybarziey ratować było potrzeba tey tak sławney Polskiey ktorey niedawno pod swiątobliwym JKMci PMtgo panowaniem dawana od Sąsiadow Chalszyma iya, że była vicinorum Liberatrix, ratuiący Monarcha Christianitatis Salvator teraz Domina Provinciarum facta est sub tributo. ktorych my zgubionych na thron postawili, a to nas zgubili, żal się Boże że wolny Narod dat się cudzym przekupić Interessom. Póyniey się tym zhonizona pod Zygmuntem Augustem in fautissimo inaestimabilis Christianitatis unionis PMtgo nadata Unia, kiedy diviserunt sibi vestimenta nostra et super sortem nostram miserunt sortem. Dziwić by to tak tryumphalnemu Augustowi naszemu takiemi pracy y fatygi stawi dysgustami. Lex est qui metuit nihil. Kiedy Triumviratus nie noczne y dniowe z Cudzoziemskiemi Rezydentami niepomogą conferencyie. Cedunt Omnia bono qui nulli cedit. Pierwsza zawziętosci okazya do Cudzoziemskich Interessow inclinacya, tych ktorych łaskawa JKMci wystawita ręka, wszak w oczach WMciow było że caty prawie dobrych y poczciwych tey Oyczyzny Synow przy dobru pospolitym żelosiey ustąpito dobrotliwe Patris Patriae serce honoru swoiego, dla zawziętosci przy Cudzoziemskich conceptach ludzkiey, że niedali windykować Panu Honoru Pierworodnego swoiego; Non ne Deus requiret ista, ipse enim novit abscondita Cordis, a rzecze to nic nieprzemogto. Chciat postaremu dobrotliwy Pan congregare filios suos sub alas suas, Sym do Zobopolney interessatis zapraszaiąc confidentiey, ale tylko solita czas się zabrat loquacitate, tak dalece że każdy przyznać musiat. Populus iste labijs me honorat Cor autem eorum longe est a me. Iusz tez więcey nad ludzką uczynit siłe, bo aż nazbyt sita, wielkim y zacnemu nigdy nieporownanym z Monarchow geniuszem swoim wszytko quod ad se infra seponens. Chciat pro Libertate, y dalej co uczynić w ktorey się urodzit wolności constituyą, oppressorum Nobilitatis bonorum stanowiąc, aż z gto będzie miata bydź pupilla oculorum, factum est naufragium. Eluserunt Nos per ludentem, et omnis optima machina uno ictu corruit. Uważcieć WMć co się to iuż złą szpetą dzieie kiedy chcąc ut ad contrarios res devenient. Postrzeżcie się wolne serca Polskie postrzeżcie się nigdy swoiey niegubiący wolności Polacy. Znieście Tyrannidem, a ktorzy kiedys za naywiększy Potentati zapisali

Kleynot, że się na tonach Waszych bespiecznie każdy Monarcha wyspa-
może, tantos ausus przeciwko libere obranemu Monarsze naszemu Com-
pesuite. Już cito dies decretoria, już po tey Izbie, w ktorey i a dziś
mowię nie, kiedy non Leges non leges ale privati imperant. Na Jch
Mć Pp. Miłościwy, osobliwy respekt na Pana Marszałka Poselskiego ymieć
będzie ktory omni Conatu, ingenio dexteritate starał się o to, żeby tak
potrzebny Seym mogł być znaleść Commiserationem ingentibus, ni si
~~praevaluisset occidendae Patriae Tyrannis Fecit quod potuit, legem ad im-~~
pleuit. I gdyby były zgadzały się Serca z intencyą Directora Swego
P. Bog secundasset omnia, y nieprzyszłoby do tey Oyczyznie Naszey
nieszczęśliwości, ale kiedy się już iniquo fato tak nefandum stato scelus,
niemasz inszego remedium tylko wielcy Ludzie quorum maior bonorum
numerus, Narrate hoc Fratribus vestris, idźcie teraz do Seymikow wa-
szych powiedzcie zkąd okazya, zkąd origo malorum, kto infausti Mini-
steri Minister, kto Princeps et Propagator, a wiem że przecie y zostaią y
w domach Braua zapatruiąc się na niezmierzone tryumphy y tego
Pana Cnoty y dobroci, to nam przyszło z Seymikow Relationis Regnum
tuum Regnum Omnium Saeculorum et generatio tua in generatione et gene-
ratione. Bo żeby fortunnieysza postąpiła impreza od początkowania
tey rzeczy ktora Panes Civibus, fulmina hostibus rozdawać zwykła, szcze-
śliwsze Wm. iuuandae Patriae odbierać chcieyac auspicia.

Respons na Witanie Krola Jmci przez Jmci Pana Thomasza Działynskiego Starostę Bratyanskiego w Roku 1690 dnie 26 Januarij ktory czynił od Krzesła Jmć Xiądz Jerzy Denhoff Biskup Przemyski Kanclerz Wielki Koronny.

Barzoby się ten na swoiey oszukać musiał opiniey, ktoryby rozu-
miał że raz nieofortunna radszy na walną iaką y osobliwą imprezę
przygoda iuż więcey do powstania pomyslney podać niemiała okazy-
ey. Nigdyby tak bogaty Kupiec drogich swoich na bezdenne Morze
niekredytował towarow, że mu się raz na ładowanij podobnemi bogac-
twy na niespodziewanych Szallach y Charybdach rozbił okręt, nigdy
by waleczny Wodz licznych swoich przeciwko nieprzyiacielowi nie
wyprowadził Chorągwi, że mu iedna albo druga niepomyslnie zeszła
Kampania. Nigdyby w poważnych Panstw y Krolestw negotiatiach wy-
stany Poseł drugi raz się na daleką nieodważył drogę, że mu raz tego
pilna y pełna Starania niepowiodła się usługa, a przecie swiadkiem
tego Swiat że nie ieden z takich, ktorzy raz na szczęśliwym Prai y Fa-
ty swych omylili się skutku, chwalebne potym et ad famam Saecu-
lorum Przysług swoich wystawili dzieła nietracąc iedno nieszczescie Sena
y owszem szczęśliwy ten ktory po przegraney iak na nowe Sperare sa-
lutem ausus et afflictis melius confidere rebus. Takim idzie Stylem co-
tra audentior Oyczyzna nasza, bo lubo ią straszna dwoch Seymow rozer-
wanych

wanych Eclipsis vicinis Gentibus pod ohrostną wystawiła zmbrą. Uychodzi dzis sub auspicato fortunnego Dzieła omine, Sedes z rausit lastas suas. kiedy przy dobrotliwego y pracowitego Pana Staraniu gromadna do upadaiącey Oyczyzny poratowania Magnorum Civium zbiega się assistencyia. Ten ci to dzien dzis dies quam fecit Dominus. Ktory upadaiące Krolestwo dźwignąć, obumarłą Confidentią wskrzesić, zabikany Stawe otrzeć y odnowić może y powinien. Ten dzien dies exultationis et dies Salutis, ktory albo zgubę albo ratunek nas zaczyna. Ten dzien w ktorym zagrzane do dobra pospolitego odważnych Polakow Serca wesołe dobrego skonczenia ominuią mu Swiatła. Dant Clara iruendia Ducem. Kto się dnia dzisieyszego zapatrzy po smutney y trahiczney tak rok ociec dzieci ych od łaskawey ręki miłosciwego Oyca zzbieszonemi iak mowią papilice głowami synow rosprawie że erecti vultibus et animis stawią in Conspectu Domini przyznać musi prawdziwe Aspicit primo fortuna laboi dobry znak tak poważney Negotiatiey ea qua pene et Christianitas zgodnie obrany we Sizode Marszałek iakoby Posrzednik inter Status te zawsze przed sobą maiący madime medio tutissimus ibis. Oczywista zaczętego Seymu wszytkich felicitatum proba feria secunda zè Moderator Regnorum Bog meliori metallo ten przyszły Seym secundabit. Dzien poswiecony Namiestnikowi Chrystusowemu Marcellowi urzęży Panie Marszałku Poselski Tu Marcellus eris, Uystawisz da Bog hoc publicum Consilium ex vohis wielkiego owego Rzymskiego Marcella o ktorym Historie Gallorum Ducem singulari certamine fudit, Annibalem primus vinci posse docuit, iest dobra nadzieia, że activitas Wm rozciągnione do tąd combinabit ingenia y animusze, a za to pewnie ta będzie boni ministerij merces, ktorą Marcellus Ebeius Rzymski Senator odebrał, że mu oliwne Drzewa dla drogi publiczney na Spokoyniesze obroiły się cum miraculo urbis et orbis mieysce, obroi się pra ca y fatyga WMci in oleas gloriae nec oleum et operam perdes. A iakosz by się niemiały rzec te propositie et fortunatas teraznieyszych publicznych obrad dispositie, Pod tym Panem ktory Rex gloriae Dnus exercituum, ktorego swiątobliwa ręka Panes ministrat non fulmina. Pod ktorego Panowaniem lepiey się wysypiamy, niżeli szczycita się Polska że na tonie Monarchy Swoiego miała dispositorium et pulvinar Deorum. Iusz tedy generosa magnae Poloniae libertatis Pectora Solute Corde metum secludite Curas, Precz na strone odłożywszy domowe albo prywatne Interessa. venite exultemus Domino. Stawcie się Waszmoście przed obliczem Pana tego, ktory congregat pullos suos, zwabia do publiczney obrady Poddanych swoich z niezmierną dobroci swoiey Contestatią, z wyswiadczeniem przy nieposzanowaniu Zdrowia swego intimae teneritudinis. Pokazuie że iest Pater Patriae et Rex Saeculorum. A ieżeli kiedys od Megarenskich Murow, taki się odbiiał dzwięk, że rozliczne słychać było wdzięczney tamtey okoliczney Muzyki, pewnie

in muro Athenei w Rzecz walezney JKMci PnaNtgo iest wdzi
czna wszelkich heroicorum actionum harmonia. Ebicz do niey
Zdomiusz cuncti adsint meritis capessent praemia dextrae

Odpowiedz na Denuntiatio o obranym Marszałku JK Mci Panu Thomaszowi Działynskiemu Staroscie Bratuianskiemu w Rku 1690. dnia 18 miesiąca Styczna.

Nie omylny dalszych fortunnych Rzpltey Obrad przynosi Prognostyk to pomyslne dnia dzisieyszego dzieło, kiedyscie Ebmi iednostaynemi głosami Urodzonego Działynskiego Starostę Bratuianskiego pro Directore Izby naszey obrac raczyli. Ebydacie Swiatu y Oyczyznie nieprochybną wrozkę Domu Jego godnosciami et dexteritate wyniesiona ad Sydera Sagitta przy pulpiersie nia wiecznosci Znaku, ze da Pan Bog zaclirectiey iego do swoiey trafią publiczne Obrady mety. Co zeby predszą y skutecznieyszy Czasu determinacyą, expectantes wiezszy i mogło Gentes, na powitanie swoie JKMci PnaNtwy dzien Piątkowy godzinę Dziesiątą naznaczac raczy.

Propositia od Thronu JKMci na Seymie walnym Ebarszawskim Dnia

Maią te niepoiętą iakos nieodmiennych Boskich wyrokow Panstwa y Krolestwa Swiata dispositio, że kiedy w naywiększych opływaią Sukcessach, y o ostatnią felicitatum suarum oprą się metę wtenczas nayciesszych y nayżałosnieyszych doznawac Zwykły revolutiy. Tu mihi Sol testis, testis quoque terra sequenti. Kto się na fortunną owę reflektuie Gentium Deam urbium Romam konkludowac musi ze wtenczas kiedy iusz nie miała quem vinceret Amulos Carthaginis złomawszy y starszy na głowę potencyą Parthorum Reges victos przed tryumphalnemi Ebozami do ciasnego na wspaniałym Capitolium wtrąciwszy więzienia, zwoiowawszy Egypt Palestynę y o samę nawet oparszy się Indiią, kiedy rozumiała że spokoynych zażywac miała malaty wcłomu znalazła brzeg na ktorym się rozbita. Concussis viribus orbis in communem esas. Sława w oyczach subtelna w naukach lubo na Statku chromiąca Grecyą ta kiedy pod Cudem swym Swiata Ebielkim Alexandrem ile monimentow tyle sobie liczyła zwycięstw waleczne imie Totquondam Populis terris superbum wiecznym punkcie zgubiła y w pogańskiej Othomanskiey potenciey dostawszy się rzęce w ciezkiey ad saecula Nostra ręczy niewoli. Bliskie y Sąsiedzkie nam Ebegierskie Krolestwo a zasz nieoczywistym wielkiego nieszczęscia in extrema felicitatem wize

runkiem

runkiem którzy kiedyś Odważnych Stephanow Władysławów Uniadow Korwinow magna fulmina belli liczyli y Państwo swoie Pannonią iako by od Panowania nad Nieprzyiaciołami zaszczycali, kiedy się naymniey spodziewali odmiany y ugruntowanemi nie wsiłę y Radę będź rozumieli na drobne że tak rzekę rozebrani Attomy. Dopiero za szczęśliwą niezwyczaynego Monarchy Naszego manuductią, przez tak wiele Lat in Cineribus tyranskiey ręki sepulti, teraz sub Christianum Dominium poczynaią podnosić głowę. Te tak smutney tragiczne odmiany, nie inszy swoy wzięły początek tylko każdego barziey w prywatnych zakochanie się Interessach, niż Obrady publiczney y całości miłey Matki Oyczyzny conservatio. To Seypionow Emiliuszow, Manliuszow, Torquatow, publiczne ustawiły Tryumphy to prywatne Sylli z Maryuszem zruinowały vrazy. To Juliusza z Pompeiuszem nieutrzymane pomieszały ambitie. Toć transfert Gentes in Gentes, et Regna in Regna kiedy dla tego że kto konieczne swoiey niedopnie Prywatey smie y waży się Vlisci Patriam et scelerata sumere poenas. Słynie dotąd w nieśmiertelney Sławie wielkie Saby maximi imie który taky dawał o zakochaniu się w Oyczyznie iako świadczy Poeta Włoski Syllus Synowi swoema przestroge Accipe et aeterno fixum sub pectore serua, Suuensere nefas Patriae nec foedior ulla culpa sub extremas fertur mortalibus umbras. Tak zachęcał do Miłości Oyczyzny pierwszy w Swiecie Tullius Orator Który godne pamięci zostawił zdanie Ipsa Patria dici vix potest quid Charitatis, quid voluptatis habeat. Pamiętał na tę przeciwko Oyczyznie świętey miłości Robertus Król Sycilliey któremu kiedy z bytnią łaskawość niektorzy exprobrowali Statystowie godne Krolewskiego animuszu odpowiedział słowa. Malim benigni amantiss. Patriae quam imperiosi Regis nomen. Ztąd mu pod publiczną Państwa Sycilyiskie napisali Statue Aspice Robertum Patria, virtute refertum. Oczywistym tak wielkiey Cnoty, w oczach nie naszych tylko, ale całego Swiata nie wypowiedzianego kutey Oyczyznie Hieroglifikiem J. K. M. P. M. Miłości przechodzi w tym wszystkich dawnieyszych y teraznieyszych Monarchow, jest nam unus pro millibus, bo ktosz by tak był stalowego Serca, że widząc oczywistą bez przyczyny żadney speie libertatis za wielką dobroć y łaskawość swoię nieodzięcznosć, rozerwane na naypotrzebnieyszym Czasie do poratowania Oyczyzny Seymy, żeby to wytrwać y wycierpieć mogł, rzeby tak drugi Pan widząc y rozbiegane koła Curauimus Babilonem et non est sanata derelinquamus eam. Nie odważa się nad nieporownaną Pana naszego dobroć, nieopuszcza Czasu, nie folguie zdrowiu idzie do Obrady publiczney Manibus pedibusq. z Protestaciją Popule meus quid potui facere tibi et non feci. Prote

śnie się przed Niebem y Swiatem że nie składa Seymow dla Interessow swoich albo Naiasnieyszego Domu swego, bo wszytkie przeszłych Fortun okazye non fato commisit ale in vulnera Christi reposuit, vindicabit Pan Bog iustus Iudex opaczne udania, rozerwane ab commotionem animorum z prywatnych niesłusznie y o ktorych się nigdy nie śniło propositie, Ebynie się Pan Bog za te samej ku Oyczyznie szczerości Dom Pana tego ktory dlatego że pertransit benefaciendo Odkłada na Stronę urazy swoie obrzydłą Swiatu niebu odbiera niewdzięczności. Ebije aby kiedykolwiek uznało to Krolestwo Patrem Patriae Nunquam enim Patria fortuna tristiori fato perculsa est. Kiedy in ortu belli w głębi mające Nieprzyiaciela radzić o sobie niechcemy. Reguluit teraznieyszy Seym JKMPPMMW ex regula naypierwszego na Swiecie Krola Temu gdy się na walny Seym o Instrukcią upominali opacznie tłumaiżące Intencye Jego subiecta tentantes eum dwa tylko położył Punkta Diliges Dominum Deum tuum et proximum tuum sicut te ipsum ex hoc omnis lex pendet Taż ieśli własna dzisiay JKMci PMMtgo propositia że to honor Boski kocha szczegulny mieć będzie y powinien reflexyą na continuacyą woyny przeciwko Nieprzyiacielowi Krzyża Swiętego y ten iest pierwszy Punkt Poparcie woyny a że ta chwała Boska nie może augeri tylko przez wczesne Seymu et in tempore dokonczenie. Drugi Punkt Jest pilne Staranie o dokonczenia w naleźytym czasie swoim Seymu że żal choćby się Seym skonczył Jego w życzliwych ku Oyczyznie Sercach Spes non postrema salutis evidens periculum Oyczyzny gdy Seymiki po Seymowe albo się rozrywaią albo zwłoczą albo per Lauda privata ustawy publiczne variant. Trzeci ten Punkt in quo pendet perfectio aby zabieżeć takim Inconvenientiom proponitur. Do tego wszytkiego hic Rhodus hic Saltus aby obwiare niebespieczeństwom y smiałości Tatarskiey ktorych domare ut Carthaginem Scipioni Samemu JKMci PMMtwemu chcieli virtutem dedere. To są powinne Bogu od Ludzi Punkta iako się z tym dawni swiadczyli Polacy Jeum et pro Te następuią powinne przeciwko bliźniemu obowiązki Zapłata dobrze zasłużonemu żołnierzu Dignus est Mercenarius Mercede sua Dość to drogo kiedy krwią własną zasługuią a że Zasługi bez pieniędzy stać się niemogą, Na ważnieyszy Monety osobliwie trzeba mieć oko y iako by currere miała in hoc Consilio nem Areopago decydowai. Artylerya Summa vis belli w osobliwym powinna bydź respekcie iako Suprema ratio Status że czego niemożemy dziełami żebyśmy dokazali działami. Res Pupillaris clamans ad Caelum Sukcessorow Nieboszczyka Bo

ratyniego

ratyniego expensæ skłonne ad[#] Succurrendum Proximorum viscera com
mouere powinny bo tem Człowiek Krolestwu naszemu seruiendo
se et Suos consumpsit. I tei sie teraznieyszych dni Boże for
tunnych obrad ad tractinam Gentibus podane Punkta niemaiąc
w Sobie Prywatey Salutem publicam niosą, ktore odważne
magnorum Ciuium Sena, componite mentes ad magnum victu
ris opus. Decyduiąc de Salute publica, ktore uprzedzie Futu
rorum malorum a podobno ostatniey tey Oyczyzny ruiny
okazyą, ieżeli tak zbawiennego Czasu y pogody do poratto
wania tey zaniechamy okazyey, a tak gdy szczęśliwie zaczę
wszy przy dokonczeniu wskrzeszony narodu naszego
vicinis Gentibus wystawiemy stawę Semper honoratus
Nostris celebrabitur annis. Iste dies.

Responsio Illrimo et Rndmo Dno Ioanni Małacho
wski Episcopo Cracouiensi cum in Comitijs Anni
1690 Varsauiæ Nomine Alexandri Octaui Pontificis
affectum Regi et Reipublicæ repræsentaret in Loco
Nuntij Apostolici tunc absentis per Illrimum Do
minum Georgium Denhoff Episcopum Premyslien
sem Supremum Regni Cancellarium â Throno.

Venit tandem exoptata Polo Polono dies Illrime et Rndme Dne
quando post funestum illum Innocentij XI Pontificis Optimi Ma
ximi, Christiani Nominis assertoris, Othomanicæ Gentis terroris
et extirpatoris, noua in Sede Petri exorta lux, Cuius Oriens No
men eius. Nec potuit aliter hoc cæleste apparere in orbe Nostro Sy
dus, nisi ad magnum Ioannem per Ioannem, ab Alexandro O
ctauo ad Herculem Polonum, â portante insignia Aquilæ Pontifi
cæ per nuper Regni Poloni Aquilæ Portatorem, vt vtriq[ue] et hic et
ille fasciatus, Infantem semper et sine macula excipiant Polo
niam. Occurrebat quondam Alexandro Orientis victori magnus
Palæstinæ Præsul Iaddus, quem totus non capiebat Orbis, ca
pit magna Pontificis virtus, Alexander Noster Octauus pellet ex
Oriente hydras, nomenq[ue] magno gloriabitur Duce. Ita hæc afflicta
postulabant sæcula, vt nobis esset in vaticana Specula Ottobonus
quia plusquam octo bonus. Iam nobis docti hodie non dent leges
Philosophi vt neminem et laudari et æstimari mereamur, nisi vt
Octo, bonitate superat Octuaginta. Etsi alia non eluceret erga No
strum Regnum magni Pontificis beneficientia, hæc suprema gloria
virtus est, quod per nostrum Regalis vrbis Præsulem omnium
post Archiepiscopales Sedes Pontificem, Clementissimo et victorio
sissimo in primo Regiminis sui ostendit se gradu. Est nunquam
moritura et immortalis magno honori tuo Spes, quod gloria glorio
Ioannes Ioanni suo magnos in corde sternit affectus, Bonoq[ue] ma
gnas sternat habenas. Non desperandum de optimo Nostri boni pu

ci Statu, quando Orbem Christianum regunt, hinc Hercules, hinc Alexander, magna nomina, magna omina. Ergo tibi Illrme et Reverendme Dne. Cui post praeteritam nuper Sancti Mathaei festivitatem, hodie cecidit Sors, tam benigni et exoptati Syderis fors, magni sub magno Ioanne illucescant dies, Domumq tuam fortuna secundet, et quando ab Alexandro magno, ad Ioannem bonum Sors nuntium, sicut quondam Pelleo Iuveni ita et Regi meo et augustae
18 Proli eius unus non sufficit Orbis.

Respons Ichmosciom Panom Postom na pożegnanie po skonczonym Seymie Warszawskim Dnia 7ma May Roku Panskiego 1690 przez Imc Xiędza Jerzego Denhoffa Biskupa Przemyskiego Kanclerza Wielkiego Koronnego.

Iusz by się tez wyprobowany tot annorum serie nauczył Swiat miat experyencyą, że ile razy fatalne obradom naszym Vicinae gentes stawiaią Cupressus, tym się tryumphalnieysze naich własny pożytek z dolnieysze z nich wiiaią laury. Ktosz by był rzecł za Zygmuntowych Czasow, że wysypana in perpitiem nostram całey Azyey y Afryki potentia niemiała była na iedno, Panstwo całe nasze potężnej sniadanie. a przecię tak wielkich woysk nieszczęsliwy Wodz Osman pierwszy z placu vstąpić musiał, ktoby był tuszył po odebranym Kamiencu, zawoiowanym Podolu, aby była podnieść mogła Oyczyzna głowę a przecię przez niezwyciężoną wtenczas Hetmanską dziś Krolewską rękę. Scut Nobis magna qui potens est. Bliższe a cudownieysze w oczy wchodzą dzieła, Ci ktorzy z zwyciężonych, o uciszonych, y od wszytkich zdesperowanych bydz się kładli, Rzymskie na ramionach swoich vtrzymali imperium. Hic bonitis optata quies hic sola pericli turris erat clypeus thriuem porrectus in hostem. Niechayże y teraz widzą że daremną sobie z dwoch rozerwanych Seymow nieszczęscia naszego stroili wraszkę, bo zaszczęsliwym niezwyciężonego Naiasnieyszego Iana Trzeciego panowaniem, non datur ter errare. Wydaie się teraz iako Oliwa na wierzch Staropolska mężnych Polakow Cnota, kiedy zapatruiąc się na straszliwą całego Swiata zewsząd Woynami otoczonego Cathastrophe, szczerym sercem, mocną y gruntowną siłą, do obrony całego concurruią Chrzescianstwa. Zmazuiy przed to biegaiąca sławo czy ostawę, Cos nym niedawno pisała Facti sumus opprobrium vicinis nostris, a na to mieysce miłey Matce Oyczyznie, na twardszych niz najcięższe Marmury rysuy Sercach. Qua dignam te laude feram qui pene ruenti labentiq. Ewos humeros obiecens Orbi. I tak ci właśnie należało, aby pod dziewiena

Chrześciańskiego Swiata Kolumnami, Synem y Alexandrem Swiat się
uspokoił. Masz się z czego cieszyć Namiestniku Chrystusow y wprze-
zwisku y w Imieniu Osmi rako błogosławiony że Czasy twoie
na walecznego trafiły Herkulesa. Masz się z czego cieszyć
prawdziwa Katholicka Wiaro że pobożne Serca Polskie szczęśliwie
twoie sekundowały Consilia za Alexandra za ktorego prawdzi-
wiey niż za Macedonskiego silebit terra à facie eius y tak y
własnie należało aby ten Nonagesimus annus dziwie[?] oraku
iusz na sobie wyrażaiący liczbę [?] faceret pacem musis amicam.
Niechże będzie dzien dzisieyszy nietylko inter fastos ale inter
faustos zapisany w ktorym redintegrata est gloria in Israel
niech mieysce maius prawdziwie będzie maiestuosus, ktory z dego ta
ny dotąd Polskiey Sławy restituit maiestatem. Pisał kiedyś
Starożytny Rzym cokolwiek się fortunnego czy niefortunnego
stało his Consulibus napisze nigdy niezmazanym Charakterem
bo wiekopomną pamięcią Posteritas ingenio, dexteritati et pro-
batæ virtuti his nunc iis ponieście WMć z mieysca tego Preni
gestæ rei gloriam Staropolskiey Cnoty virtutem verum(que) laborem
prawdziwą ku Matce swoiey Oyczyznie miłosci et habe sit alter
nil laudis si cætera desint. Niemoże Bywowska [?] IchMćiow PP
Mćiwych Dobroć tylko to przyznać mente fateri żeście mu WMć sze-
rze y Życzliwie adstuanti, et se immolanti pro bono publico do-
pomogali, adimpleuisti opus perfectum ministerii sui Zaco
coronati Sidicii Regii powracaiące ad propria. Niemniey
to Bywowskie IchMći obligat Serce że WMć pamiętni na nie-
ustaiące prace y Zasługi Panskie ieżeli ktorego kiedy teraźnieyszze-
go Seymu łożone raczyliście WMć pro Indigena Wolnego
Narodu deklarowaċ IchMći Pana Comitem de Malini Rodzone-
go Krolowey IeyMći PPMćiwey czym iako IchMći uchwyci-
liście sobie WMć serca tak y Krolowa IeyMć PPMćiwa
vera Mater Patriæ bierze na się z Naiasnieyszym Domem swoim
kutey Rzpltey obliguie że w Sercu Iey nigdy tak zgodnych głosow
niewygasnie pamięć y do podobnych ktore zwykła dotąd Oyczy-
znie tey wyswiadczaċ, barziey się tą WMćiow ochotą zachęcu dobroć
Iey Macierzynska okazyi. WMć iednak iako naywiększa była
rarum moles, tak prac nayżyczliwsze ab ore Supremi Numinis Ebiel[?]
kiego Krola niech zostanie wyznanie Panie Marszałku Poselski
Taceat Superata uetustas herculeos conferre tuis iam desinat actus.
Wymierzyła dobrze Oyczysta strzała twoia do pożądaney mety, tra-
fiła do Należytego restituti Patriæ honoris celu, będą Imie twoie sła-
wowaċ ad Sydera wieki, magnis(que) nostris numeraberis annis. Jeżeli

dotąd y nie szczesliwa Owa Rzymska Clelia, ze na ładowanij ewielkiem bogatuy, a wput głębokiego Tybru ruwiezły iednym rasem do brzegu przyprowadziła okret, pewnie maior Nominis tui gloria, że skołatany po dwa razy desperato naufragio Oyczyzny Naszey ratem in uir tute Sagitta tua do szczesliwego przyprowadziłes portu. Ubiec co strzałom swoim z pogromu nieprzyiacielskiego zebranym, na swoie wniosszy ie Chinenczykowie pisali Capitolium, to strzale twoiey nad oyczyzną naszą zawieszoney pisad bedą Gentes. Diy te hac Sagitta nobilitent. Ale kiedy tale dzieią sie dzis sub nomine wielkiego Jana wojczyźnie naszey plausus, nad ktorego zawieszone w propitio Numine czytym słowa Thronem. Heu nescis quid fata tibi quid Sydera donent, quid fortuna paret toti dominabere mundo. Z tego dzis zchodzęc plau ea theatro gloriae złotey ktora cały Swiat dźwiga Athlantyckiey wesoło ebme raczcie przystepowai pocałowania reki Hac emitur sola virtute potestas.

Oddawanie Jeymći Panny Korniakt[illegible]ney z Wyzszego Fraucymeru Damy Naiasniey szey Krolowey Jeymći Polskiey Maryey Kazimiry Jmći Panu Janowi Marcinowi Gniewoszowi Kasztelanicowi Czechowskiemu dnia 29 Januarij in Anno 1690.

Nie barzo by ten swoie do wieczney niesmiertelnosci y ustawicznego dobrego Imienia ugruntował sławe, ktoryby sie na immortales posteritatis nie zapatruiąc lauros, sam w samym sobie utopił wszytkie dobrze zasłużonego Domu heroica decora, ba y w ustawicznym żyć by musiał niesmaku, gdy by takiego niemiał Przyiaciela ktoremu by y pociech swoich konfidowai y nieukontentowania albo żalow o ktore tu na Swiecie nie trudno bespiecznie zwierzyć się niemogł, darmo się na ludzkich samą tylko albo z długiey konuersatiey, albo z konstellaciey iakieyzis extranaturalney zawzietey zasadzai chcieć, bo iako sym Swiat iest niestatkiem mundus et luna mutatur, tak trudno o stateczny na nim miedzy Sercami ludzkiemi correspondeniya, odważyć by takiego nie złotem trzeba, ale całemi Ziemie kruszami, ktory do grobowey iako pospolicie mowią deszczki, raz danego dotrzymai przyobiecanego affektu; Szesć to tylko swiezi znalazła takich choć obszerna w Subiectach Istoria, ktorzy sie tak w sobie kochali, że Orestes za Piladesa pod miecz, Theseus za Pyrytheusza w samo piekło, Castor za Polluxa Brata aeterna morte certowai, y odważyć sie nieżałowali. Sama po przysiężona ad Sacras aras przyiazn, y kapłanskim utwierdzona błogosławienstwem ma ten Przywiley, że w szczesciu y w nieszczesciu iednaka choć by na niewiem iakie przychodzili nawałnosci dotrzymai musi co

przed Bogiem obiecuie, a isz ie nieopuszczę aż do Smierci, y toć iest ro
zumiem owo zbawienne Stworce Swiata przy pierwszych Adama z
Ewą poslubinach zdanie Non bonum est homini esse Soli Faciamus
ipsi adiutorium Simile sibi. Miał za to wszystko dosc potrzebnyse
Alexy Pan Kasztelanic Czechowski kiedy do Nay Maiestatow Jozwo
lit Sobie de Socia vitæ, thorią concurrowal Seymu Pannę Kor
niaktowne, ali Wasza Krolewska Mć dobrotliwy Pan ktorymi
hil Podlanym Swoim negare raczysz, annuit his Princeps gra
tiam poscente Senatu. Obeyrzał tes łaskawy Monarcho na to par
nobile Heroum, ktorych Domy wiernę zawsze Antecessorom WK
Mści swiadczyli vsługe, Samemu zaś WKMści za to dzisiey
sze dobrodzieystwo prawdziwe y nieodmienne vouent et obli
gant niewolnictwo. Powiedaią vymyslni ale dowcipni Poeto
wie, że kiedy się długo z Ludźmi na Ziemi zabawiał Jowisz,
na rostaniu z Bogiem z Nayuyszszego Rządcy swego niebytnosci
vtesknionych niebo a łaskawa Junona, spusała bogaty iedeń
tanuch, ktoremu gdy się przypatrował Jowisz takgo ksztal,
tnie ku Niebu przeciągnęta że ludzką porzucił musiał Con
versatią. Co z Jowiszem dowcipna Juno, to z wiernymi Podda
nemi czyni naiasnieysza Krolowa Seymu Pani y Dobrodzieyka
mntwa Kiedy tam niewiem iakie kto czyni od Panskiey łaski
iako od Nieba oddalenie się, vmie go to chroni Krolowey Seymu
potrafi, kiedy iako drogie łancuchy y klejnoty iakies rwiaią
o dedźwoni, y swiętobliwego wychowania Swoiego, wrozne Po
my przeswietne Damy, niemi Serca y affekty ludzkie pod No
gami Swemi wiąże y krępuie. Takąż daią Dy gratiarum Państwo
nasze, Starożytnemu Domowi Waszemu Panie Kasztelanicu
Czechowski, do nieustaiącego nigdy odsłużenia ponętę, y ca
tym Serem przy naiasnieyszego Domu Panskiego Stawaniu,
kiedy przezacnego Domu Korniaktowskiego Prawnuczkę Wnu
czkę Corkę obbierasz, o ktorego Starożytnosci y Colligacyach
gdy mowic chcę, de Jure mihi licet certare, Severilo quem prius ag
prediar. Stawa przecie na przod po ciąch Dział Seymu, ktory
dawnosci y godnosc swoię od wielkich onych Konstantynopolitan
skich Cesarzow Zenonow, Paleologow, Kantuzenow, zawczasy
długo chwalebne woyny, w Krecie albo w Kandyey z Otthoman
sky niodły potęgą, Symbellicosus traitus, amore walecznego
Narodu Naszego z wielkiemi Skarbami do Korony przeniosł
się Polskiey, y tu w Wdztwie Ruskim, w Ziemi Przemyskiey,
liczne posiadszy Substancyie, Krolom Panom Swoim, wszelaką
vsługę, Sąsiadom miłosc y ochotę wyswiadczai był zwykł. Krie
od rodny od krwi Swoiey Kawaler Imc Pan Karol Korniakt Sey
mu

Mści Panny Korniaktowney Rodzii, młodości swoie w cudzoziemskich
sporządziwszy ad omnes numeros Akademiach, łożonemi własnym
kosztem Swim na Chorągwie dla dobra pospolitego Spezami, im bardziey
słynął, tym tak był modestus, że naywiększych offiarowanych Sobie
nieprzyimuiąc Urzędów, z Oyczystych Dobr Swoich równy naygodniey
szym Dignitarzom prowadził Honor. Jeżeli się na Prababek, Ba
bek Jeymci Panny Korniaktowney obeyźriemy Sławę, z tych kiedy
iedney Tarnowskie widzę Xiężyce, drugiey Cognatas mihi Osso
linskich admiror asias, gdy tu w Domu Tarnowskim magna illa
Nomina z ciemnych wskrzeszam grobowców, Krakowskich Sendomir
skich Kasztelanow y Woiewodow, Hetmanow Wielkich Koronnych,
a teraz saeculis Nostris magnum lumen ktorego Tarnowska urodzi
ła Purpuratum Principem, Kardynała Jmci Radziejowskiego Prymas
sa Polskiego, veneror z drugiey Strony w Ossolinskich Zbigniewa
Woiewodę Sendomirskiego, Syna Jego Jana teyże godności Sukcessora,
a młodszego Jerzego Kanclerza Wielkiego Koronnego, ex Sanguine
Rodzonego per Lineam Maternam Dziada mego, per ministerium zła
skiey dobroci Mtłow Dobrodzieystwa mego admiror Antecessora.
Nie mogę concludere tylko że się w ciało Jeymci Panny Korniaktowney
wszytkie nayprzednieysze z dawna Polskich Familiy luminaria, ie
dnym słowem per Fasces numerantur Avi semperq renata Nobilitate
Florentis, musz do własney Jeymci Panny Korniaktowney przystępu
iąc Rodzicielki, wychodzą tu in apricum w tym Panstwie non po
stremi virtutis et meritorum Proceres Ichmość Panowie Bełżeccy,
którzy łotnych fama et gloria Jastrzębiow, będąc Domus eadem, ia
ko ów orzeł Aquila magnarum alarum na niebie od Kanclerza
Chrystusowego widziany, tradit ad se summam partem Stellarum były
iusz z Bełżeckiemi skrewnionych Stanisławskich z Stanisławskie
mi walecznych Potockich, odważnych Stuszkow, sypią się iako ex
Equo Trojano Heroes, z rodzonemi zaś Ciotkami Jeymci dwoiema,
Staropolskich Warszyckich w Kasztelanie Krakowskim, drugi raz
Ossolinskich, a w Rodzicielce Jeymci Panny Korniaktowney secundo
voto Fredrow, clara sydera lucent, z ktorym Fredrowskim Domem
ma Pasterz tutaszny JmC Xiądz Biskup Poznanski mmPan z
krewnienia, non postremo w tych Colligacyach pirtanti Nominis no
tandus Calculo. Wracam się znowu do Tarnowskich, y kiedy
ta ktora urodziła Xiążę Kardynała była pierwey za Xciem Wiśnio
wieckim niż za Podkanclerzym Koronnym Radziejowskim Oycem
Kardynalskim, to i przez Wiśniowieckie Xiążęta Ostrowskich Zba
rawskich unitatem, Czartoryskich glorias, ma tu partes słyncą

obfitszemi z hrewnieniami Lubomirska Szreniawa niż złotem suo, im płynącij Paktol. Niemogę iako Biskup, tey ktora zawsze bywa po kazaniu przepomnieć publiczney Spowiedzi, ij admonitiey, Siebie samego nieprzepominaiąc, że z spomnionemi Ossolinskich, Lubomirskich, Potockich Domami, ij inszemi wymienionemi, iuż te maiąc obowiązki, tesz domu mego; w tak wielkiey Seymći Pannie Lomiaktowie Domow asistentiiey Conserwie przysługę Ubiegi na tak niezmierne Maiestatow naszych za patrując sie łaski Ebmći Panie Kasztelanicu Brzechowski bierz te same na wszytek Swiat madyme, że płaci obliguisci oportet beneficij acceptrup gnam, | dziś przy tym obligu ktory bierzesz z rąk Panskich, tak zacnego ij z pierwszemi z colligowanego Domami Przyiaciela, obliguie siebie y Dom Swoy za Stateczniego dobrotliwych Maiestatow Sługę nieustawai, nigdy ij bydz zamiecznym fawow tego że habes tibi Deos nostros propitios tibi. Ubezym kiedij iasię upewniony o dobroci z Natury Wmći; iako z krewnioną z tym że Domem pro vadio u nog Maiestatow moich, ktade ze Correspondując Gniewoszowskiemu Domowi Swemu, amicus eris ij z domem swoim amicis Regis, et inimicus inimicis eius. Te Biskupie moie Wmći appenilo vota, aby przy wdzięcznym tym Wmći nowa Sponsa w Dom Jego wprowadzeniu, blandig elato iungunt Themone iugales efflantes roseum frenis spumantibus ignem.

Oddawanie Seymći Panny Cetnerowney Starościanki Lwowskiey z Fronzymeru Wyższego Kaiasniey Jey Krolowey Seymći Maryey Kazimiry Damy Jmu Panu Rzewuskiemu Staroście Chełmskiemu w Roku 1690 die 5ta Februarij.

Darmo się nad tym ludzkie siłą rozumy, co by tesz fortunnieyszego żyjącemu na Swiecie bydz mogło Człowiekowi, czy tak w osobnym ij thetnycznym życiu, opłakane prowadzić lata, czy się oto starać aby przy ustawiczney nierozerwanych Przyiaźni liczne, | viuere in bonis dies suos. | Lico za Ascetyczną woli ludzkiey concludują obrady, maią pozor, że samemu bydz w sobie Człowiekowi iest Pars non postrema felicitatis, bo nayprzedniejszy ktorey y sam Bog Człowiekowi nieodbiera cieszy się dispositią, ij niema tey przeszkody, ktora by mu prawdziwą iego odbierać mogła wolnosci. Alei lepszą daleko pokazują życia swoiego conditiy tacy co dowcipnego słuchaią Kassyodora, sine Amico omnis cognatio est taedium, omnis Operatio labor, omnis terra peregrinatio, omnis vita tormentum, sine eius solatio viuere est mori, | podpory sobie in Secundis et aduersis ulubionego szukaią Towarzysza. Trafił na te torowną ostatniego Szczęścia drogę

Imć Pan Starosta Chełmski, którymu miłościwa Nayiaśnieyszych Ma-
iestatow Dobrodzieystwa naszego łaska osobliwym y szczegulnym vsta
ła respektem. Więc w doskonałą wziąwszy to sobie recollectią
NB (quicquid amor iussit non est contemnere tutum) życzliwe swoie
do uięcznych względ Ieymći Panny Cetnerowney Starosciánki Lwo
wskiey skłonić chcę. Co w okręcie pilny y dozorny Naukler, co
w mieście porządny Magistrat, co na Swiecie Słońce, to między ludz
mi miłość, Okręt bez Nauklera, rozbiia się, miasto bez Magistratu
ginie, Swiat bez Słońca w Cymeryiskich zostaie vmbrach, życie
ludzkie bez miłości życiem nie iest, odebrać Człowiekowi miłość iest
bez śliczných słonecznych Swiat zostawić promieni, Że zaś WW
JMć Pan y Dobrodziey nasz nieumiesz tylko iako gloriosum Sy
dus świecić Poddanym Swoim, (Omnis Io Paean Regi Sonat, omnia
Phœbum rura canunt) dlatego tesz Sługom Swoim Swiatły tego
życzliwych combinatiey nieodmawiasz ale owszem dobrotliwą
zaszczycasz Poddanych Swich do Szczęscia illuminatią. Ztąd
u wszytkich Narodów heroiczne WW JMći PMMł. słynie Imie
że iest Sydus propitium uiernych Sług Swoich, (non Taurus victo ori-
ente Superbus. Sed fama illustris.) Cokolwiek Momentow y Minut,
tylo się liczyć może WW JMći nad Sługami Dobrodzieystw, fortu-
NB na Saeculi Nostri datus, vt benefaceres. Takasz własnie wydaie
się wdzięczney Palladzie Krolowey Ieymći PMMtwey dobroć,
gdy z wychowania swego śliczne obliwemi Damami (replevit orbem
Polonum) zagęsciła łaskawa Iey dobroć ślicznemi fruktami Kro
lestwo Polskie paradisum Voluptatis, za co się pod Nogi iey wszy
tkie życzliwe zcombinowane skłaniaią Serca, a że Pallada y
Bellona iednosz to miewały w Starożytności Imie, bo co w Pokoiu Pal
ladis Imie, to w boiu Bellony sonabat. Pokazawszy nieraz dobrotliwą
Krolowa Ieymć Pani y Dobrodzieyka moia MMłwa Palladę in publico
consilionum vsu, dziś zaczyna bydź Belloną, kiedy wielkiego Achille
sa Synowi, nieodrodnemu od dzieł Rycerskich Kawalerowi Imć
Panu Staroście Chełmskiemu, herbowną Cetnerow w Ieymći Pannie
Starosciance Lwowskiey oddaie Chorągiew. Wzięta ta naypierwszy
od tych swoie w osobie odważnego Rycerza Mirosława, który pod
Wrocławiem zbiwszy na głowę Woysko Henryka Cesarza tryumphal
ne posteritati Domu Swego zostawił Imie. A kiedy tę zwycięzką swo
ię rozwinął Chorągiew, zaraz pod nię całey Polskiey podbił so
bie Colligatiie. Wychodzą na Plac Walczy Mikołay Cetnerowie
wielkiemi od Cesarzow Rzymskich y Monarchow Polskich zaszczyceni
Prærogatywami, goni Przodkow nieodrodny Sławy Iendrzey Cetner
Podczaszy Lwowski Zygmuntowi Trzeciemu przy Moskiewskich

expeditiach fidus Comes. Postępuie eodem Honoris gradu. Alexander Cet-
tner Chorąży Podolski Jeymci Panny Starościanki Pradziad, który
z Prześwietnym Zamoyskich złączywszy się Domem, Ich Hetmań-
skich Butaw, Kanclerskich Pieczęci, Podskarbstwa Kluczów, Wo-
iewództw Krzeseł wdom swoy inuedit decora, tym trybem y to-
rem gloriarum szli Działy Rodzię Jeymci Panny Starościanki
Łęgowskiey wielcy ludzie y nieumnieiszy, tylko seniore Patrio
którzy Herkulesa Polskiego, Żołkiewskiego maiąc bliskie Colliga
cyie. Gaman terminant astris, Sypie się wtey Colligaciy bliska
odważnych Potockich, Lanckorońskich, Tarłów, Koryinskich,
Burytów, Firlewów, Leszczynskich, Jabłonowskich, Ruszków, Sta-
nisławskich, Kazanowskich, Ossolinskich, Krew, tak dalece
że ta Cettnerowska Chorągiew naprzód z Oyczystey Liniey ma
swoy zupełny, y owszem nad to wielkich Domów complet. A na
macierzynski Daniełowiczowski kiedy się obeyrzę Kiężyc, cho-
ciasz tym Janowi Woiewodzie Ruskiemu, Mikołaiowi Pod-
skarbiemu Wielkiemu Koronnemu, y Synowi Jego Janowi tak
że Podskarbiemu dał pokoy, chociaszbym Podczaszego Ko-
ronnego Daniełowicza Jeymci Panny Starościanki macierzyn
skiego Działa niewskrzesit ex sepulchralibus antris, Sama
wszytkie całego świata przeważaiąca ceny ozdoba, gdy
wtey hidzi y przez Żołkiewskich y przez Daniełowiczow
Colligaciy Nayiaśnieyszy Monarcha Nasz Krol Pan y Dobrodziey
iusz też tu nad wszytkie insze appretiat ta Colligaciya walory.
Azć tenże Daniełowiczowski Dom przez Rodzoną Babkę moię
y na Dom moy, iako y z colligowany Leszczynskich, Lubomir-
skich, Krasinskich pomienione zwabia ozdoby, (Mam pro
parte gloriae inter tot numerari Heroes.) Wchodzą pierwszo So
Krolu Panu Naszym osobą przez Kiężnę Jeymci Radziwiłłowę
Podkanclerzynę W. X. Litt. Rodzoną Monarchy Naszego Siostrę
przez Daniełowiczowskie Cynozury, Radziwiłłowskie Orły, Otro
wskich, Zasławskich, Czartoryskich, Wisniowieckich Kiążąt
Ozdoby. Te takie Culmina et lumina mundi, gdy w dom swoy
zabierasz MciPanie Starosto Chełmski, z niskim do nog Maie-
statow Naszych upadszy podziękowaniem, ztym się protestuię
że pod miłościwym Oycowskiey Monarchiey panowaniem. (Sic fortu
natas patiens viuere horas.)

Dziękowanie za Jeymć Pannę Margrabiankę de Betun
Fraucymeru Krolowey Jeymci Maryey Kazimiry imie
niem Kcia Jegmci Stanisława Radziwiła Marszał
ka W. W X^a Litt przez Jmci Xiędza Jerzego Denhoffa
Biskupa Przemyskiego Kanclerza Wielkiego Koronnego

W Warszawie po Skończonym Seymie Roku 1730 die 2 Ma Maij.

Nie podobna Nayiaśnieysze Maiestaty nasze tey w oczach ludzkich
ciemney, y iakoby Cymeryiskiemi umbrami otoczoney chwili, Smutny
y okropną nazwać Nocą, kiedy ią w dobrotliwych Jowisza y Pallady
znakach, iasno y świetne dawno widanym w Kraiach naszych sposobem
oświecaią Swiatła, nadgradzaią to z dawna misię owey Nocy, ktora nie
ustaiącym dwa całe dni trwała traktem, kiedy nam iakoby dwadni
dies exultationis et Salutis przy dzisieyszym wystawuią himenne
um. Przypisali Jowiszowi doskonali na ten rok Astronomowie oba
wszy go za dobrotliwego wszytkiego Chrześcianstwa Prezydenta
y Directora, że largitur gloriam tranquilitatem et pacem. Cożeżeli
ktoremu na Swiecie Monarsze teraz W Kmci Pmmttwemu iako
Janowi Trzeciemu te trzy szczesliwe służą attributa, bo ktoby
chciał na immortalium factorum Jego poyrzeć gloriam, musiałby
się to z nim stać co z onym Ludem, (Non poterat aspicere Populus quia
gloria Domini repleverat tabernaculum.) De tranquillitate dyszku-
rować nie trzeba, sama z koronowanego tak wielką pracą, y Staraniem
W Kmći cum dispendio Zdrowia Seymu obradu pices oculis sub
iecta fidelibus.) Trzeci przymiot Pacis a zasz nie dowodnie zgoda
ią spływaiące W Kmci na wiernych Poddanych magno alveo ta
ski według owey dawney, ale prawdziwey Polskiey przypowieści
Znać się na Pokoy zanosi kiedy się Ludzie żenią. Jeżeli to są Rożę,
te oliwy, te laury, ktore inter Spinas Tribulationum zbierasz W Kmo
przy Staraniach y Niesmakach (in delefessa Subditorum Cura longa bene
ficiorum exhibitio) Wydaie się tey dobrotliwości w oczach naszych
wtorodzina magnitudo kiedy Xiążę Jmć Pan Marszałek wielki W.
X Litt. wchodzi w dom Naiaśnieyszy Panski y szczodrobliwą odbie
ra łaskawości Panskiey aliance. Dopiero teraz herbowny Orzeł Jego
nie zamrużonym okiem na Słońce patrzy, y to dzisieyszey zapisuie
Festynie, (Mea Nox obscurum non habet nihil, sed omnia in Luce cla-
rescunt,) Tak Deo propitio suo wielkiemu Jowiszowi nieśmiertelne
oddaiąc dzięki obraca się ad Sacrum Palladium do miłościwey Pallady
Krolowey Jeymu nie słowy bo za takie Dobrodzieystwo nulla verborum
aequalitas ale samym dziękuie podziwieniem (Magnae Curae loquun-
tur ingentes Stupent) A czosz od łaskawego Matris Patriae et
Subditorum Xiążę Jmć odebrać mogł Serca iako Rodzony Sio
strzeniec et cooptari in Domum Regiam. Teraz prawdziwie Pol-
skiemu y Radziwiłowskiemu pisać się może Orłowi (Gloria Conjun
xit Amantes.) Sprawiła to Krolowey Jeymu Paniey y Dobrodzieyki mo
iey innata Clementia, że sama szuka quos repleat beneficiis Tak
iest tey Oyczyzny, tego Panstwa doskonałą Matką że się krewni z

Poddanemi niezbrania, et Hos habere interse ktorych należyta observantia
y Boska destinacyia położyta infrase. Poki tedy Radziwiłowskie-
mu immortali fama stawać będzie Pior ojczyzny wdzięczny zapiso-
wać powinien takiey Panskiey Colligaciey y obliguie się memori-
am wytrębowac będą trzy w Piersiach orła Trąby pod Naia-
śnieyszym Panem Trzecim Radziwiłowskiego Domu Honor, że do
nia wraca się principia bo będąc Atavis editus Regibus, znowu
się dziś z Domem Krolewskim krewni co w nim mężnych Jagiello-
now Gedyminow, Kazimierzow, Władysławow, Albrachtow, Ale-
xandrow, Zygmuntow, Augustow, asz do ostatniego Jana Kazi-
mierza operabatur Sanguis. Dziś się znowu przez Siestrze-
nicę Naiaśnieyszey Krolowey Jeymći Pmmćiowey wznawia y
wystawia magnis ales clarus Connubijs, kiedy by y Czasu y Slow
stawać mogło, nieiednego by potrzeba do wywodzenia Domu tego
Xiążęcego Czasu, y podobno by mi rzeczono numera Stellas si po-
tes że to iedno iasnoswietne gwiazdy co Domu tego komputować
Honory. Ubiorę tylko iedną Annę Radziwiłownę za Ziemowitem
Xiążęciem Mazowieckim będącą ktorey Corka Cymbarka alias Ale-
xandra za Fryderyka pierwszego Cesarza continuam Imperato-
rum Romanorum Maximilianow, Ferdynandow, Leopoldow, con-
tinuje seriem. A zatym y Hiszpanskich Krolow, Jakubow, Al-
phonsow, Philippow, Karolow z sobą prowadza diademata.
A to widzę iasnie oświeconemu Domowi temu nadgradzaiące
Czasy kiedy Barbara Radziwiłowna za Krolem Polskim
Augustem bywszy, (intulit magnum Terris nomen.) A znowu wa-
zawet Nayiaśnieyszego Jana Trzeciego P. Kmćigo Rodzona
Siostra za Radziwiłem, iako by certantibus Coelis żeby nigdy z Do-
mu tego Krolewskie niewychodziły Coniunctie. Tak się w Cesar-
skich y w Krolewskich Dom Radziwiłowski pokazawszy Koro-
nach, y swoich Xiążęcych niezapomina zwyczaystych hono-
rach Mitr. Wyprowadza in apricum Swiata całego Trzech Bi-
skupow Woyciecha Wilenskiego, Mikołaia Żmudzkiego Jerzego
Krakowskiego, y tegosz Rzymskiego Kosciola Kardynała. Pię-
zmarłych a teraz dwoch żywych do ktorych potym przystąpię
Pieczętarzow. Szesć wielkich Marszałkow, Szesć Hetmanow
(Tot Heroum Proceres magnis Fulcra Regni) Niezbywa żadnego
Czasu na wielkiey Jasnie oświeconego Domu tego ozdobie a to
w dzien Troycy Swiętey apparet piękna Trias Kanclerz Pod-
kanclerzy y Marszałek W. Xa Litt. Ktorych Consumma-
tum Judicium intemerata fides, (secura virtus z tąd probata że
się supremo rerum Orbis Censori Naiaśnieyszemu Maiestatowi
W. K. Mći ad opera Reipublicae zgodni zdali. Kiego dziś ie znowu
pommiei w oczach Swiata y to dziwnie że Radziwiłowna za Xiąż

Neyburskiego poszedszy, w ten Dom Cesarzowey Rzymskiey, Hiszpanskiey, y Portugalskiey Krolowey, Xiężney Parmenskiey poiągnęła Conneksiją: musiał by albo nie żyć, albo co się w Polszcze dzieie niewiedziec, kiedy by zapomniał wielkich Zasług y samą Imieniu zaszczyconą Sławy Michała Xcia Radziwiła Podkanclerzego y Hetmana wielkiego W. X. Litt. a dzisieyszego Imci Pana Podkanclerzego Rodzica o ktorym dosyć mi będzie te wielkiego Oratora przypomniec Sentencyą (Quis Saeculorum memoria magis dignus, quam qui tot Saeculis doctorum Hominum generi mirandus etiam nunc et post Fata viuit mirabilis et desiderabilis et ad posterorum memoriam Sibi viam parat, nulla temporum iniuria nulla mortalitatis inuidia praecludenda). Takaż wielkiego Syna została Sława Xiążęcia Imci Podczaszego ktory z Starożytnym Xiążąt Anchalskich Domem wszedszy in Connubia, Elektorow Jchmościow Brandeburskich Xiążąt Kurlandzkich et vniuersos circa Rhenum Principes sobie spowinnowawszy, na Polskę gdyż nie oprocz niemasz tego Domu, niemasz tey Familiey ktora by ście Pokrewnoscią nie należała. Wylatuią Hetmanskiemi Prezentarskiemi Podskarbiemi Vrzędami głosne Sapiezynskie Strzały Stawą godnością y usługą Rzptey znamienite. Płyną Colligata Lubomirskiey Strzemiawy nomina, Xiążąt Czartoryiskich Wisniewieckich a w nich Michaelis Primi Krola Polskiego Korona. Swieci Ostrowskich Xiążąt wdzięcznie Jeymci Paniey Koniuszyney Koronney Xiężyce Dobiegaią do Brzegu Fortuny Opalinskie nawy. Wielkich Potockich nieraz z krewnione, ale po kilkakroć razy imiona, przez tych walecznych Jabłonowskich y Sułkowskich decora ukoronowane Arsinskich w Węgierskich Krolach tytuły Leszczynskich Gosiewskich Konopackich Familie a iezeli gloriari licet non ea peculit quidem kiedy za Rodzonym Stryiem moim Michała Xcia Radziwiła Podkanclerzego W. X. Litt. Rodzona była Siostra przez z kombinowane z Głową moią Radziwiłłowskiego Orła Pióra in capite Scriptum est. Itez to Naiasnieysze Panstwa dnia dzisieyszego pod Nogi naiasnieyszych Maiestatow garną się Honory, naywiększe z tąd pożytki i szczescie że Jmć owo Służyć może (Et Mamilla Regum lacta beris) Przyimuie dziś Naiasnieysza Krolowa Jeymć Pani y Dobrodzieyka Mia mnuwa Orła tego Aquilam magnarum alarum do Coniunktiey Naiasnieyszego Domu Swego Iusz non in arduis załozył nidum Suum ale szczęcie in Petris manebit, bo pod łaską W. K. Mci iako na nay gruntownieyszey opoce. Ucieszę tedy Naiasnieysze maiestaty usilneyszym iusz Poddanego swego obligiem z Domowego a on pod taką Protektią z Jasnie oswieconym Domem Swoim nayszczesliwszym

będzie. Quem pietas fovet et totis amplectitur ulnis.)

Concurrencyja o Pieczęć W. Koronną w Warszawie na Seymie Anni 1688

Dziwne się stało na tym Seymie dzieło
Wilku o Pieczęć Konkurrentów było
Sosnia, Zubr, Nawa, przy nich y Wieprz Dziki
Ktory sam ieden wprawił wszytkich w niki.
Naywięcey dodał Dzikowi niewczasu
Zubr choć z iednego wyszli oba Lasu
Baran Zubrowi pomagał koniecznie
Jeleni Dzika bronili statecznie
Myśliwi co się na to posieáli
Aby w Kniejach gdzie mogą gonili
O Dzika wszelką Industryą stali
Żego o włosek iedwie nie zaszczwali
Stanął pod Tarczą iak pod mocnym Dembem
Tak Orła dosiągł nieskrwawiwszy Zembem.

Oddawanie Jeymći Jeymći Panny Bieganowskiey Starościanki Mostowskiey Imći Panu Andrzeiowi Chełmskiemu Podstolemu Sendomirskiemu przez Imći Xiędza Denhoffa Biskupa Przemyskiego Kanclerza Wielkiego Koronnego We Lwowie die 20ma Novembris 1688uo.

Kiedy by się nad tym ludzkie reflektowai chwały Rozumy, co by też nayskutecznieyszym było do Sławy y nieśmiertelności terminem, przyznai były Rzymskiemu Politykowi musiały prawdę. (Nullum est tam magnum ad famam et gloriam iter, quam quod inclusa humanae Societatis caleat connexio.) Darmo się z swemi czy to nabożni, czy zdesperowani cieszą odludkowie pustyniami, darmo za szczęśliwe poczytaią w iednym małego kruka zawarci okręgu, Zakonne umbry, bo te zrazu zasmakowane, gdy wbiią w głowę albo porzuconych Przyiaciół, albo strawione nadzieie, częstokroć żałosnymi kończyć się zwykły tragedyami. Same ulubione y Sakramentalną benedictią z twierdzone Przyiaźni od Swiata Stworzenia rzetelnym skanonizowane rozkazanie. (Non est bonum homini esse Soli.) nayważnieksze przynoszą naydoskonalszey szczęśliwości ukontentowanie, bo kto prędzey w nieszczęściu porady kto w szczęściu y obfitości pociech osobliwszą Consolacyią iako ten ktory złe y dobre Przyiaciela swego na pomiar wziąwszy. (Amicas iunxit in foedera dextras.) Toć to dodaie Życia, to uśmierza frasunki, kiedy iest ten ktory by albo opaczney pożałował fortuny, albo się z płynących Polikratesowym szczęściem kontentował Przyiaciela

Sukcessow; Aztyd ci wymislnieysi ale oraz dowcipni v Starożytnosci
Poetowie, choć Wszechmocnych postaremu nigdy samych przed oczy nie
wystawiali Bogow, ale zaraz przy Jowiszu Junonę, przy Herkule-
sie Bellonę, przy Apollinie Palladę, przy Marsie sliczną malowali
Wenerę, żeby tak tych naywyzszych Duchow swoich do Zobopulney mi-
łosci inclinacyą od przykrey Swiat odstraszywszy osobnosci potrze-
bny Człowiekowi Kawaler z Damą zasłodzili Connexyą. Kadwszy
tho iednak te naypotrzebnieyszą widzę związkow do żywotney przyia-
zni ligi, że im większą wnosi z sobą Domu w Dom znamienitą Domow
y Familiy Colligacyą, tym firemnieysze zprowadza całemu pożyciu na
sukkurs następuiących wiekow prawidła. Takiemi poważnemi z niewo-
leni consideracyami JemC Pan Podkomorzy Lwowski y Jeymć Pani Pod-
komorzyna WWMM Panstwo. Obieraią dziś miley Corce swoiey Jeymć Pan-
nie Starosciance Mostowskiey, stan ktory Przeswietnego Domu ich Ozdo-
bey całego wieku błogo sławienstwem sekundowal będzie, pomyslne Ro-
dzicielskie Sena intencyie. Ażeby większą wyswiadczyli osoby WWMMC Pana
MC Panie Podstoli Sendomirski Moy MC Panie y Braciie v siebie dzięky
maiyą oddaie z tym drogim poszeniem Sena swego wszytkie naypierwsze
w Oyczyznie naszey Ozdoby y praezentiy, y iezeli kiedy iest magnum ma-
gnos titulos numerare Parentum pełnie w Przeswietnym Jchmosciow Panow
Bieganowskich Domu, chyba się w ten czas zliczy o odważnych Rycerzow
komput, kiedy się kto owey podeymie znamienitey in lege Natura liczby.
Numera Stellas si potes. Dawnosci y Starożytnosci herbowne swiadczą
żadnym Nieprzyiacielskim Szturmom niepodległe wieże, odwagę y za
Oyczyznę zascżyt, nieustraszone przeciw każdemu Nieprzyiacielowi
Serce, zbroyny w Bramie reprezentuię Rycerz, tak dalece że Cnota y
17. odwaga mężnych Bieganowskich Floret in aeternos non moritura di-
es. Stawa na pierwszym Placu z Mestwem swoim dawnych owych wie-
kow rzadkiemu porownany Kawalerowi Mikołay Bieganowski v Wbe
grzech za Krola Stephana przeciwko Rebellizantom iego Siedmigro-
dzianom znamienity Pułkownik, liczyć się musi tu przy nim Stani-
sław Bieganowski Podczaszy Koronny, ażeby nie same tylko z Cnot tak
odważnego Domu cieszyło się Sagum, wychodzi poważny y pobożny Jo-
ga Woyciech Bieganowski z Kanonika Nominat Biskup Poznanski wiel-
kiey capacitatyy Infulat, gdy by go były smiertelne zazdrosci niefortu-
ny przed Fortuną nieuprzedziły. Ale po co dalszych szukam Przezacnego
Domu tego Oczewo, po co wyższam pictos in Curribus Aemilianos, kiedy
vnus pro millibus Jmć Pan Mikołay Bieganowski Kasztelan Kamienie-
cki Jmć Pana Starosty Mostowskiego Jeymć Panny Starosciankie Rodzi-
ca wszelkiey godzien pamięci Syny, wywodzi mi w osobie swoiey wszy-
tkich dzieł y odwag Zacnego Domu swego compendium. Kapitał ktory
kiedyś Krolowi Naszemu Stephanowi elogium. In bello, plusquam miles

in 3o Republica plusquam Civis, in templo plusquam Sacerdos) że to służy bespie
cznie y prawdziwie może wielkiemu Mikołaiowi Bieganowskiemu Ka
sztelanowi Kamienieckiemu chyba ten nieprzyzna, kto go albo nie
znał, albo na dzieła Jego zazdrosnym patrzał okiem. Był prawdzi
wie y in bello plusquam miles liczny Tatarskie, Kozackie, Moskiewskie
Othomanskie, nieustraszonym Sercem znosił y gromił potęgi. Był
in Republica plusqm Civis, owa Jego od Rzeczy pospolitey do Porty
Othomanskiey nigdy niezapomniana legacya, ktora z iakim bo-
rumem, z iakim Rzpltey naszey honorem traktowana, poważne
nad ktore poważnieysze bydz w całym Swiecie niemoże Nayia-
śnieyszego nym szczęśliwie dziś panuiącego Pana natenczas tam przy
tomnego Swiadectwo utwierdza; Same wydaią demonstracyie, że to
był za mąz co za Senator, y lubo by mu tak daleką drogę opuszczo-
ny Dom, porzuceni Swoi, u Pogaństwa nietrudne niebespieczeństwo
tamowai było mogło. (Vicit amor Patriae Laudumq immensa Cupido.)
Był in templo plusquam Sacerdos, niech insze iego pobożne uczynki
Familizy Czas, zagrzebie w Popiele niepamięci, Sama tuteysza Kla-
sztoru y Kosciola OO Reformatow Lwowskiego Struktura (Sama lo
quetur Opus) Tym Stryia Swego. Nest terem Nominis et Virtutis hae-
res) JmćPan Mikołay Bieganowski Starosta Mostowski, Seymu Pan
ny Starosciański Rodzic nieuwdziały go bożey od Domu Swego nieod
rodnego Kawalera publica Consilia integerrimum Civem, tak daleće,
że mu to wszyscy przyznai musieli, że miał virtutum Sacra fer-
sub astra face. Naypierwey się z tąd heroicznego pełny geniuszu
wystawił Jason, że się chciał z wielkim Zdrowia Swoiego y Zycia u
szczerbkiem o złote Baranka osmielił Runo, y nie tylko nate Im-
prezę głębokim morskim smiał się powierzyć nurtom, ale tesz
aby męstwo pokazał, y na ogniem pałaiące woły, y na okrutne
Smoki owego pilnuiące Depozytu nic niedbał, z onym podobno
trzymaiąc (Galanthomeum) Amor et honor nihil intentatum relin-
quunt. Naśladował w tym herbownego, Rycerza swego Geniuszu
JmćPan Starosta Mostowski, dlatego iako drugi Jason złotego Cno-
tami y godnosciami Ichmosciow PP. Stepowskich w dożywotnią
przyjazn pozyskał Baranka, aby pokazał że nieustraszonego Ser
ca Kawalerowi iednosz iest pasowai się ze Lwami co y z barankami,
(Iuxit cum Leonibus tanquam cum agnis;) naśladował iako we wszy-
tkich heroicznych Akcyach JmćPana Kasztelana Kamienieckiego
Stryia Swego, tak y w tym JmćPan Starosta Mostowski, kiedy iako
on z Przeswietnego Domu Ichmosciow PP. Rzosnowskich Baran
kiem się pieczętuiących, znalazł Sobie, nieporownanych Cnot Spo
su y dobroci Przyiaciela w oczach naszych z wielką Sławy y pobo
żnoscią zostaiącego, y bogday długo Lata szczęsliwie prowadzącego
z Jeymćią Panią Kasztelanową Kamieniecką Mmćią Panią, tak Jmć
Pan Starosta Mostowski znowusz Baranka przybrał Sobie w
Domu Ichmosciow PP. Stepowskich, a iesze Rodzony pomienioney

Stryjanki swoiey Jeymści Paniey Kasztelanowey Kamienieckiey Siestrzenicę, y niebez wielkiego Konceptu to widzę, uczynił Przeswietny Dom Jchmosciow PP. Bieganowskich, że y Stryi Krosnowskich Baranka, y Synowiec Stępowskich Baranka, ktory Krosnowska druga Siostra urodziła, (Junxit indissolubili vinculo) ale widzę dlatego, żeby Bramie Bieganowskiey Przyiaciolom otwartey, Nieprzyiaciołom zawartey, hostiles nieszkodzili Arietes, trzech z krewnienych w ten Dom ad Custodiam haereditariae Portae postawił Barankow. Z tych macierzynski Jeymści Panny Starościanki Dobaranek, chociaszby Starożytnego Jchmosciow PP. Stępowskich Domu swoię wystawiać niedopuszczał modestyą, chociaszby Jana Stępowskiego Woiewodę Mazowieckiego, Stanisława Biskupa Płockiego, Andrzeia, Jakuba, Mikołaia Rawskich, Sochaczewskich, Gostynskich Podkomorzych, Podczaszych, Podstolich, dawne nieczłowiecze wieki, Sama Jeymść Paniey Podkomorzyney Lwowskiey Moiey Mści Paniey przy pobożnosci Zacnosci, przy Swiętobliwosci powaga na oko wydaie, iak wielkich y Przeswietnych Rodzicow Corka iest Jeymść Panna Starościanka Mostowska, (Et dicier hic est.) Ale mię iusz wola do Siebie y iakoby na życzliwą zaprasza uneracyą, hinc etiam aspice Partem Starożytny Dom Jchmosciow PP. Krosnowskich dwuch Rodzonych Babek Jeymści Panny Starościanki Mostowskiey alta propago. Wyprowadza ich Sława y honor ad pascua gloriae lubo ex indigni Pastoris ore pierwszą Domu tego Ozdobę, wielkiey tuteyszney Archidyaecezyey Pasterza Arcybiskupa Lwowskiego Krosnowskiego. Idą paribus tamen passibus, wielcy naypierwszemi w tey Rzpltey ozdobieni Honorami Urzędnicy, odzywaią się y z pod Smiertelnych Grobowcow Domem iedni, przezwiskami tylko od postronnych Włosci odmienni. Naypierwszemi prymacyalnemi w Polszcze sławni Tytułami Łamkowscy biskupiemi po dziś dzien Infułami, Woiewodztwa y Kasztelaniey Rawskiey krzesłami ozdobieni Załuscy, iescze dobrze urzędem destynowanego mi Biskupstwa Przemyskiego godnosciami uczczeni Grochowscy, a że wiecznym zawrę wszystko, Kardynalską Rzymskiego Kosciola ozdobiony Dom Krosnowskich, w teraznieyszym Prymasie Naszym Kardynale Radziieiowskim Purpurą. Y tak nietylko zimny nasz Septemtrio, ale y południowe Watykany z dobi mitis aries Capitolia Petri. Kad wszytko i a iednak przekładam szczęscie tych nieprzeliczonych godnosci, kiedy ma to szczęscie Jeymść Panna Starościanka Mostowska, że patrzy na Zdrowie twoie wielkich Krosnowskich Wnuczko, Prawnuczko, Corko, Mościa Pani Kasztelanowa Kamieniecka Moia Mościa Pani, ktorey gdyby się Swiętobliwe Zycie, Dworom Krolewskim, z przytomnosci twoiey ozdoba wyliczać się miała, trzeba by na to nie iednego Kwadransu, Czasu ale nieprzeliczonych

czonych Wiekow Kroniki. Dziwowac się każdy musi kto się przypatrzy
z Starożytnych Matron Powadze twoiey. Ale y to nie mnieysza że iako
Baranka Pastwisko miedzy Liliami qui pascitur inter Lilia, tak w dzie-
czne Polskie Lilie Mleczne Krolewney Polskiey Zygmunta Trzeciego
Corka przy twoiey wierney Usłudze Iana Trzeciego, Sacra Proles przy
Szczęśliwey twoiey rosnie directiey. Słynie y na wiek wydaie się
Polskiemu Swiatu w Rycerskim dziele niespracowana Fatyga, męz-
kie za Oyczyznę Serce Ichmosciow PP. Stolnikow Lwowskiego y Go-
stynskiego dawna Przeswietnego Krasnowskiego Domu indoles. Do-
pomagaią z krewnioną Domu Ichmosciow PP. Wasiewskich Ichmo-
sciow PP. Kossowskich decora, tak dalece, że tey Oyczyzny naszey honor
autem eius est agnus. Takie zabrawszy łaskawego Baranka z Oso-
wskiego y Mazurzynskiego Domu Splendory Seymu Paniey Podkomorzy-
ney Lwowskiey JmM Paniey, kiedy Secundo voto przezacnego Domu Ichm-
ciow PP. Chodorowskich iunxit Connubia, Iuszteż tu cokolwiek miał
Swiat Polski y ma nayosobliwszego y owszem wszystkie iego z lewaią
się ornamenta, oprocz wielkiego Demetryusza Chodorowskiego Łowcze-
go Lwowskiego ktoremu przyznał Historyk Polski Prudentia in rebus
agendis et belli exercitio dexterrimus. Ten pod Pułkiem z Krzyżakami
woiuiąc nieprzyiacielskie niewinną krwią zafarbował Pola, Szedł Bo-
rem Rodzicielskim Felix Chodorowski Chorąży Halicki wydawała
animosa virtus. Krzysztofowi, Kasprowi, Franciszkowi, Marcinowi, ale na
co wszytko z żywym Domu swego zawsze się za Oyczyznę zastawiaiące-
go cnoty y odwagi swiadkiem, ktoremu w oczach widzimy y bogday
esmy długo na Zdrowie dobre patrzali JmĆ Pan Podkomorzy Lwo-
wski JmM Pan y Brat, na ktorego od młodosci żadnym ięzykiem
niewystawione tey Oyczyznie przysługi zapatruiąc się to tylko rze-
kę. Tempus erit quando unius stupefacta vetustas. Totius voluet
N2 gesta cuncti Domus. Czy słusznie bym uczynił gdybym miał za
pomnieć lubo zimnym przyciśnionego Marmurem Nieboszczyka
JmĆ Pana Podkomorzego Lwowskiego MWM Pana, mu Panie Pod-
komorzy Lwowski dzisieyszy Rodzonego Brata, ktoremu icho-
ciasz własnych sobie lubo ich dość miał przeciwko tey Oyczyznie
zbywało zasług. Sam per matrimonium z Rodzoną Siostrą
Wielkiego Herkulesa Polskiego J.W. JmĆ Pana Wdy Ruskiego
Hetmana Wo Koronnego do wystawienia cnot Iego Campus Arena
bo iako tryumphalny Hetmanie (in nostro non est aemulus orbe tibi)
tak z kimkolwiek Przeswietnego Domu twego Iabłonowskich wchodz
colligacya, na sławie y godnosci wygrawa. A gwas co rzekę o gen
Heroum, o Domus Contermina Marti JWW Mci PP. Chorąży Koronny,
Buski y Bohusławski Starostowie. O iako się Oyczyzna cieszy
że w Was oczywiscie wydaie owa męznosc, dobroc, ludzkosc, do
ktorey (Pater Aeneas idem et excitat Hector, Wchodzą w ten kompa
nieustaiące za wielkie Dobroci y cnoty Przeswietnych Potockich
w tey Rzptey honory, z ktorych dwoch naypierwszych Swiata Pol-
skiego Senatorow Kasztelana y Woiewody Krakowskich, winny ucz-
ciwszy weneracyą y inne tego Domu godne Subiecta przytomnych
tu Kawalerow. Tobie wielkie należą dzięki Mcia Pani Woiewodzi-
na Lwowska, że przy ustawicznych na Dworze Panstwa MMtgo

usługach Przyiaciół niezapominasz, ale osobliwą swoią ten Akt zelo
bisz przytomnością, Swiecą Domowi temu przez Przeswietny Dom
Chodorowskich nigdy niegasnące Wisniowieckich Xiążąt przez
Xiężnę Ieymść Panią Woiewodzinę Betską y Jasnie Oswiecone
Potomstwo iey Xiążęce, które niedawno w Michale Pierwszym Krolu
Polskim na Thronie tym zaiasniały. Odpędzaią wszelakie ciemnosci
umbry nigdy niegasnące na Polskim Horyzoncie Sieniawskie Luny
zasłaniaią od upałów nienawisci Xiążęce Radziwiłłów Czartoryiskich
Koreckich mitry, niedadzą nigdy w ciemnosciach zostawać Starozy-
tne Dziduszyckich Swiatła, wynoszą pod niebiosa lotne Krasin
skich Korwiny, przemyslaią o Stateczney trwałosci mądre Leszczyn
skich głowy, błogosławią niedawno zmarłe Prymasowskie Szyszkowskie
krzyże przy bliskiey Starożytnych Karczowskich y Przerębskich
Connexyi. Gdy zaś zapatrnię się na Ciotkę Rodzoną Ieymć Pan
ny Starosciánki Mostowskiey Ieymć Panią Podstolinę Nowogrodz
ką, wglądam że za pierwszym małżeństwem z Domem Iazno-
wskich wprowadziła w Dom Swoy poważnych Gnieznińskiego y
tuteyznego dwoch Arcybiskupów, błogosławieństwa, Trzech
Hetmanów Koronnych Zamoyskich Tryumphy, nieprzeliczoną
Senatorskich Krzeseł Domu tego Congeriem, y znowu przez Dom Ma
cieiowski Kardynalską w dzisieyszym Prymasie naszym Kardy
nale Radziejowskim Purpurę. Kiedy zaś w powtórne przyiazni
związki weszła, w dom Rzyewskich dzieł y nieustaiących odwagą
Oyczyznę, cnoty, Ichmosciów PP. Boguszów. Idą wielkich kiedys
Arcybiskupów Gnieznienskich Łurowskich, z tym przezacnym Domem
z krewnienia. Xiążęce Imprezy Biskupstwa Warminskiego wdzi
ęcznie y Imć X. Jana Stęskim mitry, garną się Firleiowskie Lam
party, Olesnickie Purpury, a iezeli się godney według Duchowney przy
powszechney Spowiedzi admoniney samego siebie nieprzepominać
znaleść tu może in tanta Sylva Dignitatum przez Firleiów y Ossolin
skich mego Herbownego Dzika. Niestanęło ieszcze na tym czułych
o Sławę Domu Swego wielkich tych Dam staranie, ale kiedy Ieymć Pa
ni Podstolina Nowogrodzka przez wydanie Córki Swoiey w Dom
Ichmosciów PP. Załuskich (addidit aurum auro), złączyła do pomie
nionych związków złotem godnosci płynące Lubomirskich Szreniawy
Szladem Cnót postępuiące Brzozowskich Półkozy, wylatuiące Super
Æthera Branickich Gryffy, nieustaiące poważnych Łapowskich Splen
dory, Stateczne Staropolskich Kurdwanowskich prerogatywy, iednym
słowem całey Polskiey naszey Tractus in quadra Orbis. Tych pierwszych
w Polszcze nominum omina, kiedy elyis in perpetuam zabierasz społecz
tem z rąk miłych Rodziców Mć Panie Podstoli Nowogrodzki Mm
Panie y Bracie niewątpię że w Rzyewskim Strawiwszy Lata Swoie dzie
dziczyć będziesz umiał ad Sonum et Numeros tak przeswietnych Domów trako
wać

wai Damę, będziesz umiał na Rodzicielski zatem kosztowny prezent zasługowai affekt, o czym ia nieomylną czynią wrószkę to przy Biskupiey benedictey zawieszym votum.

Illa habeat natos habeantq; nati Nepotes
Qui longa augmentent posteritate lares.

Salutatio Illrimi in primo aditu Ecclesiae Praepositalis Brzozovi ensis et Residentiae suae Episcopalis in Dominica 18 post Pentecosten quae fuit 1o dies mensis Septembris Anno Domini 1690 per Illrem et Adm Rndum Bartholomaeum Misiato wicz Praepositum illius Ecclesiae Decanum Crosnensem &.

Illuxisse tandem debueras Celsissime Princeps Illrime et Rndme Domine Praesul desideratissime. Ac ingenti hoc honoris virtutisq fulgore, longae expectationis caligine inumbratam suae Cathedrae residentiam serenasse. Flagitabat id ab Illrima Celsitudine Tua Sarnosiana Basilica huius ex fundamentis Tibi acclinis erectio, Gestiebant haec ipsa quae Tuo primo aditu serenatum es pietatis Te successore implenda altius Monumenta. Ardebant vota Plebeculae anhelantis, Te tibi in caput herile dari, Cuius gentilitium Feri caput, non feri num sperat fore dominatum, Immo tuam Pastoralem clementiam, in strictioribus Fasciae Praedecessoris Tui nexibus resoluendis, firmâ et non vana spe ominatur Sibi affuturam. Nostram hic Tecum fortunam, Tuas tecum quibus comparasti et sustines dotes è proximo intuemur. Assurgimus immo substernimur huic Tuae non in germano tantum Tuo Romana Subiectae Purpurâ sed in Te etiam Sigilli Regni privilegio Eminentiae roboratae. Canciellarius enim cum sis, non intra tantum Patriae Cancellos, gentilitijs honoribus tuis ampla debentur spatia, quae non nisi vrbis et Orbis Terminis continentur. Tuo aquila Sarmatica Divino ingenio et calamo provehitur. Privilegiata Virtus Tua Sigilli Regni Privilegijs roboratur. Beneuolentiae Clementia Pastoralis sit licet sub sigillo, inus tamen vt Nobis aperta ita operta nulli. Non hoc agimus in praesens vt sparsa ab Illrimo Sanguine Tuo in publicum non Sarmatici Soli tantum, sed totius qua late patet Solis praeclara facinora, humili dictionis obsequio colligamus, quae in summo posita, vtriusq et Romanae et Polonae Curiae oculos incurrunt. Quam gloriosum est, quam Gentilitias Feras Tuae ad famam Nominis immortale aucsire, audiriq ac passim per ora populi circumferri. Id ipsam Pastorum, caput Publici Consilij, mentem Curiae, Os Regni, Regisq linguam, Custodem Libertatis, Tutorem Pupillorum, et Speratum et veram ipsa probatum prius quam datum, tam felici omine, vt huic Vineae inafflicta Plebecula seminatis, non sit futurus timori in hac Tua Clementia Singularis Ferus, Cui non illud Psalmographi, depastus est eam, adscribemus, sed quod Joannis Capit Praedecessori adscripsit olim Chrisosthomus Cibus et Pauperum Gentilitij Apri Tui Caput pabulum praeparatur. Nimirum Caput hoc Illrimi Domûs Tuae non Regijs tantum sed et in vrbe Pontificijs aptum Mensis

sine cuius Dapibus ut olim Nuptias Regis intra Poloniam non coaluerunt, cum legationis pro Caecilia Renata primum Principales caput Illrmum Avum tuum Caesarum Palatia subintravit, ita nec Nostris epulis famis gemitibus consertas dederit Plebeculas ei alimentum gestientis madime quod post solutum fascis plus quam Gordium nodum, post fractas Gentilitij Apri Tuidente, Dembinianus pinus depulsum visi Lesiinij caput, detentas uti a remora Opaliniana naves, Caerum in cursu pedis sub umbone Serenissimo allatum sibi de venatione felicissima liceat in Epulas adhibere Feri eiusdem caput, famemque illo Populi satiare. Adsternimur huic felici spei et rei nostrae Gentilitio Apro Tuo condolorem munificentiam et clementiam venerantes inde votissima Tua Illrmae Celsitudini pectora dispensandam, ut potius uni totos Nos integra omnium vota, ipsi moderatores votorum Superi, cum Cancellarij Regni Privilegijs non negarunt. Ita Te Diu Patriae Tuae et Ecclesiae Atlantem, nobis diu desideratissimum Pastorem Clero munificentissimum fautorem, respiranti Plebeculae auspicem atque Patrem, denique Ecclesiae huic mihique indigno eiusdem Rectori Singularem Patronum et Protectorem Supremus rerum arbiter DEUS sanum diu superuidere velit.

Votum na Consilium w Grodnie po rozerwanym Seymie Anno Domini 1688uo. Imci Xiedza Denhoffa Biskupa na ten czas Kamienieckiego.

Poniewasz tak zawzięta na Fortune miłey Oyczyzny naszey in ordu Fatorum Series, niesłychanym nigdy przedtym sposobem, ten nam tak potrzebny Seym pierwey skonczyła niz zaczęła, ozwać się nie bez żalu musi, o male Concordes nimiaeque Cupidine caeci w ten czas kiedy zatumiony Colligatorum armes othomanską potentię do ostatka nam wygładzić y wyniszczyć było potrzeba, to my zostawiwszy Ręsztę bez Oręża, wsadziliśmy na charg Nieprzyiaciela, a iesze przy tak pomyslney okolicznosci, kiedy to na nowego Soltana iuvescit totus ibit ad arma Oriens. Niewiem iako się tego naprzod Bogu a potym naywyzszemu iego na Ziemi Namiestnikowi sprawiemy, iako weyrzemy w oczy Colligatis Principibus kto nam pierwey wsfai kto nas ratował będzie. kiedy iedne prywatnych Sędzi Interessa v nas mogły plus Patria potuisse sua y przysziwszy za prawdę a słusznie tłespowai o tey Koronie, ktora będąc kiedys antemurale Christianitatis teraz ledwie niewidzi że za grzechy przeciwko Bogu za Niewdzięcznosci przeciwko Panu, podobno iusz evertere gentem immeritam visum Superis, ale kiedy się zapatrnię że to WKMć Pan moy y Dobrodziey mawy nam pamiesz Rex magnus bello Nulli pietate secundus, nic mi te niestraszą imminentia z rozerwanych tak potrzebnych Consiliorum pericula. Ten Dominus exercituum ktory in manu forti WKMci całe saluwię Chrzescianstwo po

kazesz na konfuzyię zawziętosci, że (in lumine tuo videbimus lumen) nie za
cmi się iesze przysypana tą umbrą niezgody Polska nasza, pomnaią
my y znaią W. K. Mci Pana pełnego odwagi, Rady, Prawdy y szczerey
ku Oyczyznie Miłosci, ktory iako Ociec łaskawy mocno dzwigasz
y piastuiesz, iakobym słyszał że z nieba mowią do niey (Sicuti fir
mabit te veritas eius. Pokazała nieustaiąca W. K. Mści dobroć
cum dispendio Fortun, a naybarzey Swiatu całemu naypotrzebnie
szego Zdrowia swego, iakos nam na to wszytek effusus, vt No
bis benefacias. Od dnia zaraz szczesliwey Electiey swoiey niemia
łes W. K. Mci tego dnia, ktoregobys odpoczął, nie dosc miałes
Miłosciwy Panie a oraz dobrotliwy Oyczyzny Oycze zetrzeć
na głowę w Panstwie swoim Turecką potencyą, ales W. K. Mc
y za granicę tey hidry szukał, wywodząc na widok Swiatu,
iako umiesz nieporownanemi nigdy, ani z wielkiemi Alexan
drami, ani z mądremi Augustami, bo zawsze większym nad
tych y wszytkich innych rozumem, wieden że czas servare fines
et defendere vicinos; zaco kiedy ia z mieysca mego niegodny słu
ga y Bogomodlca W. K. Mci iako Salvatoris totius Christiani
Orbis victricem całuiąc dexteram, tym konkluduię (si Dominus
pro Nobis quis contra Nos? Wiec gdy mie iesze wielkiego Chri
stopha animuie dewiza (Non est vir fortis cui non crescit ani
mus in ipsa rerum difficultate. Widzę że te następuiące ob
non eventum Seymowania trudnosci, leżą et in bona vertit omi
na Macierzynskie Krolowey Seymki P. y D. moiey pieczołowa
nie, ktora nietylko wszelakim staraniem combinatione ani
morum usmierzaniem dyffidentyi na Ziemi prowadzi, res ad Re
gni huius felicitatem, ale tesz przykładnym Nabożenstwem,
obfitemi iałmużnami (invocat Nomen Domini super Regnum
istud, et super Proceres Regni istius. Sprawuie Macierzynską
łaskawoscią swoią Rękę Boską z Nami, zaco gdy ia innych wdzię
cznosci dziękuię Krolowey Seymki Paniey y Dobrodzieyce mo
iey, cum hoc voto stawam (Dij tibi si qua pios respectant Nu
mina si quid usquam Iustitiæ est. et mens sibi conscia recti præ
mia digna ferant. Należy tasz grati animi et fidelis obsequij con
testatio, Krolewicowi Imci Iakubowi ktorego ad magna series rerum
laborum erigit, tęn kiedy in arte bellica magno magistro Naiasnieysze
go Rodzica swego przykładem, iusz to kilka odprawił Kampanij
et Paternis ultus in armis Fatays fortunasque Diuum Casusque suorum
sortitus clypeo Divina in arte intentus est. byłoby to kamienne
serce, ktoreby iustam podziękowania tak meżnego Naiasnieysze
go Rodzica nieodrodnemu Synowi debitam gratiarum actionis nie
odliczyło merciedem. Ja to czyniąc przy takiey Oycowskiey Maie
statow naszych y Naiasnieyszego Potomstwa ich o dobro pospo
lite czułosci do siebie y do każdego kogokolwiek to Seymu ...

bowało zamieszanie mowiąc: viriliter agite et confortetur cor vestrum omnes qui speratis in Domino do pod anych na to Consilium od W. X. JMci P. M. M. Mgo Punktow tak się przymawiam.

Iusz to niemylna że Colligatorum animi consternati pewnie będą hoc infelici Seymu eventu y niemoże ich ukontentować, iako wynalezienie Sposobu iako żeby perficere armis opus, y woynę konczyć nieprzyiaciela fundującsię na doskonałego w dzieiach Rzymskich Rycerskich Augusta Cesarza zdaniu ktory zamawiał illos aures hamo piscari qui parem bello quaerunt. Iako by to zaś bydz miało et quo stylo fundującsię na dawnej owej ale dobrej maxymie Quamquisque norit artem in hac se exerceat, słuchać wtym będę zdania Ichmościow PP. Hetmanow oboyga Narodow MM. Ciw Panow iako in rebus bellicis longo usu consummatissimorum. Seymikow pewnie po udzwaich potrzeba, bo że bella non magis armis quam sumptibus geruntur, a bez Seymikow wynaleść się niemoże sposob zapłaty woysku, tam własnie ta materyia traktari musi, że zas gdy Seym stawa ta bywa praxis, daią PP. Posłowie Marszałkowi Seymowemu na pismie kazdy dzien ktory iaki sobie naznacza na Seymik Relationis, a vice versa od Marszałka biorą reversi, teraz że tych niemoże bydz Solennitates dla nieobranego Marszałka przez Uniwersały W. X. JM. P. M. M. Mgo do niesc mała ktore pochodzą z rozerwanego Seymu popelo należy, wielkie by to było bellicis rebus momentum Ludzie od Kurfirstrza Imci Brandeburskiego, zwłaszcza kiedy nomine Summi Pontificis Kardynał Imo Nuncyusz deklarował się trzymać ich kosztem Sanctissimi, ale to Considerandum ieżeli by czasowy starczył pro tempore sprowadzić tych Ludzi a potym y szkody wielkie czynią eundo et redeundo, y iakoś im tu niesłuży powietrze (bo ante victoriam subeunt mortem), gdy by się za te Pieniądze tu gdzie bliżey Ludzi swoich zaciągnąć mogło esset res salutaris. Ieżeli czemu tedy variationi Monety barzo succurrere trzeba, iużes to był W. X. JM. P. M. M. Wy pamiętam prudentissime et paterne obostrzył, ale kiedy po staremu promiscue quisque te Monetę pro libitu suo zniża y podwyższa, należało by pocłobno iako nay bardziey ex hoc Consilio obostrzyć, aby się w te rzecz ktora publicum bonum aut malum sapit, prywatne niewdawały decisiones, ale iusz tak Talerom iako y Czerwonym Złotym, w iakim maią chodzić walorze sub gravissimis poenis ztąd imponere modum.

W Inszych Punktach że iusz dostatecznie informowali Ichmość przedemną mowiący. niechcę actum agere abym miał fatygować W. X. JMci P. M. M. Mgo y brać czas dwoiakim iedney rzeczy położeniem, wole to iterare com poczęł. Niechay Pan Bog zastępow iak nay dłuższym o sobie W. X. JMci y cały Dom Jego Nayiaśnieyszy zaszczyca Błogosławien

stwem

swem pomnaża sławę y odwagę W. K. Mći coram gentibus.
A tu zdumiały stanąwszy iako bez żadnych zasług moich, samey tylko dobroci szczegulney swoiey, Semum Suum respexit Dominus, gdy powtornie iesz od W. K. Mći P. M. M. tjo w krotkim czasie ozdobiony Infułą, wyznai muszę że wielki cudotworcą pro duxit de Lapidibus Semen Abraha. Ziemia by mię niesczyma ta ktora ingrato homine nihil deterius fovet kiedybym z niskosci do tych Nog veneraciją przypaść niemiał, ktore mię na Nogach postawiły, zkąd gdy provolvor ad plantas Creatora mego, to sobie w sercu na większą zapisuię pamiątkę aby o nim puki mnie y puki wszytki Domu mego będzie dobroci W. K. Mći P. M. M. tjo Laudetur, placeat, vigeat, relegatur ametur.

Propositia od Thronu J. K. Mći na Seymie Walnym Grodzinskim Roku Panskiego 1693 8 9na January

Ktokolwiek się na wszytkie zapatrnie w tey Oyczyznie naszey od trzechdziestu kilku lat zaczętych woien okolicznosci do siedmi Swiata cudow za osmy cud przypisai, ię bespiecznie może a tak dobrze y tak fortunnie tak szczerze, y tak prawdziwie że nad wszytkie tamte wynioszszy się sama iedna za siedmi nych w oczach całego Swiata sława. Niech się zapisuie stanozytnosci z kosztownym owym Ephezyiskim Dyanny kosciołem przez co sz sławny przez co nay barziey v Historykow znamie nity tylko że go niezbożna Herostrata spaliła ręka. Oyczyzna nasza czym u Swiata chwalebna czym sławna tylko że ią własna Poddanstwa Kozackiego nay pierwey zapoczęwszy rebellia, przecie nietylko nie poniżyła, ale ieszcze tyle sił zostawiła, że y sąsiedzkim Kraiom w ostatniey toni znużne dai mogła posiłki. Kolossu Rodyiskiego z tąd u nich estymaciją że pomiędzy nogami iego czy to na złe, czy na dobre ładowne przechodzi mogły okręty, a zasz nietakisz od Baltyckiego Morza non fortunam Caesaris vehentem, ale ruiny naszey infortunia ducentem. Napatrzylismy się sąsiedzkiey nawigaciey, a przecie y ci kiedy się nay barziey zdali iako by iusz całe nasze opanowali Kraie. In manu Domini et Gedeonis, w nieustraszonym Polskim znalazły reuers ad propria ani muszu. Muri Babilonskie sławne u dawnych Relatorow niedobyty na cały wiek Swiata forteca, kiedy odważne Rycerstwa Polskiego dzieła zabranę od Babilonu blisko Greckiey Septemtryonalnego Monarchy wiarę, y owszem wiarę niezlotrzymanie na cudnowskich y innych wypilykowali polach. Ani się z nymi niech nie stawia przed oczy z kosztownym od Arthemizyey Krolowey wystawionym Krolowi swemu posteritas Mausoleum, kiedy Arthemi
zya

zya nasza Oyczyzna domowe trzesnaski kowtasne w swoich iako po
mienjona Heroina pogrzebla wnętrznosciach. To się iusz podobno
chętnie będzie vetustas, taiowemi swemi y wysmienitemi Aegyptu
bobossami, ale iako wielka ich czesci na Watykanski pienoszego w Swie-
cie miasta przeniesiona gore, tak za benedictio z Watykana do tych czas
od szable Polskiey Aegyptu y całey Grecyey Pana podnieść głowy
niemoże potencyia. Zarzua iescze wiszące iakies po murach antiquitas
ogrody, przez które się prywatne figurowai mogą niesmaki, ale to iedno
dniowa prawie vsmierzai zwykła wielkiego geniuszu determinacya,
quam longa vna dies aetas tam longa Rosarum. Wszytkie te mate
punktury samy się konczy statecznij niewinnosciq. A czymże tak
laudabiliter na wszytek Swiat tez Siedmiu Cudów w ieden Cud Oyczy
żna Nasza vczynila Methamorphosim tylko przez Siodmy Cud który
sobie rachowano Iovis Corinthij Aram ex ebore factam. Naiasnieyszc-
go y Niezwycieżonego Swiszcza Naszego ręka, szczesliwie Nam panuiące-
go Pana ta Nas Cudem nad Cudami wystawiła, ta Swiatu pokazała, ta
wystawiła, y zgubiony w zaprzedGentes et Regna reputatią wskrzesiła.
Piastuie dobrotliwy Ociec to Cudo Swoie na rękach swoich, nieżałuie
kosztów, y zdrowia Swego, a to y teraz vstawicznemi pracami nie iako
Krol, ale iako gregarius miles przez tak wielki czas pogranicżne
mi cum periculo sui Suorumq attritus excubijs, z zdrowiem nawet niedo
brym defatigatus a przecie takową podiął drogę, taką podiął fatygę,
aby to Cudo Swoie w oczach Swiata vtrzymał. o pus Manuum Suarum
Iego tak heroiczny Akt ku Oyczyznie miłości quod non Posteritas quod
non mirabitur aetas. Wielki ieden wieku naszego Historyk w kie-
gach swoich które Ephemerides albo Dyariusze wszytkich Lat od po-
czątku Swiata nazwał tego dowiedł, że Ostatniego Dnia Decembra
naypierwsze niebo Wodzowi Palaestynskiemu na Ziemi da Prawo,
dobre omen że kiedy w ten dzien zaczął się Seym szczesliwie y zaraz
głownie wielkie Arcae et Maiae obrany Dyrektora. Tak dirigen-
tur Leges Patriae, y przyszłe da Bog Constitucye że się z Boskiemi
zgadzai będą Statutami, których aby ad necessitates publicas praesen
tis Status et publicae sequantur metas necessitates te ad Considerati-
nem Statibus J Kmci P M Mosci dignatur proponere Considerationes.
Praevidet et providet J K Kmci P M Mosci insonita penicula widoczne
6 17 zawodu a z tąd pron Boze kiedykolwiek rownej zguby z nie tylko
co Seym vchwali Seymiki in tempore non exequuntur, ale czesto kroi
prsiecalere zdaią się partikularne rady generalnym trzech Stanow
a zatym aby Leges serventur adhuc lex vnica fiat.
J w tym niemnieyszy J K Kmci P M Mosci vważa publiczny zawod że
zasługi Woyskowe Senius aut citius Rzplta wypłacai ineuitabili ne-
cessitate musi. Coz potym kiedy za wypłaceniem po czasie Woysko

nigdy ani pewne ani na tę okazyią na ktorą potrzeba bydz niemoze, a zatym
mutandus Status infinitis Commodis też Same płacą. y Satisfactyą kto
rą inevitabiliter czynić musiemy ex post facto z wielkim zawodem
y Szkody przenieśc in tempus opportunum, aby płatny Żołnierz
niemiał excusatiey spoznionych albo opuszczonych Campany.
Za takowym dotąd niepunktualnym płaceniem Rzpta nigdy zga
dnąć niemoże, wiele ma Woyska, Woysko wieśniemnie wre wie
ley dieły ma wzięći Zasługi. Miały były Trybunały Skarbowe
Lwowski y Radomski otrzymać Punctualność uchwały Seymo
wey, odkryć defectus, a możnali y media in futurum podać,
ale że z nich żadney niemiał IKMć PNMćwy informacyey zy
czy aby Respublica iak naydoskonaley mogła informować. z tych się
odkryie, w iakich zostaie długach y do iakich na wypłacenie onych
miarkować się Sposobow. Z kąd zas Ordynaryinych Ciężarow
o ktore pomienione Trybunały dadzą informatią donosi IK
Mć wielkie inne potrzeby ktorych Rzpta nigdy prowidować ani
w reflexyię brać niechce, zostawuiąc ie pieczy na Boskiey o
patrzności, iako to na Artylleryą Koronną temporibus belli za
dney niemasz prowizyey, bo kwarta tylko ad tempora Pacis na
Conservatią oney applikowana; Na Kozakow ktorych nietylko
directum dominium w zatrzymaniu onych pokazać y zachować
należy. Ale tesz Subsidium iakiekolwiek divertendo hosti przez
nich czynić. Bywały na to Sposoby z largitiey Apostolskiey,
ta iuż continens infelicitate Nostra od Smierci Byla Świętego
Innocentiusza XI dopiero za dzisieyszego szczęśliwie Stolicę o
Siadaiącego Sto Tysięcy Currentis Monetae offiarowano y to iuż
cey na Lenungi Piechot Przybyły potrzeby Fortec Wołoskich Szo
czawy, Niemca Szeroki Dragomirny Kampelongu y innych mieysc,
na te wszytkie iako się namieniło, żadnych niemasz w Skarbie
Koronnym Sposobow. Tu może wspomnieć że IKMć depro
prio nieraz zastempuie ani dotąd Satisfactiey nieodbiera w ssi
iere daley niepodobna.
A lubo to IKMć PNMtwy wymienić raczył woienne potrzeby
y one impensissime zaleca, niemoże iednak y tego Oyczowskim y
dobroczynnym niewyznać Sercem. Że dulce est Pacis Nomen. Do
tego IKMć PNMćwy y swoie Studia y Colligatorum dirigit na to iuż
to drugi rok trzyma gotowego Posła a często propriis impensis Wiel
możnego Woiewodę Kaliskiego. Jest nad to y Poseł Tatarski victi
w cieszeniu IKMći ministrans et porrigens Olivam Pacis. Więc ta
Stanom Rzpltey należy się obeyrzeć na wszytkie Circumstancye et
cuncta parare cokolwiek exoptatam iuvare może pacem.

Seym Szesc Niedzielnij o dugwszy wszytkie ex legibus Necessitate racije sam respekt Zdrowia J.K.Mści exprimere powinien na Synowskich Ubazmosciow Senach.

Moneta nietylko w sobie potrzebuie naprawy aby się mogła kiedy kolwiek z miedzianey w lepszą odmienić ligę, ale tesz y w tych kto rzy ad libitum suum zniżaią albo podwyższaią.

Przy monecie pienięzney Interess do Skarbu W.X.Litt. urodzonych Sukcessorow Boratyniego zaleciai per iustitiam J.K.Mći raczy.

De Iure Patronatus iusz J.K.Mć pomyslne odbiera z Rzymu wiadomy ści ile by się to iednak durantibus Comitiys konczyi niemiało J.K.Mci Pmmtivy celeberrimum hoc Ius Regni niemoże a Consilio et mede la publica eximere. Apte do tegosz Punktu należy że Urod. Kawa ler Groski za prezenty J.K.Mści Commendy Poznanskiey do tego do stąpić niemogł, a zatym y w tym Punkcie należy providere przeciwko J.K.Mci. Se tak łaskawe y Oyczyznie miłey Salutaria Pre cta które na zaszczyt iey J.K.Mć iako iakie eiaculatorias z Sena swego wyrzuca kiedy congregati Posłowie niezwłocżną a punctual ny coro habunt execution. Sic erimus et Nos inter miracula mundi.

NB de decreto

Tegosz Jmci Respons na tym że Seymie Jmci Panu Marszałkowi Poselskiemu na rezygnowanie się na Same Sądy J.K.Mści in Causa Niewiernego Żyda Becalla w Grodnie 26ta Januarij 1693.

Dopiero się teraz prawdziwa pokazała przez przezornych tey Oyczyzny Synow ex Gentibus do publicznych wyprawionych Obrad, y Staroż polska przeciwko Monarsze swemu veneratia, dopiero bespiecznieiy y pewniey przed całym Swiatem Nayiasnieyszy Jan Trzeci Pmmtivy zaszczycać swoiemi może Poddanemi, niżeli się kiedyś Zygmunt Pierwszy zaszczycał: że mu miły y spokoyny na każdego z nich łonie od poczynek, kiedy dnia dzisieyszego z tym tu imieniem od tey Izby, Pan Marszałek Poselski odzywai się raczy, że plenam w Sercu dobrotliwego Pana postulatorum suorum z składaią Narody, confidentiam, Sami więcey pozwalai sobie nieżyczą, y owszem abhorrent a tali Consilio co by miało Panskie przeciwko Życzliwym Sługom poruszyć Serce.

Ta Sinistra wielkiego Pana indefessi o chwałę Boską, ydo pro pospolite zeli interpretatio, to dziś sprawuie, że sobie Izba Poselska na dobre imie u Narodow zarabia, gdy te delationes, vno destimet asse y tak się mowić może o Poselskiey Izbie, Jadtulit ipse viris optatum Casus honorem. Ktosz rozumiei się może inszego, tylko plenitudo bonitatis, szczerze o chwałę Boską na każdym placu staranie w pa nuiącym nam Dobrotliwym Panu, iako ten iedney godziny żałowai ma do osądzenia ktezeli się pokaże Iniuria Divina, który całe Życie swoie ko szty

szy Prace ÿ krew własny na Zaszczyt Świętości Pańskich ochotnie kładł, ÿ
nie z Ubłocznie ad defensam Krzyża S. wszytko to cokolwiek naygło-
sztowniejszego miał za Sąsiedzkie nawet granice poniósł. Więc iako
raz przysłanym do Siebie, z Izby Umiaów Posłom J. K. M. P. M.
Miły deklarował raczyt, że obwinionego nietylko w oczach, z gro-
madzonych tu Umiaów, nietylko przy wszytkiey Polszcze, aleÿ przed
całym Swiatem sądzi by sobie Życzył, tak ÿ teraz, toz deklaruie
et in eo vindictae Honoris et Nominis Divini, stawa fervore. Kiedÿ
zas Sami WMć ex veteri praxi et usu talium iudicatorum daie-
cie to w Rękę J. K. Mći a omnis tesz novitas w rzeczach pospolitych
periculosa, tedy co in similibus zwykło było bywać, tego requirere
J. K. M., abyście WMć z Izbÿ Poselskiey Deputatos iako nayprę-
dzey do Sądzenia tey Sprawÿ z pośrzodka siebie wybrali. Niech wi-
dzi Świat że gdzie idzie o chwałę Bożą defensivum desiderÿs Pan Nasz
nulli pietate secundus. Chcieyciesz WaszmoŚć Sami accelerare ne-
gotium, a obaczyć iustissimum negotÿ effectum.

Punkta do Rady Poseymowey w Grodnie.

1mo Zerwanego Seymu infelicem casum, quibus remedÿs reparare
Seym gdy te wszytkie materye ÿ potrzebÿ opuszczone którym Seym
miał providere. Jako to Woysko nietylko niepłatne, ale bez Słu-
żby. Kozakow barwy, y ukontentowanie pieniężne. Artyleryeÿ
prowizia. Fortec w Ukrainskich opatrzenie ÿ manutentia dalsza
także Zamku S. Troycÿ ile kiedy decymÿ Hiszpanskie liberali-
tas Oyca Swiętego y Collecta pobożna, ustały, z których się podobne
necessitates opatrować zwykły.

2do Co z przyszłą Kampanią czynić, ÿ iako one wystawić, ponieważ
Woysko przeszłym Seymem do dwoch Lat tylko assekurowana
ÿ w Służbie Rzeczypłey non ultra zatrzymane.

3. Ukowana Rada do Pomarzan względem Pokoiu mi naow czas
nie konkludowała finaliter tu się interim Seym zerwał co z atym
z tym czynić. ÿ iako Posła Tatarskiego odprawić na propositią offe-
rowanego Pokoiu.

4 Na Seymiki po teraznieyszym Seymie iesli wydać uniwersały ÿ iż-
li co raz wszytkim Wdztwom ÿ Ziemiom ÿ co w nych wyrazić.

5 Relatÿ Ichmościow PP. Posłow postronnych iaką uczynić resolutÿ

6. De Iure Patronatus immediate przed Seymem Król JMć odebrał ta-
ką rezolucyą. Iż Rzym chce wszytkie zostawić nominacÿ opactw
w Ręku Króla JMci per titulum administrationis, ea conditione, aby
pro Claustralibus a Abbatibus aliquam wydzielić portionem, raczy to
tedy J. K. Mć donosić moderno Consilio.

7 Monety cursum æqualem iako utrzymać et quo rigore, ponieważ variecdzie et pro libitu privatorum.

8. Ex ordine Senatorio Deputaci Trybunału Skarbowego y Marszałek JmćPan Wcła Podlaski meritissimus in Republica niemieli Salarium lubo wszyscy ex ordine equestri byli provisi od Wdztwo y Ziem upominaią się teraz ne sit officium damnosum. ieżeli y poczemu naznaczyć ze Skarbu.

9. Pensyja per legem Wicl.ⁿ niegdy Hospodarskai Wołoskiemu pro fide in Rep. naznaczona od przeszłego Seymu, niejest zapłacona, pozostała wdowa prosi o Respekt y kompassyą aby mogła consolari concesso Reipublicæ beneficio.

Memoryał ad Senatus Consilium od Skarbu.

Menica. Ablegat Kurfirstza Jmći Brandeburskiego J. Pan Oberbek in simul z Jmćią Panem Scultetem proponuią aby otworzyć menicę srebrną na bicie Tymfow Ortow y Szostakow srebrnych ad valorem naypoźnieyszego wybiiania swiego takowey że monety, allegując, iż kiedy by się miała bić lepiey ligi moneta, wykupiono by ią w inrze Państwa na przetopienie, y podleyszey by nawieziono z tym dokładem. iż ieżeli Rzeczpltá Polska niezgodzi z swoiey Strony, niezgodzi się na otwarcie pomienioney Menice. Kurfirstz Jmć niebędzie się mogł w tym utrzymać dłużey, y w Państwach swoich każe bić Pieniądze.

Defectuosa moneta. Dowodnie się to pokazało iako w Państwach Imperij Romani Xiążęta y Graffowie rożni maiący ius cudendæ monetæ defectuosam wielce Monetam, tak w kopowych złotowych, y pułzłotkowych wybiiai, y w Mennicach swoich dopuszczali wybiiać. kiedy Cesarz Jmć tak wiele razy nietylko monet mianowanych currentiam publico edicto zakazował, ale też y konfiskować deklarował zkąd y Kupcom Krakowskim zabrano było notabilem summam z Krakowa ordinatam do Wrocławia, y do tego nawet przyszło we Wrocławiu, iż co przed tym Ortow Polskich drożey nad groszy szesnaście Szostaków nad groszy pięć przyimować niechciano, to postrzegszy się Roku przeszłego w swoiey nierowno podleyszey od naszey Polskiey monecie, żeby ią tanto felicius do siebie wywieźli podniesli osmią procento wyżey. Za Talery zaś Twarde po Osmi Sztankach albo pułzłotowych dawali. czemu zabiegaiąc wyszły były uniwersały Skarbowe ostrzegaiące obywatelow Państw Koronnych, aby się kopowych osobliwie Ryńskich alias Złotych, do dalszey Rzpltey ordinacyey wystrzegali, supponuiąc że temu Seym recenter zerwany miał medeń, a że niedoszedł, opowieda się Jmć Pan Podskarbiey Koronny præsenti Senatus Consilio aby serpenti malo wcześnie zabieżeć co może bydź przez Uniwersały ex Senatus Consulto, aby w takowey monet waryacyey, non curratinsza Moneta postronna w Polsce

tylko sama w Polskich Mennicach wybitana także Talery y Czerwone złote.

De Salarijs Ichmościow PP. Kommissarzow ex Equestri Ordine do Hiber-
nij. Ponieważ per Constitutionem Anni 1690 auctus est numerus Ichmo-
ściow PP. Consiliarzow Hybernowych gwoli codguatey Hyberny, która
niedoszła, że in locum osmiu ad interiorem praxim Szesnaście, no-
vella Constitutione Ichmościow naznaczono y nietylko Ichmościom po
złotych dwa Tysiące Salarij ale też z osobna Szesciom Ichmościom
PP. Senatorom po złotych Trzy Tysiące każdemu z Skarbu Rzpltey ordy-
nowano. Z Seymikow zaś rożnych Listy pochodziły Imci Pana Wo-
iewode Ruskiego teraźnieyszego, a na on czas Podskarbiego Wo Koron-
nego żeby tych Salaria nie wypłacał, o które się Ichmości praetenden-
tes naprzykrzaią Skarbowi Czie I. Pan Podskarbiey Koronny resolui-
t w tey mierze per Senatus Consilium.

Auctio Subsidij hybernalis od Kupcow y od Żydow.
Stanęła uchwała z Seymu Anni 1690. na dwie lecie, aby Kupcy
Towary ad Regnum wprowadzaiący y et extra Regnum wyprowa-
dzaiący Annuatim wydawali po złotych 100000 ktorych exactymo-
dos et media Imci Pan Podskarbiey W. Koronny w przyczynieniu
Kontraktow o Podatki Rzeczypltey ordynaryine constituant. Tak
że aby Żydzi oprocz Pogłownego zwyczaynego co rocznie po złotych
50000 składach, co z trumny nietylko z wielką przychodzi trudno-
noscią ale też percepta od Kupcow postanowiena determinowa-
ney Summy lubo in stricta exactione niedoniosła, y od Żydow im-
possibilis exactio była, kiedy się po tak wielu zwodzonych na nich
Exekucyach pozostali ieszcze do Skarbu Rzpltey na Resztach Kilka-
dziesiąt y Siedm Tysięcy Dały podaie tosz Samo I. Pan Podskar-
biey W. Koronny ad trutinam et decisionem Senatus Consilij in-
casu potrzeby Rzpltey specyfikowanych Summ na przyszłą Woy-
ska Wiatry, z kąd miały providen.

10 Ex aggravatij Miast Spiskich przez Woyska Cesarza Imci które
dy żadne w tym listowne requisitie non proficiunt, raczy I. K.
Mć ex praesenti Consilio remedia quaerere.

11 Ichmości PP. Posłowie Woyskowi po rozerwanym Seymie desperan-
dundi powinni mieć przynamniey pro Personis Suis gratitudinem
ze Skarbu, kiedy dla całego Woyska nihil Solaty odebrać mogą,
iak wiele zatym naznaczyć należy decernere.

12 Imci Pan Doumont Rezydent Substancyą y Zdrowie na kilkuletniey
straciwszy Moskiewskiey rezydencyey petit liberationem Sui
co I. K. Mci iudicat iustum, tylko requirit Sensum ieżeli na mieysce
iego ma kto Subsituit czyli nie ponieważ y tu Moskiewskiego dotąd
niewidać Rezydenta. Kontentowanie zaś tegoż Pana Doumonta

apprime Zalecai raczy aby Skarb mogł media wynaleść

Forma Iuramenti Mareschalci Regni.

Ego N. N. Iuro quod Serenissimo Principi et Dño Dño N.N. Regi Poloniæ et eius Successoribus et Regno Poloniæ in hoc Officio Mareschalcatus mihi commisso fidelis ero, illudq tam in Conventibus Publicis, quam etiam in alijs locis in aula Mttis Regiæ Summâ fide et diligentia administrabo, non privati mei alicuius quæstus, sed dignitatis et utilitatis tantum Mttis Regiæ et Regni Poloniæ gratiâ. In Consilium Mttis Regiæ adhibitus, illud ego fidele Mtti eius, et Regno Poloniæ præstabo. Nulla Secreta, quæ mihi aliquando â Maiestate Regia vel Senatoribus Regni communicata fuerint, præter voluntatem Regiam, vel in præiudicium Mttis eius et Regni Poloniæ revellabo. Pericula omnia, quæ imminere Regno vel Regi Poloniæ sciuero aut opinabor Mtti eius, et cæteris Senatoribus indicabo et pro posse meo avertam. Personæ cuiuscunq dignitatis rationem pro loco et tempore habebo. Seditiones, Contentiones, Rixas, Scandala, Excessus, Maleficia ne fiant in aula Regia et in Conventibus publicis, omni mea opera et diligentiâ providebo. Quod si vero aliqua eiusmodi acciderint eâ, quantum in me erit sedabo, aut animadversione iustâ vindicabo, idq Consensu iussu et authoritate Mttis Regiæ. Cæteraq officij mei munera et onera, iuxta præscriptum Statutorum Regni fideliter observabo, idq non sine mutuo Consilio et Consensu cæterorum Regni Consiliariorum et officialium qui præsentes in aula fuerint. Sic me DEUS adiuvet et Sancta DEI Crux

Ad ~~Oratorem~~ Legatum Cæsareum.

Quanta fuerit semper Serenissimorum ac Potentissimorum Regum Regnorumq Nostrorum erga Augustissimam Cæsaream Domum annexasq Imperio eius Provincias Animi teneritudo ille tantum ignorat, Qui aut Solem lucere Terræ negat, aut vetustatis veritati inficiatur. Illme Augustissimi Imperatoris Legate. Pleni sunt Libri, plena infallibilium traditionum authoritas quam omni tempore vicina hæc Dominia strictam inter se coluêre amicitiam. quam Singularem ex felicibus Successibus lætitiam ex adversis unus alterius intollerabilem amaritudinem percipiebant quam gloriosissime variatis fortunæ Casibus Provinciarum vicinarum prospiciebant. Non Commemoro inter Casimirum Secundum per Elizabetham inter Sigismundum Tertium per Annam et Constantiam inter Vladislaum Quartum per Cæciliam Renatam inter Michaelem primum per Eleonoram gloriosa illa Connubia et meministis enim et memorare potestis ad fœdera venio quæ quam immobilia semper, et Salvo sancitè conservata præsens videt ætas, futura loquetur Posteritas. Accederem Statim ad moderna sed cum plus habeant authoritatis, quæ immortalibus fastis suis consecravit antiquitas. Sigismundus Primus primo occurrit Qui in persona sua cum Imperatore Do

mo

mo in amicitias ivit et foedera iunxit ab illo omnes Succedanei Principes Nostri, ita annuente Republica foedera coluere ut quisquis tantum Heroum Sarmatica sub felici Coronatione sua apprehendebat sceptra eadem Regali manu immutabilia vicinae amicitiae subscribebat testimonia. Super omnes tamen Anteceßores Cœlo terraque Teste Serenissimus Rex Dominus meus Clementissimus, boni publici Christianitatis magno perculsus amore, primas tenet tenebitque partes. Cui post acceptum Diademma post conservatas subditas sibi in manu forti Gentes, haec prima Laborum Causa fuit, pro vicino Principe foedere sibi iuncto laborare. Et quod alij Scripto, et obligatione hoc Rex meus Serenissimus affatu effectu et personali praesentia adimplevit. Referant magnorum virorum famae Buccinatrices Historiae Alexandrum magnum inde domandi Orbis desiderium sumpsiße, quod in Illiade Homeri Heroica Achillis legißet facta. Serenissimus Rex Dominus meus Clementissimus omnium historiarum non absconditus sed patens Thesaurus incidit forte in Tyrannem Persiae Ducem qui interrogatus, quomodo felicem suam videre posset Rempublicam. Respondit si foedera cum vicinis infaitae Deorum immortalium sancita fideliter conservaverimus. Ad tam Salutaria pacta firmanda non solum totis viribus colligationem, visit et perfecit, sed ipse Hercules alter mundi Bellorum periculis, pro incolumitate vicini et Amici Principis se devovit, ut iuste gloriari poßit, apud posteritatem, memet ipsum meumque obieci caput. Non satis hoc erat invicto pectori Regis nostri, sed semel aßumptam boni vicini Provinciam, sic tenet et conservat, ut vero publico omnium Gentium ore vocari poßit, miraculum mundi. Iam a tot annis omni annorum spatio Exercitum eduxit, diversionem inhiantibus hostibus faciens, comitia congregat, fabiis non parcit, ipse semper in Castris, non Regis, non ducis, sed vix non gregarij militis, personam gerit, nullum tempus satisfaciendi Sacrae Colligationi omittit, diiamque potißima in partes Colligationis condicio exsolvendarum Decimarum a multo tempore nescio quo fato evanuerit, patere potest Universo Orbi pro Conservanda amicitia Regis nostri Zelus conservatur in bellis, defensio fidei; Nos Polonus, exulcerata tot millionibus Patria deserti ferme et ad ultimam paupertatem deducti Coloni aperte monstrat quo sit fortuna loco, qui casus agat Res, et tamen nec Saluti nec Sumptibus parcendo Serenissimus Rex Dominus meus Clementissimus, hæc Generalia convocavit Comitia ut bene de bellis Christianis merito militi sua congrua provideatur satisfactio. Ita Rex Clemens providet Conservationi publicae, ut de ipso iuste dici poßit, inflammata semel nescit nitescere virtus. Veteres illi victores totius Orbis Romani, qui sive primi vicinis bella intulerunt, sive illata sibi ab illis propulsarunt. Publius quot annis legationibus Thusculanam urbem honorare solebant, quia paucis ante annis constantißime ac fortißime Imperium Populi Romani defenderant. Similem Sacra Regia

Mttas dum videt ab augustissimo Imperatore impensi laboris sui ad Viennam et in Regnis Suis hucusq ad ostium limites Per Illrimam Dnaōnem Vram æstimationem. Regiam suam in moderandis pro bono publico et utilitate Regni Sui pollicetur Consilijs authoritatem tantam Supplex per vota precatus Juppiter Omnipotens audacibus annuat cæptis.

Responsa ad Puncta Nomine Sacræ Regiæ Mttis per Eminentissimos Rndmos Excellentmos Illrmos et Mgcos Senatores et Offles Rni. Cæsareis ministris in prima Conferentia proposita et postea ad illorum requisitionem etiam in Scriptis porrecta Grodnæ.

Et hæc omnia in veritate utriusq ministri Characteris sufficientissime legitimati fundata

1 Praeterea quæ in publica audientia per Illmum et Excellentmum Legatum Dnum Cæsareum circa mutuam constitutionem Sacri fœderis proposita fuerunt, quæ proponant non habent ministri Cæsarei facultatem, vero habent auscultandi et respondendi ad ea quæ illis proponentur

2 Quantum ad Decimas ex Regno Neapolitano et Statu Mediolanensi extrahendas et in Subsidium Poloniæ applicandas Sacra Cæsarea Mttas Dnus noster Clementissimus Provinciam hanc in Parte in se susceptam ex asse adimplevit quandoquidem apud Srnum et Potentissimum Hispaniarum Regem sine mora ex iusta fœderis sui tenorem valida sua interposuit officia, quibus etiam sua Mttas Catholica annuendo facultatem dedit Sanctissimo per ditiones Suas Italicas dictas decimas imponendi recipiendi Regnoq Poloniæ applicandi. Verum quia hoc quo ipsum effectum et executionem potius suam Sanctitatem eiusq Ministros quam Sacram Cæsaream Maiestatem spectant, qui asserunt et declarare luce meridiana clarius sunt, Regnum Poloniæ plus Subsidiorum â Sede Apostolica durante hoc bello percepisse, quam sæpius nuncupatæ Decimæ et quæ non semper nuncupatas Decimas, et quæ non semper punctualiter recipi poterunt, importassent. Ideo Ministri Cæsarei hoc Punctum Decimas Italicas concernens Ministris Pontificijs melius enucleandum iure merito relinquuntur et sese hac in parte potissimum ad illos referunt.

3\. Gratissimo Semper Sacra Cæsarea Mttas Dnus Noster Clementissimus recognovit et recognoscit Animo facultatem â Sacra Regia Mtte concessam Nonnullis ex Sacra Cæsarea Mtte Officialibus, qui ex commoditate vicinitas loci et ne longius progrederentur pro coemendis equis alijsq pro bello necessarijs subinde in Poloniam venere. Parem sane et mutuum experti sunt Suæ Cæsareæ Mttis Domini nostri Clementissimi favorem illi quicunq ex Polonia pro restaurandis integris Legionibus vel arma vel pannos aliaq necessaria Vratislaviæ vel in alijs Silesiæ locis comparare voluerunt quæ non solum coemendi sed etiam sæpe sæpius sine persoluto Telonio in Poloniam liberè evehendi omnem reperierant facilitatem

48

haud alio sane intuitu, quam mutuæ Societatis et reciproci iuvaminis cau-
sa neq; illud quod in particulari denegata quondam pro præsidijs Mol-
dauiæ ex Conterminis Pagis et Oppidis Transylvaniæ Annonæ
coemptione in medium adducitur hic locum invenit. Notorium e-
nim est iam â pluribus annis talem fuisse in Transylvania Annonæ
defectum, vt Sacra Cæsarea Mtas Dominus Noster Clementissimus
pro validis Suis Copijs in Transylvania non minus pro Regni
Poloniæ quam Hungariæ Securitate contra communem hostem ex-
cubantibus sufficientiam Annonæ aliundè contrahere, et Transyl-
vaniæ magno sanè sumptu subministrare necesse habuerit non mi-
rum itaq; esse, neq; in sinistram partem interpretari debet, si ex
propria indigentia et defectu coemptio Annonæ ex Pagis et Op-
pidis Transylvaniæ pro Præsidijs Moldauiæ his Calamitosis
temporibus, et vbi Sustentationi proprij militis non sufficit, i-
psa quasi negante naturâ fuerit denegata, anterioribus verò annis
semper fuit concessa et solo melij anni spatio recusata.

4to Securitas Simultaneæ Pacis, et nullatenus particularis faciendæ, ha-
ud firmior et validior vnquam dari potest, illa quam interposita
Sacræ Cæsareæ Mtis Domini Nostri Clementissimi per Solenne instru-
mentum Fœderis bona et intaminata fides præstat, vel ideo mi-
nus in dubium vocanda, quia â pientissimo et fœderum Religio-
sissimo Principe Sacramento iuris iurandi firmata et huiusq;
ex parte Sacræ Cæsareæ Mtis Domini Nostri Clementissimi
in omnibus et per omnia inuiolabiliter firmata singulari-
rum et minutissima quæq; tam quæ Fœdus Sacrum, quam
quæ Tractatum Pacis cum Porta Ottomanica spectant, cum Sa-
cra Regia Mtas et per Sacram Regiam Mtem cum inclyta
Republica Religiosissime et fidelissime communicando. Quæ
quamuis per se sufficiant, nec alieno egeant suffragio non edi-
quum tamen rebus Sac Cæs Mtis firmandis addit momentum
ingenuum et publicum inclytæ Reipublicæ Venetæ testimonium
quæ nihil magis in votis habet, quam vt Sacra Regia Mtas et in-
clyta Poloniarum Respublica de firmitate Sac Cæs Mtis in conti-
nuando inuiolabiliter Sacro fœdere et pace haud alia quam simul-
tanea cum Colligatis amplectenda secum eadem sentiat, et pariter
sit persuasissima, Superuacaneum itaq; prorsus videretur in ipsa
Securitate, quam Sacrum fœdus â Sac Cæs Mte ad ipsam vsq; Religio-
nis amussim obseruatum et in futurum quo vsq; communis pax
honesta et secura haberi non poterit. Cujus primam Occasionem Sa-
cra Cæsarea Mtas non omittet sed â fronte arripiet pari religio-
ne obseruandum præstat nouam quærere securitatem. Si tamen
citra expectationem de fide et integritate Sac Cæs Mtis minimus
locus dubitandi restaret vbi tamen in ijs quæ Iuramento confirmata

fere nullas adesse potest tum nomine Sacrae Caesareae Mttis ex toto affectu erga Regiam Mttem et existimationem Reipublicae assecurationem offerimus, cum tamen haec ita generalis esse non possit Caesarei Ministri expectabunt in quibus Terminis Sua Regia Mttas et inclyta Respublica talem assecurationem reciprocam dare et exigere velint. Quod enim a Sacra Caesarea Mtte saepius insinuatum asseritur dupli ci bello nimirum Gallico et Turcico implicatum non eo animo factum quasi vero Sacra Caesarea Mttas exinde sibi legitimam Causam belli quovis modo et sine Colligatis finiendi adstruere vellet sed eo potius fine, ut distractis duplici et tam enormi bello propriis viribus, quae tractu temporis durare non possent, Colligatos Suos ad fortius contra Communem hostem agendum, et pacem Communem accelerandum animaret et stimularet. Ea etiam inter Sae Cae Mttis Dni Nri Clementissimi Regna et Provincias Haereditarias, et inclytum Regnum Poloniae intercedit vicinitatis et foederum necessitudo ut Sacra Ra Poloniarum Mttas et inclyta Respublica persuasissima esse possit, quod ubi res ad tractatum generale cum Turcis pervenerint Conditiones ab inclyta Republica proponendas Sa Cra Mttas pari studio et Solicitudine ac suas proprias sit promotura et sibi cordi habitura cum Sacra Caesarea Mtte inter sua Regna et Provincias haereditarias inclytumq Regnum Poloniae tam in prosperis quam adversis nullam omnino faciat Sortis differentiam. Quia vero Conditiones Pacis quaeque favorabiliores potissimum ab alea belli, quae est incerta ex Successibus pendent et his commensurentur. Ideo de illis definite aliquid certi et determinati statui potest sed tales Sperari et expectari debent quales futuri sunt belli Successus quos Sacra Caesarea Mttas Dominus Noster Clementissimus inclyto Regno Poloniae in imminenti expeditione optat quam felicissimos.

5to Quemadmodum autem nec per Sacram Caesaream Mttem nec per Eius ministros stetit quo Coniunctio Anno Dni 1691 cum Ministris Caesareis et Sua Ra Mtti tractata sed nunquam Conclusa et ideo omnia quae tum temporis tractabantur in Statu quo relicta, suum non sortita sit effectum, et executioni mandata non fuerint, Exercitus tamen Suae Caesareae Mttis in Transylvania ad se iungendum per multum tempus erat paratus, et annona prompta et consequenter articulo foederis ubi cautum est in particulari de Coniunctione armorum ex parte Sacrae Caesareae Mttis satisfactum. Ideo ministri Caesarei nullam subministrare valent modum resarciendorum damnorum et inde pr̄tensorum, sed sese ad ea referunt, quae tam ratione dictae Coniunctionis quam annonae et postremorum duorum millium Peditum Nomine Sacrae Caesareae Mttis Domino Ablegato Poloniae Viennae sub ultima Decembris Ao 1690 sub prima Septembris Ao 1691 Item 18 Septembris Ao 1691 et sub 7ma 9bris Ao 1692 in Scriptis adaequate responsa fuerunt quae Casu quo ad manus non essent, vel in Cancellaria

ria sub Regia Mttis non reperirentur, per Copias hic deducuntur, quibus bene consideratis et ponderatis luculenter patebit neq. per Sacram Caesaream Mttem neq. per eius ministros stetisse quin supradicta Conventio non fuerit sequuta et executioni mandata, adeoq. ex parte Sacrae Caesareae Mttis nihil plusquam tum temporis propositum fuerit desideratum fuisse.

6. Circa Provincias Moldaviae et Valachiae non est super quo praesenti rerum Statu multum immoremur tum et in Sacri foederis instrumento super hac sufficienter sit provisum et norma praescripta aliquam Similia regulari debent quodq. praecipuum est has ditiones in praesentem usq. horam âb hostibus possideri, nihil vero pro Causa Communi optabilius accidere posse, nemo est qui infitiari ausit, quam si Supradictae ditiones vel armis vel Tractatibus Jure postliminii vindicari et recuperari possent tum primum Candor Sacrae Caesareae Mttis Domini Nostri Clementissimi erga Sacram Regiam Mttem. Cuiq. apud Universam Christianitatem ingentia Merita palam essent quam facili nimirum Negotio sine Strepitu et Ambagibus Sacra Caesarea Mttas cum Sacra Regia Mtte et inclyta Republica de praedictis Provincijs conveniret in praesentia tum vero ministri Caesarei ad ea se referunt quae desuper anteactis temporibus praecipue postremo Eminentissimo Dno Cardinali et Primati Regni in Scriptis sub secunda Xbris Anno 1690 declarata fuerunt.

7mo Fructus belli optat Sa Caesarea Mttas Dnus noster Clementissimus inclyto Regno Poloniae quam uberrimos ad quos Colligendos patet amplissimus Campus per recuperationem Camenecii Podoliae et Ukrainae optimarum Sanae ditionum, aut Saltem totalem ex illis immanissimi hostis in longinquiores Regiones profligationum.

8uo Quod negotium Scepusiense concernit Sacra Caesarea Mttas Dnus Noster Clementissimus ut documentum daret quod in illis quibus aliquomodo Saltem Rempublicam respiciunt magis affectu quam Jure certare intendat, Super Consistentijs militaribus anteactis temporibus in Comitatu Scepusiensi habitis per Cameram Suam aulicam cum Celsissimo et Excellentissimo Principe Lubomirsky Regni Poloniae Mareschalco abstrahendo âb omnibus Juribus et gravaminibus amicabiliter transegit. Quae de praesenti facta sunt praeter voluntatem et Mandata augustissimi ex necessitate et in quibus propter angustiam temporis Amplius remediari non potuit evenerunt prout id Sacra Caesarea Mttas alter Nominato Domino Principi Mareschalco per suos ministros declarari fecit. Literisq. suis Caesareis clementissime declaravit et ideo gratiam Suam Caesaream particularem ipsi impertiendam promisit. Ut autem his obstantibus Jus Regium Sacrae Caesareae Mtti in Comitatum Scepusiensem Nemo in posterum facile in dubium vocare possit cum notorium sit dictas Civitates et Incolas Scepusienses in Coronatione Regis Hungariae

ultimo celebrata homagium praestitisse pro Confirmatione Suorum Privilegiorum humillime Supplicasse, quae illis etiam expresso hoc pacto confirmata fuerunt, quod se â publicis extraordinarijs Contributionibus non minus ac alij Hungariae Status exsolvendis eximere nolint, super quo ex unanimi et proprio illorum Consensu Speciale Diploma receperunt unicum adhuc desiderari videtur ut Nimirum â Sacra Regia Mtte et inclyta Republica certi Commissarij assignentur, idem Sacram Caesaream Mttem ex parte sua facturam declarat praesens hic Legatus Caesareus altissime Indigitatos Sacrae Caesareae Mttis nomine, qui hoc Negotium ex fundamento examinent et iuxta primaevas Constitutionis tenorem iudicent.

9. Extremum Sacrae Regiae Mttis desiderium ratione constantis modi semel pro semper adinveniendi in Ministranda Justitia Suae Mttis Subditis Commilitaneis Partium Hungariae, remittitur ad aliam Conferentiam ubi tum Sacrae Regiae Mttis Status ministris de Juribus vicinitatis Commerciorum, alijsq limitibus agetur.

Nomine Sacrae Regiae Maiestatis Domini nostri Clementissimi per Eminentmum Revmos Excellentmos Illustrissimos et Magnificos Senatores Regni, Officiales, Puncta ad resolvendum certandum et Concludendum Illmo et Excellentissimo Domino Baroni de Xostroz C. Saluis titulis Legato Sacrae Caesareae Regiaeqs Mttis proposita Grodnae 14 Februarij Anno 1693. Et haec omnia in Supposito sufficientis, non modo ad Conferendum, sed etiam ad Concludendum Plenipotentiae datae cum non dubitetur id ad munus et plenitudinem Legati pertinere.

1. Utrum Illmus et Excellentmus Legatus, ultra generaliter in Publicâ audientia, insinuatam foederis Sacri arctitudinem, veterumq bonae vicinitatis Pactorum commemorationem, habeat particulare proponendum. Credit enim Sacra Regia Mttas Dnus Nr Clementissimus taliter instructum venisse, qualiter constabat Sacrae Caesareae Mtti, Statum Reipublicae ex praetentis comitijs relictum fuisse imo et repraesentatum uberrime eidem Caesareae Maiestati.

2. Quod remedium attulent contra versas alio decimas per Regnum Neopolitanum, et Statum Mediolanensem tractatu Sacri foederis in solo Regno Poloniae applicatas. Est enim Vsui Sacri foederis in praedicto puncto et Conditione, prout clare patet ex Contextu tractatus, iam autem rescindi Conditiones, quid aliud nisi totum rescindi quod factum est propter Conditiones.

3. Quare in mutua Societate, eaq tam arcta mutuum non Servatur itaamen, Sacra Regia Mttas de Regnis Dominijsq Suis Sae Caesareae Mttis

Equorum, annonæ, ferramentorum, globorum, bombarum, Salis nitrati aliarumq omnium rerum liberum impertitur commeatum et coemptionem; Jam autem Serenissimus Imperator nunquam voluit concedere pro Nostris proprijs pecunijs vel minimam Portionem Annonæ, pro Exercitu et Præsidijs, in Moldavia de conterminis pagis, et oppidis Transylvaniæ.

4 Quam Securitatem firmam, ac tutam spondere potest ex parte S. Cæsareæ Mttis in puncto Simultaneæ pacis, siquidem aliquoties à Sacra Cæsarea Mtte ardenter insinuatum erat, non posse eam duplici bello illigari, Gallico et Turcico, quasi vero legitimam inde sibi adstrueret Causam finiendi quovis modo Belli Turcici. Tum etiam quam Securitatem porrigit, cum venerit ad Tractatum generalem cum Turcis concertandarum ex æquo et iusto pro Republica pacis Conditionum.

5 Quemadmodum Subministrat resarciendorum damnorum, ob non servatam Stipulationem per Illmum Dominum Comitem de Thun promissæ Annonæ ex Sex millium Armorum jungendorum cum exercitu Regio Anno 1691 ac post ne quidem Servatas Suppetias duorum millium Peditum per Literas Viennenses appromissarum. Quo pacto Regius exercitus in longiorem expectationem inductus mala et
6 damna perpessus infinita, ac nunquam reparabilem stragem, quod contra expressum tractatus punctum, vbi cautum est de Conditione in particulari armorum.

6 Utrum Serenissimus Imperator, post tot tantasq remonstrationes Iurium Reipublicæ ad Moldaviam et Valachiam persistat in assertione earundem Provinciarum pro se pugnante contra id tractatus puncto, de acquisitis bello.

7 Quæ Spes et fructus vlterioris belli pro parte Regni Poloniæ si tantum illud limitatur, ad recuperationem Podoliæ, Vkrainæ et Cameneij cum Podolia, et Vkraina iam ante octo annos sit integrè recepta Camenecum verò ante tres annos vltro offeratur. Jam autem gerere bellum alijs vtile, pro se non modo infructuosum sed damnosum quid nisi non modo contra pacta, sed contra ipsam agere Naturam.

8. Vltimò loco, sed præcipuo animi Sensu insinuatur, quomodo enormis pactorum, sæculis aliquot firmatorum, in Comitatu Scepusiensi per Consistentias militares, læsio resarcienda sit: cum videatur frustra novo sanum Pactorum commendari observantia, si veterum nulla adferatur Satisfactio

9. Desiderat ad extremum S. Ra Mttas modum Constantem semel pro semper adinveniendum, in ministranda Justitia Subditis Suis, Collimitaneis Partium Hungariæ

Ad Mandatum Sacræ Regiæ Mttis proprium

Puncta Nomine Sacræ Regiæ Maiestatis Domini Nostri Clementissimi

mi Generoso ac Venerabili Samueli Proski ad Sacram Caesaream
maiestatem Ablegato transmissa, ut illa Sacrae Caesareae ma
iestati quantocius repraesentare dignetur et efficacissimum
responsum obtinere adnitatur.

Cum Sacrae Regiae maiestati Domino Nostro Clementissimo inter Martis
discrimina educato, et ad bellicos labores longa assuetudine obfirmato, pene
ingenita Sacri belli gerendi, ac indefesse continuandi, insit propensio, e
iusque gloriae desiderium, quae cum Cineribus tumulari nesciat, perennem in
posteria tenet memoriam. Quo in proposito Christianum Gentium qui
bus eius mtem Divina praeesse voluit Providentia, tanto alacriores
experitur animos, quanto ad omnia agenda, et audenda, maius est incit
tamentum et Calcar, spes gloriosae pacis, proportionati martialium su
dorum fructus, et non poenitenda suscepti praemia belli. Experimento
enim Christiano patuit Orbi quam Grosso ad prima obsessae Viennae Nun
tia, a principalibus suis punctis recessent, (quod in diversione hostis faci
enda et in recuperatione Ablatorum consistebat) ut periclitantibus cum
illa Civitate Sacrae Caesareae mtis provincijs fraterne succurreret, facilio
rem ad recuperanda propria, dum Taurianus ad Viennam suis cum Co
pijs moraretur Princeps, intermittens Occasionem. Pro tantis igitur
et multo maioribus fraternitatis Suae mtis, erga Caesaream mtem conte
stationibus, dum post tot requisitiones, nulla reciproca patuit, ad postulata Sacrae
Regiae mtis iusta animadversio, et Subiecti illi Populi, ut liberae Genti felici
ter Dominanti, Domino quaeritantur, quod nullum huiusque videant, huius Sacri
foederis, post tot erogatos milliones, in partem Sui emolumentum, imo quot
annis plura damna et incommoda. Serenissimus vero Rex, illis impedire
non potest ut illa quae bona sunt non intelligant, et quibus malis premuntur
non sentiant, ut ulterior Sacri foederis Cursus progredi posset, has Con
siderationes Sacrae Caesareae mti fraterne insinuat.

1mo Quod cum superveniente Sacrae Caesareae mti altero bello Sperata Pax
impracticabilis reddatur, dumque offensivum cum Porta Othomanica indefen
sivum mutetur bellum, et Sors nostra Sorti Sacrae Caesareae mtis gravata
censetur, et Substantia Sacri foederis immutata, necessarium esse Tracta
tus Colligationis meliorationem. Sacra Regia mtas cum populis Sibi Sub
ditis videt, et ut ad hoc Scopus cum plenissima potestate, pro communi Chri
stianitatis Bono assignare tempus quam primum dignetur, ut et ad alia Christia
trutinanda, cum nullam sufficientem, Praedictus Illmus Dnus Legatus, tractan
di et Concludendi habuerit in desiderijs nostris facultatem et informationem.

2do Primum fundamentum Tractatus Sacrae Colligationis corruit, Decimae nempe
Italicae, quae quasi Basis et Fundamentum fuerunt Tractatus, tamen illae pro
missae nunquam extraditae, ut Sacra Caesarea Maiestas illas vindicare, aut aliunde reme
dium Subveniendi Nobis adinvenire dignetur, altissimo Altis Suae Iudicio com
mittitur. Regnum enim nostrum tam exhaustum sine decimis istis, aut illarum
recompensa, Stante bello Sacro, loco alicuius fructus ultimarias Suas exhau
rire

-rire deberet facultates, quod Sacra Caesarea Mtas uti iustus Princeps collegato sibi Regno, ut credimus non optaret.

3tio Patet Universo Orbi qualiter solo intuitu consinuandi faederis, tot Septemtrionali Principi resignaverimus Provincias, quantum erga et qualem compensationem, et quem fructum habituri sumus, iustam ab ipsa Caesarea Mte declarationem expectamus.

Quarto Cum ex tenore Sacri faederis ad unumquemque ex faederatis oblata redire debeant, iam vero utraque Valachia Regno Poloniae a Seculis incorporata in dubium vocatur, quo fit ut Populi illi Chiad habeant auspites difficultatem illius cedant Provinciae recuperationem Regnum vero Nostrum militiae suae iacturam patitur. Speramusque quod in possessionem harum Provinciarum secundum tot tantasque tum per suos tum per nostros Legatos promissa Sacra Caesarea Mtas non solum Nos non impediet sed etiam ad assequendum adiuvabit.

Quinto Cum grave Sacrae Regiae Mtis et toti Reipublicae inflixerit vulnus Scepusien Civitatum per hybernalia stativa insperata aggravatio dumque Serenissimus olim Rudolphus Imperator et Rex Hungariae una cum Serenissimo Maximiliano iuratis pactis declaraverint a Saeculis possessum Scepusien semper a Regno Poloniae possidendum, modo vero Sacrae Caesareae Mtis modernus Legatus Commissionem ad producenda Iura primaeva proposuit ut hac ratione Seculorum tractu validatum Ius descendat in arenam ex certo incertum iactura pollicetur sibi Sacra Regia Mtas et tota Respublica loco in nullo fundamento positae Commissionis quam efficacissimam securitatem quod in futurum etiam maxime stante necessitate non aggravabuntur sed in ea continua in huncusque habuit Regnum Nostrum Poloniae et perpetua conservabuntur possessione.

6to Promissum per tot Legatos et Ablegatos praecipue Baronem De Thum militare auxilium, cum suum non sit sortitum effectum, iterum iterumque commemoratur, cum hic esset maximus prosequendi faederis stimulus. Nam dum militia ista servire debuisset et Nobiscum coniungi ad recuperandas utriusque Valachiae Provincias. Et Serenissimus Rex Noster ea spe fretus ad locum Coniunctionis cum summo Salutis suae dispendio in Persona Exercitum Suum duxisset non solum deficerent qui iungerentur sed nec Commeatibus quidem proprio aere comparandis iuvabantur, quamvis a Nobis arma equi Commeatus toto hoc tempore pro necessitate Sacrae Caesareae Mtis in Regno comparandi nunquam denegarentur. Ad extremum non sine necessitate visum est adiungere unde primaevus ille bellandi ardor coeperit languescere quando post tot perplexitates et desideria mutui amoris benevolentiae et mutuae assistentiae non solum in praedictis punctis tam iustis non solum non fuimus satisfacti sed etiam nova ac nova difficultatem excrescebant in ... ta Summa Legatus Noster Plenipotentiarius ad castra tantis sumptibus missus quamvis toties requisiverit participationem eorum minime obtinuerat

nuerat, quod Anglicanus et Hollandicus Orator cum Porta tractauerat, parum abfuit quod vulgo creditur vt non prius definito tractu quam de inchoato haberet notitiam. Non commemoramus pene iustum illum motum, qui ex anteactis oritur, posse quempiam ex fœderatis cum hoste, pauci Nobis Septimanarum spatio ad paciscendum relicto. Prætermus et illa quæ crebro Legati Plenipotentiarij Nostri audiuerunt responsa Gentem Nostram non debere plus prætendere quam recuperationem Vkrainæ et Cameneci intantum vt dolendum sit ea ab amicis intelligere cum plura ipsi Hostes offerant, quibus haitenus ne plenam quid autem concedere volumus nec audiuimus. Ex his quæ fraterno corde Sacra Regia Mtas Sacræ Cæsareæ Mti sufficientissime explicat rationibus iudicari etiam â toto orbe potest quâ sinceritate cum dicimus procedit Principibus. Non dubitat itaq quod ad prædicta omnia â Sacra Cæsarea Maiestate plenam ac plenam habitura sit maiestas eius satisfactionem, quæ citissima expectatur ex quo vlterior Sacri fœderis progressus regulari debet

Puncta Senatus Consilij w Warszawie 8 vna Julij Anno Domini 1693tio

1mo Jest respons od Cesarza Jmci na Punkta nasze ex primo Senatus Consilio, tu w Warszawie odprawionego, po ktorych przeczytaniu, iezeli się zdać będzie na nie odpisać albo nie.

2do U wielebnego Xiędza Kanclerza była Conferencija z obiema Postami Tatarskiemi dnia onegdayszego, ktorey viżyni relatię tenże Wielebny X. Kanclerz z Wielmożnemi Senatorami ktorzy do niego byli Deputowanemi. Jezeli się tedy będzie zdało iusz odprawić tych Posłow, y naszego iezli posłać z niemi, y iaką mu dać Instructią obwieściwszy o tym Cesarza Jmci y innych Colligatow.

3tio Przez Poselstwa rozne Woiewodztwa proszą o prędki Seym, coż się tedy zdać, ktory obrać na ten czas aby rocznie uczyniłé Deliberatoriach, y iezeli co nonoccurrit, w nich wyrazić.

4to Arcylerija niema ozym wynisc w pole, bez ktorey Woysko niezyie się niemoże.

5to Ma Przestrogę J Kr Mci że mury osobliwie fortificatyey Zamku Krakowskiego prę antiquitate rujnują się, et ad summum idą periculum, iako temu succurrere, y z kąd.

6to Wielebnemu Woćcie labonosissime w Rzymie iusz to blisko Lat dwoch przywiązemu, y niemaiącemu oczym subsistere ani nazad powrocić, Skarb Koronny ordynował trzysta Czerwonych Złotych, kto re aby praesenti Senatus Consilio pro persoluto były warowane ex necessitate et iustitia J Kr Mci zaleca raczy.

7mo Urodzony Starosta Kazimierski dla przysługi Rzptey niemato Ludzi Rycerskich barzo dobrych kosztem swoim zaciągnąwszy trzyma ktorym że dalej wystarczyć niemoże, a szkoda by tak dobrych y potrzebnych

cnych Ludzi rospuszczai, y Ichmć Pn mtłwy proponere raczyi, iakoby się vtrzymać mogli in vlteriori obseqvio Reipublicae.

Na Propositią Posła Tatarskiego Roku 1693tio Dyskurs do Consideratiey każdemu potrzebny

Podten własnie Czas, gdy Posła Tatarskiego zaszła propositia et magno motu animorum agitur, y od wielu acceptatur za powodem externorum, dostał mi się list Krzysztofa Tyszkiewicza Woiewody Czerniechowskiego, a w ten czas kiedy w roku 1655 Conivnctia Ordy z nami naypierwey stanęła Regimentarza Koronnego Woyska czytaiąc, ktorym reflectuię się combinuie teraznieyszego Posła propositią, ktora w Grodnie vczyniona. Godny iest vwagi abyśmy od stąpiwszy Colligatow, prywatny pokoy zawarli, za to pretium despectionis z Porty Nas pogodzić obiecuie, cum restitutione Kamienca y Sto Tysięcy Szabel na każdą Woyne in subsidium declaruie, ktoż by nie życzył po 24 lat Woien widziec vspokoiony tę Oyczyznę żeby tandem post tot Clades respirium mieć mogła. Ale ziarzy to respiracyą v nayrozszczy głowy całego Chrześciaństwa byłoby ziakim kredytem, każdy na oko widzieć może, ia z tym niechcę rozszerzać cosuiat widzi y sądzi. Tę tylko obietnicę subsidiorum 100000 Szabel sąm tylko rozstrząsam z siebie w consideratiey. Co za consequentie za sobą ciągny, iaki pożytek y iaki skutek z tąd sperari może. Ani zawarciu Pokoiowi z Tatarami nie będę przeciwny ani ich ganić przyiazni, bo lepiey ich mieć Amicos aniżeli Hostes, szczegulnie tylko oglądać się będę na ten obowiązek, aby nas swoich Stem tysięcy Szabel nienarazil na iaką Woyne albo na kilkakroć Sto Tysięcy Muszkietow y Dział Tysiąc. Z dawna tego vpatruią Statystowie, aby subsidia externorum niebyły potężnieysze niż sąm Obiennik ktory ich zaciąga a ieżeli się kto w tym niepostrzegł, tedy pewnie wielką stratą swoią przypłacił. Tak Cesarze Greccy Turkow inter initia gentem incognitam, w przod na Persow y Syryą a potym na Bulgarow, nakoniec inter Civilia bella zaciągneli. Oni zaś dulcedine Praedae et Soli illecti wprzod Aegypt, Syryą, a potym Amurat miasto 15 przyprowadziwszy ich przeprawił się per Hellespontum y osiadszy w Adryanopolu z drugiey Strony od Dardanelli iakoby obległ Konstantynopol że iuż scisniony niebył sui iuris a zatym w Lat kilkanascie Syn Jego Machmet zpotężniwszy się y wezwawszy rożne narody in partem praedae ostabione miasto obległ y Szturmem go dostał. Niewspominam dawnych positkow Nortmanow y innych narodow w Włoskiey Ziemi ktore zwaliwszy się z pułnocnych Kraiow weszli w tamte Kraie y Panstwo odziedziczyli. Swieże tylko przytoczym przykłady. Maiąc Polacy Woyne straszną z Osmanem Cesarzem Tureckim, więcey Woyska niżeli pod Chocimiem nad 30 ktore tak była strwożyła moles Othomanskiey potęgi że się co żywo do Gdanska wybierali, Einadzy

Pieniądze pobrawszy na zaciąg w Domach siedzieli, insi Pieniądze wracali
asz 30 tysięcy Kozaków Sahaydacznych przyszło pod Chocim dopiero
dusza w nich wstąpiła y iako męznie wspolnie tam stawali niech kto
chce czyta Commentarios Belli Chocimensis. Ale Kozacy przeyrzawszy
się w Siłach naszych Polskich zaraz nas lekce ważąc poczęli mowić, a
cisz to Polacy ktorzy na tak straszny Woynę zdobić się niemogli nawłe
koze Siły, ale nami się iako murem zasłaniaią, nami woiuią, y zgi
nęliby bez Nas, y dla tego coraz rebellią od tąd podnosili, y dawno by
się byli wyzuli z Poddaństwa naszego, gdyby ich Władysława IV
Błogosławieństwo nieutrzymało. I teraz Cesarz Jmć lubo musi pod
czas tak cięzkiey Woyny Krol Szwedzki offiaruie pro Generalissimo
ze wszytkim Woyskiem swoiego tam głoszy na 60 przecię Cesarz
Jmć woli dwie Woyny nieuymownym ciężarem na sobie trzymaia
niżeli tak potężnego Colligata Subsidiorum wpuszczai in imperium
maiąc ante acta Gustawa Szwedzkiego Krola przed oczyma in impe
rio. U nas tak Ludowika Marya weszła była w Capitulacyą z
Senatorami Cesarskiemi pod Toruniem o to tylko, że Krol Polski
ieden most miał na Wiśle, oni zaś będąc Subsidiarij ważyli się
in externo Dominio y pod bokiem przytomnego Monarchy dwa
Mosty postawić. Z tych przykładów y innych niezliczonych łatwo
każdy uważyć może w iakie się niebespieczeństwa Rzeczpospolita
podaie ieżeli rooo Szabel pro Subsidio sobie destinat, przeciw
Zdaniu wszytkich Statystow, co by zaś za Consequentie z tego Tycze
nia Krymskiego z nami bydz mogły per discursum uważym. Od da
wnych Lat Hanowie Krymscy życzyli sobie wybić się z niewoli, bo
chociasz ich stringit Mahometismus, przecię między niemi wrodzo
ne gentis odium, że inaczey Turcy nienazywaią Tatarow, tylko psi
Turecy, także Tatarzy Turkom ignaviam et mollitiem exprobrant(?) żadawaią, y tak gdziekolwiek Turkom assistunt wszędy ich zdradzą
topią y gubią, czytai o tym rożne historye, osobliwie iako sami
Turkom byli przeszkodą aby Wolgi z Donem niezłączyli, Roku
1569 y samisz Turkom perfusta większą część Woyska wygubili.
Metus tylko impendens od Stambułu onych trzyma w posłuszeństwie
y przysiedli w Oczakowie nad Dniestrem a nad Donem w Azowsku
ynaczey zaś zawsze Hanowie Krymscy recurs miewali do Krolow
Polskich nim się Konstantynopol Turkom dostał. Azi(?) Gierey od Ka
zimierza trzeciego ci restitutus y wprowadzony na Państwo y drugi
do Krola Polskiego recurs uczynił, chcąc się łączyć i na Spolną obro
nę y na to przystał instancyą od Krola Perskiego, ktory do tegosz

tęczenia invitabat, obiecuiący Swoie diuersyią. Dostało mi się od
zacnych Ludzi, ktorzy w Poselstwie do Krajow chodzili, słyszeć
że Tatarowie mawiaią życzyć się widzieć na Swobodzie ale
się im omocnieyszy Boche niż Polaki oprzeć trzeba. To i iuż
się stantibus rebus nostris Turcy zażyią na Nas, kiedy zechcą
a My zas ich na Turkow nigdy, ani by tantum było, y nawet
na żadnego z Sąsiadow ktorych liczemy wkoło. Imperium
Romanum iest z Nami z tych stron iuste a zatym y Węgier
ska Ziemia y ieżeli by czego uchoway Boże zaczym in casu
item do takowey przyszło nieprzyjaźni, tedyby Tatarowie
sine assistentia nostra tak głęboko wchodzić nieważyli by
się. Takoż teraz Turkom puty tam assistunt, puki Turcy za
chodzą Sami zaś tylko campo vacante dla Jassyru zabiegaią
w Czambuły wszędy zmykaiąc od ognia. Z drugiey Strony
Sąsiedztwa mamy Monarchią Brandeburską y Xięstwo Pruskie z
Trzeciey Strony Korony Szwedzką y Inflanty do tych naszych Są
siadow ściągać stem Tysięcy Szabel Tatarskich było by contra omnia
Principia Status bo potentiora subsidia niżeli my Sami musie
libyśmy per viscera nostra prowadzić y wprzod siebie gruino
wać, ieżeli ich też za morze sprowadzić to rzecz per omnia im
practicabilis y gdy by Krolowi Duńskiemu też 100 Szabel
przez swych Posłow Krymskich obiecował risu explosa Propo
sitia ale daymi to na przykład że zdarzyło by się ad effectum
przywieść ich obietnice, to bo kolwiek by się u naszych Tatarow
Adwersarzow wziąć Jassyru niepowodu, tedy ex aviditate Praedae
pro libitu brali by nieproszeni iako ich iest ochota nienasycona y
zwyczay, za naszey pamięci lubo tego Pana Posła Ociec Lupomka
zij Aga w Prusiech zdobycz wielką y Jassyru wyborny pobrał, prze
ciesz powracaiąc co Ludzi naszych pobrał, ktore y dotąd Woie
wodztwo Podlaskie y Mazowieckie Trakt przez ktory w ten czas
Orda powracała. Toć pono Pan Poseł pokazuie na Moskwę y
wplątać nas chce w Woynę moskiewską, y z tąd by mogła afful
gere okazya odzyskania Kijowa y Ukrainy, Sąd nie przyskiey Smo
lenskiey y więcey co by czasy fortuna podała. Ale niech mi ten
P. Poseł pokaże koniec dokąd zmierza do dokazania tego, co
intendit, ieżeli tylko do tego zmierza żeby dmuchnąć w ... albo
raczey abyśmy Sami Smolenska lub Kijowa dostawali, a oni tym
czasem Jassyry brali nabrawszy z Ludem się wrocili ze 100
Szabel do Krymu Nas odstąpiwszy, niebyło by to nas Saluo
wać ale nas podać na Zgubę. Taku wyrządzili Wyhowskiemu
po wielkiey wiktoryey Konotopskiey, że nabrawszy Ludzi, zdobyczy, po
szli do Krymu divites, locupletes, y owto seky Nas nie zawiedli pod Cudno
wem

wem, bo porozumiawszy z Szeremetem, dali się przekupić, gdyby Het-
mani nasi tego nie dosięgli, y temu nie zabiegli. Toż y pod Ochmatowem
Co zaś do Sposobu woiowania, ieżeli Kijowy y Smolensk 4000 Szabel
obyskał, podległy się słusznie chwali możemy te posiłki, ieżeli nym raz
dobywać każy, wyszłoby to właśnie na teraźnieyszą Colligacyą Mo-
skiewską przeciw Turkom że oni siedzą w domu, a my co rok woynę
toczemy. Ale z listu Krzysztofa Tyszkiewicza wyżey pomienionego
Regimentarza Woysk Koronnych informuię się, że kiedy im dano
miasta na Sustament zawiedli się, a nigdy ich nie dostali Sami, ale za-
wsze Konwoy im pro Securitate z Woyska Koronnego dawać musiano.
Niech mi kto pokaże, kiedy Orda czego dokazała dla Nas, bez Nas
kiedy się z nym powiodło, to oni maią pierwsi ad rapinas ad Spolia
do Jassyrów a ieżeli się z nym niepowiodło to oni naypierwey sobie
poradzili, a nym sobie za straty płacić kazali. Moskwa in Casum
Naszey Colligacyi z Portą y Krymem takie by przedsięwzięła belli
defensivi Consilia które wyiawili na Rozgoworze Poselskim per dis-
cursum. Naprzód maią w Kijowie validum praesidium broniące
spół z Kozakami przez Dniepr przeyścia, ta nym za naywiększą
Fortyfikacyą stawa do Obrony. Ieżeli by się zaś to nie udało, tedy zawar-
szy się wespół z Kozakami y z Czernią po wszytkich miastach, a okrom
tego przy Fortelu iakim maią 4000 Woyska Moskiewskiego, z tylesz
drugie Kozackiego retardare et arare Nieprzyiacielską potęgę iako nayda-
ley od własnych granic Moskiewskich. Ieżeli zaś wz y to się nie udało
by, żeby nas Kozacy odstąpili, tedy ieszcze nadzieię pokładamy w Wiel-
kim wale od dzikich Pól y tu od Ukrainy. w Zasiekach, które maią
na nieprzebytych przeprawach. Tu iusz wyparzei wszytkie siły ludu
iednego y ognistego na obronę granic swoich. Nad to iawnie Posłom naszym
domagaiącym się Kijowa y Ukrainy powiedzieli, niepotrzebnie się tych
rzeczy napieracie gdy ustawicznie bez Woyny nawet trzymamy Woy-
ska 40m mamy praesidia w Kijowie w Perestawiu w Niżynie w Czer-
niechowie w Ostrzu w Baturzynie y Woyska zawsze pogotowiu a
przeciw mamy co robić. Gdy zaś maią Woyska 30m kiedyby się czym mia-
sta osadzić, y Ukrainę utrzymać. Ponieważ tedy Moskwa podczas
Pokoiu ma tak potężne Praesidium y Kozaków sobie addictos, cosz ro-
zumieć iakoby się obwarowała potęgą in Casum Woyny, ponieważ maią
przy tak wielu miastach obronnych swoię obronę ponieważ Kozacy
są nym infensissimi. Wolą być Sami Panami aniżeli pod Panami
wolą Sami zażywać Intrat Pańskich, aniżeli Sami opłacać się Panom.

cobymy za Sposob do woiowania pokazat, y czy deklaruie nym na kazde mia
sto ktorych iest Sita barzo Ichmo Szabel predko by go ta ochota odpadta
ktory teraz offiaruie, abo nym kazawszy Samym z Piechotami do
Szturmu Sami chatasemy okrzykiem Ochoty dodawali zatym do
Jassyrow. Napatrzylis my sie tego podczas expeditiey Krola Imci
Kazimierza za Dnieprem aley pomieniony Tyszkiewicz o tym ex
presse w Liscie Swoim wyraza ktory dla informaciey nie zeypo
toze wszytek. Zaczym predzey by ta Obietnica Pana Posta Tatar
skiego nowey woyny nabawita nizeli pomocy. Bo skoro by tylko
odgtos o tym doszedt do Stolice Moskiewskiey iako Regibus ca
explorata bywaia zaraz by sie Woyska Moskiewskie na Panstwa
Ichmci ruszyty a zatym Biata Rus wszytka odpadta by y
nimby postano do Krymu po te Ichmo Szabel iusz by byto y po Li
twie y Sfekrya y Korlan Czerkazie Kyno y insze w Vkrainie zam
ki, osadzono by tam na przeszkodzie Ordzie przez Ruskie kraicia
ko propter Dominium Dniepru y catey Vkrainy ktorey i oni niezmier
nie sobie szukaia, a osadziwszy Grodno Brzesc opatrzyli by
sie znowu w Kowniewie y w Warszawie Ale teco y zapewnosc tych obie
canych Ichmo Jarozumiem ze wielekroc bysmy chcieli doyse tych
Szabel, tylekroc musielibysmy ptacic od te korowieści Za
czym iako od Krola Dunskiego formowany z Krymu te lesaciye tyl
ko dla vpominka taky tu nym obiecuia Ichmo Szabel tylko ad fallen
dum, zeby nas zwiedli y z prawey drogi, y potym by tey obietnicy posit
ki kupowac kazali iako tesz Chmielnickiemu vczynili. Co by zas za
pozytek tey Colligaciey Tatarskiey y co za pewnosc pokazat Nymrad
bym styszat. Pewnie nym powie ze za interpositia naszy Turcy
oddadzy nym Kamieniec ale tesz niepochybnie po nas potrzebowac
beda abysmy Turkom oddali niemiec Szczawe Sroke ktore pru
dentissimo Ichmci Consilio Kamieniec snisnely y dominium Wo
towskiey Ziemi ledwie non in toto trzymaia. Toc niewiem komu ktz
tad wrosnie wiekszy pozytek czy nym czy Turkom gdy niemal
partam Prdam z rak wypusalibysmy Chyba Rzpta nullum ob
premium nec auida alienorum finium pragnie zarozei pokoy y
tak z swiey Colligaciey tantus Sanguis et opum profusiones dotad
trzymane praecipitare sine Commodo, sine honore et fama owszem
cum ignauia. Albo tez Pan Poset rzecze ze zaraz Ichmo Szabel
obbedziemy naspolnego nieprzyiaciela nyi ia o tym nie wytpie
bo Genti Predae viuere asuetae tego potrzeba aby pomocy naszy
Zdobyczy Jassyru brata, y niepochybna rzecz ze sine Casu emer
gentis periculi na Rzeczpospolite vltro by nym zrobit Woyne
dla swiey korzysci, y woiowac by nym z soba kazat niekiedy my
chcieli ale kiedy Pan Sottan Gatga chciat albo Pan Han. Probatur

hoc experientia w Roku 1655^tt gdzie optacai było Szable trzeba ina
czey Skępstwo naszym przypisuią, y rzekę iak mowili pod ten czas
że się Hetmani pokryli, y że gotowości niemaiąc my się Jassyrami
obciążyli. Stanowiska im pozwolić musielibyśmy. Co by tam Zydzi
Chrzesciańskich w niewolą nabrali z tych że miast z Stanowisk, co by
Czeladzi naszey nakradli, iako wszytko praeticatur, etiam dissolutio-
nem fecerunt, y nas w Ziemi Nieprzyiacielskiey, to dopiero Solo bene
ficio partam pacem appellabant, a iusz bez ludzi branych bez Lwowa bez
Ukrainy, podiętemu zostalibysmy, po tak wielu kosztach ważonych
pracach w krwi rozlaniu co aby się dowodniey pokazało żebym się wiedział
propriy Arbitry bydz dla większey informaciey kładę tu wzwysz po
mieniony list Krzysztofa Tyszkiewicza Woiewody Czernichowskiego
Regimentarza Woysk Koronnych pod czas złączenia Woysk Tatarskich
Roku 1655 do X^ia Janusza Woiewody Wilenskiego Hetmana W^go X^twa L^go
w Braclawiu 19 May 1655 ktorego stylie iest iako się zaraz zaczyna.
Zostaiąc przy Woysku naszym na mieyscu Wodzow naszych życzę odbie
raiąc od W^o X^ci M^sci częste awizy. Ichmość PP. Hetmani odbiegli mię ieden
przodem do Podhaiec drugi teraz dla poratowania Zdrowia do Lwowa
a to kiedy trzeba naylepiey pracowac o całości Rzeczypospolitey na
wczasy iechali, Onus impar humeris meis narzucili wszyi. Mnieysza gdyby
to tylko Woyskiem naszym kierować y regimentować, ale kiedy to y pat
tora Sto Tysięcy Chlebem prowidować przychodzi, y wraz obmyslać za
pociągę głowa musi, kładąc y ustaiąc. Dal nam P. Bog gosci niezbyt
tych, tednych żywilismy cały Zimę z niemi woiuiąc, a gdyiusz nam
na Stanowiskach po pracach odpocząc przychodziło, alić Soltan Galga
ze wszytkiemi Ordami przyszedł do nas, y chciał znowu Woynę za
czynać w same złe Czasy, ledwie iteratis rationibus skłonił się do tego że tu
dziesięć niedziel ma czekać do pory woienney. Termin naznaczył do
Jura y ten conditie podawszy aby Chleba Stanowiska Orda wszytka
miała, ledwosmy wytargali miast samych 25 y tam się niepowodziło
bo Chłopi postrzegszy się że Orda wszytka w Zamkach y miastach poza
mykali się, musielismy ich introdukować w possessyą, iescze siedm miast
trzymaią iako to Naszkow, Kamipaycza, Dniestrowa, Tarkai, Pauska
Zawodnie y Rusnica, posłalismy im Draganią, aby ich introdukowali
ale y tym niekontentuią. Przysyłali do mnie 300 Starszyzny, abym
iescze dał miast 10 musiałem y swoich ustąpić, a Pułk cały do prostego
go miasta i iednego Zamknąć. Przykładem moim kazały pułk ustą-
pić. Miast swoich iescze niewiemy iezeli ale y tym kontentuią, ale
cey tez iuz niemożem chyba by ich w Pokuciu postawić trudno takiey

wielkości wygodzi proszą y grożą y biorą gwałtem, Raiye zapu
persuazyje za nu obietnice y te mieysca niemaią gotowizna poptaua ia
kosztemu narodowi nie idzie o sławę tylko o wziątek, co obaczy żad
by się ze wszytkiego obrał. Jakoż mco widzieć mnieysza z nich pomi
tylko strach większy iak się Ludzie strazni z kąd Ebal [illegible] Michaiey
miare brać przyszli ich do Tarkanowskiey więcey niż 15 samych Mur
zow 17 niemogli rachowu nu a żem 200 koni naszych postały 100 Dra
gany skoro postrzegli chorągwie nasze zaraz Kozacy y chłopi usto
pili do Zamku y tam do miasta introdukowano ich. Ebzieli Bydła
pod 400 y wszytkie dostatki opanowali dwadni ich wartowała
Dragania a iak odeszła znowu przystali, aby na każdy rozdawat
po kilkanaście Draganiy aby ich strzegli żeby chłopi z Zameczku
wypadłszy Jennych nie wyrznęli przez tydzień ich wartowano aż
chłopi uszli przez w Lasy tam uchodzących Orda nabrała ale go
li tam chłopi byli ustawnie Dragania musiała bycz wartowała na
przod ani go wyprawić bez kilku chorągwi Naszych. Sołtan Ka
szkawa chce dobiiwać iuż pięć razy przysłał do mnie po Dragonię
datem mu trzysta commenderowanych, a lubo ma swoich Janczarow
przecie nu nieradzą, tę mamy naywiększą korzyść że z tak wielkiey
litości ouystnieważyńli, bo miasta popalili y Zameczki [illegible]
ły pobrali mogę rzec na stokroć sto Tysięcy et in dies biorą Jasyr
Konie, Bydło czeladz obieraią y zabieraią, ongi z pod armat wybiel
kich koni 20 a officyerskich sto ukradli to taka Societas. Postałem
o sprawiedliwość obaczę iaka będzie. Ja ex parte życzył bym
iakiey takiey compozycyey z Moskwą bo wiem że nieprędko na albo się
zbierzem się a oni Termin na Jura naznaczyli. Woysk cudzoziem
skich będziemy mieli z potrzebę to iuż pewna że Ordy mamy 120 tło
tochom na głowę karany Multanom, Węgrom, Sylistra się gotuie
Bozniacy iuż przyszli Turczyn wysłał Emir do Theodanno aby
się na głowę przeciwko Kozakom y Moskwie wybierali wiedząc
o ich prakach z Grekami. Nam fortuna służyła nie nayqorsza do
tąd gdyby nym byli Ordyńcy dopomogli skończylibyśmy byli pod
Ochmanowem tę Woynę bylibyśmy w ręku Szeremet y Chmielnicki ni
z trokow zaiąć tak się oni nym wyśliznęli. Kochmachmet nym to Spra
wił, o którym twierdzą żeby był przedarowany Summy oddaliśmy im
dział 25. Na wiosnę my bez pochyby musiemy zaczynać Woynę
Socijs Nostris dopomagaiąc którym głód wielki utrzymać niemoże
my mądrzy list ad manum tegosz Regimentarza Woysk koronnych ale
z nimi niewspieraiące się contenta niektóre słowo w słowo podam do
uwagi. Złączywszy się z Ordą podstąpiliśmy pod Kupienice gdzie że
zuchwale postępowali, kazałem Draganiy szturmować probować rzuciło
się potym co żywo z czeladzi Orda też przypadła y za godzin dwie
spalono miasto nazaiutrz oskoczywszy Zamek Pawlikowie dokota
wdarli się nasza piło y orda y wszytkich wniewolo otorysicy dusz
uwięli inmiich poscinali. Rozumieliśmy oblężenie zaczęcie Tarnowa

poydz z Nami daley ku Dniestrowi ali oni do Nas przyszli daiąc znać
o radzie Swey w teslowa. Panowie Polacy co chcecie daley czynić myśmy
uradzili odeysć od Was, bo się Nam z Jassyrem utesknilo. Dział niemaiąc
Hetman Obosz wielki uciekł Woysie zlekczeli, y Nas odbieżyć Ła
czy zaniechaiąc Woyny, a za Bug Nas odprowadzić a na ukonten
towanie daiąc Nam Miast trzy ktore my niebiiąc się wybrali Starszy
znę udaruiąc a na Wiosnę lepiey się gotuiąc. Prosilismy ich aby ze
trwali, ale się uprosić niedali, musielismy z niemi ku Bugowi iechać
wtymże Lisicę zastalismy Chłopow tych w Lisiu Bersady ochroni
lismy ich od Ordy tych z aś co w Zamku wydać musiał JmćPan He
tman 10^m Dusz ktorych zebrawszy wszytcy Orda przegnała przydano
im y bydła po 100 Sztuk Starszyznie tak się rozstawszy poczelismy
myslić iako y gdzie Woysko rozłożyć, ali od Sołtana Gałgi list
przychodzi, abysmy się do Niego wracali, pod Humen zbliżywszy
się teżby do Niego po wzaiemnych wizytach uciszylismy się z przy
iazdu iego, ochotę naszę do Woyny, pokazuiąc (defekta poknywa
iąc) oswiadczylismy się że my się go iuż niespodziewali dlatcze
go odestalismy armatę piechotę lud ognisty, odpowiedział żem ia
na Woynę z tak wielkim ludem przyszedł, daię wam sryszty Niedziel 4
do Sprowadzenia armaty, y ludu pieszego a Woy mnie upaszać chleb
przez ten czas chciał abysmy go witali całuiąc rękę alesmy się
tego uchronili, Stanęło na tym abysmy mu 30 Miast ze wszy
tkim dostatkiem dla żywnosci ukazali. Alesmy mu potym nie
mogli wydołać ieno było 25 y to połowica pustych na Siebie też 30
z ktorych tylko 8 osiadłych było, trzeciego dnia za assygnacyami 4
ruszył się z przystawami naszemi do każdego Miasta ale ich pu
szczać niechciano y musielismy ich z ogniem wprowadzać iakiey Smy
bidy zażyli miasto pomocy Bog wie. Do Ruszkowa posłałem
300 Draganij Sołtanowi na dobycie a u tym on do mnie przysłał
Murzow. 15 uskarżaiąc się na Hetmana, że z nim obłudnie postą
pił Miasta podał mu puste y upominasię aby mu 10 miast na zna
czył całych z dostatkiem. Wostatku Nam grożąc musielismy tedy
Swoich Miast ustąpić, wtymże Lisicę pisze Bieda Swoim Woyskom
pogotowiu z Ordą ktorey iest na 100 Murzowie przez dwie Nocy zie
dli mi Sztuk 100 Bydła, Baranow 30 y com miał bratersko zabrali
Taki to Brata ustawiczny kłopot niepodiąłbym się nigdy gdy
bym Pana Hetmana uchorzałego niewidział, ale iezeli niebędzie na
mnie respektu, poniechać wszytkiego na koniec iako się spodziewać
honia z tych posiłkow pisze teslowa, choć to bratersko przysięgli pod
iazdy czynią pod Miasta, rabuią bydła zabieraiąc Ludzie. Posłałem
z tym do Sołtana co z tego będzie obaczym, Są Nam potrzebni, ale sta
rą

żą niebez wielkiey Szkodij Rzeczypospolitey. Pola tu będą tylko Bra
cław a Human ledwo się osiedzą. Dla 270 miast między Bohen
a Dnieprem popiołem będą od Ordy podczas krotki kładę na 200 do
Krymu zabrali lada Tatarzyn miał 30 dusz Jassyru Dzieci Samych
po drogach y miastach pod tabisnych na 10000 kaza temich Popom
pochowai niebyło starszego między nimi nad rok ieden powtor
sze Orda pozabierała Popi kupamy chodzą za naszym Woyskiem
optakuiąc swe mizerije. Cerkwi zruinowanych liczą do 1000 bro
niemyż od Ordy ile możemy ale trudno obronić. Rozumiem że
Kozacy ustąpią za Dniepr y tu pustynia będzie na tuż się zaniosto
Te wszytkie okoliczności zważywszy dopierosz uważmy,
iako ostrożnie przypasowai do boku naszego te 100^{m} Szabel, że
by to zawsze sobie u nas y podług swego upodobania kotka mie
upewnili, albo żeby sami ich raz dobywszy mogli według swe
go upodobania y woli swoiey mogli do pochew schowai, in,
ter omnia mutationis Perskiey Monarchiey obseruatum że Da
nus more Macedonico Szable zażywai począł, ubi tamen a
lesmy bardziey nakłonilismy się ad mutationem, kiedy Sarmaci
ue poprzysiężoną Colligaciją uciemy owszem przeciwko rozz
tkim Colligatom przypasai życzemy do boku naszego 100
Szabel poganskich, tego ia to pragnę o to się na każdy dzien
po trzykroć Panu modlę prosząc ażeby się Gaworowie żar
li, iako psi chcąc osadzai żołdu swoie y z potrzai się ia
ko się podtenczas tych Woien z potrzyli y naszemi Poddanemi
żołdu osadzili z Jassyrow zebranych. Niech kto chce gra
gnie y trzyma się tey propozitiey Posta Tatarskiego, a iam my
ią za niepewną poniewasz y sam Han ieszcze inientus Domini
y owszem moim zdaniem nieprzyiaciel Krolowi Imu y Domo
ui Jego kto życzy tey przyiazni tak ścisley, bo obawiai się aby
czykolwiek ambitus niewziął z tąd sobie pochopu ad augen
dam propriam propotentiam ktory by Statum Regnatricis Domus
albo Rzeczypospolitey et liberae electionis mogł euertere dla
swoiey Sublimaciiey.
Rudolphus 2dus przeciągaiąc do siebie Kozakow od Zygmun
ta trzeciego y od Rzptey^{o} posłał im Chorągiew swoię Kotły
y Tromby srebrne tylko że usilnie przeciągał Osman Cesarz
Turecki y za naszego wieku. Porta, Moskwa, Kozacy, Szwedzi,
a na cosz pewnie nie na co innego tylko aby przez nię te ko
ronę od swego Poddaństwa przychylili a cosz teraz gdy Kozacy
y z Krymem sasle animis cohaerent, y iedno z sobą rozumi

ią

ią, y gdy iuszto arcanum promanauit in publicum posse populum crea
ri in Regem Poloniae, kto zgadnąc może czy non videtur natum Po
pulo Polono Regem parturire czy nieurodzit się taki albo czynie
rosie iuz lub externus lub Patriota ktorego ambitii przeciwko
Rzpltey albo przeciwko Domowi Krolewskiemu his artibus przez
Tatarow y Polakow chciał swego dokazać multos marios habet in ca
pite Suetonius de Julio Caesare

B

Senatus Consilium.

Przy bytnosci Wielebnych w Bogu XX. Wielmożnych Vrodzo-
nych Stanisława Witwickiego Poznanskiego Andrzeia Zału
skiego, Płockiego Stanisława Sbąskiego Warminskiego y Sambij
skiego Ierzego Albrachta Denhoffa Przemyskiego Kanclerza Koron-
nego, Mikołaia Popławskiego Inflantckiego Biskupow. Stanisła-
wa Małachowskiego Kaliskiego Marka Matczynskiego Ruskiego,
Iana Krasinskiego Płockiego, Wieszla Mazowieckiego Kosa Chet
minskiego, Ottona Felkierzomba Czerniechowskiego Woiewodow
Załuskiego Woynickiego Franciszka Grzybowskiego Inowrocławskiego
Marcina Borowskiego Gdanskiego Kasztelanow Stanisława Lubomir
skiego Marszałka Wo Koronnego Dominika Kanclerza Karola Pod
kanclerzego W X Litt Xiążąt Radziwiłłow, Hieronima Lubomir
skiego Podskarbiego Wo Koronnego odprawione w Warszawie 30 Maia
Sierpnia Roku Panskiego 1694.

Propositum wczora IKMci P. N. M. na publiczney audiencyey Imi
X. Kunicjusz oddał breue Apostolicum inuitando IKMć ad Consor
tium mediowania Pokoiu inter Principes Christianos Raczył tedy IK
Mci kommunikowai tego Listu praesenti Senatui a oraz exquirere sen
sum ieżeli się zaraz odezwai in fundamento huius breuis ad partes
belligerantes y ieżeli indiscriminatim tak ad Catholicas iako ad Aca
tholicas czyli też tylko ad Catholicas tudziesz ieżeli się y do tych
odezwai ktorzy zdadzą się wchodzić in mediationem tego Pokoiu ia
koto Krolow Imu Szwedzkiego y Dunskiego.

Conclusum Iako przytomney radzie wszythim vna voce et voto zda
się aby IKMi P N M. nietylko dla dobra y vspokoienia Całego
Chrześcianstwa, ale też y dla niesmiertelney Sławy Oyczyzny naszey
inuitaciq Oyca S. przyiąć chciał et operi adque pio ai glorioso vsilne
swoie Starania applikowai raczył Tak IKMi P N M. wuy nieu
mieiąc się nigdy pokazai trudnym bydz gdziekolwiek szło o zasczyt

Chrześcianstwa, o przysługę Kościołowi Świętemu o nieśmiertelnych onych narodow naszych Sławę y teraźnieyszey tey okazyey złotego wszystkiego non recusat laborem. Zda się tedy ante omnia odpisać Oycu Świętemu in terminis podziękowania że JKMci Pan Miłuy vocat ... suum do uspokoienia Chrześcianstwa y że miał do Osoby Jego Panskiey tę Confidencyą, a oraz się spytał iako y z ktorey by strony pomienione opus zatrzymawszy się ieszcze ze wszelkim odezwaniem się y kommunikacyą ad partes belligerantes pokiby Oyca Świętego doskonałey nie wyrozumi się intencyey, dla ogłoszenia iednak takowey inuitacyey Krolowi JMu kommunikował tego expedit wszystkim Ministrom y Rezydentom Principum exterorum na Dworze JKMci będącym. Do Krolow zas JMciow Szwedzkiego y Dunskiego zda się opportunitate captâ odezwać iako do tych ktorzy in partes mediationis wchodzić maią.

August trzeci z Bożey Łaski Krol Polski etc.

Wszem wobec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy a osobliwie Wielmożnym Urodzonym Senatorom Dygnitarzom Urzędnikom y wszystkiemu Rycerstwu Woiewodztwa Podlaskiego Ziemi Drohickiey uprzeymie y wiernie nam miłym łaskę naszą krolewską. Wielmożni Urodzeni uprzeymie y wiernie nam miłi. Jakie musiemy Publicae Infelicitati za pewnie Wiadomości o zerwaniu ostatniego Seymiku po Grodzieńskim Seymie niechcąc iednak deesse curae et sollicitudini Regiae gwałtownym Rzeczypospolitey potrzebom et utilitatibus commodo Ziemi uprzeym y wiern[ości] Wa[szych] studium consulendo omnimodo ich indemnitati Seymik powtorny na mieyscu zwyczaynym w ... dniu ... miesiąca w Roku teraźnieyszym naznaczamy Wielmożności żądaiąc abyście Uprz. y Wierności Wasze na ten czas y mieysce pomienione ziachawszy się ... omnibus simultatibus ktoreby interesse publicum tamować y mieszać miały in unione animorum to tylko według ... wystarali ... należy ad Integritatem et Bonum Reipublicae do ukontentowania Ziemi y kontentowania zasłużonego Żołnierza to czego wszystkich amore boni publici obowiązuiące ... Uprz. y Wier. Waszym przy szczęśliwych radach Powodzenia od Pana Boga życzemy zdrowia. Ten zas uniwersał aby ... wszystkich ...

do wiadomości w Grodzie po Parafiach ogłaszać Drukowa-
nych Publikowac zlecamy nam dla Lepszej Wiary ręko Własną
Podpisawszy się Pieczęć Koronną Przycisnąć rozkazaliśmy Dat w ...

Na Wiezdzie do Przemyśla JmsciX Denhoffa
Biskupa Przemyskiego Kanclerza W. Ko:

Pro Capitum Caput esse potes
Celsissime Princeps

Maior et antiquos meritis ornare Quirites
Insultamq Nouo lucem geminare Sereno
Quin post tot Lechico simulacra data Sena
Et Late geminos circumradiantia postes
Ipse ulni templum subi quo deter inclyta uirtq
Et celsus tibi pandet Honor non tramite uili
Per uittas palmasq ibis proiectaq Lauri
Ornamenta et Mitras et Lapsas fronte Tyaras
Vicinamq iacens strato diadema Sceptrum
Ipsi uirtq et Honor concordi nomina iungunt
Quis amplam construxit iter magnisq recepit
Intro Denhoffis totasq opulentibus aedes
Nec Vacuum decori spatium linquentibus ulli
Omne ipsi decus haud longum suadona meratq
Cuncta ima prouoluit domo et congessit utenq
Ante suas thesauros fores felixq tenenda
Denhoffiis illustris aluntura semita quali
Ac spatiosa te calle infer Mitrasq supinas
Elisasq solo fasces fractasq Curules
Ipse graui plus longe gradu ponderisq relicto
In Orabea pedis expressa uestigia Sulco
Intexuit totum monstrabat defensa Senatum
At mihi quo grandem attollunt spectacula Sce
Ante oculos Noua pompa rapit uuit ordine multo
Virtutum numerosa cohors caloq relapsa
Interras longo subeunt examine dotes
Primus Romulea praecinctus tempora Lauro
Tempore ambesta ... Scaevola dextra
Et foedes ualidum fracto pede nixus inhaerens
Indatus Amicorum Amor nus quamq remissa

Fronte per attonitas immitens lumina cerras
Multa animo tacitoq premens sub corde uolutat
Non illi uigilem detorquent otia mentem
Attentum gradus omnis habet passusq per omnes
Et Legi Christiq studet non segnis utriq
Status Patriaeq suis inscitere Regni
Alter Conspicuus ... magnine pompas
Candor adest laetusq ulnet formaq decuet
Cui niuales quoq cedat Eburnea Lilia uictum
Attollant telluere caput refluatq uel addit
Addita uel pulchrum deponat Dactea Nomen
Non illi tristem sub tecinnt nubila uultum
Aspera nec torui component lumina uultus
Sed semel placidam cognata modestia frontem
Et risus mensasq bonis diffusa Voluptas
Et Honatum in Labra Lepos stat pectus apertum
Non ullis ualidi defensum mentis armis
Non sibi compositi septum munimine teli
Sed solo custoditum sed seruat amore
Non adito facili tentandum claudit alli
Sed secretis innota patet monstratq uolenti
Innumeras animi reserati Regia Gazas
Jam uel iniquo momus inops plus aspicit intra
Quam nouit spectanda sibi nam neq inueniet illi
Pectorum cum fraude metum falsusq rigorem
Et sibi cognatum cum seditione furorem
Quid quod et humanos possit ita qfuertere fons
Immisceri alenum contingere lumina Cordis
Tertia succendit Lento facundia passu
Post humeris onerata manus quod Romula tellus
Nunquam uictorum spoliis adiecit opimis
Aut satiat Reducum Clypeos texere Lacones
Tam multos meruit Victus tibi lingua ni
umphos

x

Fabula quod prisco mendax super Hercule lusit
Historiam dicendo facis, uix ora desertis
Grande catenarum labris prouoluitur aurum
Et torques non uerba iacis cunctique trahantur
Quos tua contorto coget sententia nodo
Quam placidus hic certo uincit uictoria suadus
Vis loqueris cum sponte tuum stat quisque trophaeum
Et uinci gaudet quia te uictore superbit
Quis reliquam possit narrando aequare cohortem
Multa procul scatebra ubi et eluuie rebellanti
Hybleis funduntur apes et mellea castra
Innumero ementium cingere satellite regem
Sed post dedecetam longinquo tramite pompam
Jam tandem sublimis ades mentissime princeps
Nec uilis humum sustentat dextera pondus
Ante lucem te ducit honor qui munere primo
Non tremiclis consors parans tibi culmina sedis
Camerlei tempe stetit radiisque placatus
Et circum rutilo sinuandam uertice lucem
Podolis primas radiauit limine uittas
Et toto sacram succendit sole tiaram
Almi implicitam rapuit sibi fulgida lauream
Relligio prensumque tenet felixque reuidet
Inuictum tetigisse latus sacroque lacerto
Supposita applaus ipsa sibi sacrare sinistram
Quaque potest alta non gestans liber dextra
Flectis tibi grata uolens memorare labores
Ad digitos numerumque uocat quot debellasti ipse
Effetes olo tradidisti ad sidera uates
Impletisque alta capitolia uictor olympi
Vt regio leuam solaris schismate regnam
Addiditque alias septena in culmina petro
Pascendas laeuanis oues faciles quirinum
Addiditque rapis et Hyberni pascua nostri
Cuncta tamen supra fecundis laudibus effert
Quod tua Hesperio iaculatus fulmina collo
Aeternos sedem mersisti puluere natam
Hic inquit finis et reliquis monumenta fa
Quam non ulla aut longe super obruet stas ullis

x

Perpetuosque tibi scintillas seminat laudis
Immo si quis adhuc extincto raptus ab igne
Qui potuit superesse sibi uel cumulice flamma
Vendo pannibus non deflagrante [illegible]
Atque hic clare suppleret munere taedis
Qua tua mansurum pietas lucebit in aeuum
Hic seu terris seu terris erit Rhodius colossus
Vel Nilo succensa pharos lucemque ministrans
Tutas monstrato deducit margine cymbas
Et laticinam ueniente sistere nocem
Hoc se Sarmaticis tellus Apollo signe probauit
Hektus et Doriam flamma cogente repressit
Lariat et preciam fero deceptos annos
Hoc iterum rediuiua rogo seu frigidus annis
Aedificat multo Phoenix cui summus ab igne
Remedes termulata fides fatique superstes
Et justo uitam accepit famaque sepulchro
Quales et inprensam quas se te pondere seruat
Ter iuret sinceram crucem uobisque coeli
Praemia post obitum caelestes spondet honores
Et thuris cultus et testes numinis aras
Ecce autem patrii deserto culmine nidi
Armamentis aquilis comites superatque in alis
Vt ab reducto celsum super aera gyro
Fulmineos glomerant alesque uiribus [illegible] ales
Inferne supraque librant lateriique recurrunt
Atque pro fronte uolant faciemque micantem
Densissimi prosilire uident immota tuendo
Neque umquam explentes augusto lumine oculos
At si qua sacra sabiens insignia dextra
Fulgenti digito pulchre celamine gemmas
Cerneret cognatae simulatos aliti artus
Seu tibi concessi [illegible] sorte sigilli
Atque uolans propius nostro pendente salutans
Et fausta colludet aui quam forma inter aues
Gemmatas alat et durum pectus in aeuo
Excitat ad plausus et gratis murmura uocis
Sed quam huius Pilales cunctas grauius [illegible]
bitus urget atque in tacita pressione corpore qu[illegible]
Inuidet aucupii quae sit felicis honorem
Et fatum in gemma pretioso [illegible]
maiorem

Vt uellet rutilo pennas fulura metallo
Artifici precium non tectatura labori
Sed tu dum tanges rursum et tangendo reualues
A dextra fieri pulchrum gestaminis aurum
Et digiti sacra gemma tuli non amplius optat
Sed splendor astris et pura luminis aura
Augustam gestat tibi ualitare per aulam
Sic sese quaevis inustata superba fatigat
Interea pars unge tibi plantaque recurua
Tellorum fascem defert ignesq trisulcos
Queis frustra obluctaris Stygio cador Haeresis ore
Et thi Leonteis iras demugiat antris
Pars librans sese deductas fortis in alas
Auelli lateri pennas quarumque datura
Qua potior longo calami se praebet usu
Sufficiato sua Themidi describere leges
Tum dextro ambiguo felicia cura Senatu
At reliquos plenos conniferum munus inunguibus
Ipse quod e meritis persoluit Jupiter amicis
Et mittit uectigal Honor per nubila coeli
Per tenuiso procul fulgentia dona coruscant
Insignem trabeam saturatas murice uestes
Praesulees apices mitrae bicornis aurum
Et procul omissa uenientes cominus ala
Aula dona pluunt et largum muneris imbrem
Et uibratae alto labentur ab aede Tyarae
Illapsaeq palmeas alas trahit insula uittas
Stitantq sibi crebrae redimicula mitrae
Denhoffium cinctura caput lumina Phaebi
In medium proruere diem tot tela perallem
Ornamenta tegunt et missile munus inumbrat
At quamquam denso properantur munera nimbo
Et caelum sub nubes dati solemque repressit
Vltra sequens plus quam Verlli termina caeli
Nulla supra Denhoff celsum caput infula surgit
Vel sese laurato circumflua tenia nodo
Sed nondum se monstrat adhuc et stemmate toto
Detecta seruice patet nil supra uidetur
Tanta licet dederit tibi praemia grato dedisse
Ipse etiam sese nil profecisse fatetur
Dona tibi dum spargit Honor quot munere multo
Non altum potuit capiti consternere partem
Omni praegrande caput quod uastius isto
Fert toto natura sinu non montibus altis
Parua lati uisenda salis compos remoto
Assurgunt humili subnixae stirpe mirica
Collo adest toto quamuis bobul Adest Olympo
Infimdo gemmas atomos insolo aldeng
Ac capiti intactis supremum corpore regni

Immensa se mole leuat nil cernitur usquam
Quod gratus redimiuit Honor quo largier illud
Ipsius exhausto cum alacuit copia cornu
Iam lato capitis perdit se mitra theatro
Et quodcunque sui circumligat infula uittis
Frons operit speciosa decus centumque Tyarae
Nonemus ceruicis apex sic cuncta uidentur
Ad tantum nihil esse caput tot munera magna
Fortis et merita census uirtute redemptis
Haec fracta congesta latent non omnia uastam
Aspicienda implet immensae fertice frontem
Sed quod quam patrio dispergit palpebra caelo
Quae claro super incumbunt insignia uultu
Spectari lux alta uetat faciemque repressus
At radios abscondit Honor non luminis audax
Insoliti quod fronte nitens nitore serenum
Sed quam magnam sibi doleat non esse potestas
Post aliis subsellus habes qua protegis urbes
Qua populum regnum foues tot frontis imago
Nominis et multis circum decora nectitur
Amplior inuoluit proiecta uestricis umbra metas
Quid quid est in multo decoras saecula passu
Non repetunt fata solo sed stamine nunquam
Depexo aeternos cito digerat orbita cannos
Hoc supplex suspirat Honor possetque polleat
Ipsa penis fortunam agenitudem longius aeuo
Tempus in limenata referens donaria frontis
Partribuat mora longa decus dignumque uideri
Immensa ceruice tollere munere dando
Molitas super aggesti fastigia mitrae
Accumulans addat turrita mole Tyaras
Laetetur posuisse semel post irrita curis
Praemia quod uastat susceptum culmine frontis
Pars illo spectanda sedet digitoque monstrati
Non perquisitum se monstret uertice domum
Sed iam contiguo rutilant fastigia templo
Sideraque micant opulento posse nitores
Iam quoque lassati aquilae suspiria pennis
Diductam in ipsorum referent respectus in hostis
Transiit caput circumque latus ualitare superba
Probentque sui iam signa nouissima sudi
Intectam sublime uolant transmitto Caecumen
Inde procul uigili clangore pericula terrent
Ergo tui pridem cupidam penetrale sub imas

x

Ipse Levat transl limen Honor cui prodroma Virt[us]
Stipatum dimovit iter proh quantus ysdem
Attoniti sua templa subis summumq levata
Ad tectum cervice venis nil celsius alta
Virtutis magniq domo spectatur Honoris
Quam Denhoff sublime caput nil seperat inter
Edita delubri et tanta fastigia frontis

Supremam fertiul trabem quam quisq
Aequat Polo tenui elati laquearia tecti remoto
Labor impresso i amplexas hospite va
Clausit Honor Virtutq fores quem hic magis va
Cuiquis spectet satiatq magni pompa
Jam reduci properare licet simul emicat dit
Denhoffium quicunq videt

x

Wziąwszy prawdziwą sprawę od W. P. Rad przy boku naszym zostających iż Ziemia Czerska dla częstego zaliż Boże Seymików swoich rwani a zostaiąc ieszcze na Reparatio wyszła z Seymu ostatniego przyięto nie ma długi iże przez niektórych obywatelów swoich chcąc zysków szarpanymi drugie uchwały seymowe nastąpio uwolnieniu seymiku dynamowieniu się w tym potrzebuie My z Oycowskiey naszey troskliwości Dobroci lubo nas przeniesiono tak często podobnych aktów zawody chcąc więcey prześtare rationibus et utilitati pomienioney Ziemi niżeli Solenitatibus powagi naszey umyśliliśmy dobroczynnie seymik pomieniony naznaczyć y złożyć iakosz teraźnieyszym Uniwersałem naszym na miejscu zwyczaynym w Czersku na dzień Miesiąca w Roku teraźnieyszym naznaczamy y składamy usilnie zalecaiąc y oraz przez tę samą łaskawość naszę którą tak często Aktu dawnem Seymików pokazuiemy a oraz miłością boni publici obligujemy aby tak Uprzej: y Wier: naczął pomieniony zjach ... nicum prometa rad swoich zabiegi iakoby przeszłym uchwałom seymowym y z nich reparacyi przyięły dość się stać mogło tak zgodnie y przezornie consultationes in eum se dum finem utwierdzenia Ziemi swoiey a pretensie swe odprawili y concludowali Iakoż my Dobroczynnie ... hoc in passu succurrimus życząc aby nay pierwsza Ziemia w Xięst: Mazowieckim niesłapośledniia w przykładach optimi Ordinis et debitae satisfactionis zostawionemu Rzeczy ... prosperimum Consiliorum cursum y od ... od Pana Boga życzemy zdrowia

Uniwersał

X.

Siste gradum Viator
Ne forte ad lapidem hunc pedem tuum offendas
Colossus quem semis lapis offensionis est
Sub quo
Sine lapidem quam marmore
Ferrea dignior quam Scelesto
Dedecus Italiæ
Opprobrium Naturæ
Prodigium sæculorum
Holofarnosus quo infamis
Decumbit homicida Ferdelinus
Ab Infantia
Incalidus Italiæ oris callidus
Mores quos ibi imbuerat
Nec hic exuit
Adeo errant
Qui cum solo non corpus solum sed et mores transferri credunt
Cum cœlum non animum mutent qui transmare deguntur
In Poloniam
Quærendæ pascuæ causa profectus
Hic Capitolinus Anser
Cui prima pascua tuta fuit
Quoniam vero
Gratia magnatum nescit habere statum
Nam ut Arundo aut quæ res est
Flectitur sed frangitur
Tum
Quod aulica vita miserias splendida
Aut amet animum mutavit
Luca vero Italus pater Amicus Naturæ
Adfuit et huic Cupido temporum
Ignitam Veneris Cupidinem subministrans
Prodigium facturus
ex Ansere Salamandram
Stag ignitam Ferdelis sitim
Ora restinxit quod e spuma maris nata fertur
Cedit in hac tamben Veneri Agnes

&

Viduatus Uxorem Ferdelius

Agnetem pulchram parvam sed magnum malum

Primam invenisse ratus perfectionis micam ubi amicum invenerat

Ideo

Cygnis iam alias vehi docta Venus

Electam Anseribus

Initia Matrimonii optima

At si quod infelici Coronata eventu

Nam admovit novum Anatem Agneti Cupido

Quondam Honofaccium Ferdelis

Cuius nimia cum iam Societas

Suspectum Viri reddidit

Quae Causa exardescere Inter Viros odia

Quae Maritos etiam vere debuerunt

Pugnatum primo oris gladio

Dein Ultimis

Mox Irae et Lite

Provocat Honofaccie Ferdetiam

Simul perinpotens

Sed probare voluit Ferdelius

Unum iura cedant inter arma

Ergo iners victus

Alium invenit Antidotum

Omnis vires Scius

Simulatam Amicitiam

Et sub Amoris Ambrosia necis fovit absinthium

Sospene Luna delapsas instituit

Foedera quati Amoris cum Honofaccia nunquam reperiens

Sede Scelus Letis Lethum nesciens

Scilicet

Securam et minime hostem sperantem

Secum Vocat

Nocte quidem

Sed Luna videt sed sidera testes intendere oculos

Ergo patratum iam scelus

Comes non nisi sceleris restabat metus

Quem ut effugeret Ferdelius

Manibus pedibusque abscessit

Arca non tamen pacis tumulat
Sanguine Cadaver
Primoque mane
Neptuno Tetonis Insulae Arrigvam
Victimam Consecrat
Lethaeis Scelus immersisse undis putant
Ubi sepult Amati
Sed maris Naturam indutus Resputa
Ad tandem Scelus exhorruit
Adeoque Ferrum veritus
Superbis fluctibus in Ripam Peccatum corpus ejecit
Patuit sequenti die Scelus
Latuit tamen Author Sceleris
Licia tamen
Scelera tempore latent et tempore patent
Facinus quod Luna Suspexit
Sol Redundavit
Nempe quod Populus Dei
Reservat solis Authorem Ferdetius
Sed praesentia in Ferdetius
Dum Capitur
Ast Ecclesiam Nactus
Ergo cum ab Aris avelli non potest
Orta Quaestio
Num ille Immunitate Ecclesiae gaudere debeat
Lis dum Magno motu agitatur
Quosh Plures Patronos nactus Ferdetius
Competed ipso Aris Ethimo
Nisi nisi ferre detum videretur
Respectum non habuit
Utpote neque respicere potens Caeca Justitia
Formaque palmam dare debuerat
Nisi gladium habuisset
Sed levaverat flammia ubem domus
Pro Justitia
Incipit Secam Mareschalcalli Suspiro
Ubi fogam meditans Ferdetius
Dum in arce avelli et Capitur

Ergo dato in principe Ferdelio
Una satus erat nullam desperanti sperare salutem
At ipsius sed agitta coelestis armata Cynthiae
Noctem unumque sidus
Attonuitque fulmina iaciens
Inhibendo nec Ferdelius damnaretur
Sed non abhorruit ad fulmen Scipio
Supra Scipiones
Cui etiam fulminante bellani
Non parando cum
Judicatus itaque Ferdelius
Et morti damnatus
Mirum ceteri quod in Aeonia
Aufugit sub Regali scutum
Scutum quidem habet
Sed meruit Medusae caput
Siquidem apud ipsam gratiam Dea Joannes
Gratiam non invenit
Admovit novum Arietem Agnus Redemptoris cui
Ut postea pacis hostia non sanguinis
Sed erubuit gratiam filiam Primatialis Musa
Neque suffragari potuit Cardinali cuius Patenes
Nephati Ferdelio
Cui Cardinalis vires Amor proximi defuerat
Metiorumque victrina iustitiaeque pietas
Ergo ad metam crucis damnatus
Sanctiores ausus spectare cruces
Apud Sanctam Crucem
Sed et hic paradisum latroni poterat patere
Non vitam
Neque cum extinguendi corpus invenire non potuisset
Ut potens in Constantinus
Oppositus Episcopate Ipse divus Scipioni
Insula Mitra
Pallium Purpura

Sed non frangere nec flectere potuerunt
Scipionem ut spote non Arundinem
Ergo frustrata magnatum vote
Tum quod Principem majorem Superiorem
habere nollent
Tum quod contra Torrentem Regis
Nec potuerant nec debuerant
Namque bonis nec et quieverit malis
Mortem tendendo postea debuerant
Unus non dici restabat remedio Perdere factor
Penes quem sub veneni tegendi potestas
Sed sic ut mitigare quam de Pontificalibus olim sperare erat
Sanguine suo restringere debuit
Nempe
Hara cum ceteris Poenitentia
Caput praesumptis Reverentia deposuit
Manus pedesque quibus scandalizatus erat
Abscidi sibi curavit
Vel ideo ut extenuatus tenuem Coeli portam
Subiret non Lactea
Sed Sanguinea via instaret
Veneri sacra Die
Ipsa bene Aurora vite occasum nactus
Cupidinis sagitta emortis fato decessit
Occubuit Anno 1685 Am. Julii
Stabe Filio et Fratri eo cum praesente esse non possent
Altera Numantia Epigramma lachrimarum misit
Tu hic quiescentis
Victor Amator Leto
Pro Metre insecutus Errantem
Sequere poenitentem
Requiem aeternam precatus
Idem Epitaphium abi Polonice Scheda mate
Aby goscie czytaiąc odpoczywam w grobie
Niektory zycia zasłużyłem sobie
Przedali iestem Ienie Antoniego
Nositem Zboyca a z kraiu Szczęsnego

Włoch rodem w Polszcze przeniosłem się kraiu
Ach mało pielgrzym uzbawiony zostaiu
Wszakiey sowity iedną wziąłem
Ciało lecz tego na sobie doznałem
Blaźniy ciężko z tegom zgładził świata
Dziwnym mi stawszy naprzeciwne lata
Zabity przez odstęp y nogi
Wiele załatem swoy występek srogi
Ale coż kiedy zagrzał w nocny spraciu
Ponieważ to wszytko wydało na sławie
Więcey y na śmierć iestem osądzony
Zabiyca godny więzień me cięszkiey kreny
Krolewskie zwierzę zasłonić się chciałem
Trwarzo szpiedzy od nauszen zostałem
Do Kardynalskiey uciekłem Purpury
Lecz że Zabóycom y Szpiedzion murry
Się zaycżyno wszy Biesię musiałem
Od zadu Stony Kraiu swoy odlać miałem
Od Poczt wyciętem Pisney Basturzy
Aż mogłem się plackiem w tac wyłkszy
Lecz ten Krzyża dodał Nadziei
Gdy mi nieżywi obiecał Ochroni
Bogaty Księże Szało y gwiazdamy
Przypętały tylmi Infułami
Wad odpły zamną lecz nie nieuszkodzały
Przeciw Szpeniarujeptynnąc niezmiotły
Ostatni wzgardłach pieskieś Nadziei
Lecz te w ten gdy stąpiło zarodie
Wczer gwałtowny zgubiły pragnienie
Musiało skropić ziemi ciały wytocenie
Przytey omniesoła oyszcze sprawiedliwości
Stopsze z dzici musiałem dla tey uczciwości
Aż to śmierci przez Nogi obie obie
Ziemsy pogardził dałem odcięgę sobie
Tam w Bier Wenecie Zdadzily pokoy swony
Wyszedł anim zachod w wszyskie Strony
Zycie odprawił wiesz gościu a przykładem
Przestępcy Występkiem Wszystkiem niech bodź stadłem

Instrukcya JKMci Pana Naszego miłościwego na Seym walny Sześć niedzielny Warszawski na dzień dwunasty Msca Stycznia Roku przyszłego 1695

Niechce Jego KMć Pan nasz miłościwy żadnym nato Stanom Rzptey przynosić explikacyi iezeli z przeszłego immediate Seymu niedoszła cadentia mogła referri in abusum Woli iego własney bo sam czas sprawdziwszy quod utinam abfuisset valetudinarium statum zdrowia Pańskiego y odkrywszy zaiaz Ziemi Legacyami y Manifestami Komu Seym niebył potrzebny pokazał pravas opiniones nietylko niesłuszne ale też ad iniuriam JKMści owszem ad sensu iako nowey choroby inductas fuisse. Rozumieć się iednak może że gdyby taka intencya własnie była y zaliczby nie ciągnęły poszło niesłuszne badać Seymu tak prędko po Grodzieńskimi ~~sejmie~~ co wszystko W KMści PNM było pomknąć do składenia według prawa nie złożywszy frustrari eventum Wszytkoby złożyć się być mogło do JKMści z emsinistego studio Seymu każdy tykaiący się a przynamniey vel semper stoiący nad defektach publicznych przyznać musi że gdy te powszechney obrady nie są opatrzone zwalaią się tota mole z wielką trudnością y niemniey z a Skarbu własnego enervacya na zgryzienie y vexemie JKMści PN Miłościwego sam by tedy Sobie reservet sobie negotia albo mocniey z sollicitudines et dispendia sua owszem nie milszego u siebie nie znay dusze ani nic szczęśliwszego życzyć nie może Oyczyznie Rzeczy iako żeby mogła zawsze probitate consiliorum przez Seymowe usady iak nayskuteczniey in omnes casus być obwarowana wszak we wszytkich instrukcyach Propozycyach Seymowych Zdaniach swoich nie co inszego przypominały tylko co per ferm pendentem trzema Stanami z oraty Rzplitey wyrazieś przez Consulite prospicite Patriae Xże mi Stym Konczem y teraz Ziechawszy na wesele Naiaśnieyszey Elektorowey Imości Bawarskiey Córki

naymilszey Zaczekał na tym Mieyscu tylko żeby Seymowe przed sie wzięte Expeditio
iako y wszelkości Woienna skonczyć chodziło robota tagdy ta gdy sięiuż skończyła a duoto
fasci nayszczęśliwsze ugromieniem zadnieskim Tatarow y zabraniem znaczney
nieprzyiaciela siły do Kamieńca idącey Zachary nie omieszkano Seym dayboze szczęśli
wy determinowac raczył
Na ktory widzimy że Woyna przez lat dwanaście zostaiąc do iedney iuż obiektow Seymowa
nych iuż to ztąd wydaiąc skoro że dwie Instrukcye nie zsolwowane ani wyczerpnie ry
radami publicznemi widząc n aleniż uważaiąc że co przed tym in praecautionem czy
ias przezornosć namieniała Comitia omnia Poloniae debere esse perpetuam belli
Turcici Meditationem to teraz post facta y w spiupo praktykuiąc nie tylko nie wiem WMć
coby miał nowego przydac ale naymniey niewątpię że y staninieyszego w Oyczyźnie
nie mogł Ktoby stanto hoc belli statu et circumstantiis Campaniy naszych nie widział
defektow potrzeb y poparcia meliorandze iednak być to niemoże ut non aliquid a
Me proponandum desideretur raczy WMość M Mćio uprzod permittente non
incognitum rerum nostrarum statum wiadomi zostaią terminach a potym pouto
rzyć compendiose cetera dawnych Instrukcyi desideria et paterna monita
Stan Rzeczypospolitey naszey iest w Woynie ktasznej u prawdzie a le nie tak gorz
kiey z osobliwey nad Oyczyzną naszą łaskiy opatrzności Boskiey iako za przod
kow Naszych Kzdnym dniem ona nazywano częscią zaysitnym staraniem
WWMć dawnione i nobis częscią zastąpieniem mieyocotalnym czego publi
cus albo przeyrzy albo przytrzymac Neglectus Woyna ta nad spodziewanie po
szła wszystko z tey szczegulney racyi że Cesarz Jmć Colligat nasz tamte bello
Turcico implikowany iest drugi Chrześcianskie Capuli nieprzygasnie zawse
się zda szymac Nieprzyiaciela tumentem et auctum od powszechnego pozyda
nego pokoiu ktore to teraz dopełnia się między Walecznym Magnis et arduu
is partibus Chrześciańskim podaie się Ocior successu spei Kiedy WMć nie tylko
ex Neutralitate z tez cesarzy dobronalosci ilego Panskiey iezwał solemni bre
ditus in consortium Mediationis Kiedmorbi ony WMć WM iako całemu
Chrześciańskiemu tak y narodowi Naszemu chwalebney y potrzebney a ieżeli
do tey sfery Koniecżny y stan zobopolna zawieszsc: prędko okuray
drog iesze to calligrmi da Bogo premittDeus to interim codonas magis intim
Bee należy pewna że WMć WMćo: żadney nie opuscił okazyey posta
nowienia Oyczyzny ut tego skończa Pax omnium bellorum finis y gdy Rzeczpospolita
Turecka in eum finem w Wiedniu ustały gdy mediate Angielską y Holender
ską od Cesarza Jmć Chrześciańskiego przyięte bez nadziei upadyą a z ktd
y Posta Naszego na Kongres generalny przed lat kilku desygnowanego daley
na droga była niezdatne a potym WMć WMćm po kroć ofiarowa
ney przez Stany Rzymskich mediacyey durius quam fidelius przyimowacy
dlatego dostrzegszy Colligatow w Rzeszy z Rzeszym Bystem Tatarskim
wyprawiony był Urodzony Rzewuski Starosta Chelmski dla gruntownie
szego informowania się o tey ofiarowaney mediatyi z ktoreby mogło
co kolwiek pożytku do calości Rzeczypospolitey naszey y całego Chrześ
ciaństwa: Ten iednak niemaiąc ad pacem Particularem plenipotentiy

nie otrzymał nic więcey tylko declarationem odporty Miysca pro congressu w Swiątnie albo Iaszu nato explorati tenor collegationem danyiest Hanowi przez umyslnego Gonca respons że się wszyscy Colligati na Iaszy y ia się przydo per ta oznaymi na ktory czas Pasłanego tam żeście tak zwarzy Colligationem Plenipotentary tam żesię stawić będą ale że do tąd ten Gonie nie powrocił ani zadnego nie przysłał Responsu w tych terminach dla to podoświes dubia ex cepsadzit ani się o nim zadna dać może dis donaldza informacya dotey godziny
Interea Woyna y Campagna coroczna nie ustaie niez tadiemi podobno Successa mi iakichby Zydius mogł potrzebowac censor ale kiedy ustawy Seymowe podatkow uchwalonych iescze do tąd po Woiewodztwach y Ziemiach nie wypłacone są zent a interim ciż nowych ferreri dłużnych Woysku in circa dziesięc przybyło często kroc tur non quo evinder est ale iako absolut necessitas y multam ustawać censur gdzie nie corespondują ex acthiis o gentium chrum lege firmata y z tąd to za niepewnoscią płacy Woyska wey zda się tahi non gen bellum iakby to sam dobrowolnie niepewnych al nosic naszą gorsze czyniąc Campagne dłuszą nie krotsza obieramy Woyne z przezornosci iednak JKMsci y checiwsci erga publicum bonum nie pilno czasie co ktoreikolwiek być może possibile
Swiadczy pobranie w Wołoszech y osadzone Fortece wystawione dwa zamorze troy cy Swietey y Panny Maryey dla bliszego z cisnienia Kamienca conocrile potenkil Tatarskiey wytrzymania dłuszo samego lata iusz podio a kroc pierwszy raz iescze koło Bozego lata gdzie niemogąc Woyska zgromadzić takiego do tey resistencyi uczynic mogło samemi podiezdnemi partiami zamilczo wszech dla escarsel Tatarskich na ludziach Kamieniey ch kilkaset pod Fiedowem osadzonych a caly Kon kilkadziesiąt Tysięcy Tatarow memorando exemplo na sobie wytrzymujących przeromek y przytomnek ustawicznych dzieiach JKMci P. N. Mtego zatemo zaśta y oszesnych teraz zaś powstomil na suche deil Woyska iaksięzuy rzyna mimito z dzia chwalebnie z pekeni z nato zachary Tatarowi.
Sotadi iest w hucuszye Rzeczypospolitey Status iaki zas do niego nalezy potrzeby zeby się nie zdał JKMsci przynosic fastidiu per compendium et capita z przysztych Instrukcyi reducit memoriam
Uchwały Seymowe aby zostawały nieporuszone bo z tąd skrom zawodu Woyska grunt cy publicznych iesli Authoritas tracat stanow Seymowa z tymi upadnie peri cula Nowissimi et Nocivi Novitatis
Zapłatta Woysku nie tylko uchwałami Seymowemi declarowana ale y po nich przez nato pełnie Nowych ferreri y iescze od Seymu in futurum idących w Skarby on Woiewodztwach y Ziemi sama z sobą mowi bo przez zapłacy o przysięże cadit in debitum
Provizya pięciu Fortec w Wołoszech do rocznych dordi

Viator
Da Oculos
Qui manum non dedisti
Dice lacrimas
Cum fontem dare non licuit
Augustum opus
In tam Angustiis ruentibus
Et
Quod superbum non incoluisti
In modico cinere
Magnum nihil
Ecce venerare
Palatium
Duorum Regum Poloniae palatio placidum
Vladislai IV et Joannis Casimiri
Casu miro
In cineres et favillas desii
Dominum Novissimum si ignoras
Ex gestis et sideribus collige et lege
Filius Tonitrui Jacobus est
Aut Satius Ipsum Tonitru
Filius gratiarum
Cum Jagellonis manipulo primi et florii optimorum
Sed ignis messis
Scutum me protexit sed non defendit
Scilicet
Sua quemque manent fata
Et mors etiam sedis marmoribusque venit
Anni Dies penultimus aliis mihi ultimus est
Sed Oriens simul et Occasus
Nec unquam Illustrissimum Amicui
Quoniam mobilia
Tempe dum ardere incepi vigere desii
Caput primo conflagratum
Viscera flammata
Lingua ipsa Horologium
Loqui desiit Ostagonio attesta silentio
Centoculus cum fueram
Nunc caecus sine fenestrarum oculis
Cor denique
Castos amoris Thalamus
Ignem spiravit sed non Veneris
Veneris licet Die
Pridie ex mensibus Romam cum Augusto
Reliquisse dices
Ergo

Et Jacobus Princeps Augustas mitrictus est
Nisi quod ille
Domum lateritiam cum accepisset
Marmoream reddit
Hic
Cum marmoream me recepit
Lateritiam nequidem reddet
Adeo
Extrema gaudij luctus occupat
Hec illa pernax tne palna planetus
Mirece Cardinalitius
Pridie Marchesio suo Principis advectus
Cum omnium corda in stupendum rapuisset
Mirabilem et Planetarum morit
Ignes et me triumphales diceres
Nisi ludra
Aliqq deprimens plumbo tempestas
Ferales dicant
Hendhatum tacelo
Si anima saxis marmoribusq foret
Dicerent.
Revelabit
Quod ignota rapuit cum nube vetustas
Abi Viator
Et tam superbum opus
Flammis exstinctum ne mirare
Cum etiam
Superbis Pyramidibus tua Periodus est
Tempus edax rerum septem Miracula Mundi
Gentibus consumpsit dissipavitq suis
Ac Venerem igniteus semper si nescis
Disce hodie
Et abi
Eadem mihi quod et tibi
Terra et finis
Principium et finis

x

Oddawanie Podczaszanki Jeymości Radziwiłłowney Kanclerzanki W. Litt. Jmść Panu Mikołaiowi Prudzyńskiemu Starościcowi Podlaskiemu przez Jaśnie Wielmożnego Jmść Xiędza Dembskiego Biskupa Przemyskiego Kanclerza W. Koronnego w Warszawie 19 Februarij Anno Dni 1730

Niemasz nic tak ... moim zdaniem a wszelkie całego świata Ludzkiemu trudniejszego do poięcia rozumowi iako małżeńskie między sobą złączenie ... niedościgłych wyroków Boskich ... okrętami które lubo wszystkie wraz z drogiemi ... Oceanie ... iedne z nich do szczęśliwego przypływaią portu drugie ... popadaią między Scyllami y Charybdami naufragia ... tam kiedyś pierwszy na świecie y ostatni ... bo nie naturalnie ale ... od Boga ... ze poięć niemogł ... mnie ... y ... zelżywość był powinien iako ... życia Ludzkiego ... gdy im do ostatniey przychodzi status connubialis ... iedne od swoich ... intencyach drugie y nad spodziewanie ... Bona spei zamiaią ... Pogaństwo ... wydawały się ... tego ostatniego szczęścia albo nieszczęścia ... ce ... Rozumiał Menelaus ze z gładką Heleną miał długiego zażyć pożycia aż ... mu iey nie obierali Bogowie ... connubiali ... mu ią wydziera ... Rozumiał Achilles ... z Polixeną ... aż on z ... iey ... Parysa Rozumiała Karthaginska Dydona ze ... miała być ... affektow aż gdy on ... do przeznaczoney sobie ... dwoor ... Dydena ... podobne ... wynalazku chcieli Chrześciańskich zamysłow ... prawdą iako nic niemasz trudnieyszego do zgadnienia komu się kiedy y ... który dostać miał Przyiaciel ... to iest ... swoich ... tey przedestinacy ... Boskiey prezentuie się ... non parva ... kiedy ... deplorandam ... zacnych Damach orbitatem Jaśnie Oświeconey Xiążęcey Radziwiłłowskiey do serca ... Pana ... Oyca ... tym ... nikomu niema ... muta ... gratia ... Naiaśnieyszego Pana y Dobrodzieia naszego przy możney protekcyey iego ... o iakie ... szczęście nasze być pod takim ... Boga ... non ... ale ... nayniższe ... Pana szczęście gdy ... iego ...

per connubialia z Wiernictwo Imoscio federa. Przenayswiętsze Papieskie Swięgna Cesar
skie y swoiego własnego domu korone z Xiążęcą Radziwiłowską w Dom WWMM Pana
wprowadza miło zatym w sercu WWMM Pana należy aeternam tanti Beneficij zapi
sać gratitudinem Stanowiąc starożytny Rzym różne in Urbe Orbis Domina
Ceremonie wystawniejszy Deae Febri od różnych chorób Kościół modernie Mensis
dies consecrował Deae Februae którą też y Lucinam nazwał a też z tąd cdeli
że powiadali ta Lucina ferebat opem wszystkim się żeniącym do szczęśliwego
y wesołego pożycia dla tego przez całe te dni Damy Rzymskie w swiat
naykosztowniejsze ubrane klejnoty zwykły były z zapalonemi świecami
po mieście chodzić upraszaiąc pomienioney Bogini aby im w stanie
małżeńskim swoią protekcyą świeciła czy katoliccy potwierdza
Author quia semper nuptijs amica sunt faces luminum testimonio
celebratur gloria nuptiarum bierz dobrze z okoliczności czasu omen
szczęśliwości swoiey w tym feminubio MM Panie Starosto Gołubski
Kiedy y dies mensis Februarij służo y masz Deam Februam
et Lucinam nostram sobie y domowi swemu propitiam praesentem a zaś
prawdziwie nie iest Dea Februa Nayiaśnieysza Królowa Jeymość J. Mc. JJM.
Miłościwa która wszystkim do łaski honorów y szczęśliwych zamysłów fert
opem a zaś nie iest Lucina światłem całego Chrześciaństwa ale osobliwie
niemych poddanych świeci Kościoła dobroć iej każdemu do fortuny po
chodnią z których kiedy y na WWMM Pana MM Panie Starosto kęsek
spadło uciecha nigdy zagasza się nieumieiąca wdzięczney wdzięczności
pałało ucieszna nigdy zagaszać się nieumieiąca stateczney wdzięczności
Rodzicielskiemu
kuchasłem tak Dobrotliwey Pani zapałay ognie. Cobyś zaś Rodzicielskiemu
Xiążęt Jchmościów Rodziców szczególnie Jeymości powinien afektowi roz
mniemam że się tym zasłynął. Ut te pridem deficiant dies quam obsequium a
iako z Domowi temu Xiążęcemu winna wdzięczna być z wtey fatigacy observan
cya którego domem cały się Chrześciański z powinowaciwszy świat po onych kory
nach y renovacyach różnych Rzymskich kiedy też zawsze triumphalny
Augustiani templum każdy y na przednieyszych Xiążąt laudis cupidus
nowych sobie szukał Colonias iako to Lech y Czech szliczno owrze na
padszy Pola od Pol nazwali Poloniam które też iedno Rzymskie Palemon
nazwane y z Bratem swoim rodzonym trasnosy ad Septemtrionales lucos
et lacus od tamtych mieysc nazwał Kraine imię iey daiąc Oyczyzny swoiey
Italiam którą potym subsequens saeculum nazwało Lithuaniam więc
iako Lech w Polszcze tak Palemon w Litwie objął Dominium Bratu zaś
swemu zaraz naypierwsze Stołeczne tam Miasto budować radził Wilno dał imię
Radziwiłł Rządzili oni Panowie Litewskim Państwem przez długi czas
w pogańskich ciemnościach aż do Giedymina Oyca Jagiełłowa Króla
Polskiego y innych iego których miał synowca braci pan z Radziwiłła
mi iako krewnemi swemi Pastu a kiedy przyięły wiarę Katolicką
został iuż Królem Polskim Jagiełło y krewnym swoim co w Litwie panował
wał w krzcie pierwszy był Mikołay Radziwiłł Wojewoda Wileński Hetman
man Wielki Wielkiego który Sto lat żyiąc wszystkie prawie Katolickie

w Xięstwie Litewskim wystawił Kościoły że go odtego y sami Historycy tak nazywaią
Nicolaus Primus Dux Radziwił Christianus y takto było szczęśliwe w Domu Radzi
wiłłowskim Mikołaia odtego pierwszego Imie że dziesięciu aniżeli temporibus
samych Mikołaiow Hetmańskie buławy y naywyższe piastowali honory drugich
zas niżey aliorum Nominum Hetmanow przypomnie Post primos Ducalis Do
mus fundatores Stanaio Spiritualia decora Albracht Biskup Wileński
~~Żmudzki ies Stanaig Spiritualia~~ Ktory dzien w dzien kilkadziesiąt ubogich
w Domu swoim karmił y tam swoie Kościoły Mikołay Biskup Żmudzki
Ktory tamtych kraiach iescze nieustaiącemu Pogaństwu mocno się opart
y wszystkie ich zniweczył Superstycye Jerzy Xiąże Kardynał Radziwił Bis
kup Krakowski z naucki cnot pobożności godności do tego był że miał nay
wyższy Stolicy Apostolskiey honor trzydzieści suffragia y kiedy potym tamże
w Rzymie umierał takiey był powagi że go Clemens Osmy Ociec święty
osobą swoią nawiedził stoiącym a płaczącym przy nim Państwo Polskim
Oycowskiey protekcyo swoiey na pamiątkę umieraiącego Kardynała o...
ciał Ktoż wyliczy Jerzych Kasztelanow Wileńskich Janow Kasztelanow
trockich ich Krzysztofow Janusow Oyca y Syna po Oycu Hetmanow Jego
niespomni Bogusławow wszystko a... Albrachtow Stanisławow Kanclerzow W.X.Litg
Albrachtow Stanisławow Kanclerzow wielkich W.X.Litego Pociech...
ide Jaśnie Oświecone Xiąże Mikołaiu Krzysztofie Radziwile
Ktory po nadziemnych dobrze odprawionych przeciąglo Mszanie Ex
pedycyach imes się niżey przed Chrystusem uniżył y tam ubi steterunt
pedes eius Hierozolimskie Drogi zbiegał tymczasem wyższa na Ziemi
stanow wyższey nieprzystuły Wiecznego podkładał Korona i de do ce
bie Alexandrze Marszałku Wielki W.X.Litego Ktory tak w ... iakiego
Soga indefesse Oyczyznie służyłeś Cudzoziemskie kraie strang napeł
tes Nieprzyiaciół y Postrachem gromitłes Senat nymano z dobytes zeo
bie menic się może magnus mobilequia Patriae prudens quidem ater
Oratoria quum m... non penitentiam manent ale nie potrzeba
mi się na wielkie Wielkiemu Alexandrowi gotowac elogia boprobant
Filiorum facta Parentis rectitudinem Dwuch Xiążąt Jmściow ... Michała ka
zimierza Xiążęcia Radziwiła Podkanclerzego y Hetmana W.X.Litgo dnie
rodzonych braci a synow pomienionego Alexandra w oczach Polskiego
swiata laudes et laurea Zacne od siebie zadnemi nigdy niezostalany
Wielki Jaśnie Oświecony Xiąże Podkanclerzy W.X.Litgo ktoś nieprzyzna Żeś
był na Woynie Katorem w Senacie Nestorem w Legacyach do Oyca świętego
do Cesarza Jmci Chrześciańskiego do Rzeczy pospolitey Weneckiey Concaste...
między Przyiaciołami ... ktoryto ... Domu ... ktorego dnia
dobrego nieuczynił Znyał byt mawiac amici diem perdidimus Byłes na osk...
teś za Oyczyznę ... Wiedząc pracowity odprawiłeś Legacyo Rzymskie
bono Publico extra Patriam zdrowie swoie ... ale naywiększa ...

y nieśmiertelna chwała kiedyś one nigdy bez obszytych nie wspomniano tez mając
za sobą Wacydy Polski Nayjaśnieyszego Pana naszego Sasche moią osobliwą Dobrodzieiy
Ki przez to Connubium w Dom który Radziwiłowski tak Wielkiego Monarchy Nay
Jaśnieyszego Pana Naszego y Domu iego Królewskiego zeiągnął też Pokrewieństwo
też nieśmiertelności Kollady wystawił w osobie swoiey Xiąże Jmć Pan Kanclerz W. X. L.
Vir probitate Maternitate Justitia Pondere eloquij na świat głośnissimus o którym
kiedym ia abym miałam Modestiam discrecia Jmci niepotrzebna mowic niżeli
chciał penne bym plena panegirystów napełnił columina ale iak fama loque
y opus stawasz mi w oczach bo y tysiąc Domowi Radziwiłowskiemu inuectis
[illegible] Xiąże Stanisławie Radziwiłe Marszałku W. X. Litewskiego kiedyś
Marchionissam de Bethun Nayjaśnieyszey Królowey Jmci Pani y Dobrodzieyki mo
iey Matrimonialibus copulasti fidentius Siestrzenicę wszystkie w osobie Królo
wey Jeymości Nayjaśnieyszych Królów Francuskich od Ludwika Jedynastego pocz
wszy Aragońskich Portugalskich sprowadziłeś splendory Kardynalskie w Królowey
Jeymości [illegible] Purpury Marchionum de [illegible] w osobie Rodzonego Kró
lowey Jmci Stany y Wszelkie [illegible] w Osobie Jaśnie Wielmożney Jmci Pani Kancle
rzyney W. Koronney Wielkopolskiey dobroć łaskawość y Pobożność a czegoś [illegible]
ci Philip Król Macedonski że nie umierał kiedy po sobie Syna Alexandra
zostawował Non morior qui [illegible] post me Alexandrum relinquo tak y ty Wielki
Xiąże Żyć będziesz w sercach ludzkich kiedy tak Domowi Radziwiłowskiemu na
wszystkie Swiata strony stanęła zostawił Colligacyę. Otymeś nieporównanym Oy
cowskich Cnót naśladowaniem Jaśnie Oświecony Xiąże Podkanclerzy W. X. Litewskiego
o którego na Urzędzie [illegible] wstępności przytrzymania laski Marszałkow
skiey Trybunalskiey sprawiedliwości w kościołach pobożności w Domu [illegible]
po całey Europie y pod same antenatów swoich w zimne grobowce [illegible] minium
[illegible] tonum alec że nie tylko w samey Koronie Polskiey stawne Radziwiłłowskie
imię y zdiernienie Lubości Ju [illegible] y [illegible] przez Barbarę [illegible] Augusta
[illegible] wracam się do [illegible] 3 ten był [illegible] Annie Jmci za Zamo
yckim Xiążęciu [illegible] z której z pierwszego [illegible] alias Alexandra
gdy poszła za [illegible] Cesarza to sprawiła że dom Radziwiłowski wszystkich
od [illegible] począwszy aż do [illegible] Leopolda Cesarzów Austryackich z dom
Cesarskie Maiestaty a [illegible] y [illegible] y wszystkich Austryackich alligatów
w ten że alligavit nexum. a gdy Bogusława Radziwiłła Koniuszego W. X. Lit. Jedyna
Córka w przód za dzielnego [illegible] Brandeburskiego była [illegible] Xiążę
mu Brandeburskiego y całey rzeszy niemieckiey affinitates. gdy znowu powtórnym
małżeństwem poszła ze Xiążęciem Neyburskiego przyprowadziła w tenże Dom Nay
Nayjaśnieyszej Cesarzowey Jmci Chrześcijańskiej Nayjaśnieyszej Królewicz Jmci Polsko
Hyszpańsko Portugalsko Królowo Xiężne Parmeńsko [illegible] Palatini [illegible]
y z [illegible] iego [illegible] wszystkich [illegible] była [illegible]

Kiedy delicium populi nostri Xiężna Imć Polska Pokta za Elektora Imć Pana Saskiego Wwielenia Kochona Kosta Xiężecia Imć Podkanclerzego WXLitews. tey tam ... Bawarskiego Domu Lwow z Radziwiłłowskim Dona Fortuna ad summum triumpho ... lem z wprzęgła Orłem a ku ... z cudzoziemskich powracaiąc krajow ... Polski zawadzam. aż naypierwsze mi ... zachodzić drogę ... Dalszy ... cone Xiężna Imć Pani Marszałkowa Nadworna Koronna ... Xiężecia Imć Podkanclerzema ... Domu ... Xiążęcego ... Ostrogskich Zasłaskich Zbaraskich Xiążęt z nim ... imiona ... Xiążęt Czartoryskich ... Wiśniowieckich ... Xiężęce ... Radziwiłłowskich ... Potockich ... Leszczyńskich ... Starorzymskie ... Jagiellońskich z Xiążęcego Domu ... Sapiehowskich nieraz z Domem Radziwiłłowskim ... chybko ... stany ... ale nay barziey ... Xiężna Kanclerzyna Wielka WXL ... pogrążona ... z siebie tak w wielkich Senatorach y Urzędnikach ... nad nay ... Damach z których ... wydała się w młodych Xiężętach Imć Radziwiłłach godne ... Radziwiłłowskiego ... Ostrowskiey ... Xiężę ... Kiedy niezapomniany y ... Xiążę Imć Alexander Radziwiłł Marszałek Wielki WXL ... Polski sama ... a z których ... za ... Domu ... Podkanclerzem Koronnym była ... dzisieyszego Imć Pana ... Matka ... za Oyczyznę ... Kiedy ... Alexander ... Kochanego ... Oręż ... Domu Xiążąt ... z którego Domu była Matka Xiężecia Imć ... z ... magnus Hetruriae Ducibus de Medices z tego Domu nayświętszy Pasterze Clemens Rodmy Leo dzisieyszy Leo Jedynasty ... z Nieba ... Alaie dais ... Xiężęta Mantuańskiey Modeńskiey Parmenskiey ... plausus alit Italia a Niebo przyznawało ze to iest ... Radziwiłłowskiemi aquila Magnanim ... quae secunda ... mediam ... Polsce ... Cesarza Konrada ... od którego ... Dom ... Kiedy mu Cesarz bogate ... niedostatek ... Pierścień ... Cesarzam ... aurum auro ... Sobie ... Xiążę Imć ... Imć ... ale ... z tego

Radziwiłłowskiego pióra iako exivit sonus in omnem Terram eorum aby
iescze większy uczynił Domowi Swoiemu Zaszczyt drugiego sobie prze
świętnego Domu JmćW. PP. Potulińskich przybrał Orła y spełniło
nieomylna była Genigeny Manuductio Gdysz ten biceps ales Fortunato
przyniost Domowi Xiążęcemu ztak Zacnym Potomstwa benedictionem Cezar
kiedyś sobie iescze przytym będąc Fortunowskiem zfatygowany potrzebo podiednym
drzewem zachodni Cesarz Marcyanus ztym się opuściwszy zpomierza dwa Or
łowie od upału słonecznego cieniu czynić poczęły y zaraz z tąd sobie wróży
wszystko że miał bydź Orientis Monarcha Dwa y ci Sczepioni Radziwi
łowskiy y Potuliński Orłowie ab ostii furarum Krześniejszy Domowi Radziwiłłow
skiemu zastaniaiący iasnie pokazuią świata ze wszystkiemi Monarchami w
Europie Colligacye tak wszystkie informuią Historye że z Jedymina Xiążęcia Litew
skiego Maryamunda Syn maiąc Dwunastu Synow miał też między niemi Orgie
da ktorego był Brat Rodzony Jagiełło Krol Polski od tego Orgierda idzie
Dom Potulińskich y ta się długo Olgierdowiczami Potulińskiemi zwali
Nie ustawali nie od Krolewskiey y Xiążęcey Liniy świeży w dziełach
Rycerskich Andrzei Potuliński za Krola Augusta mężnie mosktwę
gromił Syn iego Bazyli Stanisław Alscistanski Marszałek Grodzien
ski Naywiększym był za Stefana Krola Kraiów tamtecznych ~~Lubelskich~~
Litewskich Obrońcą. Jan Woiewoda Poznański Za Krola Zygmunta trze
ciego wielki na Woynie y w Radzie Senator wszystko to czynił
et quod pax iussit et quod bella volebant ale mnie dosć wspominaiąc
Alexandra Potulińskiego Marszałka Wielkiego W. X. Lit. który wszystkie
Heroiczne y Senatorskie Domu swoiego w sobie iednym zawarł godnoś
ci Inte uno omnia habuimus że ani mniey się mogło w bello ut mi
les in Ecclesia et Sacerdos in Senatu ut Tullius. Poznały wszelkiego ser
ca iego nie raz odprawione nieustraszonym animuszem batalie widziało
Senat iego poważną Radę iednym słowem mniey się omni mogło Godi
her hic est tego tak wielkiego Cornelia Corda a Wierniczkey Gmi
Kochana Szlachcianka była iednym pobożnym Pan Wizerunkiem y
Kontrefektem de eo de Cornelia Grachorum Matre powiada Valerig
Maximus Ita erat Cornelia authoritate et amore apud Matronas
Romanas conspicua ut omnes illam et venerarentur et amarent
Bosiy bezpieczniey na N. Oyczyznie Gmi isuits tedy Jasnie Oświeco
nego Swiata Polskiego y owszem Zupełnego całey Europy Palchergo
Kiedy Dnia dzisieyszego w Dom swoy osobliwą Boskiey Opatrzności Am
Mitscinego interpozycią za Oycowską y Macierzyńską Xiążąt Imćiow

do osoby WMM Pana inclinatio odbierasz Mść Pani Starosto Łeski
Iż uczyniwszy potierne Maiestatom Państwom deno przypadnienie
Ziemi Rzym Codicem zostawiłeś uniwersum na szerze podeśle
nami Bał smierc herbowne bramy swe mocnemi utwierdzone
wrzeszami Porta patens esto Mieszkaiący w bramie Rycerz tak iak
Kordialy Rynaldo Szierny uczynił Armidzie ostry podno
gi porzuci pałasz Z tą declaratio Torkoni dość bo niemasz
nic nad Miłosc mocnieyszego Fortis est ut mors dilectio a tak
kiedy WMPan uczynisz Z Sadotysię od Ołtarzu Państkiel z Biskupio
Kupio dzyenam profesjo Pax Vobis z przeymym życzeniem
cem Pax Pax in virtute tua et abundantia in turribus tuis Dixi

Respons Imci Pana Woyciecha Czackiego
Starosty Włodzimirskiego na list Imci Pana Starosty
Krasnostawskiego

Dobrześ WMM Pan list swoy zaczął żeś powinien był
zamilczec bo dignius daleko było WMM Panu prudenter
tacere ale niemaiącemu odemnie takiey obrazy którą by
była prędzeiorem prudentia poruszyła temeritatem miały
były y listu mego contenta Exolescere Spreta ale widzę
odważyłeś się WMPan dużo wywietrzałe nietylko me
ritorum possessionem dignitatis decus ale tesz nay lichsey
kreaturze powolne beneficia ornamenta virtutis odbi
rać niedziwuię się ze Sporney głowy y dla tego podobno
zradło albo inconvenientissime podrzyty tak wysoki ab
Sarcasmus który kiedy in publicum pod imieniem WM
M Pana wychodzi dum famam authoris quaerit famam
infamem mienit a raczey to który WMM Pan miał
żes pretextu latebra Continuam estimationem ia
kosz Hoswieck pastiwilem tym nieopsulte tracisz Per
dens ingenio qui miser ipse tuo. Ale się nad tym co
by ex refutatione mea honor y prestigie WMM Pana
czynił niebarwie, Biore tylko summam Mali Sce
lenis ignominiam na replikę. Zles to WMM Pan
in invento Sua pomiarkował co mi naprzod ex origine

debet

6

bo inde winnymesi ztąd każdemu wie tym samym iako in
aequalitate żyjący comproto claritudinem Natalium zaczym
nieiest krzesło słuszna y godna indeformem trutinam zabierać
to co iest yszo weri candore liquidius. Że zas WMMPan z tey dła
zy iestesz uszczęśliwym takiac to bywa apud expertes rerum cog
nito ut plerag stolide infer aut quorum probate nisey sunt
Ja zas dyskto przy honorze moim concluduię że to mie lekce
waży iako go apis teranty et nihili mam kto moie urodzenie
szarpie nieposciwym sądze. Wylatywac ex orbita aequa
litatis et umieis którzy nietylko z zgodności z zasług a
z samey nawet cnoty stan szlachecki wywuoaio y którzy
wiekis magnificis re manibus ac subditis mie szlacheckie
obserwować onegoż speciei superioritatis bronie tylko a przecież
nierównać się zwykły tu dopiero wydany iest suppositus
dotoso cineri ignis kiedy iesze e proximo doczytać się przy
chodzi że paragon wchodzi nietylko ale y słysząc z sobą
niedopuszczać pospolitey wolności repertores aequalitatem ni
ex diviniam postanowili y kto optime meruerat jako benemeri
tus zasługi nadgrodzone mieć chcieli albo też beneficiow nascendi
w nieprzemożonych honory naznaczyli przecież non sublato równości y
wolności charactere WMMPanu niepotrzebna wydyszeć liber
tatis himera kiedy w honory którą wdzimu WMMPana przewda
ferian nieruchłty cum aequalitate iednakie bydz którego
iakoby że kto honor ma w inych skłem przenosić powinien a co
niższa równych e coordinatione libertatis sobie od ci odstępuiąc
od którey nie słowa folijs tencore fadueit albo miniaturę wdzięczą
ale prawa rigor extremas odstępuiące zwykło. Gdac Zniacio
moiey prawda ze tak iako słonce iasne bo każdemu wiadome y
wiadome w Swoiy Łacińskie zostawo y zostawac bedzie ceseli ani
choc by się nayusilnieysza z długo wadziła eclipsis naturalnie dobrze
urodzonego nie zaćmi bo nie iest z tey sztuki które iedynemi zasta
miami Bambami tak iako u niektórych prochem iakim
arenam mani podobno przechodzącym zarluczony. Rzeczy by
naysklily która wpraludzie mnogo nieczyni rafomen nie tylko
że prawda że prawa aczyteni się abym do niego przepisał tokiesko
WMMPan na swoiey sumieniu ultimo. Mam Magistros niezdały we
baczie dobrze że hipe zbili legis Latnas ignorare tak dopiro
Mospantkowi. Ledwem per virtutis gradus iako sine am
bitione szlachci magnis sudoribus tendi felicitate

postępuię nietak iako to WmM Panu Stepeszczycie tylko et
ipsa descendi szyte podczas zaraz dziedziego Prześwietnego
Trybunału atak y fortunniey aleo w sam WmM Pan niezpoz
to uspale przestrzegam nie iaco wierzyć [illegible] umily spadestwa
Zażemnast[illegible] Nowyszome edpkunt assumowna osobie WmM Pana.
Kiedy ne[illegible] podobno godow tęsko w[illegible] w Apel W
mPana data abyś nie tylko iako cyrkul egrad sobie ytak
felno latte negotia ludum nisi entem ludere potmait nieprzeste
rzeca kiedy WmM Pana zdradliwie wszytkim in conspectum cyl in censure
wyrok omnia decora tollit Zaliszbore z wielkiey Kollegia ktory
zostaiący sub Regimine zabierze ne się portem migland functio
nis kiedy się Trybunał pod dyrekcyą godnego Vicesgerente
szkoda w Piotrkowie przyprzeczony feliel auspiciis contra legem
Kilka Niedziel tylko y to passa testitudine wlekł a na ostatku
Woiewództwo Wielkopolskiek których Sedes iudiciaria dostalem
ieh y niedosiegnąwszy niesłychanem sposobem w poniedziałek wieczorem
zaczęto tylko się musiał podobne fatalis Kollegium iakoby niewspo
lenie zacząć tak et terminari. Co iako szpecie dla mniejszego
WmM Pana przypadku y reassumptio cum honoris derogationis et
fortunarum uano dispendio spodziewaiącego wzgledem nie kompletu
Collegium wolce się miesiala y ed[illegible] uirtutis exemplo prodne mia
to decedas ortum est Nie wspominam prywatnych molimina Re
gestwa miesiąca deklaracyi prawdziwosam iniuriam Zgoła sum
mum przeciwko przysiędze y własney ordinacy disordinem Co
wszystkiego dało mnie iako Szlachcicowi Korony należy niech
WmM Panu od wszystka wsze barctwo lutego znaczeniemu imper
tinentem zabierac Provinciam. Zdrębysz tedy mniey o
qui ineptitus esset in Israel z łaski Bożey w Gnieźnie moim
Wielkopolskim nietak spowadziła Synagoga aby swoją nis
mare miała godność Woiewódzko intitulacy nie y by to tu
obrócić do innych krajów vocabulów których Judea Judda
ponieważ y ato infortunio zostaiący mogli się dostatecznie stro
miesta narzecze Narodowi fraudibus pełnemu zwyczaynego
ut cum perverso perversus esses
Kryminały ad innocentiam imposturae zadane iako fałszywie
y niepoczciwe wspominiony considere tenem non merenti wszem
inksi filkowac WmM Panie prosze infami rozumiem sed et ad
criminacion Sceleratum Criminis iniquissimi ignominia
Do substancyi żadnemu bene merenti do nabycia pozwolona niewiem
qua minima WmM Pana moie anxium reddit

Znac że niewiesz WMM Pan libera Republica a w ostatku slawiennego
status conditionem że ludzie dobrymi actiami do fortun
przychodzili zwykli rozumieiąc podobno że to raz kiedy sobie zadrzysta
iaka parentela opinionem mentenim a ludzie ponimna sama
tylko in possessione ustawicznego zostawac szczęscia ale się strasz
nie zawodzisz to WM Panu albo item unitum nulla via multa
niejednemu y niejeden bity do fortuny gościniec osobliwie wolnym
narodzie w którym nigdy bywac nie wydała certa dominiorum
Domus celteri certi pomiarkuy się WMM Pan że w naypierwszych
szych familiach by naystarożytnieysz że były tenue principium
być musiało omnia quae antiquissima nonne censenti nova
o której dziekosz zazdrości także familiare beneficia od cnoty do
samey rzetelności concessa ale iakosz dotrzeć niech będzie domy
antiquitates tym tylko a krwi est estimabilior że wszystkiey ciuisque
litabis fines et venerent adorant niepychy nie dumy nie ambi
cyo w młodości zastarzało ale submissione modestia która
samych monarchów zdobi zwykła na sławę miłość sobie
serce zarabiaiąc turpe adolescentiam ingenio puberem
superbia adultam sperni. Lyszec WMM Pan że mię zastarzeły
astaby y mylney bardzo pamięci swoiey badyszekmi się serdeczniejes
tem od zaczęcia usługi moiey woienney zaras towarzyszem usar
skim byłem królewskim, ale być lepiey y proportionalnie daleko barz(d)ziey
bo cem że towarzyszem usarskim przedtym był tobys WMM Pan
prawdziwie y zalotoszczyna iednego teraz ledwie ale moy
punctatim idzie do substancij odpisuię który WMM Pan sanguine
auctam wiadomy swoim bydź rozumiesz prawdziwa rzecz iest, ale także
szlachcie ad prosperam et adversam Rzeczypospolitey należący gdy pomniam że
wdowy żadny WMM Panstwa beneficia osobne fortunarum ambie
bant spatia czemuśmy niemieli zawsze w naszey łące woynach którzy
aeb sanguinem krwi naszey przelewali odbierali z tyli z liniey ko
WMM Panstwa Hetmanami, Pułkownikami, Regimentarzami, kom
mendantami virtus bellandi ex necessitate w pogranicznych ille ex suis
ostentaverat z tym wszytkim circa dominiam Rzplitej tarfilo nem
ingens zawsze, accessit infortunio kiedy by przyszło y wszych całego
zaprawiony deszczyge ziemi krew by z siebie toczyć zmuszaten, ato
ze zacnego y woiennego domu WMM Pana przysługom et merito
raczey by tey teraz nubrem amirali gloriam, dicere miały y honori
które się cappt factoris Lubeck et Inbedis conserwowały bywaią
lepiey by powinno uereeandiad sprawowały.
Na ostatku exaggerujesz WMM Pan krew twoysze całego
WMM Pan (przeboćmi nigdy niewidział ani nie ma dotychczas
iest)

u ię perspolia dziestwa zas tzwonego woyska wyciągam, et mimanter
długo Skarb obiecana ze lubo Fortuny mały nabycie przestępstwo
żyo WMM Pan Szczęście, dawniey mi tego bywały iednostaynie skarbu
et tenm Oyczyznie, winnym niezadatey, Ale nie wskładam że się
spełnią WMM Pana imaginacye, to tylko odpisuię nietylko non crastu
clar obiecane miały, ale owszem iakem dawno zaczął tak nie
ustanie gloria mi tamnie tęskni całego Woyska ziemi certam por
ciężnem altro ulterem prezlim ochotnie z zasług swoich odhelił
Wydałosię tym danym wielce mać tam privatim quam publice dobra
wypełnione obsequio, Ktory ernie quidam samemu WM Panu displicet
gdy się wszystkim podobał.
Także zas towarzystwo dłuzey niektore za assygnacyami oczekiwać musiało, nie zapieram tego, y ktoz wlasnie słuszney rzeczy rozumieiąc
dziś bespiecznie może, że się iesze nie umiało tak, aby wszystkim
dogodzić umiał, Ale tanta pluralitat a mieszaniac calamitatibus
Rzeczypospolitey temporibus do pewni mnie chciałbym był chciał et exuisse
Samego siebie, potrafić było niepodobna kiedy pieniądzey wszystkich
albo tesz y godzących niełyło albo zadnych trudno nader przyznam
expedycya. Pro possibili iednak dogadzaiąc egestati communi miar
kowałosię, iako naylepiey mogło, ktomu tesz co plena ad mentem
z cessit drugim razem ukontentowanym zostało. Zaczym si fecit quod
potui legem adimplevi WMM Pan nie bacz tak bardzo mocne gry
cerstwo sollicitus bo mułoch lekko et rugoso digna lehmino a
Suffraganeis apelicatio. Znam tesz godnosc y wiedzą zasłużone
go towarzystwa zeby się nie tylko takiemi odwagi niechwyciło ale osob
liwie dotey przy przez WM Pana za Wodza niedobrało, wiem tesz iak
decoro militio z tęskni słodey od lat dziesięciu experti firmo ni
wiary Woysko ziemnie wiernosć y szczerą usługę, wpodziękach od nas
samego sentayaco ia milosć tęskni odbierałem y ciniz życz y umie
rac sobie obiecuię.
Do Szebli wcieliły się WMM Panu kiedy pierwsze przyszło przestrzegać
abyś ostrożnie dobywał iey, bo nie ieden oczynym bywały zebyś
sobie palcy nie obrzezał adopierwsze by menti gloria zdmie wy
tożwiły sukro wrosc musiała a zatym Ukaras ieki nastepować
ieniedzczy WMM Pana tak stenuies przyznam się zebym nie tylko
niegniewał się ale owszem od zci powiadałem cieszył dziwnie
[illegible] gesedyc tesz iwi WMM Pana od tego chcesz bye dobrym
pachołkiem mam iabęsz stary głowny z y doświadczony ktory
nie mialosc lubo improporciono kter zadys muszałbym ostrzeniey ię
do usług WMM Pana kiedy sędziesz chciało słowo słuszy iaks dobra
iest albo tesz zło.
Hanorze zatym takowy deklaracyo zelubo mictem Urząd Woyskiem us
sługi zbrzyć, y podziekowawszy fessus dumnis sebi iudicabo

a molle hac Kiedy mię iednak listem swoim WWW Pan zagrzewasz continuare munus meum zamyśliwam y chcę dalej iakom zaczął poczucie Kiedye onemu Rycerstwu, abym pokazał że dum mihi nabo hostes, levis tibi amici paucissimi co Braterstwo y poufale donoszę, piszę etc. etc.

Kopia listu od Królowey Jey M. do Ichmciów Panów Urzędników Drohickich na Seymik Konwokacyiny

Wielmożni Urodzeni uprzeymie nam mili. Nieprzestaiemy do tych czas opłakiwać żałosny y niespodziany śmierci Nayiaśnieyszego Króla Imści małżonka naszego który cieszył nas y całą Rzpltą zasmuciwszy osieroceniem inszey po P. Bogu nie zostawił pociechy tylko w życzliwych sercach Uprz. y Wier. WW którym gdy poufało żalów naszych czyniemy communicatio oraz przy ostatnim umieraniem iego pożegnaniu przychodzi nam za wszystkie w życiu iego wyświadczone Uprz. y Wier. WW dziękować affekty nieustępiące że dowodna tegosz Nayiaśnieyszego P. Małżonka naszego ku tey oyczyźnie miłość y nieśmiertelne z wielkiego całego Narodu wg. sławę znaydą należytą wspomnienia Uprz. y Wier. WW wdzięczność y nieugasły respekt którego gdy zrozumiemy że osierocenie nasze wespół z Nayiaśnieyszemi Królewicami Synami naszemi naymilszemi oddaiemy y zalecamy się dobrego Uprz. y Wier. WW od P. Boga życzemy zdrowia.
12 July

Kopia listu od Królewiców Ichmciów do Ziemi Drohickiey na Seymik Konwokacyiny

Jako za nieuchronnym tego wyrokiem który aufert Spiritum Principum Nayiaśnieyszy Ociec Pan y Dobrodziey nasz sub ecliptica śmiertelności ludzkiey stanowszy ciężko y grubszo nad Cymeryiskie ciemnie cały dom nasz nakrył, żałosno tak nam in Societate cum Republica orbitatis et luctus unicum zostało solatium gdy uważamy że non moritur totus cuius pars maxima vivit nietylko nieśmiertelney od Boga Duszy ale y wspomina onych obojga Narodów którym wolnemi głosy obrany, a trzema wprzód do obrony niż do Korony pospieszył Regali hoc vincul. tym barżey

miłey Oyczyznie adstrictus osobe swoię Consilio gdzie tylko wiedziałem ... minebant Oyczyznie Martis discrimina na zasczyt opponebat antecessorum suorum audit gloriam onych Narodow wniosł in mortalitatem propagavit Paterna Regiaq in Palestra posteritatem erudiuit iako tak wielkimi niewczasami y staraniami pilnowałem Civium quietem periculis proprijs singulorum pacis dulcedinem conservare tak dalece że nie sibi sed toti credidit se natum esse mundo. Stąd in Republica kiedys ... laboribus ... tey w Oyczyzny amorem et auram spirantes ostentui WMM Panow w ... naszych figuram substantiae Patris et lumen Paterna gloria inconfidentiam in amorem nad tym nigdy ... temu Nayiaśnieyszego Krolow Polskich nie schodziło. Ideo lubo ... et experientia ... Decus et Subsidium Oyczyzny ... ostendat Regum obligatio tym usilnie in ... et arbitra ... populo ... beneficia ... prosperimus consilium ... WMM Panow życzę zostaiemy 12 July 1696

Copia listu Xiążęcia Jeo Mći Kardynała do Ziemi Dobrzyńskiey na Seymik Convocationy

Kiedy tey Rzeczypospolitey sine consilio praesidio drogo zostaiecy ... Super addita fata że nam in ipso periculo est ... Clipeus fortis odebrany ktory blask oczom nieprzyiacielskim dotąd czynił nil Religium mihi in hac ... speculo zostaiemy tylko oddawszy ... tey miłey Oyczyzny Supremo Swiata całego Rectori wszelkie zasyłac ... ktoreby mogły całość oney in tuto zatrzymac dla czego po expediowanych ... do Woiewodztw y Powiatow na Seymiki Universałach hac fiducialia litera ... et affectu ktorym zawsze Oyczyznie pro virili ... WMM Panow upraszam abyscie przez miłość tey spolney Oyczyzny dla ktorey wszystko y samych siebie powinniśmy devovere na teraznieyszym seymiku consilia swoie dirigere tak ... by ... facies in lectora ... expectatio gentis ... Stanow Rzeczypospolitey compages ad pristinam formam redigi distracta niezgodami dispersa mergido in unum coalescere a zatym ... wszystkey ... Pana ... do omni ambitionum metu ... subsequi mogł Summum ... et principale ... momentum unio animorum ... regnorum tutissimum firmamentum bez ktorey Rzeczpospolita ... malis ... plenitudine pożądaney tranquillitatis consistere moze upraszam tedy iako nay pilniey WMM Panow abyście

zapomniawszy wszystkich prywatnych Interessow publicam utilitatem desq publicum przed oczyma mieli y na obradzie terazniejszey communi zelo sama obrona Oyczyzny iako naydoskonalsze ubespieczenie się od pogranicznych zamysłow a Kontentowanie w otrzymanych za Zasługach Sanguine merentis Rycerstwa traktowany były Tudziesz Artylerya a obar militiae aby debite posilona bydź mogła subsidijs. Zatem nie mniey Vetenit deniq reparationem y czelibysię znalazło lub sub regimine panowania przeszłego lub z nas samych czyby poprawy potrzebowało Teras eras et plena ad meliora libertat ie zas ile fit y zdrowia stałość dobrze publico bono społnie WMM Pany ubarć y dessideram pewiezbędze że ad mensuram pracy et conatum nostrorum retributio od P. Boga będzie od ktorego gdy radem UMM Panow spiritum Charitatis ac fortitudinis naplen Primatatem zasyłam UMM Panom benedictionem pisze dn n affectu WMM Panow. etc. 10 Julij 1696

Copia listu od JmSci P. Marszałka W. Koronnego y od Jmci P. Podskarbiego Koronnego na Seymik Convocatiey do Ziemi Dobrzyńskiey

Wiedząc dobrze że Rzplita post fata Principis praw swoich zupełno Pani y arbitra zostaie y disposito absolutio Regia y cognitio prawoney ej primario służy należy Aże nie może przytem domowie się to sama przed Seymikami y Convocatio niezaniedbaliśmy w tym powinności naszey bynaymniey żesmy eodem momento posłowie do nas tak rozsadzey Marszałkowskiey iako y Skarbowej Koronney Skarbie w Zamku Warszawskim zapieczętowali ale od przyiazdu Xiężęcia JmSci Prymasa y przytomności Senatu zgromadzonego z ktorych przybyciem y radem gdy zdało się consilio aby dla lepszego Warunku y bespieczeństwa wszystkie mobilia y clenoty skarbowy był rewidowany przy obecności Senatu pozwoliśmy odpieczętować Skarbiec eo fondatione żeby przy nas po uczynioney rewizjey y zinwentowania mogł bydz znowu pieczęciami naszymi zapieczętowany y nienaruszony aż ad decisionem Rzplicy do Convocatiey oddamy się przed WMM Panom na Seymikach dawiesz mieli ale żenie tak successit iakoby było umówiono bo post descensum Xiężęcia JmSci Prymasa samego et totus Senatus ad Revisionem et Conscriptionem inventariorum Archivum JmSci Sędziwsky potego dwadny Skarbu ... bici y contenti adminiculo authentatis publica pieczęci naszych przystępuie Niedozwolili ale y owszem inconsulto Senatu non obstante

x

manifestatione nostra Skarbie otworzyli y mobilia wszytkie ktore tez by
ły miedzy Jch podczas, co przed Xiązeciem JmciX Primasem mani
festowaliśmy się de Juribus et praerogativis Rzeczypospolitey napisawszy
list do JmciX Pana Krakowskiego WMMPana y prosząc pro mune
re officiorum Nostrorum aby przynamniey Skarbiec Kuldiewski
w ktorym maxima et potissima pars substantiey tey zostaje w
rękach et custodia JMci mógł być ad decisionem Rzeczypospolitey przed pie
częciami JMci y Skarbu Koronnego asekurowany y nikomu nie
wydany w czym że praecavimus indemnitati Rzeczypospolitey et supre
mae decisioni oney iako wszystko ku czci y pilnośc nasze obsequio
WMMPanow deferimus y o uszkodzenie tey manifestamur kto
kolwiek nadeyśćby od tego całości Rzeczypospolitey wolney
y Zeberuy Renuntiate publicae et indemnitati praw y wolności oney
że wnętrzne będziecie raczyli. My zatem wszytko ucham et
sangwinem y Fortuny nasze do usługi WMMPanow ochotnie
nie poniesiemy uniżone usługi przesyłam nasze braterskiey
WMMPanow łasce iako nayp.niey oddaiemy. 10 Julij 1696

Copia Listu JmciX Pana Marszałka y Podskarbiego
Koronnych do JW JmciX P. Kasztelana Krakow
skiego 7 Julij 1696

In hoc statu kiedy Rzeczpospolita orbata Principe integra
iednak Juris sui Domina ieszcze przed Convocatią y Seymikami
oderwać się cie iura et praerogativas dla Nemore Zachodzi
nowo emergens te iest dispositia substantiey post Principem
relicta, a co większa intestatey. y Cognitio Toli Rzeczypospolitey zostawa
wała w czasie wprowadzenia domu Krolewskiego więc aby Rzeczpos
polita praerogativa decidendi w domu swoim y pomiarkowania
zostanie Rzeczypospolitey niebyła uposledzona ktory nam przysłużyć pełno
w tym nec decet nec licet Zaprzysięgliśmy zaraz pro mu
nere officiorum Nostrorum alle że iustaney u Krolewica JmciX ka
żda Skarbie wszytkie tu w Zamku Warszawskim aż do przy
iazdu Xiązecia JmciX Primasa ale visum ex consilio aby dla lep
szey bezpieczeństwa zinwentować wszytkie mobilia ktore by się
znaydowali pieczęci in praesentia Senatus ex iednak conditione
aby po zniesieniu y spisaniu Inwentarzow znowu Skarbie tu ten
nie zapieczętowany być mogły w czym że intentioni nostrae w
satisfactie kiedy Krolewicz JmciX nie przewodziłby nam uczynić
dosyć wymienioney Condicie y pieczęci naszych przyłożyć znowu
to wszystko znaydowało mobilia miedzy sobą podzielili. Co przed

Xięciem Imćiem Prymasem manifestowaliśmy się Praecavendo indemnitati Praerogativarum Rpublicae a teraz zabiegaiąc aby podobna przez Rzeczpospolitey dispositio Substantiae Regiae inconsulta Republica nie następiła es Polskii kiedy potissima pars Skarbow Krolewskich znayduie się tedy dobrze wiedząc że in Consilio tak wielkiego Senatu w Polsce iako nasza dubitative rzeby się ad decisionem Rpublicae do Prymas niemiał tak et ex munere officiorum naszych upraszamy obcz WMMPana iako y oto niemiły aby dla lepszego warunku y ubespieczenia w tym Rzeczypospolitey sam że pilerze Skarbow a Korona przydana bydz mogła tym czasem ubespieczaiąc się iako ze [illegible] la fides WMMPana in Republica tego niekomusz tykać nie pozwoli ante decisionem Rpublicae [illegible] znaleszy obserwancyą doniosę WMMPanu zawiadomiosie Dziś Xiędza Imci Prymasa braterskie usługi nasze łasce WMMPana iako naypilniey oddaiemy iako zawsze zostaiący etc.

Copia listu od Imci X Kanclerza Wielkorownego do Imć X Biskupa Płockiego powracaiącego z Bruky

Jako cała Rzeczpospolita winszuie sobie szczęśliwego powrotu WMMPana w zdrowiu dobrym post praestitum tak gloriosum et nomini domu swoiego apud posteritatem memorandum opus złączenia Ichm Maiestatow naszych z Domem Bawarskim tak y ia mi [illegible] ile z moią należytą veneratio Panu Bogu dziękuię że incolumem Dioecesis Pastorem [illegible] Magnum Senatorem dobroć Boska restituit niżeli tedy sam osobistie amplectar WMMPana moie dawno braterskiej Confidencyą tą kiłką liter renovo gaudia mea y życzę aby WMMPan tanti laboris copiosa odbierał praemia a mnie w stałey y nieodmienney Braterskiey przyiaźni chował łasce ktorym się piszę stateczne

Copia literarum Excellen. Dni Nuntii Apostolici Santa Croce ad Illmum Dnum Episcopum Premysliensem de Data 29 Martii Vars: 1696

Maxime consolatus sum intelligendo quod Illma Dnatio Vra ad [illegible] se transferebat sedem persuasum omnino habens scilicet a Zelo inundari argentibus illius Dioecesis necessitatibus consulendi pro suo studio Illmae Dnationi Vrae bene notis tamen multis non ignotis qui ab eius attentione et vigilantia earum remedia praestolantur expectant [illegible] ultimo necessitatibus quantum intelligo

ea est ut Offalis Enalis destruet qui ad Catedram resideat Sapientissime
re enim gessit Illma Dnatio Vra illum removendo qui nec residebat
nec aliquam prestabat operibus ædificatione alterum Scandalosum D.
Presbyter Catedralis Custodis ulta contra quem necessario procedendum
est sollicite et rigorose ne tolerantia iram in nos provocet
Duilnam Tertia plurimum incompatibilium beneficiorum retenta quacum
tanta libertate scandalo et ecclesiarum animarumque præiudicio
in ea Diœcesi practicatur Causa tamen universæ Nobilis Viri
Asprides tam graviter inuniati prout Illmæ Dnmi Vræ non latet
et pedis omnibus necessitatibus alijsque quod eius sollicitæ vigilantiæ
poterant prout necesse est ut consulatur et a optima provisionum
erit ut remedia celerius expediant et quia nemo melius
ad corporis alicuius infirmi indispositionem intelligentiæ et
cognitionem devenit quam illius universalem examinando constitutionem
ita arbitror quod ad mala sanitanda quæ intrinsecus et
tempus vastam illam Diœcesim affligunt nullam excogitari posse
validius remedium quam attentis eius Constitutionis Examen Visitatione
per Illmam Dnem Vram Pastorem non mercenarium instituenda
aut stante aliquo legitimo impedimento per alios Eccls experientia
et activitate prædictas Personas ut indispositione perspecta
utilius illi remedium applicari valeat plura multa quæ suggerere ego
possem Illmæ D V facturam non dubito ad normam proprij zeli
et obligationis quod tibi a propria iniungit dignitate ob amorem
tamen eque gloriam Illmæ D V respicio prædicti eidem insinuanda
expedivi ut honoris et meritorum particeps fiam quæ
procul dubio Illmæ D V ex his omnibus resultabunt quæ in
tanti momenti implere festinabit et in hoc eidem præcipuum
afferens desiderium quo in omnibus opportunitatibus ipsi utiliter
inservire cupio sincenter moneo &c &c

Copia Litterarum ab eodem ad eundem

Solemni tempore articulo quo Sta Apostolica Sedi Nuntium me in hoc regno
Nuntium placuit destinare prefixi ego mihi unicam actionum mearum
metam Dei gloriam Ecclesiæ illius decus et incrementa eiusdem
Sanctæ Sedis honorem animarumque iustitiæ in concessum actuali
de Ministerij mei exercitio discessi illoris aclisque assidue contendi
ut ad finem hoc omnes curarum et operum meorum lineæ pro modulo
meo collimarent Atque sane ab initio consuetudine expertus sum
nec exiguum quod Illmæ D V laudabili Zelo fervifertur invenirem

ad attentionem suam Sollicitudinibus meis augendam inde illam ...
gressu Ministerij mei in partem vocaui curarum illius da nunc in fini gaudeo
gratulatorque mihi qd in laboribus meis Illmam DV Sociam et Adjutricem
habuerim unaq testem quod Divina assistente gratia nullus unqm
respectus seu ex praemiorum illecebris seu ex invidia odij quae mihi pro
fuerunt nec alia quaevis temporum industria aut adversariorum oppo
sitionis circumstantia ex proposito meo me dimovere potuerint firm
debeam proinde nunc ex benignissima Summi Pontificis apostolicum
apud Augustissimum Caesarem munus obire debeo pariter Illmae DV
congruae gratitudinis debitum persolvere teneri mihi ipsi agendo gratias
pro Zelo quo operosam ministerio meo praestitit assistentiam unaque
persuasum ipsi faciendo quod inenarrabili afficior consolatione certo
sciens fore ut Illma DV nunquam a se ipsa dissimilis bonum eccle
siasticum ecclesiasticum exhibendo infatigabili et semper constanti Zelo
necessitatibus ad Sanctae Sedis Apostolicae exigentijs assistentia
maiorem semper in dies concilies tibi apud homines gloriam apud
Deum vero eadem Sedem Apostolicam cumulum meritorum in [illegible]
Attamen discessus mei ultimum toto spiritu Illmae DV teneri meum
dicens vale eandem enixe rogo quatenus fortior esse velit gerere me
equalem meum existimationi qua meritum ipsius prosequor ac proso
cutus sum semper vivacissimum eidem inserviendi desiderium
nec non ubiq apud omnes operibus contestandi quod sim qui nunc Illmae
DVae faustissima omnia apprecans maneo etc

Copia literarum ad Civitatem Thorunensem

Non possum sine gravi doloris mei sensu accipere quomodo DVae in eam se
[illegible] poterant resolutionem qd [illegible] decreta Regia ex [illegible] Partium con
troversijs lata executioni mandare distulistis sed etiam audacter exemplo con
tra Ministrum Status supplicatoria ad SRMam protestatione Decreti [illegible]
tis et in eandem rebellionem innocuas et innigeras [illegible] parendo [illegible]
Civitates [illegible] et [illegible] induxistis condoleo summopere
huic dementiae DVrarum quis enim dominium melius dicam daemonum
persuadere potuit DVris ut Res Ames lata decreta sua revocare poss
Sit meum enim decretum decretum Regium est et nunqm a quopiam ani
hilari aut commutari in aeternum potest et profuit quidqm DVris illud
dudum impudens cum [illegible] litigium etiamsi illi [illegible]
pertinuisse ad alterius fidei homines videbatur multo magis [illegible] qd
ista mecum tanqm Ministro Regni audacia ad quem de Iure omnia
pertinens Civitatem [illegible] nihil proficit Impossibile est ut In Judicio
utraq pars lucrari possit Itane Judicatum ad [illegible] Justitia
[illegible] edendum [illegible] Judicij autem indubitanter [illegible]

x

conscientiam non uni privatae civitati sed toti Regno non licet praecipue meam qui ex ministerio et ex Natalibus meis sum meliori notandus lapillo Nemini Iudicatorum meorum nisi Supremo Iudici reddi turus sum rationem Itaque ergo hic [illegible] iacula mentium explosa iura civitatum per has septem Cancellariatus mei annos ... seu mio semper delicate tractavi nec a tot alijs in Regno innumeris in hoc notatus sum Ab Thorunensis civitas ... ad perspersam unius humanioris Secretarij sui informationem aliquid sibi de me sinistri interpretatur Sed ego quomodo aestimem civitatem ... laudabilium antecessorum meorum utriusque fidei ... aeterna Dei expectans Iudicia Credo quod ... perpensis omnibus consequentijs et amota passione tandem Decretum meum quod nullo modo alterari potest executioni demandabitis Nollem enim cum ... descendere in arenam ad quod causa Thorunis omnibus medijs et remedijs condescendum mihi foret Laud ... dum inconsideratione accipient ... satis prudentia ad meliora consilia accedent me in perpetuum sibi et civitati suae obligabunt quibus a Deo optimam exopto valetudinem et maneo etc etc etc

Copia Listu Imci X Podolskiego Officiała Przemys.
do J W Imci X Kiemeliera W Thorunnego

Jako niespodziewanym zadumiony nieszczęściem gdy u sobie winy y prze czyny widzę ... Bożym przyznawa ... y do Oycowskiey WXM indignacyi ... wiaceny a ... WXM nabrał Credyt ... WXM mowy y de facto ... conscientiam ... przecie indubitate credo ... nobilissimi WXM ... cranium libertatum et ... quiescunt ... et virtute ... omnia y ... rationes aeternae et ... tiæ prosze

Daruy ante omnia ad purgationem canonicam ... WXM ... y ... WXM na ... Domu ... ad repetita ... Zacnych ... y ... posłem ... y ... ej vigilantiæ prosze.

Justificatia moia dla ... cum omni modestia ... coepit ... WXM ... medesim ...

X

1

Spodziewałem się choć Supplici libello Paterna poruszę misericordia aż WKM [illegible]
novo Vulneri dedit locum dziecy in Senectute mea ultra quinquagenarii
post tot Exantlatos pro Ecclesia Dei et Patriae labores niesprawiedliwymi [illegible]
obiectami y dopuściłeś depultam lacerare [illegible]. By przecie [illegible]
niebnie chciałeś WKM wszystkimi omnie informacya do nayzałośniejszą
et primis malevolorum rumoribus [illegible].
Nie repudiavit mea Roma iako WKM obietne [illegible] ale znac wyrokiem Bo
żym Nobiliori servavit Fortunae expressa do [illegible] S. P. [illegible]
Biskupa Chełmińskiego o [illegible] Promocyi mojey Nuncyaturze mnie
przyiaźnego ze in processu takie miałem testimonium iako [illegible]
Kuiawski y Płock. Roma ergo respondeat pro illorum promotio subs
cribendo Podolski huius ita differenz [illegible] pisze [illegible] y [illegible]
generalem dowiedz. Adaymuje [illegible] Episcopatum nullatenus
iako zapłatę uwazaią hoc ipsum est dolato perdere quod [illegible]
[illegible] essere [illegible] cuncta reparare virtus [illegible]
tym faciens Voce publica [illegible] est debere de quo [illegible] populus cur
non debeat solvam
Napisałeś że nigdy na mowie żebym miał Zakonny w Szamborze niewinny
zamazać duszę nikczemnemi [illegible] ani opatrywać tym y ogradzać [illegible]
który [illegible] Boży każdemu virtute erecto faciendo stan [illegible]
[illegible] se non offendant despectantium verbo quempiam [illegible] coin
quinat conscientia [illegible] sub linguarum flagello [illegible] Veritas
repulsa nescia sordidas bystem y ia ingenue fateor [illegible]
X. Dubrawskiemu Colligatowi memu podczas peregrynacyi mojey pro a
plorata ze [illegible] Boy [illegible] y [illegible] Polskiey iako
[illegible] eminencyta [illegible] WKM [illegible] quod Amici ab ara fer
lis WKM [illegible] res Sacratam [illegible] Victimam [illegible]
o Macello [illegible] Gdyby musisz godzić y teras ne obrone mi
[illegible] moiey in conspectu WKM [illegible] interna mentis manifestaze
[illegible] WKM absolvi post redditam ab Urbe [illegible]
[illegible] Bo ze delicatae aures Principis [illegible] delatorem [illegible] ad alteru
[illegible] veritate Contaminatow [illegible] honestum meae [illegible] cum sonita
[illegible] Iudicie [illegible] post protestationem in Consistorio Varsavi
factam ratione [illegible] et verberibus [illegible] ad [illegible]
galia et mandato expresso Antecessora WKM et [illegible]
dali [illegible] modestissime habens [illegible] loquant
[illegible] de iure et mandato Superiorum [illegible]
[illegible] et enormis et palmaris calumnia tych którzy cum [illegible]
[illegible] do [illegible] loqui.
Omisi P. Wojewody Krakowskiego zawsze bywam [illegible] y [illegible]
constitutiones Synodales in [illegible] aby tam mortuus [illegible]

kiedy unus administravit Sacramenta gdy nie in oppositum a testamenci
niebyło civiliter ej niekiedy tey necessitatem absentientibus Decani
bus aby dormiet Pastor in Sponsa golemio bedzie mu wiekszey Dre
cessiey ni Amicitiam lignam bellam Sestas Tabernaculum sadauer de
pertare spreto Parochiali Nefas ocżym detulit welamine inaczey ze dzi
twara Imsci Pana Woiewoda Mciu nec offendi Maiestates X Dziekan
Kniszowski caleiest orbatus oculis Decanat nobiliter exerbite wal
ber Wider Imsc X Strzelecki desentes ab natami WXM et est continua
tedy in absentia WXM exonere conscientia nałożeń mnieyi substituere po
nterim zaraz ausbilem od WXM ani tenże altare contra altare ereowal
ale scabellum pedum WXM
Ad Saterum w tym mięsie nieraz ni kiedy dzieci ledwie nie
kwarnimi łzami w Rany Chrystusowe wtoczy tem ipsi discernet fa
tum meum ieżeliby sam officialem uczynił albo subreptitie od
WXM uzyskał Officialstwo Adalberga który iak zdziwił rozsądku
tum gdy po krzyżowey nad tym deliberacyi własnej y wszelkie zgłosze
WXM dwajstem który przyiutelem to Nieszczęsliwe Officialstwo podpisa
X da y mowie przez Imsci Pana Starostę Staro garskiego wszak ztąd Bo
cey zdrow Imsc ktory od Ztad albo WXM ani od Jego Imsci Pana Woiewo
dzy Rzeszowskiey Dobrodzieyki mieli napisany w ktorym dane skutki przez
o Nominacyi Mi ne Supplicanto Premyskie zaymowaniu drugiemi sposoby
przez Scholastic Officialstwo Mianuiąc mię Następcem y przychodząc z
szczęśliwym Przyiacielem zapewne oddales mi wszelkiey Iurisdictio Sło
wam Autentyk WXM podwadzili Wierzę mi WXM a tymże nie
X cbasi nakazał unwersalis który się tysiąc a cales chwytali omnes zby
nie było tyla mocą nec mnie w nim indolem godne subreptitie czy W
XM confidentia Zastanowiło ej Dominium Epikelis a nie spokoj param necy
studium eto krom przez który był by tantum nefas między nastepu
meum dimanare!
Przed mi WXM publico Vacanti dzielnie z ktorym nas cieszy WXM ecclesia
mea eminencie pryssę bo iesliby z Seruli obsequi WXM manifesto
daiesz mi clementia a przed potrzeba nivel antecedencium fere sup
plicium ktorem dawno miałem co y pewnie prima occasione ze
szczęśliwym WXM do Dzieci pasantem lub gdzie indziej uczynić
zaś WXM podezsłowanie iurisdictio od Tey Przyczyny y sam darował
Episcopali Sui Iurisdictione bo tym był ich ni mieli nie acceptowali
z expressa pozwolenia Wielmożnym nad pomnieniem będzie od łaski
szym abrovitani WXM Sługi wiadomej przez od lat fiertor przy dawnym
WXM integritas mea probata iesze w ktorym z tym wieku od mała Wie
lkich y Łaskey WXM Obligatów była gdy mi ut dles ipsa sexo
functum laboribus cum Germanut nie dotarczy i ita Boga od

x

directum urges ut Judicio concurrant nie bedzie[?] uspełnienie ztym drogie[?] Sclus iednak p omnichacore nie ktory toko[?] ... ante ... WXM był zachowany in integro a zatem albo ... tak ... de ... imienia WXM ... ... Podeurose[?] moiej ... ... Publico ... et ... eruditorum ... Dla spraw moich ... od Wieyk[?] ... WXM ... ale ... WXM ... WXM ...

Copia listu JmsX ... do JmsiX ... Przemyskiej[?]

Kiedy mi czas własnie niedaie loquendi cum Principe libertatem nec ad literas respondere ... WMPana ... do ... Brata y ... semper ... quam certa ... morte ... od ... Pana ... tak dobrego ... officio ... sobie czego pewnie ... quo scelerato ... moy ... ze non est ale ... musiał X JmsC Dobrodziey tak ... quidquid contra ... debet qui ... tandem Conscientia teste ... z tamtąd ... certe est ... Bog ... qui ... WMPanu y Brata ze Officialstwo ... est

omni Concupiscibile y owszem znacznie exhaustam substantiam Nosc
ią Bogatszą mam Nadzieię ze zadobraniem tego nowe miejsca przemcaty
ut nequeam reuelare Caput. Juz jest dosyc y tych publicznych Urzęd
licii Setis nunc [illegible] ludem facere et sub umbras addere No
men et omnia post quinquaginta emensos annos Officialstwo po
Maximie Chrystiani Mis pelpretatis ad benam mentem oto
tylko przez WMMPana imien pokornie proszę X. Jmci aby przeci
większy wzgląd na zasługi moie w [illegible] ecclesiae [illegible] tontis
per suspendere recepit distributivam [illegible] X. [illegible]
[illegible] moich personaliter [illegible] podległej zostawałe Pane [illegible]
Characterem durante Episcopali sua [illegible] mnie [illegible]
nly una cum diplomate oddam Wszak niemni ordinario Authoritati
nihil per hoc derogabit kiedy substitutus [illegible] X. Bryn[illegible]
tki fuerit faciendi [illegible] WMMPana ponawiając łaski y
miłości zostaię WMMPana etc.

Copia Listu Królewicowego [illegible] do [illegible] X. [illegible]

Jak pierwszy fama przeniesienia [illegible] WMPana [illegible]
[illegible] którymy [illegible] Nayiaśnie[illegible] Oyca y Dobrodzieia
17 [illegible] pociechy [illegible] łzy [illegible]
[illegible] podnieść się nam godziło Naypierwey y do WMPana iako do nay
[illegible] y naypoczciwszego Domu naszego Przyiaciela [illegible]
Wsz WMPan dobrze iako w zamieszanym tey Rzeczypospolitey
stanie fortuna Domus Regiae nostrae [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ona [illegible] [illegible]
[illegible] y [illegible] całość y całego prawie świata Chrześciańskiego
[illegible] iakiey dopiero [illegible] nostre [illegible]
[illegible] [illegible] trzeba kiedy przez tak wielki upadek
[illegible] Drogi otworzyły się [illegible] nostras. Jakoż
[illegible] Nayiaś: Matki y Dobrodzieia naszego
tey odmienności [illegible] poczynamy [illegible] oco y [illegible]
nie [illegible] WMPana [illegible] Władzy y mądrości swoiey
[illegible] Matki y Dobrodziei
[illegible] naszey przyprawach y [illegible] swoich [illegible]
zachowaś przy którym my [illegible] y [illegible]
go [illegible] [illegible] pietate będziemy

x

Więcey sobie ważę błogosławieństwo Boże ktore rzucającej Rodzicom należytły pochodzi niż wszystkie świata fortuny. Czlowiek nam kiedy WMMPom w dobrych naszych intenciach dopomożesz kędy sz[...] Bog pupillorum obrońca WMPanu odpłaci, Sto krotnie My zaś wieczną wdzięczność zapisuiące nasz Zostaiemy WMM Panie y Dobrodzieie

Elogium Funebrale Per Anagrammata Nominum Illris et Magnifici Dni Vladislaj Casimiri in Ciechanowiec Bremer Subdapifer Terre Drohiciensis

D. O. M.

Militamus!
Et est Vita hominis, militia super terra
Pro Sub-actis Luctantis Quibus Odui Vicissitudinibus
Emeritis fit Stipendium
Virtus mori nescia!
Et licet quidem è heu! Certius Nihil nisi fata sibi Sunt
At Abscondere Virtutem Nulla sepulchra queunt,
Illris et Magnificus Dnus Dnus Vladislaus Casimirus
in Ciechanowiec Bremer Subdapifer Terrae Drogicien
Serenissimi et Invictissimi Joannis Tertij Regis Poloniarum
Cohortis Cathafractorum Commilito.
Illris ex Juliacensium Principum
Et
Magnorum Mondwidorum Lithuaniae Ducum
Origine, Utrorumque Parentum Baronum in Britnar
Praeclarae Thalamis Lucinae Natus,
In Genethliacis Penatibus, Virtute ac Pietate Nutricae
A teneris Educatus
In praetexta Pallade favente Heliconis Musarum Alumnus
Sapienter eruditus
DEO, Fidei, Patriae, Domui, Legi, Regi, Reique Publicae
Litanda Victima,
Ut vero è Pegaseo Parnassi pulvere et Academi Umbris Elucesceret
Sagum induens, Bellonam secutus spirans Gradivum,

Primum
Herculeâ Sub Clavâ Supremi Exercituum Regni Ducis Jablonovii
Cathafractus Commilito Se, Vitam, et Fortunam
Misit Sub hastam!

Demum
Quo altius Mondulidorum evolaret Aquila
Lunaq Gentilitia et Sydus clarius luceret in Auge
Serenissimi Regis, ex Tyro Cinis ad Veterana Martis Virtutem
Coronatae Super ~~Aquilam~~ Galleae Aquilae ad alas Celeravit
Ubi Extunc
Aspirante Bellorum Aetna; Christianorum Republica
Et cum ipsa para Vesuviiq Ignem Vomente Gradivo
Ad Viennenses Vesiri Turcarum Tartarorumq Cannas
Ad Parcanum Urbis Vir non Marathonios Campos
Strigonensem Othomani Trasymeni Lacum
Camenecenses, Bucovinenses, Budziacenses Sibi Fatales cum Scythis conflictus
Infractus Vicit et Vixit hoste cadente Achilles
Sed dum Volubili Fatorum Rotâ, Sors Vitam praecipitat
Et ipse Mars Victores interficit, Fortiumq gaudet casu Juvenum
In praelio ad Zocovan magnâ Scytharum editâ Strage
Tot Millibusq Tartarorum pro Inferijs Cerberi ad Tartara missis,
Lethifero ictu et Vulnere gloriose in acie clarus meritis
Anno Aetatis Suae Vigesimo Sexto.
Redivivus Virtute Phaenix
VLADISLAUS CASIMIRUS.
Sic Sidus, Laus Alma, Vir, Belli extinctus.
At Verò dum Caris imus, Cuncti penatibus
Et tu nunc finito Martis Lusu, Da alis, Aquilae vale!
Et inexorabili Libithynae, Lacrymarum Salve!

Proh' dolor! nunc cedit! en cedit!
Qui
Tanquam Laus Laudis, ac si muris Aheneis
Suis pectoribus Arminius Annibal ad portas Antemoralis excubando,
Instar Vallis Duas Fortitudinis et Gloriae
Sistendo Virtutes Vitam opposuit.

Cui si Mars, cum Largis non peperit!
Qui plenus ipse Mars, Laudis, Salus Civi Lamæ fuit,
Quid et Hosti!
O Sors Unica Domus! cui fuisti Laudi, Salus Patriæ,
Sic à muris eius cadis!
Tu Mars grassando Ludis, Salua ~~tamen~~ tamen non? Illas Vadis
Memento minas!
Iam Orbem totum funere mergis acerbo
Et Cruoris Oceano Vis Allui, Sudasquè Vivo Sanguine
Quo truces Lavas, Ludis Jessa cruentis manus;
Huc usq; Lethali Pharetra Suas alludi Nanias non cessat
Cecidit A Ludis Lusa Gentes
Itanèt Herôâs et cum Populo Reges
Tuus feriens Arcus, imis transmittit latebris,
Tu deplorandæ humanæ exspolijs Vitæ insculpendo Prophæa.
Meâ Missi Curâ et Arcu Triumphas!
Sic Carum Bellonæ clientem fauentemque Musis, Cari musei ~~alumni~~ omnium
Luctuoso Cinerum allisisti Sarcophago.
Cuius Casum, Iris cum Præficis deflendo
Sæpius exclamat. Sim Icarus? Meliori ad astra tractu
Icareas in lacrymas mutatura aquas.
Dum Casimirus Qui fuit et Acri Musis curâ
Ut in Togæ Patriæ Civis, Mars in Sago Clarescerct
Iam atro funestis Vniuersis tenebris.
Sed tamen ad Splendentis Arcis, Sumi cum cernimus lumen
Quando ipso Diei Sancti Francisci diluculo
E Cælesti Iustitiæ Sole
PaX et LVX nasCens DVM fVIt orbe reo.
Lux perpetua militanti illuxit Martyri:
Ut Cælebs cum Cœlitibus
Gentilitiâ Eques Christi Signatus Cruce
Sequeretur Agnum quocunq; ierit.

NB. Anno
1686.
per Chronosticon

Date

Date ergo Pijs Manibus Sacrum.
Cum et translatis è Valachia Animæ exuvijs
Mors et Mars an Sors Vitæ præceps
Donavit
Requiem Æternam.

M. C. k. S.

Copia Listu Jasnie Oswieconego Xcia Jmści Radziwiłłowskiego Kardynała, do Krolowey Jey Mości.

Naiaśnieysza Miłościwa Krolowa
Pani Moia Miłościwa

Wiem że iuż doszło uszu WKMci komissyi Lwowskiey żałosne dokonczenie nadchodzące na Oyczyznę Niebespieczenstwo, z rezolucyi Woyska Związkowego, weyscia w głąb Oyczyzny Matki, y szarpania wnętrznosci iey Bezbożnosc to wielka y Okrucienstwo, ale cięższa nad to zuchwałosc, kiedy Złotą wolnosc którą Przodkow Naszych Nabytą dotąd konserwowaną Wolną Elekcyą, ambicyi czyiszi zakrzątowac odwaza się. Udaią się za tym obiedwie Lwowskie Kommissye do Ostateczney Rady aby z niey Ostatniey Oyczyzny zgubie dac ratunek. Zamyslam tedy na Wtorek dałey nieodkładaiąc Wolną Radę złożyc. A że się obawiam aby z okazyi bytnosci w Warszawie Maiestatu W. K. Mosci w trudnosci całie Rada nie wchodziła, ile odiazdem WKrolewskiey Mci y ustney Listownie upewniona a przez mnie Woiewodztwom w respensach należycie publikowana Dowazamsię z iak nayniższą Veneratią podac do Reflexyi WKMci aby całie przed się uwiąc raczyła maxymy ktoreby miłosc y Veneracyą ku Osobie swoiey y Naiaśnieyszemu Domowi zjednac mogli. Więcey w tym przezornosc rozumu WKMci doyść może aniżeli pioro moie wyrazic ktore zatym piszęsię Należytą Veneracyą Maiestatu WKr.

Copia Responsu.

Maria Casimira Dei gratia Regina Regni Poloniæ Magna Dux Lithvaniæ &c. Illmo et Rndmo in Christo Patri Domino Michaeli S. R. E. Cardinali Radziciowski &c. Salutem et Oës felicitatis continuum incrementum.

Illme et Reverendme in Xto Pater
Cognate Charissime et honorande.

Smiertelnie nie mal serce Nasze przeraza daremny Rzpltey zawod y nieskuteczna około uspokoienia Związku Obudwu komisyi praca, zwłaszcza kiedy pod iarzmem tey licencyi, osobliwie Firmy Nasze y Ubodzy Poddani nad zamiar ięczą y do ostatniey przychodzą ruiny miłosc ku tey Oyczyznie pobudziła Nas do wszelkiey około Rzpltey uspokoienia applikacyi y odważenia znacznego kosztu iako P. Wszey Mści wiadomo. A że ambicya

czyias

czyias tak dobre y pobozne dzieło na samym brzegu rozbita będzie Panu Bogu y całey Rzptey ciężko odpowiadać, ktoliokurek takiemi bezboznemi sposobami imprezę swoię wystawić usiłuie. Jako zas chwalebna iest intencya P. Waszey, że w takowym przypadku przytomną do siebie zlecza radę tak ofiary żadney widzieć ani się domyslić możemy komuby spoloyna Nasza przy Ciele S. P. Naiasn. Krola Małżonka Naszego przeszkadzać miała rezydencya. Wyswiadczylismy na przeszłey konwokacyi w iakim szczęściu Publiczne mamy zawsze respekcie gdy na instancyą niektorych Urodzonych Posłow ustąpilismy z Warszawy bez wszelkiego przeciwko. Osobie Naszey Prawa Nie broniąc się dawnym zwyczaiem y nieustawaiącego się iawną słusznością przez samego Przew. Waszą uprezentowaną. A zatym nie bez ciężkiego żalu bydź musim nieustaiące przeciw Osobie Naszey niechęci. Doniesliśmy przedtym Przew. Waszey Intencyą oddziedzu Naszego w Ruskie kraie. do kąd Nas kontrakty y insze interessa Nasze doczesne pilno wołaiąwaby, Zatrzymała iednak życzliwa dobrych Przyiaciol reflexya na odprawuiące się we Lwowie commissye żeby nie było okazyi komu Naymnieyszey ofiary Opacznego Osoby Naszey tłumaczenia, ktore do zięgło Niewinność Naiasn. Krolewicza Jakuba Syna Naszego lubo spoloynie y z daleka też w Warszawie rezyduiącego, Perswaz Przew. Waszey iżeli iak Nagle może bydź skuteczna podawamy pod wysoki rozsądek iego ufaiąc żeby sam Prze Wasza nie był nam powodem żebysmy nad chodzący dzień y samą nadchodzącą Uroczystość wyiazdze odprawić mieli. Owszem spodziewalismy się z Urodzonego affektu Przew. Waszey otrzymać że przestrogę żebysmy Niewinność Naszą iawną okazawszy zwrocili potwarz na teraznieyszey Radzie iustyfikowac się mogli. Wszakże wierzemy pewnie słowa y porzi P. Waszey ktoż Naszym y Synow imieniem względem oddalenia się naszego y bytności w Warszawie na przyszłey da Bog szczęsliwey Elekcyi P. Wasza angażować raczył. Co żeby konsyderaycye nasze przezorney uwadze P. Waszey podaiemy oraz szczęsliwych przyszłey Rady sukcessow y pomyslnego zdrowia P. Waszey uprzeymie życzemy. Dan w Warszawie d. 26 Marty 1697 M. Krolowa

Jasnie Wielmożny Hetmanie W. Koronny y Przyiacielu

Nasz Szczyry zalecicieł Uklon, pytamy się o zdrowiu WmMa y szczęsliwych onego progressach, z czego my cieszemy się życzemy fortuny stateczney iż Szczyralą między sobą zawieramy konfidencyą Swiatu Nie tayna to iest tey vigore należytey Pospolitemu w Państwie Naszym dobru człowiekiem Naszym posyłamy List za ktorego dali Pan Bog odebraniem do uwagi daią taki dziś punkt kto stany Polskiy między nami rozerwał a te nieszczęsliwą wprowadził Woynę dobrzego mielibyście bydź swiadomi atoli my z tey uzaiemo wzienney zawistości do tych czas nie korzystniem a WmMsćiu też progressow żadnych do tych oprocz szczegulney szkody nie widziemy, bo iako że duże Nasze y Wasze Narye Woynę na siebie podniesli iak wiele złe nieszczęscia rozmaitego zniesli sam ieden Pan Bog wie. exadverso zyiąc w Polswin y Braterstwie cosmy za fortuny doswiadczyli y Bog y swiat wie. Zaczym pilnie po WmM Panu żądamy abyś WmM dan starodawney przyiazni wprowadziwą wzięwszy konsideracyą nie zapominaiąc owych szczęsliwych czasow że duże Nasze do czynienia Pokoiu promowował z łaski Bożey y samego WmM Pana checi proposita Nasza może swoy sprawi effekt do czego też zeby wszystkich desideria Nas sprowadzy in specie iak kiedy pro

proposicye Sluteczne w tak poważnych Interessach mogły doie Opisacowy, wziąc od Posłanca mego Ostowelta iednego y przez niego przysłać rzeczliser aduersa przeciwko Naszey affectacyi WmM Panow uchwalili Radzi bardzo y to Ochotnie Słyszec czeliamy. Wiedziec Należy iż nie z swoiey Prywaty z tym się odrywam iako kolwiek z tamtąd przyniesie expedycyą Nowiny Stana Imści one iako nay pilniey ukontentowac mam ile mocą Estima znieśce przysłuży się ochotnie życzę sobie gdyż Słuszney rzeczy Wspominam się, abym Dom Narodow in bonum publicum Służyt cMaż WMM Pan y rozumu dosyc y experyencyi chcey się redigowac w tey okazyi Na rzeczy zapatrywszy się y one zważywszy cale, a całe rzeczy Woyny Sulitu Niemasz komu się rez in Sorem dostał będzie pamiętał, iakie go z nim Smaku doznał Co pilno do Uwagi a niezdy o deklaracyą przez czto wielu Naszego Checy WMPan pilniey expedyowac Ale Pan Bog Narod ten Zdrowem pożądanym Tego Szczęśliwie dobrym Nawiedził życzemy, bo ym aby s WmP. Znał ordynowany iest Mechmet Szach Mirza ktorego zalecam a Napowrot onego zdrowego do Nas ochotnie czekiam. Carzyperey Sołtan

Mowa Imości Pana Stefana z Rycht Humienieckiego Stolnika Podolskiego oddaiąc Laskę Jm Panu Bielinskiemu Podkomorzemu Koronnemu na Seymie Electionis die 15 Junij Ao 1697o

Ze rzeczy Sądzi ktokolwiek wolną od przygod y niewczasow drogę do cnoty bydz rozumie y snac tym samym o Wielkie imię nie Stoi kiedy się natrudy y passye Nieodważa Sublaris enim Virtutum incommodis etiam Virtutes peruere. Nazbyt był Smiały ktory Naypierwszy drewnianey Machynie dostępnemu morzu y nieurzytym na tudelue prosby Zratrom Swe zdrowie powierzył, et audax Nimium qui freta primus rate tam fragili perai gil Sepit terrasq. Suas post terga uidens animam leuibus credidit Auris, Gardząc y niewczasami, ktory tez odtudy zapragnąwszy się w woienne prace bez Senne Nocy, głodne dni prowadzą, Sanis est populis fluminis Ceresq. sic miseri qui bella gerunt, Nie idzie Sen na oczy utopionemu in gloria Venandi Myśliwemu, mens tamen ad Syluas et Sualustra redit Nierna Spoczynku ktokolwiek w zawodowey Stymie o zakładzy Stawę goni Vanaque Nocturnis meta cauetur equis. Tym wszystkim Cumnie trudy Słodzi prace Umacnia chęci iedyna z dostąpionych pomyślnie intencyi korzysc Stawa Imienia. Jestem tego zdania Wielmozny Mości Panie Podkomorzy Kor. że kiedyz impulsu affectow braterskich aggrederis metuenda Viris trudną bo wspośrod tu diffidencyi Zabieraiąc Stanu Rycerskiego Obojga Narodow Dyrekcyą Niesię nie Zgłasz Laski tey Spinas et tribulos germinantem abys tylko pracą y Niewczasami swemi, y Nie unoszoną bo Solennia tulit omnia libertas) Opielęgnował Wolność, wydołasz rozumem. WM. WM Pan potrzebie teraznieyszey Panstwa tego, Uczynisz dosyc expectationi gentium Nasycisz Ciuium Animos Wyglądaiących tęsknie

Szczęśli

szczesliwey Aktu tego Conkluzyi. Odbieray tedy te łaskę ummm Pan odemnie ktory głos Boży bo głos ludzkiego oddaie tu caris Succede meis y na Wizerunk Wielkiego Niegdy Rodzica Swego wszy potrzebie Oyczyzny. Swey Virum indue mente Patrem odbieray mowę ode mnie kamień przykry Virtutis et ingentis laboris abalio pete fortunam.

Diwinacya Apollina Sarmackiego
O Szatonośnie Pośle Francuskim

Przeżegnayże Oyczyzno kładź krzyż na swym Czele
Przyleciał tu Francuski Szatan w ludzkim Ciele
Bycie mogł iako owy ieduralnemi słowy
Przy złotym Polskim Jabłku uwilitac w osnawy
Będzie on tobie ziemskie Offiarował Bostwo
Bałwana Francuskiego każdemu mnostwo
W tym iako ich przyprawi o Niewolą Gaurow
Z Wygnaniem z pieszczonego raiu własnych Laurow
Prymesa y Kandoru swych Paryskich Lilij
Lewtowwszet kołacy premierni pochwili
Dziwna Metamorphosis gdy Polskiemu Swiatu
Głosem Ostrych namłody z pozornego kwiatu
I reik Wolności Swey podda Szatanskiey Niewoli
By Polak w krwawym polu oratkiby roli
Kiedayże się Oyczyzno tey pokusie zwodzić
Jezli chcesz w Starożytney Sławie długo chodzić
Bo aby mogł opęzać twe Własne wnętrzności
Naypierweysię pokazał w Prymasowey Godności
Jakoby go Zbawicielem ile Duchownego
Nazwano gdy by nie oddał honoru pierwszego
Naypierwszemu w tym kraiu Arcykapłanowi
Polityk Szatan swemu dał polityk Całcow
Wy Posłuszni iak chcecie gotuyce Kropidło
Juz on mocniey uZęczyciwiey dusza motowidło
Ktore y Latawca tey Baby dotego
Przybrałby przeklęty w horta Skopa Prymaskiego
Rzecz zemi ktore Primas ma imię Michała
Jakoz by się z Szatanem liga Solei miała
Gdyż ci Potrze na Niebie obay tak stodzyli
Ze z tych az w Antypody Duchow zapędzili
Odporem Swiat y Niebo opak z sobą poszły
W Niebie Bog a Na Ziemi z Diabłem Pakta doszły
Zmiesię znowu drugi raz ten Szatan do Thronu
Bowiem iz Polska tery hitzey Aquilonu
A iezeli iak mowią Prazmowski w Sygnecie
Miał inclusa co iuz o tym rzeczecie

Tylko to że niedarmo One Się strasz były
W Nadziewaniach które się teraz Spełniły
Już to Nieprawdziwy zły Duch w Ludzkim Ciele
Twierdzić musiał Polacy bezpiecznie y śmiele
Przez Szwedy y Austryą Rhen Bawarskie Państwo
Pod Postacią Żołnierza Szło to to Szatanstwo
Zali się tylko na Nasze przebrało granice
Aż za razem Polskie wzięto na się lice
Alegdz Lokay Francus Poset Szatan cos innego
Cos Więcey musi że że iest Kraiu odmiennego.

Prophetia Diuersicoloris iezeli się może Ziescie w Xciu De Conti.

Katolik bo to Tytuł Francuskiego Thronu
Apostata bo Sekty Wschodniego Tryonu
Mądry gdy chce Korony coz daięc pieniędzy
Głupi że się Niebał dla Nadziei Nędzy
Dość hoyny gdy reszty fortun daie dla Polaka
Ubogi bo by na Thron był godny żebraka
Liber Barro wedgłosie Podany Ludzika
Wolność czy Cnoże przyięć Panew Niewolnika
Broń się tego przezorna Oyczyzno Paranta
Cynku Znaczo Francuza zdradliwego franta
By Nas potym Nie odrwił ten dziwny Protheus
Niech niema chroty Thronu gdy Nie miał Pondeusz.

Coaequatio Iurium Stanów W. X. Litt. z Koroną Polską

Uwazaiąc żeśmy się Sacra Unione usnęli z Koroną Polską Niewidzeciny nie Słusznieyszego, nadto, abyśmy Iunctus etiam co unii mogli, zwłaszcza że invaluere rozne W. X. Litt. Praejudicia przez które wolność Szlachecka y Wszelkie Swobody Sublatae. Za zgodą tedy Rzpltey zgromadzoney natenczas ad Electionem Regis Regnantis, Przystępuiemy benevole do Praw y zwyczaiów Korony Polskiey recipiendo in omnibus circamoris Constitucien onych, circa Ministeria Urzędów Pieczęci Laski Marszałkowskich y Skarbów Podskarbich. Sądów Trybunalskich et aliorum Subsellionum. Excepto solo usu Receptis Duchowienstwa Sądów w Trybunale y Statutu W. X. Litt. Wszym Osobliwą Ordynatią Trybunału W. X. Litt. y Dalszy Repartycy Woyska, Hiberny na Wiewodztwa y Powiaty Kiedrież kolwiek tą zgodą Naszą approbuiemy. Kto by się Zastey zgodzie powszechney y Postanowieniu Rzpltey przeciwić chciał, ma bydz pro hoste Patriae reputandus et eo ipso infamis.

Jmć Pan Horodynski do Pewnego Consyliarza Woyskowego własną ręką pi-
sał d. 29 Martij 1697. z Dąbrowki.

Mnie Wielce Mości Panie y Bracie

Maiąc in consideration Zadatki niechęci Jmci Pana Wapowskiego Chorążego Sa-
nockiego z Jmcią Panem Chorążym W. X. Litt. z ktorych koniekturowac muszę
rzeczy rozne roznych słysząc odgłosy, a tym bardziey na samą się rzecz za-
patruiąc kiedy od niedziel trzech Sprawiedliwy Jmć do Miasteczka swego Dube-
cka Raytaryi kilkadziesiąt Jm. Pana Podskarbiego W.K. y Jmci Pana Woiewody
Bełskiego aż dotąd onych z conserwuie, Niektorzy zas dobrzy Przyiaciele
Jmci Pana Chorążego daią mi w tym przestrogę iako by na mnie gdy się do Sam-
bora z Dąbrowki ruszę pilnowac mieli, Drudzy mnie też praecustodiunt że y
na mieysku gdzie kiedy persisto chcą mnie infestowac. Sami zas w Gospodach
stoiąc przed swemi Gospodarzami piiani mowią, że w tych dniach wiele krwi ma
bydz rozlania spodziewaiąc się więcey do siebie Ludzi, co i skrzmyą iako były ci
ludzie in oppressionem w Zwiąsku zostaiących Ludzi bydz mieli zaciągnieni. Nie
mogąc się iednak nic pewnego y doskonałego dowiadywac godzi mi się czynic recur-
sum do Jm. P. Marszałka Woysk. W.M.M. Pana, a to przez Osobę W.M.M. Pana nie chcąc ob-
liwym w tym Jm. W.M. Panu uprzykrzac się Listem, iako do tego na ktorym iako
Pogranicznych Kraiow talentu nas in limitibus existentium Patriae pro tunc
zawista Integritas aby W.M.M. Pan authoritate et munere Osoby swoiey w
Jmieniu całego Rycerstwa będąc raczył w tym restawrowac swych Ludzi inquire-
re wczesnie z tych Zołnierzow y ich Officyerow dla czego tu tak długo bawią się
z takiemi niesłusznemi odpowiedziami przegrazkami y odgłosami, iezeli in zetvia
publica, dobrym y Zyczliwym Woysku przyiaciołom ma bydz zabroniona dub-
sit to altissimo wszystkich W.M.M. Panow Judicio, hoc ia niewiem iako mam
secure od W.M.M. Panow y Braci przebracsię co sub tutinam Wyniosłych
W.M.M. Panow, y rozsądnych podawszy Geniuszas peto Auxilium salwo W.M.
M. Pana y Kochanego Brata Zyczliwy y uniżony Sługa Łukasz Horodynski S.O.
Jasnie Wielmożnego Jmci Pana Marszałka W.M.M. Pana y Dobrodzieia
stopy mile suctiam ... Braci wszystkim Naynizszy moy defero Vkłon

Tegoz dnia List itidem własną ręką pisany z Dąbrowki
d. 3. Apr. 1697

Wielmożny Mnie Wielce Mości Panie y Kochany Bracie

Doszła mię Poczta od Jm. P. Chorążego W.X.Litt. W.M.M. Pana z ktorey list do
W.M.M. Pana odsyłam pisany oraz y moy uniżony W.M.M. Panu defero Vkłon
przy ktorym Wielce y poufale W.M.M. Pana proszę racz in Seriem znieść z Jmci
Panem Marszałkiem M.M. Panem iezeli Jmć Pan Chorąży W.X.Litt. niezawie-
dzie się na deklarowaney łasce czy ma bydz pewien tego Succursu o ktory upraszał
czyli nie żeby się niezawiodł y ia com wkroczył on z expostulatią gdyż mam
też z Warszawy przestrogę że Jmć Pan Podskarbi W.K. będąc w Samborze miał
tę odebrac od Jmci Pana Marszałka W.M.M. Pana deklaracyą że lubo tu był Jmć
Pan Horodynski prosząc mię o Succurs przeciwko Jasnie Wielmożnym Panom Sapiehom ale
go niedam. co iezeli tak w samey rzeczy było niewiem Spytać się y wyrozumieć
racz W.M.M. Pan y tak y Jm. P. Podskarbi W. Koron. Pisał do Jm. P. Podskarbie-
go W.X.Litt. to mu donosząc, bo Jm. P. Marszałkowa W. Koron. w Warszawie
Jm. Panu Rodzonemu Jm. Pana Chorążego Wymawiała. Jezeli było miało to
bydz w samey rzeczy Niegodziło by się bo to pod sekretem działo się musiał

solito

ro kto ten Sekret przed Jm Panem Podskarbiem wyiawic z boku a nie Jmci Marszałek. Rozumiem zeto potwarz na Jm WMW Pana Zacnym Moy Dobrodzieiu rozmowie w rozmowie WMM Pan poufale z Jm WM Panem Marszałkiem zeby się Jm P. Chorązy niezawod y dawaymi znac y ia do Jmt P. Marszałka piszę a tego niewspominam co uczyniłie WMM Pana wzmianki. Ia co godzina spodziewam się Subsidium pieniężnego z ktorym zaraz przybędę do WMM Panow tylko byle pewność miałem, że niezawodną Daway mi moy Dobrodzieiu znac cało Naypredzey z niozdysię ze wszystkiemi dobrymi Druchami poufałemi. Ten List moy pokaz WMM Pan Jm Panu Łzrickiemu y innym poufałym Brat a Wielkiemu wręcey zeby się do Niechętnego Kogo niedostało gdyż idzie y o mnie oco Uniżenie Upraszaiąc zostaię WMM P. Życzliwym Synowcem Łukasz Strodyński S. D. m. p.

Na Boku tegoż Listu przypisano Do Niktogo w tym niepisze tylko do WMM Pana Innym Jchmm kłaniam się wszytkim Jm Pan Sanodyński niewiem ieżeli iest proszę oznaymić mi o Jmci radbym go zastał.

Item na Osobney Cedułce P. Moy Dobrodzieiu daway że mi znac o wszytkim a starayze aby iak Naylepiey było y innych pewnych Przyiaciół upewnic. Do Jm Pana Wyhowskiego List od Jmci Pana Skarbowego posyłam y z tym porozumieny WM Pan z Jmcią Panem y drugiemi którzy mogą utrzymać zeby choragwi z Srzedzieci naznaczone teraz przed Sury mieysce. WMMMM niech consilium to z dobrym tak Jm Pana Marszałka, iako y wszytkich Jchm będzie. Gdy to doydzie Colligacya Woysk Chyba Narodom Straszniejsze będzie. Zeby Jm P. Chorązego W. X. Ltt. niezawiesc Nie tylko to Com deklarował ale y więcey mieć będziesz tylko szczerze postarayż koło tego coby dobrze było.

List Jm P. Chorązego W. X. Ltt. do tegoż Jmci pisany który mu oddał Jm Pan Strodyński w dacie z Mszichowa 26. Marty 1697

Wielmożny Mci Panie Consyliarzu Woysk Koronnych.

Mnie Wielce Mci Panie y Bracie.

Z Relacyi Jmsci Pana Starosty Olsztyńskiego WMM Pana y Brata życzliwego gdy mam Relacyą że niniejszym niezasłużonemu Szczęściu Swoy WMM Pan raczysz Łaskę w promocyi Interessu mego w ktorym de honore meo y Sławie Woyska W. X. Ltt. res agitur uniżenie dziękuię zabieraiąc nas Obligi dożywotnego recompensowac długo. Cokolwiek z Jmci Pan Starosta WMM Panu Nomine meo deklarował przez tego Jmci dzydzie Ręka WMM Panow gdyż wszystkie Trupy posyłam tylko proszę aby się Samym Skutkiem stało wszytko w którym i ako Niewątpię tak piszę się być WMM Pa Życzliwym Bratem y Sługą Uniżonym Hetm. Ogiński m.p.

List tegoż Jmci do Jmci Pana Marszałka Woysk Koron. pisany z Mszichowa 26. Marty 1697 Ao

Jasnie Wielmożny Mości Panie Marszałku Woysk Koronnych

Moy Wielce Mci Panie y Bracie

Odbieram szczery tu Oddzie mojej WMM Pana affekt, kiedy przyiani

przy windykowaniu Imienia Towarzyskiego uż prawie upadłego relupe
rowania Zasług Krwawie zaharowanych reintegrowaniu Praw Swobod
cnotą Krwią od Antenatow Naszych nabytych deklaruiesz sie WMM Pan
w liscie Swoim do mnie pisanym, insimul zemną zyc y umierać ktorą
deklaracyą odebrawszy à Widzę że iest in pectore WWMM. Pana ten Staro
polskiey cnoty y poczciwości ferwor że chce z osoby moiey przyłożyć Stara
nia nie załuiąc Zdrowia y Fortun abym się wewszystkim z WMM. Panem
akkomodował Smakuiąc Sobie illam WMM Pana dexteritatem tylko o
nieodwłoczny czas ad exequendum tego tego wszystkiego upraszam co mi łasko
wy Pan przez Imci Pana Starostę Ostrzkiego WMM Pana y Brata deklaro
wał. Cokolwiek y teraz. tenże Imć ore w prozbie dalszey Nomine meo
potwierdzi aby effectualiter Otrzymał Uznaną wtym WMM Pana faculta
tem dozywotnią moią Usługą regratyfikować nasię zabieram obliga
gdyż Nunquam tempus Nisi Nunc Zatym. Braterskiey WMM Pana Za
leciwszy się łasce na Cathegoryczną czekam resolutią Zostaiąc WM
M Pana Życzliwym Bratem y Usłużnym Sługą H. A. Oginski M W X L.

Jaśnie Wielmożny Mości Panie Marszałku Woysk Koron
Mnie Wielce Mości Panie y Bracie

Barzo się tym turbuię że dotąd Skutku niewidzę przyobiecaney
WMM Pana Łaski przez Imci Pana Starostę Ostrskiego WMM Pana y Bra
ta bo teraz własnie był by czas do gruntownego Oboygam Woysk tak Koron y Lite
iako y W.X.Lit. y to pożądane do Skutku przywiesc opus ktore bydz nie może
bez pomocy Woyska Koron abysmy się wgrać do Niego mogli Iest po Wsi
Województwach Naszych wiele Urzędnikow Szlachty Braci Naszych ktorzy iedno
rozumiec z nami będą y gdy Succurs od WMM Pana ku Granicom
Naszym Zbliży się wszyscy się z nim łączyć będziemy. Ale trzeba by nam niey
czterdziesci albo Pięćdziesiąt Chorągwi, Przychodzi to ad restandum drugiey
Stronie. Coraz królowa Imć deklarowała oprocz tey Summy oddaney WM
M Panu przez Imci Pana Starostę, upewniam y zapisuię się na fortunie y
Honorze moim że doydzie rok WMM Pana Zrom inszych respektow
obiecanych, tak WMM M Panu iako y Ichmsm Panom Consiliarzom Życzli
wym Miejsce WMMM Panowie tey Materyi poufałą requisitią od Kro
lewicza Imci y Skutek uznalisćie hoyności iego, ktory teraz złączony z Kro
lową Seymiką na Interessa y pewna od obuyga WMM Panow wszystkich spe
ctabit gratitudo. Przeczas Natym zawisła, żeby te Chorągwie iak Nay
prędzey ordynować do Nas ponieważ uż Elekcya zapasem, bo alias bez
pomocy WMM Pana Upadną przed się wszyste Domus Regiæ Interessa
przytym y moia fideiussio za WMM Panem Szwankować będzie. Bo
że WMM Pan według Słowa danego przez Imci Pana Starostę pe
wien iestem Wyswiadczysz, y mam dobrą łaski WMM Pana nadzieię.
A teraz piszę się WMM Pana Bratem y Sługą powolnym H. A. Oginski
Die 3. Aprilis Ao 1697 M. W. W. X. Litt.

Wielmożny Mości Panie Stawsto Oyczki
Mnie Wielce Mości Panie y Bracie

Posyłam WMMM Panu List do Imci Pana Marszałka Związkowego od Imci mego który pisze do mnie abym go wymowieba przed WMM Panem że do WMM Pana niepisze bo bardzo nagle expedyowat Posłanca, a spodziewał się że mnie jeszcze w Dąbrowce zastanie ale mnie tu iuż potkał w Pliszczynie a Brata mego. Prosi Imć abyś WMM Pan ten list do Imci Pana Marszałka z rąk swoich oddać raczył y promowowac Interess wiadomy albo przez kogo pewnego odesłać go y tascego załecić z Spraw. Co kolwiek zas przyiazni swoiey wyświadczysz WMM Pan niezawiedziesz się na deklarowanym zawdzięczeniu y obietnicy. Co zas z dobr naszych ktorego dy WMM Pana będzie potrzeba tako w Domu zostawnym rozkaz sobie WMM Panu zalecia wdy y powtore upraszaiąc abyś się z tym dobrze sprawił. Zostaię zatym WMM Pana życzliwą Siostrą y Uniżoną Sługą

T. Ogińska
M. W. W. X. Litt.

Jaśnie Oświeconym, Jaśnie Wielmożnym Jchmsciom obojgu Stanom Rzpltey Senatorij et Equestris Ordinis Naszym Wielce Mości Panom y Braci.

My niżey podpisani ea munere Ministerij Nri Zabiegaiąc aby in stanta Rzpltey y wszytkich Stanowiey w Wolnosci Elekcyi Królów Polskich nienaruszone y według Praw y postanowienia oney wcale zachowane zostały całości każdemu Szlachcicowi tam Senatorij quam Equestris Ordinis Jus Derandi wolne było y niepierwey ktokolwiek Królem Stawał mianowany aż wszytkich zgodną obecnego Nemine Contradicente decisią. Tedy widząc że za teraznieyszey po Smierci Naiaśnieyszego Krola Imci Jana Trzeciego złożoney Elekcyi nie tylko nie iest obseruatum ale y owszem violatum przez Nieprzyięcie y Niesłuchanie Contradikcyi y gwałtowne Candydatow swoich Nominacye. Zatym Manifestuie my się coram Ordinibus Rni że ulko non consentimus y owszem recessimus od takowey Elekcyi ani publikowaliśmy do tormi Zwinienia ani żadnego z Elektorow Ale ich Legitimam Conuulsionem Electionis plenis bydz przyznaiemy. Zachowuiąc inniego Rpla Jus Vindicationis Jurium suorum. Ani żadnego z obranych za Krola mieć możemy poki powszechna zgoda onego bydz nie oyzdi. Co aby do wiadomości wszytkim Stanom Rzpltey skutecznie dość mogło y Manifestatią Naszą do Act Grodzkich Warszawskich podaiemy Rękami Naszymi podpisaną y dla lepszey wiary pieczęcią zmocnioną. Działo się w Warszawie Die 26. Junij Ao 1697

f

Manifestatia Wdztwa Sieradzkiego Ziemi Wielunskiey Wdztwa Wołynskiego.

Manifestum Deo Regnorum ac Regum Conditori qui inscrutabili Sapientiæ Suæ Nutu diversis maximis cunctas Nationes ac Gentes regit, ac Universo Orbi et Seræ posteritati (in cuius do Gloriosissimis Maiorum Nrum institutis) facimus. Quod cum Cardinalissimi Iuris et Religionis Auitæ Orthodoxæ Catholicæ Romanæ Fidei Nræ Liberæq Electionis per Psentem in Republica Scissionem, Videamus Convulsionem. Ideo ut evidentius Constet Nulli Parti Nos adesisse. Imo nunquam damnis deplorando imminenti forsan Reipublicæ et Libertatis fato Summe indolere Orbi et Seræ posteritati Quo magis Serenissimis Vetandi decus Circa Oppositas Statui Nostro modernas ~~[illegible]~~ dissensiones exinde emicat Psentem Manifestationem Subscribimus.

Copia Listu JMci XDza Biskupa Kuiawskiego do JO Xcia Jmci Kardynała Prymasa w Sam dzien Nominacyi

Eminentissime et Celsissime Princeps.

Dowiedziawszy się Wieczorem Samym na zalice sie zanosi Scissye in hac libera Electione, zalterowany tam improviso malo pobiezałem do teyże Sam Partij dissuadendo et omnia media adhibendo aby Nieprzystępować ad tam desperata media y dwoch Krolow Obierania przez coby periclitarek Respublica: ale wyperswadować exacerbtis animis [illegible] Nie podobna, ktory sobie pro Sublatione Liberæ Electionis ma za ciężkość WXMci circa Promotionem Principis Deconti y także na tym przechodzić sterdreści Chorągwi declaruiąc się stawiaią zegdy displicet ingratitudo erga Domum Regiam Eminentiæ Væ, ut displicet et protectio Conti a Katnerum zeby Stanęło Candidacie Elektorze Saxonia. Zważ Rada Xcia Mci co tu Consultius agendum czy by się tak y Francuzie iako w Niemcu Spreta Domo Regia zachować zeby oraz y wolność et liberam Electionem indiscrimen Niepodać. W tym radbym sam się zniosł z WXcą Mcią ale mię sam wypuście Niechce Nec persuasionibus meis acquiescere prze- et sacra et Characterem Primatialem WXcey Mci Kwozę, Niezabieray się Wasza Xcia Mć na taskawe Annales ut sint ad posteritatem memorabiles, si Scissa Republica aliquid mali exoriatur od czego iako manus nec me inmisvam in iure Eminen Væ nisi adactus minis et armis illorum Voluntatem Non sequar, co prudentiæ et Considerationi Eminen Væ Subicio Zostaiąc Eminen Væ Devotissimus Serv. Epus Vladislaviensis

m.

Sententiæ Variæ.

Omen Pacis. Prospicimus modo, quod durabunt fœdera longo
Tempore nec Patriæ Pax cito deficiet.

Sed Sallgretto. Deficiet cito pax Patriæ nec tempore longo
Fœdera durabunt quod modo prospicimus.

Ad Supremum Caput Regni.

Bella fugis sequeris belas pugnasq repugnas
Et Bellatori sunt tibi bella thori:
Imbelles imbellis amas. milesq videris,
Mars ad opus veneris Mavors ad arma venus.

Amq Philosophy. Potentia est sine iustitia, ideo Regnum sine Lege,
Dies est nox, ideo terra est sine via.
Fuga est pugna ideo Regnum est sine honore.

2dq Phphus. Unus est duo Regnum est sine virtute.
Amicus est sine virtute, ideo Regnum est sine fidelitate.

3tiq Phphus. Ratio habet licentiam ideo Regnum est sine prudentia et notitia.
Redditorius est fur, ideo est terra sine divitijs et pecunia.
Cornicula vult esse Aquila, ideo Patria est sine discretione.
Voluntas est Consiliarias, ideo mundus erroribus confunditur et violenter premitur.

4tq Phphq miserioris. Deus est mortuus ideo terra peccatoribus repletur injuriatur, et virtutibus spoliatur.
Donatarius est Iudex ideo Regnum male gent et fraudibq

NB. Facilig est movere quietem, quam quiescere motum
Proclivius est iniuria, quam beneficio vicem reddere Tacitq.
In rebus prosperis et secundis Dij placandi, ut in adversis confidentiori animo eos invocare possimus.

Sententiæ in laudem Regis ex Plinio Polonico.

Astra hæc et castra extinguis dum aspicis
Sed moremur paulisper, et miremur maturum in immatura ætate Martem.

NB Maiestatem alij, alij quærant et Regna. te Regnum quæsivit et maiestas.
Is mihi vere Princeps cui subditi pendent.
Ferire metas non humiles solet præclara virtus.
Polonis gratior est Libertas sine vita quam vita sine Libertate.
Nunquam Luna soli adversa est, quin Ecclipsim patiatur.
Ad maiora passim gradus est primis beneficijs respondisse.

NB. Purpuraq illi maxime decora cui plurimum rubet Sanguine hostili.
Magnarum molium ipsa ruina solet esse diuturna.
Hosti spem victoriæ, tibi victoriam reliquisti.

Honor absentibus praesentibus Maior
Privati doloris molestiam, salute publica visus est curasse
Inest gloriosum quidam illi Sanguini quem semel pro Patria virtus Effudit.
Victoriae adsint qui adesse bello non poterant.
Fortuna crescit ausibus, non auspicijs gloriosior qui facti.
Quacunq incesseris iter iam tua stravit manus.
Unus es quem Regem elegere Superi.
In manibus fortunam, fortes gerunt.
Quorum ex vulneribus, plus gloriae quam Sanguinis emanavit.
Iam virtus tua quo pergat altius, non habet.
Is per triumphos ad Coronam, nullius Regum praeclarior ascensus.
Regnum alijs donum est tibi merces. Minus reddidit Polonia quam dedisti.
Debet hoc tibi Libertas, quod nulli debeat servire uni parata.
Sequitur fugacem poena tyrannum.
~~Secum tua virtus coronetur.~~
Addunt tibi annos Superi de nostris annis addant tot Salutes quot nobis ab hoste eripi vetuisti.
Crescat in decus Regni, et perennem in collo securitatem germinet.
Admirandum quam humanitatis inter adversa certamen.
~~Praeire fortunam non sequi decus est~~
~~suavis verborum recordatio.~~
Melior est animorum vis, quam Armorum.

Sententiae in Laudem Regis Serenissimi ex Thesauro Politico.

Nos animae fortes non nati ad bella Poloni
Maiora dedecora solent esse nota in facie, quam in alio Corpore.
Cum quis promotus est ad honores, non curat prodesse sed gloriatur tantum praeesse, non quaerit opus, sed opes, non libros sed Libras, non preces, sed tantum pretio inhiat, et demum praesumit se meliorem, quia cernit se superiorem.
Ad bonum facit, non gradus sed virtus, non dignitas, sed honores.
Fundit lachrymarum imbres
Extra fortunam est quidquid donetur egenis
Quas dederis solas semper habebis opes.
Principes ad protectionem Populorum Constituti sunt.
Princeps alieno semper et publico insudare debet.
Exitum aquarum deducunt oculi.
Hoc enim habet magna fortuna quod nihil tectum nihil occultum esse putes
Privatus homo tegere improbitatem potest. Principantium facta, dictaque omnia, ex edicto prospectanda proponuntur.

Domus Regia debet esse templum Dei, Prudentiæ oculus,
NB. libra Justitiæ, fortitudinis sedes, regula temperantiæ, honestatis
exemplar, charitatis splendor, fons gratiarum, Musarum chorus,
Oratorum, Poetarumque Gymnasium, Philosophorum, Theologorum
Sacrarium, Prudentium Senatus, Præmium literatorum, Pauperum mensa, miserorum tutissimum præsidium.

Recedente anima corpus dissolvitur.

Ipse Princeps Reipublicæ pars est.

Nullum hominem tam charum nobis esse debere, ut in aliis gratiam veritas ullo supprimatur modo.

Amicus Socrates, amicus et Plato, sed magis amica veritas.

Insidiæ. Quatuor siquidem animi perturbationibus Judicium pervertunt: Amore, odio, timore et spe. Præ timore Pilatus Humani generis Salvatorem damnavit, quia in aure ei instillatum verbum illud fuit, Si hunc dimittis, non eris amicus Cæsaris. Audito hoc verbo, timuit, et mox pronunciavit accipite eum vos, et secundum legem vestram judicate. Præ amore Uxor Tleopolimi Helenam ob viri zelotipiam jussit suspendi; proinde alij pingebant amorem, puerum oculis captum, ut significaret locum non esse justitiæ ubi amor mentem occupat. Præ odio Medea filios ex Jasone susceptos interfecit. Præ spe et cupiditate Pygmalion Rex Phœnicum sororis suæ Didonis maritum occidit, ut auro ejus potiatur.

Misericordia et benevolentia

Nec amicorum nec Parentum, nec nobilitatis personam accipi debere ubi justitiæ ratio habenda est.

Sol non alius diviti, non alius pauperi, sed omnibus communis, NB. ita Judex personam spectare non debet sed rem.

Æqualitati Ægyptij statuebant Cupressum pro symbolo: quoniam nec arbor à radice ad fastigium recto surgit stipite, æquales ramos æquo ordine procedens, ita ut unus alium non excedat, sed pari æqualitati consurgant.

Segnius irritant animos demissa per aurem.
Quam quasi oculis sunt subiecta fidelibus.
Nulli te facias nimis sodalem.
Gaudebis minus et minus dolebis.
Justitia et charitas validæ sunt Principis arces.
Nulla Tyrannorum vis diuturna fuit.
Sit piger ad pœnas Princeps, ad præmia velox.
Et doleat, quoties cogitur esse ferox.
Bonos justitia conciliabat, malos Clementia.

Aetatem age, clementiae clypeo circumscriptus.
Certiora enim ab amore, quam à timore, obsequia nascuntur.
Misera quippe veneratio, quae metu paratur. Sicut hostes armis, ita subditi beneficio conditi, vincunt, et vinciuntur.
Beneficium accipere libertatem vendere est.
Tota caelo aberrat, ubi existimat tutum esse Principem, ubi nihil à Principe tutum est.
Probatio debet esse luce meridianâ clarior.
Iustitia in Principe debet esse accidens inseparabile et individua Comes.

In Benevollentiam et Misericordiam.

Misericordia et veritas custodiunt Regem, et roboratur clementiâ Thronus eius.
Nullum est Regnum firmius benevolentiâ.
Non exercitus neq Thesauri praesidia Regni sunt, sed amici quos neq armis cogere, neq auro parare queas. Inexpugnabile est monimentum Amor Civium.
Philosophus Macedo dicere solebat, oportere Regem semper meminisse se hominem esse, et per clementiam similem se Deo fieri, siquidem clementia Deo maximè convenit.
Amore imperia durant, subvertuntur timore; Amore nectuntur, secantur metu.
Solus amor ex invalido validum imperium statuit.
Illa potentia tuta est, quae viribus suis modum imponit.
Magnanimi quippe Principis partes sunt, prodesse non obesse iuvare non perdere.
Sit Amor sed non emolliens; sit rigor sed non exasperans, sit zelus sed non immoderatè severus; sit pietas sed non plus quam expedit parcens.
Clementia in Regimine adhibenda, sed cum severitate conjuncta
Regibus temperanda est humanitas, erga Cives, ut interim Regiam tueatur authoritatem, quoniam, immodica benignitas saepè contemptum parit.
Iura iustitiae, non Comite Clementiâ mera crudelitas est.
Sis pius o Princeps. nam si clementia regnat.
Felix atq diu Regia sceptra feres.
Qui vult ~~vult~~ amari Regnet languidâ manu.
Nulla contra hostes Arx firmior, quam Populi erga Principem benevolentia.
Laudari, diligi coli gloriosum est ac metu et odio haberi invidiosum Et.
Rex amore Populos regit, verbis favet, ac beneficiis fovet.
Haec est virtus Regia quae ad pietatem prona est illa, improba potestas, quae valet ad nocendum.
Assibus edocta si quidquam credis amico; Vive tibi longè nomina magna fuge.

Mise:ricordia et benevolentia.

Queris onus magnum, quaeris dum quaeris honorem.
Haec est regendi Aurea ratio, quam frequenter docebat Divus Bernardus ad Principes terrae scribens. Erudimini qui iudicatis terram, discite vos Subditorum Patres esse debere, non Dominos studere magis amari quam metui etsi interdum severitate opus est. Paterna sit non Tyrannica exhibeatis vos Matres fovendo patres. Corripiendo manifestate feritatem ponite ubera, pectora lacte pinguescant, non elatione surgant. Patris tandem Officio fungimini et tunc Regnum Vestrum benedictione redundabit.

Quem semel horrendis maculis insania nigrat
Ad bene tergendum multae laborant Aquae.
Ab alio expectes, alteri quod feceris.
Qui intrarunt ut vulpes, regnant ut Lupi.

In Libidinem ex eod. de muliere.

De Libidine. Melior est iniquitas viri, quam mulier bene faciens.
Divi Hieronymi Oraculum cum mulieribus habitare et de mulieribus non cogitare, magis est quam mortuos excitare.
Sit procul a vobis Regni qui sceptra tenetis.
Mente carens, fallax, blandula, vana venus.
Corpus enim carpit, vires vorat ista vorago.
Enervat nervos impia dira lues.
Obscurat famam, mentem quoque reddit inertem.
Destruit imperium, construit exitium.
Tres species odit anima mea, pauperem superbum. Divitem mendacem, Senem fatuum. Philosophus.
Plato Divinus scriptum reliquit Nomen Venus ex duobus componi nominibus, apud Graecos significat, sine altera mentem, quasi vellet innuere venerem sine mente ab affectu quia aufert cor mentem et Iudicium. Plato.
Tria sunt praecipua, quae mentem obtundunt. Avaritia, Ambitio Voluptas.
Et faeda libidine, ad haeresis labem, felix aditus.
NB Oraculum Divi Augustini. Inter omnia Christianorum certamina duriora sunt praelia Castitatis ubi continua pugna, et rara victoria. S. Augustinus.
Theologi. Theologi dicunt peccata carnalia, licet sint maioris culpae sint tamen maioris Infamiae.
In judices ex eodem. Noli fieri iudex nisi valeas virtute irrumpere iniquitates.
Aristoteles dictitabat. Melius est mori quam aliquid agere, contra bonum virtutis. Aristoteles.

Aurea

Aurea nunc verè sunt secula; plurimus auro
venit Honos; auro conciliatur honor.
Ipse licet venias, Musis comitatus Homere
Si nihil attuleris, ibis Homere foras.

Justinianus imperator Judicem luculenter describit his verbis.
Leg: 460. Minister debet esse cupiditate depositus, ut queratur cogendus ut quaeratur cogendus, rogatus recedat, invitatus effugiat. Si autem accipiat, non auro sed uiri incumbat. quoniam gloria Magistratus non residet in thesauris congestis, sed in rebus praeclare gestis.

P. 160. Princeps omni studio laboret, omnes uos intendat, pro uiribg enitatur, ut miserorum querelis assistat, causis iudicandis intersit, sententias retro examine ponderet.

Supplicantis Orationem non audire, rationem amittere est.

In Leges. Plurimae Leges non instruunt Civitatem, sed destruunt.
Ubi plurimae leges conduntur facili negotio contemnuntur.
Aureo pulsa fides, auro venalia Jura
Aurum Lex sequitur, mox sine lege pudor.
Homines recte instituti paucis legibus contenti, et ijs diriguntur improbi uerò omnes leges facile aspernuntur. Parvae itaq Leges conduntur sed exacte observentur.

Ibid. 165. Quid prodest tot Leges coacervare, si legum transgressores nullas poenas luunt, et nimia indulgentia homines reddit ad vitia promptiores.

Poena unius, metus alterius.
Et quae spes fuerant, nunc sunt tormenta doloris.
Lugere desinas, meminisse perseueres.
Affectus animi, qui fuit ante, manet.
Fraternus nondum pectore cessit amor.
Genus natura virtus unum fecere compendium.
in amicus. Ne fuge sodalem, quem calamitas ingruit.
Amare sic incipe tanquam non liceat desinere.
Ut ignis Aurum, ita tempus amicum probat. NB
Ad lucrum, sonitumq uiri, suffragia uertunt.
Emptiq Quirites. Venalis Populus, venalis Curia patrum.
Dat inania uerba et sine mente sonos.
Plotki sicie. Jam nova merentes abstergat gaudia luctus.
Sentent: Funebres. Difficile est Magno dolori paria uerba dare.
Deflendo geminas, dum funere finias.
Perfluens lachrymis, et amas pro coniuge luctum.
Sua quemq fata vocant, metamq dati perveniunt ad diei.

Semper.

Semper et immiti trahimur, nova pompa sepulchri.
Magnorum haec est fortuna potentum.
Ut pereant nasci occasum, ut patiantur Oriri.
Sententiae servientes Laudi: Quae discunt alij Solius meminisse videns.
Liechaites de uno mereri Orbe in peregrinum Solerna
Praz in publicam Szedtes lucem.
Omnes uno regnant in Praesule dotes.
~~Tdy Oyczyzna tuis meritis pretium vix posset parari:~~
Jakoby o tobie nie wiedział, ktoby dzieła przodkow twoich chwalił.
Se nescit qui laudat avos, atavosq tuetur tu reuscas Majorum
Annos et Saecula multa quae Proavis fluxere tuis probitate
reponis, et tantum noi ipse facis virtutibq evum. bo twoia
przy wielkim urodzeniu mądra przezornosc, powaga, y tysiąc
Dzieł godnych Senatora, summa immortalis gloria.
Laudavit Mars ipse viros et Parnia, Steniasq Orbi Heroes
Similesq precatur.
Malo silentij culpam incidi assensionis gloriam, ktoremu
summum verum iudicium, mihi obsequi gloria relicta est.

Historia Varia, lecta ex Thesauro Politico.

Pictura Justitiae. Pingebant Justitiae currum, à duabus mulieribus trahi, quarum una fractum ensem manu gestabat, altera verò Conto innitebatur, quid quaeso per fractum ensem, eumq retusum, qui nec ùto, nec facile secat. quid per mulierem conto innixam, quae lento passu, vix movetur ad gressum.

Lupus Abbas Ferrariensis scripsit ad Carolum Imperatoris Ludovici Filium, pro Regno optime administrando inter caetera hoc dedit aureum documentum: Vide ne te cuilibet ita subjicias, ut ad eius arbitrium omnia facias. cur enim Regium nomen praetendis, cur regnare nescis.

Hoc Ferdinandus vere Catholicus Rex, cui mori iam prope contigerat, hoc ingemiscens dixit: Utinam Divinae Maiestati placuisset, me Monachum Laicum fuisse, non enim tam exacte tot Regnorum ratio non esset reddenda.. Pag. 135

De Tamberlano Scytharum Imperatore, insignem historiam narrat, Petrus Ennius: Dux iste ajt ut majorem hostibus metum incurreret, triplici tentorio in bellis uti consuevit ita tamen, quod in quocunq dispar color appareat, quo animi,

quoq

quoq mutatio intelligebatur, prima igitur die tentorium exponebat, albo colore, ex eo colore tentorij belli conditiones insinuabat, cum quibus ad certamen descendisset. prima igitur die tentorium colore albo explicabat, ut ostenderet quod civitati nullam iniuriam esset illaturus, modò sponte se traderet. atsi alteram diem hostis expectasset nunc coloris rubri tentorium educebat, quasi ad sanguinis effusionem vocaret. quodsi ad triduum res protrahebatur, per colorem atrum, atra omnia futura portendebat, et extremam cunctis perniciem prænunciabat.

Apes sibi talem Regem constituunt qui sit inter cæteros mansuetudine clarior, vel aculeum non habet, vel si habet, non ad vindictam.

Pericles apud Græcos multis hominibus celebrandus cum Atheniensibus imperaret, humanorum inconstantiam considerans, et ingentem curam, quâ premitur Imperator Atheniensium Ducatum contempsit et quasi de quodam naufragio evasisset ad portum solitudinis se contulit, in remota et exigua domuncula, in cuius primo limine hoc inscribi iussit:

Inveni portum. Spes et Fortuna valete.
Nihil mihi vobiscum! Ludite nunc alios.

Diocletianus Imperator mente volutans, Regni fastigia nihil aliud esse nisi pretiosa quædam sua pericula aureos compedes, splendidas felicitates catenas adamantinas, ad certam ruinam trahentes, post plurimas res bene gestas, post multas victorias adeptas, post superbum illud ædificium perustid quod thermas appellavit ultroneus ullo cogente imperio se abdicavit, et ad parvam cellulam, circa Solonam Liburniæ civitatem se contulit ubi à mundi tumultu separatus, aliquamdiu vixit. qui enim dicere solebat nunquam solem tam splendidum et iucundum intuitum fuisse, omnino adjiciebat, quod Imperatori condolendum, agricolæ vero invidendum foret.

Pag. 135. Henricus Octavus Angliæ Rex, 1506 res præclare gestas pro Fidei Catholicæ dignitate à Leone 10 Summo Pontifice et calamo et gladio, insigni Defensoris titulo decoratus fuit, ac postmodum insano Annæ Boleneæ amore turpiter insaniens, à Fide Catholica quod turpius est defecit, et Romanæ Ecclesiæ acerrimus hostis vixit.

Alexander

Alexander Magnus victo Dario, prælioq fractis Persis, Uxor et Mater Persarum Regis captivæ fuerunt: Uxor enim tam formæ elegans fuit, ut in tota Asia nulla posit ei comparari, in primo flore fuit iuventutis: Alexander adeo fuit tantæ constantiæ, ut illam adduci nunquam ad se permisit dicens concomitandam non esse, ut cum viros vici â mulieribus non vincar, magis timuit mollem aspectum, quam bene instructas et armatas aciès. Post Darius rogavit ne Alexander pudititiam Uxoris violasset. respondit et iuravit castam sancteq habitam esse Reginam, tunc Darius capite velato flevit: Dij (ad cælum manus tendeas) prius mihi stabile Regnum deinde si iam â me transactum est precor, ne quis potius Rex sit, quam iste, tam iustus hostis, et misericors victor.

Pag. 138. Est Continentiæ gratia apud omnes, quam Magnus conciliatur. Hieronimus Saxo tondebat pectus usq ad sanguinem dicens: Benedictus, carnis illecebras vicit, inter spinas, et vepres nondum corpus volutando.

Atheneus agit Phrinem, insigne illud græciæ scortum, tantas opes sui corporis evulgatione comparasse, ut civitatis Thebanæ muros, iam ab Alexandro Magno dirutos, proprijs sumptibus restaurare potuerit. magna hæc nota marmoreis tabulis inscribitur: Alexander destruxit, meretrix extruxit.

ibid de ead. Plutarchus eo impudentiæ devenisset, ut in templo Apollinis Delphici statuam veneris ex auro solido dedicare non erubuit hâc addita inscriptione; ex Græcorum intemperantiâ o quam Ecopum recte attigit secundum Philosophos: qui interrogatus: quid est mulier, impudica præsertim: respondit: Est naufragium viri temperans, domus quietis impedimentum, vitæ captivitas, damnum amabile, amor odibilis, hostis insatiabilis, pugna indeficiens. Nec inepte, qui dixit mulierem melle esse meliorem, sed quo intentior, eo nocentior, dum te fovet sibi favet, dum tangit, tingit, dum videt, rodit ac radit, non est virgo sed vorago, quæ vires vorat, corpus carpit, aurum haurit et amando mandit, devorat quoq bonum famæ quod infelici experimento comparavit, Salamon cui declamatum fuit, dedisti maculam gloriæ tuæ.

Pag: 133. Pictores epingunt cupidinem cæcum ab affectu, quia facit hominem cæcum, et ex amante reddit amentem.

Pag: 133. a: Cambises Rex Persarum is enim Iudicem pecunia corruptum, decoriari jussit, et pellem â corpore detractam sel-

miarq.

Sella Judiciariâ apposuit, in eoq filium eius iudicaturum se-
dere mandavit, ut novo Supplicii genere perculsus equa lance
iudicaret superstare Sedem: hoc Distichon iussit inscribi.

Sit tibi lucana pellis Sedesq Paterna.
A manibus reseces manus ab aure preces.

Pag. 150. Rudolphus Austriacus Imperator. Hic Satellites suas â quibus
tenuiores homines aditum Principis cupientes reijciebantur, et ipse
rejecit dicens: Per Deum sinite homines ad me venire, non enim
ideò Imperator sum, ut in arcula includar et prudenter quidem.
Non qui existimant morum facilitatem, obscurare imperij ma-
iestatem, et propterea miseris hominibus ad suas aures aditum
precludunt, nec veri nec iusti Principes ullo nunquam iure dicendi sunt.

Pag. 153. in judices. Alexander itidem Persarum Rex is enim plurimis Regni
sui Magistratibus, auro corruptis, pellem detrahi iussit eamq
per tribunalia suspendi, ut qui ad eam dignitatem promoverentur
visido hoc Supplicio perterriti ab ijs flagitijs abstineant. U-
tinam Nostri Judices ante oculos haberent hoc exemplum: Non
enim ita facile â tramite iustitiae declinarent.

Votum na Senatus Consilio.

Niedarmo Naiaśnieyszy Miłościwy Krolu. Panie Moy Miłościwy,
ten Pan ktory naprzod, w tey ktorą widziemy posturę, Państwo y Ko-
ronę Świata formavit et firmavit. Gdy naypierwszy wystawował
Rzpltą, między dwoch Rodzonych Braci rozdzielił munia, aby gdy
ieden sławą y odwagą bronić miał powierzonych sobie poddanych
drugi mu gorącymi w Niebie dopomagał Supplikacyami, tylko na
to, żeby te nierozdzielną z sobą zcombinowane colligacyą Status et
Sacerdotium, każdy in sua statione pomyślną wydawał miłey
Oyczyźnie swoiey obradę. Wiem że ia z wokacyi swoiey, bardziey
wyćwiczony in prælo â niżeli in prælio, należałoby mi ex vi Statu
mei, co y czynię za długoletnie Panowanie W.K. Mci, ktory dzienne y
nocne o obronie naszey myśle trawisz godziny, W.K.Mość, w ten
czasmy ręce do nieba przesyłamy suspiria. Atoli co zmoże
virtus z roskazania bardziey W.K. Mości, niżli z experyencyi do
tey woienney materyi przymawiam się. Rzecz-to sterilitas,
przy dozorney W.K.Mci otey Oyczyźnie opiece żadna u nas Campa-
nia; ani mogę sam głowam winni, bo gdy ten zwycięża, ktory nie-
przyiaciela zna, iako ten, ktory siłą się swoiej utrzymnie-

-ne

ne necat. Diversa tamen iest to u mnie za nay: większy tryumphi bo tylko ten ingentem belluam vincere może, Samego W. K. Mci invincibile opus: gdy by się ci przytrzyli do Woysk Tureckich pewnie by rzeczy nie tak łatwo szły, Sąsiadom, a tak do brze W. K. Mci kiedy tę machinę wytrzymuiesz, że zas animus W. K. Mci Herkulesa naszego wzbudza się ad plus ultra, nay potrzebnieysze bym rozumiał do przyszley campaniy prowiantow przygotowanie, aby w ogłodzony Kray przyszedszy Woysko miasto nieprzyiaciela, samo sobie non accelerarct necem cum his præparimentis nay barzdziey bym ia życzył do Kamieńca, bo mi na tym siła należy, abym institutus z łaski y Dobrodzieystwa W. K. Mci nie był Pastor sine grege, ale że multitudo præsidiorum rem addidit difficilem, bardziey życzę, abyś W. K. Mość victoriosos pedes figere raczył in solo hostico, na to zas nay pewnieyszy od Łaskawy ręki Oyca Swiętego sposob, ktory # ieżeliby non sufficeret medium zaciągnienia summy in fidem publicam chwycieć bym się życzył, ieżeli się kto znaydzie, ktoryby nam wygodził raczył: iuż to non parva initia fortunnych da Bog W. K. Mci zwycięstw, wysłane do postronnych Panow Legacye, ktorą iuż iedną do Cesarza Imci Im P. Marszałek honorificentissime odprawił, ktoremu iako zate wszystkie ku Oyczyźnie usługi, manet w sercu W. K. Mci Pańska łaska tak nam wszytkim należyte oddać Imci Mm Panu, scoro zaieysca mego czynię podziękowanie: że iednak ta non cum ea fructu, iako się W. K. Mci spodziewał cessit negotiatio, czyli ob solitum fastum tamtego Dworu, czy ob exosam Swiatu y niebu ingratitudinem, nadgrodzi to da Bog nieba W. K. Mci że iakoś ich samych bez nich wydarł z ręku nieprzyiaciela, tak bez nich możesz salvare gentem nostram. Speratur niedługo bona fruges, y z Poselstwa Im Pana Kanclerza W. Koronn, ktorego Krol Imc Francuski tak dobrze przyiął, y infallibilem pokazał spem, że nam w succursach deesse nie zechce. do ktorych zas P. Chrzescianskich

iesce

ieszcze postać, Są tego pełne Historye, że takie Funkcye propriis Sumptibus Jchmć Xięża Opaci, y inni bogatsi Prałaci, ktory to przy Kapitułach Siedząc, per longam Parsimoniam nazbierali pieniędzy, odprawować byli zwykli, y teraz by ich na to zażyć amore et gloria nie zawadziło. Do prowadzenia Woyny należy; Imo nato Coequacya pieniędzy, y ich tak należyty valor, iakosz niesłusznieyszego iako z Pany Postronnymi tę kończyć materyą. Aże colluvies z tych Szelągow, Summam in Populo uczyniła consternationem, podobno by nie zawadziło do Seymu hoc pati malum: bo to przebieranie iuż nie na tych mieyscach, y nie ktorych, iest caedes poczyniona. Uczyniwszy iednak w tym Animadversyą, żeby więcey tey adulterina moneta nie przybywało. Ale W. Xmć, y w tych y inszych Punktach staniesz Radą swoią unus pro millibus, ktory na samo tylko wspaniałey twarzy swoiey poyrzenie, Linguas Nostras facies esse diuturnas:-

List Pewny.

Ilekroć wewnętrzne dissidia irrepsisse w Oyczyznie Naszey widzieliśmy, tyle razy extrema sine cura, haben propria cum clade uznaliśmy z tym co zginęło, dał by to Bog, aby pereaty pamięć tego wszystkiego, ale gdy łatwiey zamilczeć niż zapomnieć. Izba Nasza praeteriti memor, metuens futuri, w osobliwą biorąc recollekcyą, to interna tranquillitatis wzruszenie, nie może tylko dolere et ingemiscere. y gdy to krotkością czasu, to mnostwem Spraw, necessitatis Woyska y egestatis Populi w podatkach iuż deficientis okreslony inny non adest Sposob, tylko referendi omnia ad Principem, przy innych ktore Nam gotuią postulatach. Desiderium W. Mm Pana iuż do Seymu bardziey należy non ad Nos, y in illas rationes, niewdaiemy się. Zostawiamy to loco loci. Interim optima quaeque po łasce Pańskiey W Mm Pana optando et sperando usługi Votis addimus. Zostaiemy W Mm P. P.

Mowa przy Pierwszym Zasiadaniu in loco Consilii.

Pierwsza to moia przed zasiadaniem do W. X. Mci in loco Consilii mowa nie może się lepiey y należyciey ozwać iako od Uniżonego za odebrane Dobrodzieystwo podziękowania. nie trzeba mię w tym

Rzymskiemu przestrzegać Politykowi: Acceptum beneficium aeternae memoriae infingendum est bo pierwey mię żyć odstąpi ániżeli ia dziękować W.K.Mci P. Memu Miłościwemu, żato przy boku swoim inter Patres osadzenie przestanę; Kiedy się z siłami memi y nieudolnością moią rachuię, trzeba by mi się zowym odzwyciężcy świata Macedońskiego Monarchy, nad zasługi udarowanym godnością wymawiać sługą, ale widzę, żebym też tę, co y tamten od równego w tryumphach Macedończykowi odebrał od W.K.Mci replikę: Non quaero quid oporteat te accipere sed quid deceat me dare. Niech w podziękowaniu doskonały zostawuię tę przestrogę Philosopha: Gratissima beneficia haec sunt nulla mora est, nisi accipientis verecundia. Jam sam tego na osobie swoiey doznał: kiedym prędzey tak szczodrobliwą wywyższenia mego in Ordinem Senatorium łaskę W.K.Mci Dobrodzieia otrzymał, a niżelim onię supplikować śmiał: Więc nie wotowach ani in folio, quod vento rapitur, ale na zięzlikum y pewnie wdzięcznym Dobrodzieystwo W.K.Mci, tę zapisuię pamiątkę sercu że y po odmianie życia tego, tych nigdy nieodsłużonych łask, W.K.Mci Dobrodzieia Mego: volo et esse, et haberi gratus. Co się zaś tycze do Punktow: tak się do nich przymawiam. W inszych materyach, nie wstydzę się subscribere in Sententiam starszych Jchmw PP. Senatorow, pamiętny na owo, że każdy, który noviter do iakiey accedit funkcyi, powinien primo morari a potym philosophari nie trzeba też adiicere. Pełion Ossae bo doskonała W.K.Mci, iuvandae Christianitatis experientia więcey iey pomoc może, á niżeli ia wymowić umiem: Pewienem tego, że Nayważszy Pan, który w ręku swoich trzyma ~~swoich~~ serce W.K.Mości pro bono Ecclesiae et Patriae w osobie W.K.Mości conformabit quod operatum est.

Mowa pewnego Senatora.

Nie może się lepiey naiaśnieyszego świata ogłosić posteritati Potomstwa iako kiedy się ich waleczna sława, z Marsowego odzywa pobojowiska, z kąd iescze młodemu laty wielkie urosło imię Alexandrowi, że się nayochotniey Rycerskich ludzi rad więc bawił conwersacyą, z tąd Achilles

bitnego Woiownika, y podzis dzien głosny tytułem, że go Ulisses z Oycowskiego wyprowadziwszy Domu, na krwi Nie przyiaciół Traianow zaprawił. Cieszy to nie iuż Oyczyznę Naszę, ale cały Swiat Chrzescianski, że Krolewicz Imć Pan N. Mciwy, primam złazywszy młodosci praetextam, że Krwiey Othomańskiey w Pańską przyoblekł się purpurę, ale nie mniey to cieszy Krolewicza Imci heroicum animum, że Wasmosc quod vidistis, quod manus vestrae contractaverunt, to w Krolewiczu Imci a domiecie, wzbił się ad gloriosos ausus, tę Rycerstwa ku sobie ochotą Krolewicz Imć, a teraz hac dextrâ ktora vibravit in Hostes arma, Wasmciom oculatis odwagi swoiey testibus, osculum pacis porrigit.

Oddawanie Imći Panny Staroscianki Liw[skiey] od Krolestwa Jchmsciow. w Warsz. d. 6. Julij 1681.

Kiedy nie uhamowana malevolorum zawziętosć cięzki po całey Oyczyznie y zyczliwych Sercach rozszerzała żal, dobroc WK. P. M. Mgo, aby pokazała, że secunda dividis cum Civibus, sam raczey adversa eligis, ut unus pro millibus patiaris, wszystkie żale w serce swoie zebrawszy, wiernym poddanym swoim sprawiłeś, latos et sine nube dies. Juz by były Orgentalne zawieruchy wsciekłą nadęte hardoscią na fatalne swiatu Polskiemu zdobyły się burze, y wnieskoornym domowego uporu zakręcie inter Aeolias tempestatesq sonoras, nigdy wichrami lekkomyslnie szarpiącymi ore necaturas acciperemus aquas, gdy by Stateczne w nieustaiących fatygach W. K. Mci P. N. Mgo Serce, ktorego y lecące zgniutu nigdy nie potrafią ferre ruinae przeciwnych samym sobie nie krzato tumultow. Pędziłes nie zwyciężony Panie tęskliwym ciemnych nocy siedzeniem, na kształt pochytego wciągnieniu Manparza; adverso tardam qui trahit amne ratem, Oyczyste do upragnionego terminu obrady, Kiełes w burzliwym diffidencyi Europie cięszki spor z sobą wiodące nawałnosci, Pańskim zwyciężyłes umysłem, chwiezące

niedyskr:

niędyskrecie bałwany, dokąd ostatniey złość niechęci, Ktora fluctus supereminet omnes, tak silnym nienatarła impetem że drogie prace niepowściągniony roztracił upor, y lubo iuż przyszło żałosnym Oyczyzny upadkiem, radosnym Sąsiadom mało chętnym pośmiechem, na rozpędzone smutną patrzać zręniey trudy, zbiera iednak pilne całego thronu staranie pływaiące naufragas tabulas; także y w tey powodzi, gdzie anchora iam nostram non tenet ullam ratem, pod pewnym łaskawey tarczy zaszczytem obronne mamy skłonienie, za powodem tych W.K.Mći trudow, ktorych dni zawsze y nocy sudor arena. Zwyciężasz W.Kmć, pilną w tey mierze opatrznością, same nawet pragnienia poddanych, niechcąc bydź lepszey właskawości, nad zwycięską fortuną, w przełomaniu iadowitych impręż, ale iako w boiu tłumisz, hardo wyniosłe Pogaństwa zawziętości, tak tu w pokoiu swobodne zniewalasz serca tym osobliwszą sławy korzyścią, iż spokoyne palmy, większym rozwiiaią się affektem y zwycięstwa te doboci, nie krwi piecrętuią się znakiem. Iesteś Naiaśnieyszy Panie w Krolestwie nietykaney wolności, ztąd na całym bez rownego swiecie, że nie pogrążaiąc Korony swoiey ciężarem, ale iasno swietnym ogrzewaiąc pozorem, wszystkich tak władniesz sercami że mowić się może, vspokoionego szukaiącemu życia; poście, Iovem datitur coniunx, bierzec oczywistą dziś tego probę, Mći Panie Starosto Chełmski, kiedy uprzykrzony złożywszy wesoło ciężar udui fastidia thron za manudukcyą Naiaśnieyszych Magestatow, spiesznio wbieżone do kolumny odprawiwszy Olimpia nieoszacowaną widzisz korzyść. Coniunx nonne Corona virond. Lilij by tu nie słow, potrzeba, żeby Naiaśnieyszey Krolowy Polskiey Pani y Dobrodzieyki moiey, prawdziwe słowy kwitnącą dwom skutecznie opisać florencyą: bo ieżeli Hesperyiskie kwiecia tym naybardziey słyną: że w powietrznych Krolowy Babilonu rozkochały się ogrodach. Dosyć do sławy y do zalecenia, y dosyć nader rzekę, gdy ten Panieński kwiat, dostoynosci rozkwitłą Krolowy Iem Mmćp. nazwę się rozą. A kto nie wie, iako Dziedziczna wysokich ozdob Kolumna, tot mentis, titulis nitens, tak szeroki, bogatym rzuca promieniem

splendor, że świat prawie cały, ogromnością rozmierzywszy Famam, terminat Astris, nietylko w Śniedmiogórnego Rzymu iasnieie granicach; Kardynalskiey kilkadziesiąt Prerogatywy Athlantami wsparta, quos Sacra Purpura texit, Polskich Infuł ozdobą wstawiona, ale nayszczęśliwiey na samym osadzona watykanie, w bespieczną idzie antagonią, zdrażniaiącymi obeliszkami niebo. Widać się na równinie Pola Naszego liczymy z Parentelowanych Familij, tak okrytą zewsząd kleynotami, że nayw[...]bornieyszy ięzyk obszernego dać im wywodu niemoże. Więc y ia na pierwsze nie zapatruiąc się fundamenta, głęboko w Domach wielkich przez Kanclerzanki Koronney wkorzenionego kolossu, z ktorych na nim iedna wiecznie pamiętnych Leszczyńskich, oraz Jchmściow P.P. Opalińskich, druga sławnych Panstow rodowite zawiesza obrazy; Dosyć chwalebna, dosyć Dwoch Heroin Domu tego conjunkcya iedney z Gostomskim Woiewodą Mazowieckim drugiey z Ostrorogiem Kasztelanem Bełskim, dopieroż z Czarnkowskiemi, Orzechowskiemi, Nowodworskiemi, Działyńskiemi świadome świątu colligacye proxima nobis sit tetigisse satis Pradziadow, Jeymci Panny Starościanki fortia corda Virorum, Woiewodę y Kasztelana Podlaskich, interessuie się dotych Dom Jchmciw P.P. Kazanowskich, Lesznowolskich, Radzymińskich, Pielgrzymskich, Myszkowskich, Sarbiewskich. Senes preclara Virorum; Dodaie splendoru Jaśnie Przeswietnego Daniłowiczow Domu cinosura, Strzały przy tey kolumnie chybkie Jchmciw P.P. Sapiehow Strzały hartowne Koniecpolskich Podkowy Pierzastarskie Leszczyńskich Orły należy dotychczas Oyczystemi [...]łami swoymi żadnym ięzykiem niewystawiony Primas, amor Patriæ splendorq Senatus niedawno zmarły Andrzey Olszewski okrywa conjunkcyą tę Pyramidę Aureum Jchmciw P.P. Załuskich vellus, iednakże gdy nierowne vota wystawieniu zniegotową siłą się mową, y ięzyk ściele się musi metuens peccare loqvendo. Naymnieyszey Mniszeckiey Liny, iakoby Ariadny pasmem do tey kolumny tworzy się honor, kiedy z pamiętney na wszystek świat krwi Ossolińskich wyszedszy hæc prestans corpore nimpha, wylewa z krewniczych nurtem Jchmciw P.P. Lubomirskich, strzemiaw rownym okrążaiące biegiem, zaine wielkich Koreckich, Zbaraskich, Niemierow,

chlebowicz

Chełbowiczow Familię, o ktorych ledwo co rzekszy, plura silens reverentia transit. Jako y siebie samego wtenże regestr wnieposledniq wpisanego conjunkcyą. Kiedy tak z kompendiowanym oddaię reverencyą Familiom. Zastanawiam nieco, respirium non moram ferens, przy Rodzicu Jeymci Panny Starościanki Imci Panny, ktory mentis pariter faecundus et annis, wrożnych belli pawią okazyach aeternum decus, pracowitą zasłużył nadgrodę, nieminą nigdy pław, na ktorym by doskonałe nabyłey w postronnych Peregrynacyach Experjencyi pokazać omieszkał. Widziały go Pańskie Maiestaty ore ac calamo felicem, postronne kraie venerabantur scientiam wnim, rzeczy postronnych amplitudinem. Niedawno wielkiemu Posłowi, żadnemi niezapomnionemu wieki Secretorum Regis W.KM. P. M. Mo iudicio naznaczony Arbiter, wszedy dostoienstwo W.KMci, y oyczystą Pawią skutecznie portabat coram Gentibus et Regibus takiego tedy Oyca corkę, cor nobile Patri odbieray WMPan, Mci Panie Starosto Chełmski, levamen dulce laborum, gdzie nie porachowane snują się Nomina humanis Augustiora. Wylatuie ten z Maciczyńskich Fenix popiołow, ktorego na poprzysiężoną przed Niebem y Ziemią przyiazn z dobroczynney biorze Naiasnieyszych Maiestatow, y Rodzicielskiey ręki. to moie Duchowne od Duchownego przymi votum, aby wszelka szczęśliwość praecedatte, in columna nubis de Die, et in columna ignis de nocte.

Dziękowanie za Jeymć Pannę Rozrażewską Woiewodzankę Jnowrocławską od Jmci Pana Oborskiego Wdy Podlaskiego w Wilanowie. Anno 1685.

Oczywisty to Oyczyznie Naszey, sławny całemu światu, widowny ch W.K. Mci P. M. Mgo tryumphow dowod, kiedy odważnym nieprzyiaciol sercem, obfitemi wiernym Poddanych zawoiowawszy sobie dobrodzieystwami, iuż dnia dzisieyszego, nawieczną sławy Jmienia swego pamiątkę terminales wystawiasz columnas, aby tak wspaniałych Pańskich dzieł, y długich snuiących się wesołosci życzliwych sług pasmem ręką W.K.Mci wypiastowany koloss coronet opus. niech z swoim nie wykrzykuie starożytność Jowiszem że przy iedney w Krecie wysokiey Pyramidzie. kędy go przed gniewem Saturna Oyca, pilna ukryta Amaltea, wszy:

stkich Fortun y godnosci zostawit cornucopie. Kiedy Polski
Swiat przez w osobie Jmci Pana Kasztelana Podlaskiego Sta-
rozytnym Kolumnom Łask y Protekcyi W.K.Mci wyswiadczo-
ną compagem, że similem cernens credidit esse Jovem. Umie
Heroiczny W.K.Mci Animusz tą ręką, Ktora nieprzyiacielskie
pomięta Karki rzucaiące się pod nogi Swoie wiernych Sług
Swoich podnosić głowy. Umie przezorna W.K.Mci Dobroć, vi-
cariam na sobie Samego Boga noszącą potestatem, erige-
re humilia ut confundat Fortia. Umie nayrownieyszą do-
brych Sług pilność copiosâ Dobrodzieystw augere messe, tak
dalece że kto się na te nieprzebrane Dobroczynności W.
K.Mci zapatrzy, opera przyznać bez podchlebstwa musi,
iako nulla tuis satis celebrata gloriâ dextra. Uznaie Ka-
żdy Stan ludzki pod Szczęśliwym W.K.Mosci, zostaiący pa-
nowaniem, osobliwe około siebie pieczołowanie, iako nie ieden
z nas munificiâ W.K.Mci manu in columnam ferream et
in manum aeneam wystawiony, a tak te Senat cum pueri
Sones, nec non reclusae cum Nurubg canunt Regem puellae, si-
ve reddit sive ictum rapit hora Solem. A iako zas przez te się
odsłuzone nigdy Dobrodzieystwa W.K.Mci gloria per orbem
defert aureum Nomen, magnusq late dicens Arbiter. Tak
wszyscy iednostaynie do Nieba rzucamy vota, tardum Sereni
partibus etheris te Sidus addas. miał to za wielki Cud Staro-
żytny Rzym że in Albano monte Junonis Statua, dum Ori-
gentem Solem Spectaret, ad Septemtrionem conversa est. A
tak przezorna y na potrzeby wiernych poddanych Swoich oczy
obracasz. Jestes W.K.Mci Naiaśnieyszą Krolową Junona. Kie-
dy wtenczas gdy następuiące z uchwałego Origentu rowno z
Naiaśnieyszym Panem Naszym zapatruiesz się, fale nie omię-
szkiwiesz obracać, pełnego łaskawoscią y dobrocią wzroku na zy-
czliwych Sług Swoich Septemtrion, Ktorzy lepiunt uniżonością
Swoią Tron W.K.Mci, ale każdemu z nich, ne quo langvore
moretur fortuna ochotnie depomagasz. Więc gdy tą z
Naiaśnieyszym Panem Naszym, ku Poddanym Swoim miło-
sią, nidore meliore ligas te się suspiria nasze, gdy Jmść W.
K.Mci P.M.Mło z imieniem K.JP.N. per similes surgat
ad astra gradus, temi oboyga Maiestatow łaskawości pozy-
tami w Starożytney Jchmw PP. Oborskich Osobie JmP. Kaszte-
lan. Podlask. triumphalis in astra surgit colossus, tyka się
Samego Nieba, Kiedy z Bogami Ziemskiemi, przez Prześwietny

Jchmw

Jchmw P.P. Rozrazewskich Dom bierze Colligacye, a
lubo magnis innixa titulis Herbowna Pyranis Jego, znay-
pierwszymi wynise może wocżu świata całey Europy Colli-
gacyami, przez to iednak Nuptiale tam alti Sanguinis li-
gamen przyznać sobie W.X.Mci P.M. Mtiy możesz przed
światem: Ego confirmavi Columnas eius, pierwszy iako ozdo-
bny strukturą fundament, Urbs obeliscis superba początek
y powaga miast świata Rzym, we wszystkich, ktorekol-
wiek tylko miała y znała rewolucyach zawsze wielkiemi
zawsze pierwszemi w honorach y Fortunach Columnow liczy.
Ta na początek wolności swoiey to pierwsze świata miasto
mężnego Collatyna kładzie, od ktorego początki swoie
ten przezacny Columnow Dom liczy, gdy zas pod Cesarzami
Rzymska się poczęła pokazować Urbis niezgoda Monar-
cha Servius Sulpitius Cesarz Valerius y Galerius Maxim
ze z tey pochodzili familii, są poważni, co swiadczą Histo-
rykowie, a kiedy Constantyn Wielki za oświecenie swoie
od Boga, Namiestnikowi Chrystusowemu Sylwestrowi Wło-
ską Ziemię w Possessyą musiał, y dziedzictwem iey Xiążęciu
Apostolskiemu Piotrowi oddał, pierwsza zawsze bywała przy
Columnach in Sago et Toga Gentium Dea, urbiumq Roma
Potestas. Tak dalece że oprocz Dwudziestu wielkich Ziemią
y morzem Woienników, oprocz 42 Kosciola Katolickie-
go Purpuratow, na wiekszey Prześwietne to Columnow Sidus
oparło się w Marcinie Piątym Papieżu, Namiestnika Stwa Chry-
stusowego Oycu; iużem generalnie położył drugich, ale dwoch
żadną miarą zapomnieć nie mogę domu tego ozdob: Pro-
spera Columnny Cardynała, ktory daleka do Palestyńskiey
Ziemi odprawiwszy Peregrynacyą na wieczną Columnow
sławę, Kolumnę Krwią Chrystusową skropioną do Rzymu
sprowadził, y w kosztowney nato od siebie wystawioney kollo-
cował, y Antoniego Columnę nad Papieskiemi Woyskami
od Piusa Piątego przeciwko Turkom nad Naupaktem He-
tmana, ktorych prelio pokonawszy, z tryumfem do Rzymu
powrocił się, y choc to Pospolicie, na iednym iakim wysta-
wione Columny trwać y stać statecznie, powinny mieysce, Prze-
świetny Dom Columnow nie na samego tylko Rzymskiego
Państwa wystawiony filarem, ale y po inszych clarescere
nie zaniechała Krainach. iako to. w &c &c. Te przezacnych

Colliga

Colligacyi Prerogatywy dispersa per omnes, JmPan Kasztelan Podlaski in se collecta tenet: iego od młodości tey Rzpltey zasługi pace, belloq parata virtutes. Jaki iest Domu Columnow ozdobą prawie go palcem skazuie, et dicior hic est, w kilkunastu od Braci na Seymach Seymikach activitas, we dwoch Poselskiey Izby gubernaculach gravitas, ustawiczna boni publici cura. Wierne Panow y Monarchow Polskich poszanowanie łatwo go wydaie, że iest Columna super Bases, Argenteas obcych Narodow y dwach Postronnych Panow, doskonała wiadomość in Secretariatu Legationis ad Primos Europae Principes przy poważnym onym Penclesie Polskim Xiążęciu Radziwile, Podkanclerzym y Hetmanie W. X. Litt.o czynna y stateczna pilność, nieprzełamana Generosi animi fortitudo, godnym go osądziły, że fortunnieyszego nie mogł mieć do krzesła Senatorskiego ingressu iako iudicio W.Kiego Pana tego, ktory ponens super nubes ascensum suum chciałeś żeby Senat twoy in Columna loqueretur.

Pisze doskonałey w Palestyńskich rzeczach Informator Hieronym, że obywatele Palestyny na wesele brali suknią wszystkę tarczami haftowaną, ktorą vestem clypeatam zwali; Bierze dziś z dobrotliwego Obuyga Maiestatow Consensu ten na się stroy przeswietnych Columnow decus JmćPan Podlaski, kiedy za łaskawą naiaśnieyszey Tarczy proporcyą, zamysłow swoich odbiera skutek, biorąc in thori Socciam Przeswietnego Domu Jchmciow PP. Rozrażewskich w Domu Junony Polskiey Damę wyćwiczoną. Ciężko się nie chwaląc bogatego obywatele Rodu, że nieśli taką Columnę, przez pośrodek ktorey ładowne przechodziły okręty, kiedy w Dom starożytnych Columnow dziś naieczyńska z woli Naiaśnieyszych Maiestatow Jeymci Panny Woiewodzanki Jnowrocławskiey, ozdobnych Opalińskich Honorow pełna zawina nawa. Niezwyczayna to rzecz, że wszystkie ktore nayprzednieysze oko Pielgrzymuiących w Rzymie widzi Colossy, z dalekiego Egiptu w przestronych Okrętach pilna Cesarzow Rzymskich przeprawiła powaga, taka dziś starożytnych Jchmciow PP. Ostrskich Columnow potyka nawigacya przeprawuie ią dobrotliwa dozornych Nauklerow naszych, Naiaśnieyszych Maiestatow destynacya, na co zapatrzywszy się przy wzorzystym Dobroczynności Pańskiey Jmieniu, JmćP. Kasztelana

Podlas

Podlaskiego, podziękowawszy: ten na wieczną pamiątkę zapisuię memoryał:
Sitis illesa metuenda per aequora merces
Naufraga non potenit tanta perire ratis.

Dat veniam facilis cui venia magna opus est
iednego a foces drugiego a b a ... [illegible]
Opus monstrat authorem
... Miranda ... [illegible]
... [illegible]
Me maior amor est quem minor spes ... [illegible]

Laszt. { korcy 60.
garcy 20.

Laszt Zboża to iest Żyta korcy – 40.
Słodu z podłego Jęczmienia korcy – 20.
Z tego powinien wyidź trzeciey proby gorzałki, to iest z ktorey powinno wygoreć dwie części, a trzecia wody zostanie. Beczek Nro: 5. W każdey Beczce powinno być garcy prawdziwych Gdanskich – 55.
Summa z pięciu Beczek garcy Nro: – – 275.
Więc z korca powinno być gorzałki garcy – . $4 \frac{1}{2}$, kwaterka iedna, y trzecia część kwaterki.
Z garca zaś Zboża powinno być gorzałki kwaterek $3. \frac{1}{2}$. y pułkwaterki, alias czwarta część kwaterki.

Rotha Kahału Słuckiego

My Żydzi Starsi Całego Kahału Słuckiego, y imieniem całego naszego Pospolstwa Żydowskiego, przysięgamy P. Bogu wszechm. Stworzycielowi Nieba y Ziemie Adonay, Na tym że Nayiaśn. Krolowi Jmu Augustowi Wtoremu Elektorowi Saskiemu Panu N. wielce Mił. y Nayiaśn. Xiążęciu Jmc Karolowi, Filipowi Phalcgrabi Rhenskiemu Neyburskiemu, y Nayiaśn. Xiężnice Jm Elizabecie Auguscie Phalcgrabiance Rhenskiey Pannie Naszey Dziedziczney, y całey Rzpltey J.W. Jmi P. Ludwikowi Pociejowi Hetmanowi W. W.X.Litt. J.W. Jmi P. Antoniemu Nowosielckiemu Kasztellanowi Nowogrodz. iako Gubernatorowi posłusznie y życzliwie, wiernie y ochotnie służyć chcemy, wszelkie Zdrady od Dobra Nay. Xiążki Jmc odwracać, y coby Szkodliwego Zwierzchności Zamku y Miastu tuteczniemu Słuckiemu zachodziło donosić, y do Ostatniey Kropli Krwi naszey rozlania bronić y Zastawiać się, tak przy Dobru Nay. Xiążt. Jm y Całey Rzpltey iako y Miasta tutecznego, obiecuiemy, w Correspondencye żadne in Materiis Status Rzpltey z nikim się wdawać nie będziemy, tak nam P. Boże dopomoż, a iesli niesprawiedliwie P. Boże Nam nie dopomoż y ubij na duszy, na ciele w tym wieku będącym: a iesli niesprawiedliwie przysięgamy, aby nas P. Bog ztłumił, y aby nas zatracił, Ktory pięć Miast Sodomę y Gomorę ogniem siarczystym spalił, y aby nas P. Bog ztłumił Ktory z Moyzeszem ze krza goraiącego mowił, y Ktory Moyzeszowi Zakon podany swym własnym palcem na Tablicach Kamiennych Spisał; a iesli niesprawiedliwie bodąy Nas Ziemia pożarła, Ktora Dathana y Abirona pożarła y boday na Nas przyszedł trąd, Ktory Naamana opuściwszy, na Giezego przyszedł, a iesli niesprawiedliwie przysięgamy, abyśmy byli z Zakonu Moyzeszowego wymazani, Ktory P. Bog Moyzeszowi, przez dziesięcioro przykazania na Gorze Synai podał, y aby na Nas przyszło Karanie, Ktore iest na Krzywoprzysięzce w pięciu Księgach Moyzeszowych opisane, y abyśmy się w kamień obrocili, tak iako się Zona Lothowa w solny Słup przemieniła, y aby nas Krwawa Choroba nigdy nie opuściła, iesli niesprawiedliwie przysięgamy, abyśmy nigdy na łono Abrahamowe nie przyszli, y aby Nas P. Bog wiecznie pohańbił, y do piekła z Duszą y z Ciałem strącił. Amen

140d

LISTI W ROZNICH MATERIACH

Sluzące

Copia listu do Oyca Swiętego Alexandra osmego de data 16ta Novembris z Zołkwi Imsci X. Denhoffa Kanclerza W. K.

Sanctissime ac Beatissime Pater
Dne Dne Clementissime

Post oscula Beatissimorum pedum sanctitatis vestrae ad tam profusa Christiani Orbis gaudia ob desideratissimam S.tis vestrae ad solium pontificale exaltationem accedet humillima devotio mea cum debito laudum tam magni Pastoris Encomio a quo nuper ante divinam in tam sublimem dignitatem evocationem singulari fortuna mea Ecclesia Premisliensis Consecrata fuit. Ita semper divina maiestas magnarum mentium compensare solet demissionem ut quo se profundius humiliant eo altius exaltentur. Non poterat aliter coelum magnas S.tis vestrae virtutes imo et non debebat premiare aliter quam Coelestis Regis in terris Vicariatu. Sibi n. turbulentissimis per totum orbem temporibus talis debebat ut nobis esset Pontifex. Ergo nihil restat nisi obsecrare DEUM Ter optimum maximum ut confirmet hoc diuturnitati salutis Sanctitatis vestrae quod operatus est. Faxit magne Pater ut regnum tuum sic Regnum Saeculorum hoc ego dum submississime voveo et Opto S.tis vestrae pedes demississime exosculor.

Copia listu do Imsci X. Kardynała Barberinigo de eadem data z Zołkwi od Imsci X. Kanclerza W. Koronnego

Eminentissime Princeps Celsissime et Illustr: Reverendissime Dne
Dne et Patrone Colendissime

Agnosco tam ingentem in me eminentiae vestrae benevolentiam ut rubore suffusus fateri debeam superari beneficijs Eminentiae vestrae gratitudinem meam; nec sufficere mihi iam tantum virium et animi ut inveniri queam gratiarum actionis modum sola mihi superest ad divina altaria perpetua gloriosi nominis eminentiae vestrae memoria quam non prius deseram nisi vita et voce privabor. Abest annus imo verius dicam nec mensis qui mihi singularem beneficentiae Eminentiae vestrae non exhibeat Cumulum. Inter alia vero repono novissimum per primo dum de finita iam gratulatione

Episcopatus mei Dimissionis ab eminentia uestra recipio in lite
ris nuntium. Spero quod Dnus de Rugter augebit hoc opus sin
gulari in me electionis Eminentiae uestrae prima Bullarum Transmissio
ne Interim quidquid predictus Dnus Rugther nomine meo eminentiae ues
trae supplicauerit Paternum eminentiae uestrae Implorans auxilium et
ei se cum tota domo mea subjiciens sacram Eminentiae uestrae exosculor
Purpuram maneoq.

Copia listu do Jmści X Nuntiusza Cantelmiego de data 23 Nouem.
z Zolkwi 1689 od Jmści X Denhoffa kanclerza W. Koronnego

Excellentissime Illmé et Rmé Dne
Dné et Patrone Colendissime

Insperatus Excellentiae uestrae Zolkieuia discessus et ingentes meae sine
expeditionem Comitiorum occupationes subtraxerunt mihi debitam et
aeternum in corde inscriptam erga Excellentiam uestram Venerationem
Consolum n. ualedicere sed comitari ad aliquod miliaria Excellentiam
uestram in animum induxeram ut deuotus eius gratiae possem frui
affectu Quia uero eam mihi temporis uicissitudo abstulit felicitatem
Prosequor hac plena obsequij mei litera abeuntem Patronum meum
obnixe supplicando ut omni loco uelit sibi persuadere me futurum
semper perpetuum Cultorem magni nominis Excellentiae uestrae quod
stabili Correspondentia firmare appromittens Excellentiae ues
trae manus exosculor maneoq

Copia listu do Jmści X Kardynała Radziejowskiego de
data 28 Octobris w Zolkwi od Jmści X Denhofa Bisku
pa Przemyslkiego Kanclerza W. Koronnego

Wroci się nam dulcis recordatio Beatae uinoris eminentiae waszey kiedy
usłyszymy ześ zdrowo y szczęśliwie in Collegio Cardinali stanął
albowiem obranie iego in Vaticano wszytkie oyczyznie naszey por
tendet spes pomyslności która przez powagę Emin: Waszey rzeczy suc
cessus urgere świat. Królestwo Jchmość stanęło tu z Xięciem Królewicem
i ia także by ex conducto nazawtrz gdzie zastawszy Jmści Pana
Podkanclerzego Koronnego y zniózszy się cum maiestate de Pub
licis gotuiemy na Przyszły Seym expeditią. Który musiał Król Jmść
przed kołem iszcze rycerstwa declarować Obwiesiaiąc się zwego
tu iasz stawić od nieszczęsnego woyska in limine ipso naszego
Seymikom Przedseymowym 6 Decembris Seymowi zas 16 Janu. assi
gnata.

gnata Matury Publice cokolwiek mi Emi: Wasza zleci będziesz raczył
Pryme & Oraculo lubo się y sam tego domyśli ażebym wyszedł ego
za Oyczyste granice coram statibus et ordinibus Rzpli tak wymowił ut
cum commodo Reipublicae effectus ordaris. Więc że nie tak prędki Pow
rot podobno Emi: Waszey do Oyczyzny sperah de dalszych okolicznosci kto
ze Interveniunt circa Electionem futuri Pontificis śmiałbym upraszać Emi
nencie Eminen: Waszey ażebys mi Pałacu swego arcybiskupiego na stancyą
przez te Publikę (ktora niedługo z dami się zabawi bo tylko kilka
konstytucyey osobliwie o zapłacie Woyska destinantur) pozwolić y za Or
dynansem do Imsci Pana Chorążego Wielkoinirskiego danym zabraniać
nieraczył. Et Mirelny sub tecto primatiali mam ten Honor że będę rzyden
icy do Wyonney za to łaskę od Wadze Interes zas moy własny Brzemys
kie Biskupstwo Instantissime pod Stecką Emi: Waszey podaię upraszaiąc
ażebys in Primo Consistorio ultimarie poynie go ad expediendum raczył
bo in hoc ministerio iakiesz ko bez dochodu subsistere Scienti loquor.

Copia Listu do Imsci X Biskupa krakowskiego de data 26 9bris w Zołkwi 1699 od Imsci X Denhoffa Kanclerza WKoro.

Powróciwszy ex itinere domesticis do Stołu Pańskiego uznaiąc primam an
choram winney mojey Obligatiey in conspectu WX Msci pytaię się o tym
co iest Basis et fundamentum Salutis Publicae o zdrowiu WX Msci którym
aby Pan Bog qm diutissime conserwat Incolumem szczeroszczyrliwym y dawno
Stateczym życzę sercem y affektem. w Gorze do guro nagoniły mię listy
oraz o wydanych deliberatorias y o determinowanym Seymie zaczy
pospieszyłem iako nayprędzey abym te expeditio wyprawił in tempore Sy
milki gdzie 3tia Decembris zdrowe Seym zas in 16 January przypad
nie cieszko to Wielce y zdrowiu Pańskiemu et Drugi dampkus no
tni roh wrok Seymowac ale kiedy proximum periculum militaris Con
federacyi był in limine azabiorze tema inaczey tylko Seymem nie
podobna było musiemy widzę nie tam libenter quam reverenter pati
tanc sorti alcan Więc że X Imse Kardinał extra fines Patrios wszy
cy się za Patruicemy absente primate na WX Mosc rozumiem żeto de
bis amori omnium Patrio gdy wczesnie zięc harszy do Warszawy

rzebiesz WKM wielkim swoim rozsądkiem et incomparabili activit. te dirigere opera in vias Pana. Oco ia nisko WKMci zmieyszonego uprasiam aza[?] kiedykolwiek resipiscet malignitas y obaczo się malevoli iako niesłychane Sacrilegium są pimere[?] w tamtym matkę swoię oyczyzne. Jest dobra nadzieia felicioris eventus tego sejmo wania nad gniezdi[?] kiedy ex ple recorenti[?] animi dobrze tylko będzie potrzeba (s WKM dexindustria sercatur[?] S. Donozeny[?] WKMad tam gloriosum opus ale zniesie niewdzięczność naszą wszem daley obdaruje y zmysły WKMcis tego niedmienney łasce zasługami memi pilno zaleceam.

Copia listu do Imsci Pana Wdy Sieradzkiego de data 12 Nbris w roku 1689 od Imsci X Denhoffa Bis: Prez: KD Koron

Mam to dobrze za osobliwszy łaskawy dobroci WMMPana dowod kiedy przed Seymowe deliberationes na rzecz moie dysponować raczyles et implevi desideria WMMPana y oddałem Sacris manibus Pana ktoregosmy czytał widzę że Satis animicus kto inter maiestatem a między tak wielkim Senatorem seminat Zizaniam. Pozwoli mi WMMPan y dawnoczy między tak obserwantiey et exonerationi wdzięcznego in quo mihi magna pars est tey ofidenty że śmiem uprasiać abyś niedawał ucha tym rumoribus aurem et auram mitte to y łaskawie sub hic regnantibus domi. nium byliśmy unam velle unum sentire chcieli jeżeli co privat. a tangit nondeficiunt media bele salus Publica Suprema lege była zawsze. Deneka Przeł.o: mali maxime że kiedy się wszystkiey na publicum zchodzą tedy domesticis między sobą zawsięte wszytky ante portam se nalu. zostawować odia a placatissime de bono publico efficiunt tey by się y nam właśnie iąć potrzeba następuie sejm a seym potrzebny recitandamus jeżeli iakie są ciało to in ueta[?] kto być niemoże obstaculi wszystkie się rzeczy wymiemy utsalvemy Patriam. Wiem że WMM Pan cako celsissimus boni publici cultor sibi exemplo oco uniżenie WMPana uprasziaię Zostaię.

Copia listu Imsci Pana Jarzynskiego ablegata do Wiednia do Krola Imsci de data 24 January w Wiedniu 1689.

Pegorz dnia go wygrawiony przesłały Poczto byłem zwyczay u Grafa Kinskiego Kanclerza Czeskiego iednego z narnuczonych i do słuchania Tureckich sporiłey Commissarza zgtałem go ąd cad novarum że audientie ablegatsk tureckich differt z ktorey depandet stworzenie

Negoty

negotij Expositionum tak iako y insze odpowiedział że Kiedy in Curiali by
się Ceremoniał by które tanti Spatio temporis mogły były bydź uprzątnione
y namowione Kiedym mówił circa Congressum nostrum z Ablegatami Turec
kiemi aby był n'separatus ale unitus rzekł pomieniony minister że to
rzecz przytrudnieysza niż trzeba by tego tak exigere bo Cesarz Imść
barziey szuka w tym zgodzenia y ukontentowania Colligatów niżeli
własnego swego odpowiedziałem na to ieżeli tak iest to niemasz dla
czego cunctari communem Congressum nazaiutrz to iest 18 Decembris byłem
tak że u wszystko u Xiężęcia Dietrychsztejna który iest Maiordomo Maggio
re Imperatoris tam niemniey zaleciłem się na tak nieprędkie Pliminariorum
Audienty Ablegatów Tureckich accomodowania powiedziałem iako W.K.Mości
względ przed konkluzią Seymu blisko nastepuiącego oczekiwać raczysz
cum Dowo relationem Expeditiey Tureckich odpowiedział że nayświętszy
obca temu gtensco maari Cordati który na audiencyą u Cesarza chciał ia
ko Turcy mieć głowę nakrytą ale taki iest usus że ani nawet Moskiew
scy Posłowie podczas audiency nakrywaią głowę. Jaka w tym nastąpi reso
lucya iesczcze niewiemy ponieważ in huiusmodi tam mała tituła z okazyi dis
kursu o woynie o impreziie W.K.M. akkomoduiącey się gotowości moc
francuskim sodwarnym wspomagać sposoby w ludzi ypstratagem mała mo
nłoyim monarcho musi się tedy Cesarz Imść wszelako sworcować
natak wielko y przeciw tak wielkiemu Królowi woynę y zbierać sa
cry siły a niżeli one diuidere bo rozerwawszy ie obawialiby się my
była dominatka gdyby Cesarz Imść siedm albo osm tysięcy z tych tam
bliższych odebranych krajów któryby disarmare tak prędko niemoże
hanc portionem exiguam do złączenia się z naszemi woyskami ordy
kowi z Tarkami zaraz z Kamieńcem na placu twierdzącą Summa ukon
tentowania W.K.M. y apulacy za podano Dudmowi upadaiącemu Roke
rozumieiąc kde apud me habita tanym n'intelligerent ukrpicatoria Dr
tum ad Congressum communem do słuchania Expeditiy Tureckich z równe ciąg
nieniu res agi nieoddałbym się a sensu inszych rozumieiąc bydź quid differede

to iednak naycięższa że żaden ex allegatis nec ipsius difficultatis nadnec cau exponit co w tym za arcanum in Generali trudno dla domyślać in particulari trudno iako kolwiek iest im Skrytsze a sposobnym interesie tym wyższe rosnąć będzie suspitionis diffiden has efficacis Operis z saltim accelerationis Sini dubio nociturus te go 2 dnia byłem u Grafa Sztratman nayż wyższego kanclerza quoque do hoc Ceremoniale debetum tam po Dulu complementach przyszło ad negotium cuius res est żeby sgressus noster był unitus zaraz na to rzekł że oswiecenyst lex ani tego in Pactis niemasz sufficit że każdy res suas tractabit aliter nie est stylus nec usus dopant ię gruasi detan religioso Imperatore quod Ipse nolit facere pacem cum Turcis sine colligatorum suorum commodo et satisfactione ad primum Punctis odpowiedziałem że primo nobis audiendo insimul sposobnie aliis in dictis et explanatis postea de tractatu cum hoc cui dabit incumben da huius negotii agendum erit z strony woyny króla francuskiego drzku nięże to rzekł że który by chciał odnawiać woyne przeciwko Tur kom niechay by wzaiemnie pomagał też przeciwko franciej Wdzię ianicko doto tego sgressu s rouersiam nazaiutrz przez tego ministra podałem memoriał którego copię posyłam WKM Panu M. Mło byłem potym u kanclerza Zedrulando na takiż zatyge z nierychło resolutie et desperando mu inportantiam prędkiego wysłuchania tych et gorzych dla następuiącey seymu konkluzyi dla informowa nia Moskwy in his oibus iako colligatów znami powiedział na to że in ceremonialibus scopulus który od sollicitudine facilita h zczasu cztyry dni iako niebył in sfelio dla złego zdrowia ytecu nalia do niego niemalezy stanowiłem mu także czekam skucza ney od Cesarza Imści cum ministris conferentii względem zgoto wanego sukkursu rzekł na to że nie iedech sposobie aby Cesarz Imść miał correspondere w tym uohi KJmci Polskiego ponieważ zczasu nieuczynionego pokoiu sam się tylko in oriente defensiae woy nać będzie musiał z Turkami tedy by iusz sukkursu nie potrzeba in peinetu alienon diskursu o woynie takoż u Cesarza Imści ciężko prędko formare vires otra occidentalem potentiam obruciwszy ie otra orientem iako Węgry nie et massa dziewięciu krolestwo albo słabe albo nierychło czyni nadewce diuersionis iaki Principes Imperij instan targent aby się Cesarz deklarował ieżeli się znimi złoży będzie decyzia ipsi sibi

pudebunt

providebunt że tey u pomienionego Ministra audiencyey nie otrzymawszy żadney elucidationem in meis propositis ani resolutionem na podaney przez Starszego Kanclerza Memoryał zdało mi się ex debito meo powtórney do rąk Samego Cesarza JMci postać którego także copiam posyłam WKrMci iako na pierwszey tak y na powtórney żadney in huncusq niemam resolucyey Poseł Wenecki mordicus stawa aby nietylko Congressus pierwszy ad audiendas propositiones ale y Subseqūtes w traktowaniu byli uniti bo iako mam relatum te sobie u Rzptey wyiednał procure a tu na to mowią że Cesarz ma duplex bellum a Rzpta Wenecka unicum y stąd musiły swoie kędy applicari debent. Cesarz zaś JMć acriorem ma necessitatem y musi Coniuncturom quæ magis premunt wygadzać żeby celeritate czasowi wygodził y chciałaby też pro sola pte sua cokolwiek opuścić Turczynowi aby mógł maioribus wygodzić motibus suis nieuczyniłby przez to żadney krzywdy Colligatom swoim, unanimi zaś ad tractandum Congressu mores scrupuli nascerent bo iako tu mowią y iako bydź musi nicby concludi niemogło chyba universaliter. Jeszcze y w tym zachodzi difficultas od Posła Weneckiego że chce koniecznie iako y słuszna wiedzieć czyli słuszną plenipotencyą maią Ablegati Turcici y co za Contenta commissorum ich ad proponendum ale to iuż zda mi się nierychło indagari te rzeczy kiedy się w tym statu przed deklaracyą Audyencyey nie postrzeżono iā się presse tylko trzymam unionem Congressus ad excipiendas propositiones directe eam sumendo bo kiedybym chciał trzymać to ex prosecutu tractatu nie mogę pozwolić sobie czego niemam niemasz tedy ieszcze statam diem Audiencyey to mi tylko dziś powiedziano że non tardabit iuż ia tedy excluder possibilitate in termino præscripto skończenia Seymu czynienia relacyey negotiationis meæ ponieważ tanta mora intercedunt na które y tu dość znacznie narzekaią Zygieth ob defectum żywności skapitulował cum Cæsareis iako z kąd ukontentowanie Dworu tego tak y żal że prosequi hanc felicitatem dla diwersyey niemoże z Moskwą żadnym się tu w teraźnieyszych Coniunktyach correspondencyą y tuteczny ich tłumacz cum Consensu Cesarza te Porte dirigo aż na granice. Arcy Xiężna naymłodsza na ospę chorała dla tego Krol Węgierski in publico nie iada Cesarz y Cesarzowa dnia wczorayszego u karmelitanek iedli obiad y tam aż do pięey bawili że Francuzy dalszą że Niemieccy Kawalerowie w Paryżu zatrzymani arctius tenent Tu zaś Lemarkwis Desoworay y insi z nim Urbem solam pro Carcere maią boią się tedy żeby y tu nie postąpiono arctius więcey niemaiąc ad referendum WKrMci Pańskiey się łasce oddaię Protekcyey Z Wiednia 24 Januarij Anno Domini 1689

Copia memorialis S. C. Maiestati per Excellentissimum Comitem Sztratman Supremum Cancellarium exhibiti Viennæ 18 Januar. 1689

Cum Sacra Regia Maiestas Poloniæ Dominus meus excellentissimus mittens Suum ex Senatus Consilio Comitiali ad Aulam Sacræ C. Mtis Vræ Ministrum hoc ipsi in Capite datæ instructionis poni mandarunt ut iuxta obloquentiam lrarum Mtis Vræ de Nona Nouembris Scriptarum propositionum Turcicas Seu pacis Conditiones Vna cum Cæsareis et Rpcæ Venetæ ministris audiat percipiat explanet et cum Suis totis Circumstantiis tam ad uniuersos Sacri Fœderis participes quam ad Singulos pertinentes nulla excepta connotet. Ideirca id Serenissimi Regis Poloniæ Minister insistendo expressissime in præmissis commissioni S. C. Mtis Vræ eiusq ministris id Submisse experiendum Simul et expostulandum censuit Quatenus futurus cum ablegatis Turcicis congressus et Pacis propositionum exceptio cum S. C. Mtis Vræ et Colligatorum Commissariis unita Sit aliter se nec velle nec ullatenus posse huic accedere negotio declarat Et quoniam ex ultimus Ablegatorum Turcicorum ad Dnum Comitem Karafa dans responsum euidenter elicit præfatos Turcas circa colligatos certis verborum inuolucris Sexpressionumq Siccitate adlaborare et de illis tanquam per transcennam et quasi contemptum tractare igitur ne aliqua in loco loci Subsequant inconuenientia Sæ Rægiæ Poloniæ Minister præmittendam necessariorum S. C. Mtis Vræ tum et Serenissimæ Reip. Venetæ Ministris proponit et petit conferentiam nimirum Vt rem non a fine Sibi imaginato & proposito Sed problemmatice Sumendo nec Se ad naturam Obiectionum tempus et locum reseruando aut Sancto iuncti fœdere præmature possimus insimul conuenire quomodo ad Turcarum dubia difficultatesq occurrere poterunt Nobis unanimiter respondendum foret. et quodsi prænominati Ablegati Solis tantum S. C. Mtis Vræ Vti in hoc Sacro Fœdere primi Principalis Commissariis Suas Sanciendæ Pacis velint facere propositiones an prædicti S. C. Mtis Vræ ministri his Colligatorum exclusis recensitas conditiones audituri et in ulterioribus Seorsiue progressuri Sint vel non positiua habenda est declaratio. S. C. Mti Vræ præmissa Seq quam demississime comendat Dabantur Viennæ 18 Januarij 1689

Copia Secundi Memorialis porrecti S. C. Mti 21 Januarij Viennæ per Eundem

Non dubito Sati iam apertum et S. C. Mtti uestræ quod Serenissimus Rex Poloniæ Dnus meus Clementissimus ad inuitationem Literarum a Sacra Cæs. Mtte uestra de 2da 9bris Scriptarum statim ex quo respublica è Comitijs egregata fuit Suum huc Viennam omni celeritate citatiq expeditionis nô alio fine miserit ministrum nisi ut Sancti Principis Primiq in sacro fœdere

Principalis amici requisitioni negotij et presentium conditiorum exigentis commode respondere posit cum autem iam sint 6 decem dies ab aduentu mei nuntij Polonici et eousq ablegatorum Turcarum audientia secuturumq eandem propositionis negotium in incerto existant comitia uero Varsauiensia tempore rem relatione Viennae expectantia periculo sex septimanarum clusura octiduum expiraturus ita indubitatae maneat drues ut nulla fori spes prolongationis aperiri posit meo obligationis ei duxi ad S C Mttem uestram per expressum recurrere finalem supplicando declarationem qua accepta finem Regem et Publicum per expressum tabellarium informare ualeam quid ipsi speranda sit et quae mensura ulteriorum ploco Publico pstiorum summenda a Porrexi in Audius fortus S C Mttis uestrae per manus supremi Curiae Cancellarij certum memoriale cum humillime expositione et annexa illi declaratione supra quod cum nullam in huiusq diem resolutionem mihi a fundamento negotiationis meae per quam necdum S C Mttis uestrae ea qua par est submissione supplico ut me ad obtenta utriusq libelli augusta mentis suae declaratione beare clementer dignetur S C Mtti uestrae propensa Se demissisime omendat

Copia listu J K Mści do Hana krymskiego z Warszawy podczas Seymu 1689

Od nas Nayiasnieyszego y naypotężnieyszego Pana trzeciego z Bozey łaski Krola Polskiego Wielkiego Xiążęcia Litew: Rus: Pruski: Mazow: S̃ wam Jasnie Wielmożnemu wielkich Ord' Wolnemu Carowi Selem Gereowi Krymskiemu Kałayskiemu Czerkaskiemu Perekopskiemu Petyhorskiemu Oczakowskiemu Dobrucskiemu Białogrodzkiemu Budziackiemu Kaaskiemu y innych Ord Tatow y Tumanow Hanowi Przyiacielowi naszemu pozdrowienie y Powodzenie Szczęśliwego Powinszowania. Wdzięczni Jestesmy wam Przyiacielowi naszemu zaodnowiony dawney y dobrey przyiazni affekt przez wybornego Seoru Achmet Atye Posła waszego ktorego według pożądania waszego przyiacielskiego zarazbysmy byli expedowali ale że wam Przyiacielu nasz wiadomo bydź musi że gdysmy colligaty z Monarchami Panstw Chrześciańskich stanowili iżkoło z Cesarzem Chrześciańskim z Carami Jchm Moskiewskiemi y Rzpltą Wenecką daliśmy sobie to słowo że żaden bez drugiego niema zawierać traktat Pokoiu gdy do tego druga ze nas Cesarz Jmść wprzod do tego nim tu zas Poseł stanął oznaymił o Posłach Tureckich ktory na traktat z Wiednia stanowszy oddali y do nas nateraz rezyduiącemu sekretarzowi naszemu w Wiedniu listy od Soltana Tureckiego a oraz y moc na Pismie Pokazali że nietylko

z Cesarzem Jmscią ale y z nami maiąc zupełne pozwolenie do Zawar
cia Pokoiu y dlatego nieodprawiliśmy Posła Waszego Przyiaciela nasz
czekaiąc y oglądaiąc się aby nam ztamtąd rzetelna wprzod o Zawar
ciu a potym o dalszym traktatow Postępku przyszła wiadomość.
Ale że tam rzeczy według siebie się dzieią iusz się nam nie zdało dłuży
onego dla Przyiaźni naszey bawić y trzymać. Odprawuiemy go te
dy z wspolnym naszym Braterskim Krolewskim listem Przy
iacielowi naszemu z oświadczeniem się, upewniaiąc się że Cokolwi
ek prawdziwego y przychylnego pokoiu y przyiaźni stan
nie do prędkiego Skutku Pokoiu tego nietylko my ale y ci Przy
y Colligaci nasi wdzięczni będą iako y my szczyrze życze
my żeby raczey ta sława postanowionego Pokoiu wam Przy
iacielowi naszemu a nie postom Tureckim przypisana była
poniewasz oni według ten traktat zwyczaiem wyzas Przy
iaciel nasz z przyrodzenia narodu swego prędkością rzeczy czy
nic zwykliście y dlatego przez pomienionego Waszego Posła
tego po Waszey Przyiaźni y szczerości potrzebuiemy abyście my
iak nayprędzey rzetelną dali deklaracyą co u was dla nas za tak
wielkie nasze szkody iako sami wiecie swoim Przyiacielsko
uznawacie co dla Carow Jchmściow Moskiewskich y dla inszych
Colligatow uczynić zechcecie co wszytko im prędzey odkryięcie wo
uważaiąc przyiaciela nas niezaniechacie tym prawdziwszy y dos
konalszą nam oświadczy y wszytkim naszym Colligatom pokarzecie
do Pokoiu przychylność ktory doznawszy Pańsko nam y Kro
lewsko łaskawością y dobroczynnością nadgradzać będziemy ate
raz wam Przyiacielowi naszemu przy szczęśliwym szczerey
prawdziwey Przyiaźni powodzeniu dobrego od Pana Boga
życzemy zdrowia Dan etc.

Propozycya Posła Chanskiego do JKMści na seymie
w Warszawie Anno Dni 1689

1 Życzy wiedzieć Chan ieśli dawna owa skłonność y poufała JKMści
ku niemu affektu korrespondencya w ktorey się sam nieodmien
ny statecznie dotąd trzyma y zostaie.
2 Druga życzy Pokoiu z sobą y z Portą Ottomańską upewniaiąc że go
otrzyma by wiedział Sposobność od JKMści daiąc tę ustko skorzy

Życzliwości

że będąc stanem dziesiątnim y synów swoich Sołtanami mając (czego
prawie nigdy w Krymie niebywało) życzy sobie spokoynego sąsiedztwa do zgo-
nu swego.

3 Przypomina że nam potrzebni bywali tatarowie zaczym choć by ich niesz-
częście takie nowych siedlisk przymusiło szukać tedyby wspomnieli sobie
czasu swego że im potrzebni bywali lubo y oni maią od narodów swoich
pomocy obiecane tu raz prawi niemcy swego Moskwa swego interessu szu-
kaią a Polakom na mało albo na nic się nieprzygodzą.

4 Dni 46 iako wyiechał od Hana niezastawszy JMści ani we Lwowie ani
w Żółkwi ani JchMMść Panów Hetmanów dał znać Hanowi że żadnego dali.

5 Prosi o poprawę wyiazdu bo tylko pięćdziesiąt złotych bierze na ty-
dzień których mu żadnie na cztery dni stawa dla drogości.

Copia Literarum Martini Vincler Canonici Crac. Study Univer-
sitatis Gnalis Rectoris ad Illustrissimum Denhoff Su. Rnd Can-
cellarium De data Cracoviae 19. Febr: 1689

Magnis virtutum meritorumque Illustrissimae Celsitudinis vestrae decoribus
cam qua in orbe Lechico supeminet Cancellariatus Regni cepisse amplitu-
dinem eo laetioribus animis nostri excipimus quo certiora exinde
felicitatis publicae licet ominari et colligere documenta. Equidem tam
preciosum orbis Poloni Monile signaculum Mtis, fidei et felicitatis Patriae
non alibi gloriosius feliciusque potuit collocari quam in pectore manibusque
tuis in quibus virtus et ors triumphant grad. Eundem aequalis Sarmatiae
decora manus illas ambiant qua agni Coelestis sacrata insignat. Dignus
ipse Polo et solo dispensat gratiarum amplitudinem. Sentum ate magne
Antistes spei Reipublicae momenti accesserit . . . in . . .
Varia discrimina . . . virtutum meritorumque tuorum . . .
. . . et venerati . admonuisti praeter maiorum tuorum decora bono Publico
illud virtutis tuae pondus quo in orbis pacis et Poloniae . . .
. . . ubique totus et integer sacrorum libertatisque vindex acerrimus illa
Pontificia Senatoria Curulis . . . cum Tiara Cameneciensi . . .
. . . in hac solicita specula illud intensius . . .
ut hostes Patriae et Ecclesiae a finibus eius . . . omnis . . .
. . . in dubiis certisque rebus animum . . .
. . . Consilium in pectore prudens in ore disertum ostendisti
. . . virtutum et honorum epitomen brevi par maximis . . .
magni Principis . . . Serenissimi Joannis III Poloniarum Regis

Cancellarius Regni Creatis et augusti oris aures vocesq[ue] promere
res plenas Gratiarum et Musis, tanti[que] honores accessionem Illu
strissimo Celsitudini vestro omni qua par est veneratione gratu
lamur ea votorum Sollicitudine ut Boni Augeri quae tuo auxi
re honoris in longaevam aetatem proficit fortunatissimum vi
tae tuae cursum consularibus olim Manibus pulsaverunt aequit
ordo honoribus tuis cum in manibus tuis Sarmatiae p[ro] tandem
Summis in hac Republica extulis utinam et Annis inter quos ra
Purpuratum Denhofiano Slono nomen eminenter fulget. Ita
tibi hoc esse vota facimus, quibus ab augusto ore tuo et
honore venit magna electionis et felicitatis porto inscripsit
olim Pyrrhus Signatori suo musas annulo. Maior nostra om
nino felicitas annulo gratiae tuae et protectionis quam supplices vene
ramur imploramusq[ue] signari. Erit hoc Illustrissimae Celsitudinis
vestrae magnum gratiae opus musas nostras tueri Regium Jage
Lonicae gratiae et Slonae partum Regali Eirabone tenere nostras
porro negotium erit vinctas dare honori Illustrissimae celsitudinis
vestrae et obsequio manus ac nominis immortalitati offer
re. Copia Literarum Joannis Hermani S Jesu Gene
ralis Provincialis ad Illustrissimum Denhoff Epis
Premysl. Supremum Regni Cancellarium de data 29 Feb
ruarii 1699.

"Insigni hoc inter trabeas Regni Poloniae dignitatis Eminentia pro
Illustrissimam Celsitudinem vestram proxime auctam dudumq[ue] obli
gatissimis alias tum universae Poloniae Societatis affectibus tum meis
novam dedit Solatiorum materiam nihil quippe optabilius mihi
unquam audire visus sum quam dum Sacris Summis fastigiis dotes
Sigillo Regni totius ideo publico virtutum testimonio consignatas
intelleximus utinam eius muneris similes administri in Reg
no essent levandis miseriis temporum Divina Providentia Illus
trissimam Celsitudinem vestram destinavit bono publico post plur
geras Romanas aquila Regni nostri Illustrissimae Domus Celsi
tudinis vestrae invectae Capitolio quietam istheic habitura sta
tionem nihil quippe ab Illustrissimo Capite vestro nisi perennia
nisi bapticum [illegible] Communis hoc est expectatio meum

plane

Jam singulare solatium quod cum Vocalissimum in Cathedra Petri co
wiensi Polona Societas sit experta beneficium, eiusdem Patronum
sperit fauentissimum Illam Unde et meipsum muni ficentissimo
Illustrissimo Celsitudini uestrae commendo Patrocinio Smaly camto
taquincia mea maneo

Copia listu Jmsci X Szpeciekiego Biskupa Chet
mskiego do Jmsci X Denhoffa Biskupa Przemyskie
go Kanclerza P Koronnego de data 29 Xbris 1699

Poniewasz Jmsc X Hantelmi Nuntius Apostolicus odnas odie
chat przy odiezdzie swoim dat nam wiadomosc ze na mieyscu swo
im zostawuie iakoby internuntium Franciscum Bonosanam
clericum Regularem dbac zeby cum dedecore Gentis Polonae nieu
zurpowat sobie powagi nunkorum Apostolicorum consequenter
niechciat erigere tribunal Judichorum et Episcoporum Acta Sa
dzie WMM Pana Interpello iako custodem legum abys prosit
Krola JM. zeby ten zakonnik abstineat a Sadzie, byt ten Ladus
kiedy Jmsc Xiadz Marescolti odiechat do Hispanii Zastawit
byt na Mieyscu swoim niiakiego Grapiego ktorym gdy
chciat byt tunat vestitit cum aliis Episcopus Xiebosoile
Jmsc Xiadz Olszewski y S.P. Krol Jmsc Michat niech
ciat go pro inter Nuncio przyiac y owszem Sadzie
zakazat prosze tedy WMM Krola Jmsci azeby tey interna
tiatury niepozwalat bo tu do Polski przysylaia Nuntios adornego
Xiazat. internuntio drzhaiemy zato wszyscy Biskupi KJmci
da Pan Bog na Seymie Niechay oddaie listi a summo Pon
tifice Krolowi JEMci custodiat Acta Nunciatura usq adad
uentum futuri nuncij ale non exerceat hactenus Jurisdi-
ctionem Nunciorum. Zatem przytym samego siebie
fraterno amori WMM Pana kzorego iestem.

Respons tego Listu

Niemoze nikt lepiey ani doskonaley Consulere tak kosciotowi iakemu
Polskiemu y lepiey nad summe Pana ktory bedac oraze et dexteriwse
in utroq Cesar Salutare has rarsze ussiebac raczy na te obiedwu
columny consilys wielko kladzie sie WM Pan nad sobe moie obligaty
gdy Prudentissime dostrzac raczy abusus ktorebi necessario sequi
musiaty exusurpatione przez nuntiatura s. franc Bonosanam

NB tuum inter nuntium relictum postaremu mi considerationes suas communicare raczysz y czekym ze donosi JMsci WMPana venia intima nidygnani zgadam sy z WMPanem na to uby to bysi [illegible] [illegible] abusus y urzbyram [illegible] Dzyecy nunhuszow tu nieprzysyl [illegible] aleh diminuere chcieli [illegible] na sie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pomienionemur [illegible] z [illegible] [illegible] Michała [illegible] [illegible] et impediuerat podobne intentiones [illegible] [illegible] [illegible] WMPane bylem tylko mogł byc [illegible] od [illegible] [illegible] dla ktorego wielkie dni niewychodzi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] acte [illegible] [illegible] [illegible] novele aleczy X [illegible] [illegible] [illegible] zrozumiał [illegible] sy [illegible] zemno w [illegible] [illegible] tylko zostal ad custodiam [illegible] [illegible] ter correspondentiam z [illegible] [illegible] niz nawego [illegible] nie [illegible] y [illegible] [illegible] [illegible] dotychczas [illegible] niemoze byc chyba [illegible] ieżeli by chciał coaltentare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intentioni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] JMsci [illegible] WMPane nadeliberation [illegible] tam na [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] raczysz [illegible] [illegible] nie wiem quo demerito meo albo z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] WMPane [illegible] [illegible] WMPan dobrze [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in ipso [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et malignitas [illegible] [illegible] conclusum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nanas tempestas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] insolito antecessorow moich exemplo przyganiał tego. Rozumiem ze y sam WMPan iako Biskup [illegible] maturitate maior ale charactere [illegible] [illegible] y [illegible] [illegible] Powagi mojey [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z WMPanem chyba [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] WMPanu miał na mnie detrquere rzeczom się gotowe [illegible] [illegible] [illegible] ieżeli mnie kto [illegible] z WMPanem [illegible] [illegible] et mundo [illegible] iako starszego Biskupa [illegible] [illegible] [illegible] venerationis [illegible] chce [illegible] [illegible] tego y całego domu nieustaiącego [illegible] [illegible] iako [illegible] [illegible] [illegible]

Copia listu Iaśnie Wielmo[żnego] JMsci X Denhoffa Bis[kupa] Prze[myślskiego] Pod[kanclerzego] Koronnego do JMsci X Wielichiego Bis[kupa] Pozna[ńskiego] de Data 18 Decembris w Zolkwi Anno Dni 1690

Zem dotychczas z tych moich [illegible] [illegible] [illegible] WMPanu nie[illegible] [illegible] korrespondencyą [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] respekt

wczasu WMM Pana a tym był dał locum ~~gwiek~~ gosilam admi
rabiles pro Bono Ecclesiae Diecezyi WMPana labores teraz powazam
compellare Sublita veneradni mea ex hac Statione gdzie Wczesnie ze
starszy iakom się był z drogi oderwał WMPana implevi opus Minis
tery mei (bo kiedy JWM Pan M Mytoszewsky od tamtych Pogranicznych kościo
łów) zkąd tanym ex specula varyi oci hostiles auszy powrocił tu do
Żołkwi w dzień Piotkowy 21 Febr za na zaiutrz quasi ex ordine 22 w sobote
stanolem non tota nocte sed tot nocktes laboravimus utinam tandem
aliquando solutem Patriae capiamus mile by zdrowie y pracować n ad
Sanguinem gdyby niedarmo ieśli gdy accedet WMPana iako Summi
Pastoris excellentissimi Senatoris wspolne consilium z Bogiem nadzieia
ze tandem aliquando faciet ex lapidibus semen Abrahae ten ktoremu ni
hil Impossibile pocieszyły nas niektore Seymiki iako to Wiszneński ktory
ry z łaski Bożey stanoł w Statucie takiz ale znowu aliqui ex nos
tris ~~ierruerunt~~ irruerunt nos Bo Zatorski krakowski y Czerniechowski rozerwa
ły sie iuz ci by podobno oci Posledniejsze dwa bonam multo czyniły
ad Solutionem dłuznemu Woysku ale iezeli zatorskiego Seymi
ku Seym exemplum y drugie eiusdem momenti Rzeczpolita pericula
czekamy od drugich ~~do~~ co disponet Deus ne casus ac Krolestwo Jchmć
cum augustissima Krolowa z łaski Bożey zdrowi nasz tu WMPan obli
mam sui memoria stem w sercach Regnantium iako rzecz kiedy dopro
si okkazja nie zapominam JKMć a mizi z mostkiy Postaremu nie plenie
wiadomość że sie miesza to tam Dominium Zofia lubo sub custodia et
Inter claustrales umbras przecie mądro chodzi często dubia y kiedy się
~~dtz~~ Ostia dała Partes Piotra Chodan zawsze sie Brygitkę y ią ieie konfirmuje
do ktorego by monasteru chciała ad perpetuas Recollectiones ~~m~~ incli
nare bresi sie na Granice nasze do Gadzynia albo do Horsy Patrze że
WMPan quid hac virago meditat albo zeczeli Pan Bog in Rem nostram
zdrowei chcieć czynić iako sluchał quidam a simelem Sexum
Populum suum electum. Takze iako na Pustyni Bo Solus et Monitor
y Urzędnik orbitatem tantam ni tiedi dawno w Zolkwi bywal Jch
mośc iako oni Anjołowie Jakubowi ascendentes et descendentes. teraz
ieale nemo l qui consolet de Pogobytej po ex gedichach przemowie ale
mile Dałan Bog nagrodzi ~~W~~ Warszawa ex sola osoby WMPana Conn
uersatione do ktorey aspirando dawney sie animi mienny Dalican
zawsze tasce iako ten ktory iestem.

Copia Responsi ab Illus: et Rndissimo Dno Denhoff
Episcopo Prdm: Supremo Regni Cancellario ad Literas
admodum Rndi Dni Xto Patris Francisci Bonesanne, Ministri
Apostolici in absentia Excel: Monti Data 19 Xbris 1689

Accepi heri literas Adm Rdae Paternitatis Vrae in quibus nihil aliqua scitu digna circa Jus Patronatus S R Mttis Domini mei Clementissimi ad Abbatias Caeteraque beneficia Ecclesiastica intimare dignata est; Operae pretium esse duxi ut ei nonnullas Meas in hoc puncto Considerationes Confidenter proponerem. Non latet credo Adm Rdam Paternitatem Vram quam parva nubecula his novissimis temporibus Magnam pluviam excitavit rebellio inquam Monachorum Cisterciensium Contra Regem suum et Regnum qui non Contenti insolentia propria tanquam Draco ille Apocalipticus, traxerunt secum Magnam partem Stellarum de Coelo id est alios Religiosos Benedictinos ac Regulares Canonicos eadem post positione Juris Regij et Rei Pcae infecerunt. Talis inaudita horum Monachorum protervia quanta Mala Causavit et Causat, non dubito Constare Adm Rdae Paternitati Vrae qui iam non uno anno in hoc Regno nostro Commoratur. Inde in Comitiolis et Comitijs a Saecularibus in Ordinem nostrum Spiritualem Motus et fremitus inde inter S R Mttem et Ministros Pontificios aliqua diffidentia cum summo boni publici et Nominis Christiani praeiudicio. Videat et Consideret Paternitas Vra, si digna res est, ut propter paucos Monachos, quos annihilare uno Momento in Manu summi pontificis est Regnum tam bene de Ecclesia Meritum Conturbari debeat. Quid rogo a temporibus Stephani, Sigismundi, Vladislai, Casimiri Michaelis, Regum Poloniae accidit Mali Ecclesiae Dei, et si sub Omnibus his Principibus Multae Personae in Commendam alij Omnes Religiosi ad praesentationem dictorum Regum Abbatias tenuerunt. E converso quae Melioratio et quae Maior Commoditas evenit ex tanta Romanae Curiae Conniventia Monachis et disputatione de Jure Patronatus tantum illud quod quilibet ex his Regularibus Abbatibus, dilectus impinguatus, incrassatus recalcitravit. Commisit hoc negotium S. R Mttas Eminentissimis Cardinalibus Polonis Romae degentibus, praecipue Eminentissimo Primati Regni ut Sanctissimo Domino nostro feliciter regnanti hos exponant tumultus et sperat firmiter sua Mttas quod Modernus

SS. Universalis Pater Causam et Merita pij Regis tranquillitatem bene Merendi Regni ambitioni Monachorum anteponet. Ego eo Confidentius et audacius in hac Materia ad Adm Rndam Paternitatem Vestram Scribo, quod mihi nullum cum his monachis Commercium nullaq3 prætensio, neq3 pro Domo meâ Sed pro veritate Loquor hoc tantùm prœcaneo, ut Episcopus et fidelis S. Sedis filius, Sed Summus Regni huius Minister quod si id uocatur in herba, hoc Malum non sopietur euenturum aliquando (utinam sim falsus vates) Magnum et irreparabile, inter Statum Spiritualem et Sæcularem in nostra Repca Scandalum ac damnum. Ante Compellationem literalem Adm Rdæ Paternitatis Vræ jam executus sum quod functionis Meæ et debitæ obseruantiæ erga S. Sedem erat. Non passus sum ullum punctum ad Instructiones pro futuris Comitijs Circa Jus Patronatus imponere; neq3 Sua Mtas aliquid ante decisionem Summi Pontificis in hac Materia Cogitat innouare. Permouet tamen et quidem justus dolor Cor Regium, quod Modò recenter tres Abbatiæ, Plocensis, Czeruenensis et S. Crucis Regios prœsentatos Contempserint. Rogo obnixe Adm Rndam Paternitatem Vram ut in absentiâ Excellentissimi Nuncij Mitiora ipsis tanquam Minister Apostolicus Suggerat Consilia, prœcipuè in hac Circumstantia futurorum Comitiorum, ne ut uulgo dicitur affundant oleum igni, prœuideo enim Consanguineos horum quibus Monachi eripiunt gratiam Regiam non quieturos, et habeo notitiam quòd frater germanus Nominati Regij ad Abbatiam Plocensem factus sit ex terra Czersensi pro Comitijs Nuncius. Nouit bene Paternitas Vestra Nostrorum licentiam Nunciorum, quis obturare poterit Ora leonum. Non dubito Adm Rndam Paternitatem Vram ex parte Sua apud Monachos allabaraturam ut se ad Meliora Componant. Ego etiam pro Officio Meo, Omnem Curam et Solicitudinem Monebo ut nihil detrimenti honor Ecclesiæ patiatur. Hæc Omnia pro informatione Adm Rndæ Paternitati Vræ puro et sincero Corde effunderis, eius me fauori et beneuolentiæ recommendo.

Copia Listu JeoMci Pana Proskiego Kawalera Allegata Korony Polskiey do Wiednia do JeoMci Xdza Kanclerza Wielkiego Koronnego ~~pisanego~~ pisanego z Wiednia de Data d. 1 Julij 1690

Moie Osm dni w Instructiey naznaczone obrocą się podobno w Osm niedziel a Day Boze by nie dalej. Ja wedle Instructiey Sprawiłem się ale nie wedle iey zbywaią Mię. Ja punctatim

kazdą rzecz z osobna proponowałem Clare y iako nayrzetelniey mogłem a mnie in vno instrumento na wszystko odpowiedz dano. Prawda kontent byłem iabysz y z responsu; ale punct o wołochy nie mogł mię satisfacere; zaczym umyślnego posyłam o dalsze w tym y w innych punctach JK. Mści Pana Naszego Miłosciwego resolutie. Nie wątpie ze z listu JKmści Pana mego Miłosciwego miec będziesz WMMPan y Dobrodziey doskonałe o wszystkim wiadomosci y da Pan Bog z Dyarindzu ktory niedługo poslę a teraz łasce się y protectiey WMMPana y Dobrodzieia iako naypilniey oddawszy pokornie proszę abyś mię z Oycowskiey nie wypuszczał łaski y Opieki y Dobrodzieiem moim do konca zostawał, pewien tego będąc że większego honoru w życiu moim niepragnę tylko abym zostawał na zawsze &c.

Respons na ten list JeoMści Panu Proskiemu Ablegatowi od JW. JeoMści Xiedza Kanclerza Wielkiego Koronnego w Warszawie de Data Die 1690

Pierwszy dopiero list z Wiednia odbieram od WMMPana bo gdy bym miał priores Compellationes pewnie punctualiter na kazde respondissem. Prawem ia iednak WMMPana Correspondencią moią ktora rozumiem dosła z listami Krolowey JeyMści do WMMPana ordynowanemi przez okazyą do Cesarza JeoMści residuiącego tu u Dworu naszego Rezydenta. Bardzo mi dziwno co mi WMMPan namieniac raczysz, że strone wołoch tante Consilia variant gdyż JeoMsc Pan Zierowski in Deputatione ad Colloquium suum fitu Jchmościow Panow Senatorow y Urzednikow podczas seymu odemnie iako a Ministro pytany kilka razy, et ex exemplo wyciągniony że w Grodnie odem nobis promissa non servata, fide Ablegati publici przy wszytkich nas rzekł że insza było w Grodnie, in vim informationis, teraz zas nomine Cesarza JeoMści Pana mego in vim dentionis denuncio, że do wołoch niechce się Pan moy interesowac, ale ie iako swoie odbierayćie. Chyba to podobno o Multany ktorę się Valachia zowią disputat tamtem Dwor chciałbym rzetelniey od WMMPana informari bo iezeli de hac Valachia gdzie iasny chci WMMPan przecitac ten list moy JeoMści Pa Zierowskiemu y wspomniec się publicam declarationem. Bardzo bys

mi byl WMMPan przytym szczegulną wyswiadczył łaskę gdy by wypisał był fraterne de successu rerum Krolewica JeoMści. Dla Boga przynamniey nym WMMPan przywierz aliquid ex his felicitatis, abyś sobie mogł parare hac dexteritate ad Magna iter. Czego uprzeymie życząc Zostawam w Warszawie &c.

Copia listu JeoMści X. Denhoffa Biskupa Przemyślskiego Kanclerza W.Koronnego do JeoMści X. Thobiasza Grzchowicza Prowinciała Zakonu S. Pauli Primi Eremitae po odebraney Załosney o Stradenium w Częstochowey przypadku nowinie z Warszawy 23 July 1690

Na tak straszną a prawie całego chrześciaństwa compassiey godną mieysca S. desolatią nie zapłakacby tylko albyby się potrzeba w kamien obrocic mnie nie staie słow do wyrażenia żalu mojego bo im tenerius zawsze illud Sacrarium adamaui, tak grauior est in Me z tak cięskiego Wadunku dolor. Przystomi ad primum Kancium z Hieremiaszem westchnąc, cui Comparabo te vel cui assimilabo te cui exaequabo te filia Sion. Zawołały kiedys wszytkie wieki y do tego Czasu licznę napełniły ksiegi o popiołach poganskiey Troiey z tad tylko że w sobie zmyslone ich nabożne conserwowała Palladium daleko wiecey każdemu Katholikowi krwawąe by wycisnąc musi ten żałosny przypadek gdzie prawdziwe Palladium przez sto y wiecey lat in Maiestate zostaiące teraz Domus eius facta est deserta. że nad nią nieieden vpłakiwac musi hic cini est Mons perfecti decoris gaudium Vniversa terra. Ja lubo iuż non istius anni Pontifex anibym chciał bydz malorum Vates przecie tak mi się widzi że to straszna iakas Kara Boska nad Oyczizną naszą wisi. Podobno to grzechy sprawiły nas niegodnych Pasterzow że enenerunt hac Mala temporibus nostris. Nic Vmiem Bog widzi Consolari y WMMPana y Sacrum Ordinem bom sam iest.

inconsolabilis. Daie Ordynans zaraz do Diecezyey moiey Przemyślskiey aby wszedy błagano instam iram Domini która nadnami z tego oczywistego prognostyku pewna widzę wisi. I lubo Jego Kmć P. M. M. ma magnum sensum huius fati, atoli y za invigilabo, abyśmy mogli redimere peccata nostra przez Pańską iego szczodrobliwość. Rozumiem że y Oyciec S. y Kardinałowie Ichmć którzy tu byli u nas Nuncyuszami, et viderunt locum istum będą chcieli subuenire abominationi desolationis. Więcey ingens drugoi inspevati eventûs rozwodzic się zgryzota nie pozwala bo też nie długo chce być pierwszey aby super pia uubera mogłem sedere et flere. Co y teraz prawdziwie czyniąc a Deo solo Consolatore efficacissimo, życząc WMM Państwu in dolore Consolationem życzliwey się WMM Pana usługami memi pilno zalecam chęci zostaiąc w Warszawie d. 23 July 1690

Copia Listu Jego Mści X Denhoffa Kanclerza W. Koronnego ad Status et Ordines Terrarum Prussiæ.

Post infaustum eventum anterioris Conventus Gnlis Statuum et Ordinum Terrarum Prussiæ, dum secundarium in rem boni Publici et in melius esse præfatæ Provinciæ apud S. R. Mtem Dnum Nrum Clementissimum implorari et expediri utinam Meliorem Consiliorum Successum Excellentmis Illmis Rndmis Perillribus Illribus Gnlis Nobilibus Splibus ac Famatis Dnabus Vris fuia affectus mei teneritudine et in singulos studio ac observantia auguror animitusq; precor. Non enim inuium ac inconveniens mihi arbitratus sum Consultaris de Bono publico Ciuibus, si non sensus mei uocali expressione tanquam indistans agenti saltim intimo voto et fraterna veneratione atq; præsentines cultu adalse ut potè cuius singulariter interest ad sinceram animorum Unionem seduto Cooperari et Juribus Indigenatus gaudentis pro Domo sua agere et loqui. Qui verò ex non coalito antecedaneo Conventu certis informationibus perstringor quomodo unius Civitatis Thorunensis, subnissum sua pervicacia ac temeritatis.

Instrumentum coram Excellmis Illmis Rndmis Perillustribus Illustribus Gnosis Nobilibus Spectabilibus ac Famatis Dnaobus Viris Contra Judicata S[acrae] R[egiae] Mtis Assessorialia in quibus mihi pars muneris potissima incumbit, Terulanni atq nova machinationes ciere et ausad, et quum sit idipsum de extremo Jureditio statuum ac ordinum terrarum Prussiae tanquam ministerio meo Juredictum dignitatis Senatoris insignum Episcopali honori famosum aequalitati in hac republica sum me nocivum relinquo ac subjicio: quippe supremos subselliorum fas ius Censorij cribrare linguis ipsi prius numini ejusquicand in terris Potestati obviam idem est supernis Ammodo rationem dicatorum suorum reddere tenentur quibus in Cateros Jus et arbitrium desuper suspum Decreta vero et promulgatas leges instar fulminum e[ss]e qua in edere adigunt, tot exemplis majores statuum ac ordinum Terrarum Prussiae Civitates quarum causas et negotia decernere mihi obtigit deducant aequanimitatem meam in sensu excellentissimarum Illmarum Rndmarum Illmarum Admodum D. A. S. ac P. P. D. D. V. V. et Reluti quo studio ac zelo dignitatem et Justitiam tueri scelera et illicitos defectus ulcisci affectum habui adeoque plus ex inde Fidei honestatis et scientiae meae quam huic probi atq cancellatio ni emanabit unde facillime res in cognitionem devenient si unius dependentis abrupta stimatur integerrimo sensus meos me ipsum ob de operibus civium ac indigenam dilectissimo Dominis Romaneo in lance ac statera Judicij qualere poterit quapropter Excellentissimas I. R. S. I. S. N. S. ac S. F. D. D. V. V. enixe ac unica rogatas vellim ne importunis huius inquieti Pectoribus ex fundamentis nominatis extremoque matutio elicitis locum in suis permittant consilijs Dinimo sustis accensi Vindictis Civi Indigena status ministerio Sili ac Senatori aequalitatis ac libertatis deprimant Juridica nocuis semper novitatibus frena posituro quod dum impensis animi mei gratulatur iterato in divinum gratiam Statuum et Ordinum Terrarum Prussiae plenus fiducia depono ei solum faustissimos Consiliorum rerumque successus animitus voveo libenterque profiteor quod dum Varsaviae Die 20 Aug 1690

Copia listu Jeo[M]ci X Dinhoffa Biskupa Przemiskiego Kanclerza Wkoronnego do Jeo[M]ci Pana Sapiehy Woly Wilenskiego Hetmana Wielkiego WXL z Brzozowa die 12 Decembris 1690

Kiedy ia w Dyecezyey Moiey po seymowych pracach non otiosus quiesco, odprawiwszy albowiem seculare ministerium Pontificalis Officij Mei zastatem Ciwas przy ktorych za Sukcessa y długie Zdrowie WMM Pana iako wielkiego Wodza non intermitto naleszytych Supplikacyi az oto zachodzi mnie pełen nie tylko od Biskupa Confratra ale od kazdego Chrzesciarina godzien Commizeracyey List, iako dwie chorągwie WXLitewskiego Woyska naiechawszy residencyą JmX Biskupa Chełmskiego Skabiszow ignominiosissime y ludzi y Osobę iego w Własnym Domu zełzyli. Chociazby nie iako nad tak dobrze zasłuzonym po wielkich wtey Oyczyznie funkcyach Biskupem nie iako nad Senatorem y Collegą tedy same lata nie Uczcone powaga Uniewazona Sacerdotium zdeptane wyciskaią łzy lzoru zesmy na takie przyszli czasy w ktorych incipiunt mala a Domo Domini wtym tak Oyczyznistym całego Kosciota Polskiego zalu wtey niesłychaney Unieważe Charakteru nalezego Biskupiego lubo wiem ze wszysci JchmXX Biskupi udadzą sie do WMM Pana z prosbami swemi iako do pobożnego y swiątobliwego Wodza ale y ia ex parte Mea deesse nie mogę, et imploro wtym auxilium WMM Pana abys tantum audum exemplariter Sławae raczył y pokazał swiatu zeiako wielkie Butawy y nayprzednie wtey Oyczyznie Insignia tak y Kapłanskie Infuły nie szpeciły zacnego Domu WMM Pana. Rozumiem y trzymam to pewnie ze WMM Pan, zu pietatis sue zu deuotionis wydadz dokument y nie zechce zaciągnąc na Przeswietny Dom owey ktorą przy Consecracyey nas Biskupow Bog włozyc kazat Maledicticy Wi maledicent Vobis sit in aeternum Maledictus. Tuszy sobie dobrze JmX Biskup chełmski ze mu sie za obelga dobrze nadgrodzi a tam magnanimo Duce oco ia iterum iterumq WMM Pana upraszaiąc abys w Osobie iego wszytkich nas krzywdy zemscic sie raczył do zwyktey sie WMM Pana zasługami memi pilno załecąm łaski zostaiąc.

Copia Listu JmX Denhoffa Biskupa Przemislkiego Kanclerza W Koronnego do JmX Biskupa Chełmskiego z Brzozowa d 12 Nouembrij 1690

Niewypowiedziane iako mnie to serdecznym percussit zalem nouum et inauditum woyska WXL scelus ze na Residencyą WMM Pana naiachawszy Biskupa tak emeritum

et Decanum nostrum Polskich Biskupow nie tylko nie uwazano
wali ale tak enormiter laeserunt. Jest to exemplum sine exemplo
Za co pewnie iako wszyscy JchM. XX. Biskupi nie watpie ze sie
ujmą iako itąc powinni takia pewnie non postremus ero,
ale pokaze na kazdym mieyscu meum Zelum quid Characte-
ri quid Personae WMM Pana debeant? Posyłam interim na rece
WMM Pana List do JW Pana Hetmana W. X. L. ktory rozumiem
ze przecie hoc tantum Crimen non feret impunitum bo
nie zechce na Dom swoy Malediction. Temu od WMM Pana
Słudze przysłanemu ochotnie dałem Dimissoriales. Ze zas
trochem go tu przytrzymał z expeditią słabosc niespodziana
affixerat me lecto z ktorego kiedy iuz z łaski Bozey
do Usług WMM Pana Connatesco iego sie nieodmienney łasce.

Copia listu do JKMsci od JMX Denhoffa Bi-
skupa Przemyskiego Kanclerza W. Koronnego
z Brzozowa data Ultima Xbris 1690

Ktomus słuszni nascentis Christi ferias materyą powin-
szowac winna rzecz iest weneracyą iako WKMci Panu Memu
Miłemu pod ktorego szczesliwą reką, veratus Orbis Christianus
quot Natalium recursus tot liczy trophaea. Dych Ja Solen-
nitates kiedy szczerym sercem wiernego poddaństwa prawdzi-
wey wiary winsuie WKMsci zycze abys Nestores annis tri-
umphos zwyciezał Alexandros. Gdy zas od Jana trzeciego
od WKMsci mowie wziete dobrodzieystwo sub auspitiis trium
Regum obeymowac mi przychodzi et primum ad Sponsam
meam ingredi pokornie prosze aby łaskawa reka
ktora nayniszego evexit sługe dobrotliwie ingressum
iego do Cathedri pobłogosławiła. Oco upraszaiące moie
po nogi WKMsci rzucam głowe. Miałem tu ro-
skazania dwoie od WKMsci pierwsze abym z iechał
na Sądy, drugie abym słudze WKMsci dał indult
ze-nienia sie bez zapowiedzi w Samborze. Co o indult
ten zaraz posyłam na rece X Sarnowskiego ktory gdy
sam pronubus pokaze duchownym predko obtatis potietur
nuptias. O Sądach Panu Referendarzowi Koronnemu expressum
dosc Scriptum Manu propria JMsc X Biskupa Poznanskiego

Ktory quasi ex Mandato WKMści pisał abyśm odwołał wszytkie albo do wiosny albo do bytności WKMści do Lwowa. Lecz iakosz ia niemiałem wierzyc Byszkeyowi kiedy ia wierze nayniższemu Lokaiowi gdy mi powie że tak KJmość kazał co ia nierozumiem aby ktoważył się assumere nomen Domini inuanum gdy żedy raz się odwołały sądy in vistute tey karti ani pisarza dekretowego stawego y chorego ani patronow zwabic mogę ia iednak choc bez sądow iakom miał rectam intentionem et Officio meo pobierac ad osculum pedum WKMści tak to zważ po wiezdie ex solium wolno bedzie WKMści sam roskazac co czynic mihi opsequi natery. Alec by w warszawie na początku posta gdzie tempus acceptabile tempus salutis boc to iesce nie wiosna bedzie ta sprawa decidi mogla nayleppiey co sub brza woli WKMści ktorego ia nogi całuiąc ieszcze

Copia Listu JW. X. Denhoffa Biskupa Przemistskiego Kanclerza W. Koronnego do Nay Jasnieyszey Krolowey JMści z Brzozowa de data Ultima Xbris 1690

Kiedy pod czas tych Swiąt rodzącego się na swiat Boga naywiększą odbiera pociechę Niebieska Marya. Niech y ziemskiey imie swoie noszącey Krolowa Krolowey poblogosławi abyś W.Kmość z Nayiasnieyszym Domem swoim Ustawicznie noszącą z Nieba błogosławienstwa Czego gdy ia zwykley moiey szczery WKMści życzę Uniżonoscią P.B. z całą Dyacezyą moią proszę aby s życiem Pulcheryą szczesliwością Placidyę zwycięstwa. Aże w Niedziele po Trzech Krolach w Kathedry Przemistskiey wiazd moy następnie iakos WKmość była osobliwą tego Dobrodzieystwa Dobrodzieyką zatem pokornie supplikuię chcey Aktowi temu poblogosławic co dobroci WKMści upraszaiąc pokornie nogi Panskie całuię &c&c

Copia Listu JW. X. Biskupa Przemistskiego W. Kanclerza Koronnego do Krolewica JMści Jakuba de data Ultima Xbris 1690

Kiedy przyszłych Sollennitates niedawno przeszłych y nowego
roku początkach wchodzę w Dom Nayiaśnieyszey WKMSci prima
totius Europae decora Cesarskie y Krolewskie Coniunctie Rillet bar-
dziey upewniam Cieszyc się nie może. iako Ja ktory perpetuus
istem y Osobliwi Cultor WKMSci niechay Pan Bog Secundet
zdrowiem ktorego tak inter Terrestres Divus elevata Ze
mie WKMSci Dobrodzieia Mego do tego pożądanego anni
innata vocat bonitas lubo bym zubyst ultro iakom się
raz oświadczył wykonał debitum. bardziey mię iednak
iesce stimulat za WKMSci ku mnie łaska że godnym
uczynisz Sługę swego abym na tę Pana Mego patrzał
szczęśliwość tego iako nayprędzey życząc ściskiem za
Nogi WKMci

Do Krolewicza JeMSci Alexandra.

Rosnący po niedawnym Narodzeniu swoim in spes Coeli
et Terrae Swiata Stworca daie mi okkazyą abym WKMSci
Regni Nostri delicio in spem Regnorum Crescenti z uni-
zonym powinszowaniem moie winną oddał veneratią
Cum hoc Episcopali Elata Dyecezyą moią voto Princeps
Noster es Crescas in Mille Millia. Na pociechę Nayiaśniey-
szych Rodzicow y Całego Polskiego Swiata. Co kiedy zna-
lezysta przeciwko WKMSci uczynię propensią Unizenie
Supplikuię abyś Pańską chciał przed Nayiaśnieyszemi
Rodzicami swemi beatificare me pamięcią, teraz kray
Szaty WKMSci całuiąc zostaię w Brzozowie Xbris 31. 1690.

Do Krolewica JeMSci Konstantego.

Że ktorą powinienem Nayiaśnieyszym Rodzicom WKMSci PP.M
mlnu obligatią przy teraznieyszych Swiąt chwalebnych
Uroczystości, winnym przystępuię wszelakich WKMSci
fortun y szczęśliwości powinszowaniem życząc aby Infans
Deus ktory iuż WKMSci tak pięknie swiatu ex Infantia
wyprowadza, gotował WKMSci in ludum palmas et coronas
abyś. Da Pan Bog dorodzey lat swoich w tamtym panował
mieście w ktorym Naykochańsza była Caius Nomen postać
Wielkiego Konstantyna vetidentia. Co kiedy fideli
animo życzę WKMSci abyś mię zelecać łaskę —

Nayiasnieyszych Rodzicow swoich nie zapamiętiwał Uni-
żenie Supplikuiąc. Kraiy szaty WKmsci całuiąc Zostaie.

Do Krolewney Jeymsci

Nie godzi mi się przy tey świąt chwalebnych Szczesliwosci
tylko należytz oddać przy pomyslnym powinszowaniu re-
spekt życząc abyś WKmosc tak wiele tych Świąt w życiu
swoim Liczyła iłe piasku w Morzu albo ozdobnych gwiazd
na Niebie bo będzie WKmość iedyna Swiata Polskiego
Cynosura to po sobie obiecować; czego ia z serca WKmsci
życząc y zato P. Boga z całym Bispustwem Moim
prosząc Kraiy szaty WKmsci całuię.

Copia Listu JeMści X. Denhoffa Kanclerza W.
Koronnego do Kapituły Przemislskiej immediate
przed Wiazdem. 1 Janua: 1693

Kiedy iuż przy nowozaczętym Roku ta szczęsliwa nastepuie godzina
abym się Cum Sponsa Mea powitawszy oraz z WWMMMPP cum
Confratribus Meis vciezył praemitto has testimoniales Moiey prze-
ciwko WWMMMPP Pasterskiey miłosci y obserwantiey literas życząc
aby Pan Nayw yzszy dał mi każdego z WWMMMPP Salvum et in-
columem amplecti abyśmy cum Nascente Christo et initio Novi
anni renasci wszyscy mogli ad laudem et gloriam tego ktory iest
Pastor Pastorum et Omnium Capitulorum Caput. Więc że ia an-
ticipatine ex More solito Capitulum Generale przed Wiazdem
moim przypadło vprzeymnie życzę vt Deus Consiliorum Dominus
Secundet Consilio WWMMMPP ktore rozumiem że in fauorem praedko
advenientis Praesulis Sui lenso passu expedire zechcecie abym in fine
przynamniey trafiwszy świątobliwych Obrad Vbi Motus est Velocior
et Meos mogł depromere Sensus, y WWMMMPP swoich mi Communicare
intentiones. In reliquo JeMsc X Custosz iako teraz a latere meo
ad gremium WWMMMPP pospieszaiący referet quo animo Menteque
Serena cò dulciori quam diu desiderata WWMMMPP życzę sobie
frui praesentia wszystkich się WWMMMPP braterskiemu recommenduię
in Vniversum affectowi y zostaię devotissimus et addictissimus —
Frater et Servitor.

Tegoż do JeMsci X Kuncijnza z Radimna 28 Januarij 1693

Post navatas in Dioecesi Mea circa Curam Ovium mihi Commissa-
rum sollicitudines tandem ad Ecclesiam Cathedralem Praemisliensem
nuper Dominica 2da post Festum Epiphaniae feci ingressum. e

Vbi

Ubi inchoata Visitatione cum bonum Ovibus huius regimen incipere studeo non possum melius hoc tam salutare incipere opus quam a benedictione Illustrissimae Dominationis Vestrae quam humiliter implorando fortunam meam ducam sub magno sancta Cruce onus laborum Christi in Vinea tolerandi. Quando vero his temporibus Suffraganeus Meus fatis ussit mitto cum supplicatione mea ad Illustrissimam Dominationem Vestram Praelatum vita moribus et genere eximium Perillustrem Dominum Dubranski a viginti et plus annis Cathedrali Meae Premisliensi Canonicum petens submissione ut huic tam Excellenti Subiecto et hic et in Curia Romana favere Illustrissima Dominatio Vestra dignetur. Erit pro certo huic Oneri et Muneri par quem etiam et Illustrissimus Dominus Episcopus Posnaniensis Confrater Meus si praesens esset, certo certius recomendasset singulariter uti Virtutum et Meritorum eius magnus Censor, quando illum in Episcopatu suo tunc Luceoriensi Cathedralis illius Decanum esse voluit. Sed quid mihi recomendare hominem Ipsius pretium est qui ad Illustrissimam Dominationem Vestram tanquam ad Lichium Lapidem pergens melius probabitur mihi nihil magis cordi est quam esse et profiteri quod sum etc.

N. 39 z Folkwie Copia Listu JeMSci X Denhoffa Biskupa Przemiskiego do JeMSci Pana Gałeckiego Kuchmistrza Koronnego 22 Xbris

Doszły mie listy WMP. w ktorych o Seymikach Woiewództw Kuiawskich intimuare raczyłeś, Przyznac to summae dexteritati et solito pro bono publico zelo WMP. żeś dosc z siebie uczynił kiedyś et dissidentes inter se Connices pogodził et difficultates tamuiące Seymikowe obrady uspokoił et quod maximum est tak wto gloriose potrafił że tamte Consilia non sunt passa naufragium ale się dexterrime ad principia Novi Anni odłożyli oddałem Krolestwu Ichmciom oboyga listy, y dawał propozycij Krolowi JeMSci approbationem limitationis. Kiedy zas peritus uczyniło się examen quomodo deberet fieri istud? nieznayduie się praxis ulla w Cancellaryi aby similes Actus approbari miały boby to było otworzyć drogę infinitis limitationibus in vim approbationum satis est uteri stylo conniuere y przez spary patrzyc na tech limitacyje aniżeli ich pozwalac gdyż y inszych wiele Seymikow toż uczyniło, a zadnych odnich niemamy requisity tak zatym rozumiem że kiedy sobie naznaczył y Gradz tamte Woiewodztwa, to feliciter ziadą et sub magno nomine WMPana skonczą tak pożądane rady glorioso omine że ktory teraz pięknie tak wtamtych krajach dirigis aspera in vias planas da Pan Bog universalem całej Oyczyzni Congressum pod direkcyją swoią uczynić beatum. Do czego ia wszelkiemi stanu sposobie będę serce Pańskie ktory pewnie iako a domestico suo non est alienum etc. Ała dawney WMPana zalecaiąc się łasce iestem.

Copia Literarum ad SS Dnum Innocentium XI Varsavia 20ta Februarij A⁰ 1690

Post oscula beatissimorum pedum Sanctitatis Vrae. Inter tot Zelosos simul et gloriosos pro incremento Fidei et augmento Christianitatis, Sanctitatis Vrae actus audeo ad pedes Sanctitatis Vrae procumbere cum debitâ tanto Pontifici reverentiâ plenus Spei; me Sanctitatem Vram abamplexu et osculo pedum suorum non repulsuram, cum quidam id honoris Familia mea percipit, aeternum Nomini Sanctitatis Vestrae obligatam se profitetur, et nunquam desinet profiteri. Non aliunde certe inhis Generalibus Comitijs Sacra Regia Maiestas Dominus Meus Clementissimus mihi Supremum Regni Cancellariatum contulit, quam exemplo Sanctitatis Vestrae excitatus non indignum fore in hanc Domum primum status ministerium conferre quam Sanctitas Vestra benignissimus Pater Cardinalitia Purpurâ exornare dignata est. In hoc itaq Ministerio dum primam me curam adhibiturum spondeo, ut in promovendo honore Divino Fidei Orthodoxae Romanae in Regno Nostro, inconcusso fervore erga Sanctitatem Vestram tenerrimo obsequio incumbam, Sanctitatis Vestrae pedes humillime ex osculor.

Sanctitatis Vestrae Domini
mei Clementissimi
Devotissimus obsequentissimus
et humillimus Servus.

Copia Listu JWJX Biskupa Premislskiego Kanclerza Wkoronnego do Przewielebney Kapituły Przemyslkiey z Warszawy 13 Maij A⁰ 1691

Zycżyłem ci tego sobie abym te primordia Pasterstwa mego na przy steij praecursoris Christi Generalney WMMPP Kapitule mogł być communicato z niemi odprawić consilio, et bona sponsae meae ulitas maturis WMMPP. sententijs sub potenti manu tego ktorym manus Domini cum illo ad laudem et gloriam Nominis altissimi promovere. Że iednak Ministerium meum poki rescze zu Krol Jemć P.MM. solicitas Oyczizni agit curas, oddrypic mi in hoc passa rzeptey niepozwala negociacy y przychodzi mi pro interim Vicario calamo moie braterską wszytkim WMMPP. oddac veneratyą cum voto, aby ten dies natalis Joannis id est gratiae sciagnal obfite z nieba laski y blogosławienstwa na Osoby WMMPP. niech spusci z nieba spiritum consilii et Fraternae dilectionis ktory descendat super nos et maneat semper, niech za Blogosławienstwem tego narodzenia Chrystusowego audiant hoc gentes et intelligant populi, że in illo oculi Domini ktore osobliwie circumstant lupi rapaces, boni Ecclesiae cura, exempli et pietatis zelo pod niegodnym Pasterstwem moim tanta cathedra y z nawyższych nulli secunda. Zaco kiedy ia y tu lubo e longinquo blagac Maiestatu Boskiego pro

Officio meo nieprzestanie, pewienem tego że y w Sercach WMMMPP.
braterskie znayde in foro et choro memento. Poniewaz zas de more
utitato ad aram iustitiæ na przyszły Trybunał nateyże Kapitule obrac
Deputata expedit pro munere meo proponow dwoch Ichmciow Jemsci
X Kustosza WMPana y JMX Gordowskiego. Rozumiem iednak że JMX Go
rdowski iako przy starosci swoiey circumdatus infirmitatibus będzie
sie chciał wymawiac. Zaczym expedit omnino uprasac JMX Kustosza
aby sie chciał nato odważyc onus bo ieżeli kiedy tedy natamto
mieysce trzeba viros pietate et dexteritate probatos. Co sie wszytko
w JMX Kustoszu znayduie. Bede miał zeszcze y niektore puncta Ec
lesiæ et Diœcesis necessitates tangentia ale te sposobnie przez
rece JMX Kustosza præsentabo WMMMPP. Teraz przy Biskupiey
Benedictiey, fortunatissimum życząc pobożnych Rad WMMMPP.
in hoc Capitulo exitu Ichm sie braterskiego affectu z usługami
memi pilnie zalecam zostaiąc w Warszawie d 15 Junij 1692

Perillustrium Reverendissimarum et Admo-
dum Rendorum Dnationum Vrarum

Devotissimus et Addictissimus Frater
(et Servus.

Copia Listu do Kardinała Jemsci Denhoffa
od Jemsci X Kanclerza Koronnego Biskupa Przemyskiego

Mrutiny 22 Aug. 1691mo po electiey Summi Pontificis Inno: XII.

Niezacna nieludzkiego niedbalstwa nota tam alto silentio dotyd
moie przeciwko Emi: Wa: innoluerat Uniżonosc ale nateż yta nad takk
strasną pracą Emi: Wa: discretia nietylko comprehendat ale extrudat
ex Manu Calamum ktoby powinien bijł tak swiatły przeskadzac
wten czas Emi: Wa: kiedys plenus spiritu Domini formabas Christo
Vicarium Orbi solatium. Kiedy tedy iuz hæc gaudia Wa adorat
Orbis w osobie tey ktorą niegdy godzien bijł portare in Visceri-
bus suis Orbis Polonus winsżuie Emi: Wa: tey pociechy nie wątpiąc
zes tez do tego swoie przydał suffragium iako temu Panu ktory
za Podkomorstwa S.P. Rodzica Emi: Wa: regnante Casimiro Rege
Nunciaturæ Aplicæ portavit onus, Niech że go Pan Bog swiatu
y Kosciołowi quam diutissime servet, a Emi: Wa: tey ktora pewnie
ma z apud Intimum Virtutum et laborum suorum æstimacyi Uni-
żenie prosze chciey y mnie zalecic protectioni singulari Oyca S.
wzaiak sie oto starayu y starac bede żeby tak in Diœcesi iako tez
in Ministerio sæculari takem sie sprawił iakoby z każdey moiey
actiey Sanctæ Sedi quam maximam comparare mogł gloriam.
Wczym abys Emi: Wa: chciał mi bydz pro vade apud Sssmum
Uniżenie upraszaiac eius sacram Purpuram demississime ex
osculor.

Ad Sanctissimum Pontificem Innocentium XII. sub eadem Data.

Sanctissime ac Beatissime Pater
Domine Domine Clementissime

Post oscula beatissimorum pedum Sanctis Vrae. Ita planè Pater Misericordiarum et Deus totius Consolationis hanc appensam in Uno digitorum suorum gubernat Orbis Machinam, ut si aliquando illam contigerit pro peccatis et erroribus nostris graui concuti tribulatione statim ex infinita bonitate sua copiosissimis refundere debeat absconditorum thesaurorum suorum benedictionibus. Siquandò eam dexteræ Excelsi erga christianos Populos agnouimus virtutem, certè in exaltatione ad Pontificium Thronum Sanctis Vrae Domini Mei Clementissimi. Ingemuerat Universa Europa undique bellis concussa et attrita ad tam diuturnam Sedis Aplicae orbitatem, sed ecce hanc moram, ingens et immensa compensauit lætitia quando Omnipotentis DEi prouidentia Sanctem Vram in Aplico Solio collocauit, virum secundum cor DEi, Patrem orphanorum, Orbis solatium, Vrbis delicium. Ex hac tam singulari Diuini operis actione, dum totus exultat mundus, Ego infimus Sanctis Vrae Seruus, plenus summi ex hac exaltatione gaudij D.O.M. maximum cum tota Diœcesi Mea precor, ut te nobis magne Pontifex Deus diuitissime seruet quem tam opportunè in hoc afflicto Europæ statu dedit, quod dum plenis affectu visceribus profiteor sacros Sanctis Vrae pedes demississime exosculor.

Ad Eminentissimum Cardinalem Bonberinum.

Nunquam uberius gauisum et Regnum Nostrum quàm dum felicia accepit noua de exaltatione ad Sedem Apostolicam moderni Sanctissimi Domini Nri. Quod dum Vniversa in plausus excitauit corda, particulare Mihi hæc noua in animum ingesserunt gaudium cum singularem semper Domus mea agnouerit a Sanctitate sua dum adhuc in Regno Nro Nuncium ageret protectionem, et ego ipse in Persona Mea speciatem erga me expertus sum dignitatem. Mitto ad Manus Eminentiæ Vræ uti non solum Vniversalis totius Regni Nostri, sed præcipui et Principalis Domus et Personæ meæ Protectoris, hanc ad Sanctissimum literam debita

debita observantia et lætitia thesseram humiliter supplicando ut sicut Eminentia Vra memor in Persona mea Domus Ossolinianæ Eminentissimæ Barberinæ Domus semper fidelissimæ et devinctissimæ, in Manibus me suis coram duobus præteritis Pontificibus efficacissimè portaverit, ita et Moderno Sanctissimo recommendare velit indignam personam Meam. Tertius iam annus est ut constat Eminentia Vra ex quo in hoc Regno primum Status Ministerium Cancellariatum Magnum porto nihil unquam emanavit ex Cancellaria mea quod aut Ecclesiæ aut Sanctæ Sedi in minimo præiudicare posset. Etsi aliquando Forenses passus acclamationes ut in Regno libero non potui pretiosiorem honorem Meum debitæ erga S. Matrem Ecclesiam observantiæ. Quod coram Eminen: Vra uti Patrono meo gloriosissimo pleno corde effundens indubitatæ sum spei eandem semper experturum gratiam quam hucusque ex Mellifluis Barberinianis apibus delibavi sacram interim Purpuram Emi: Vræ devinctissime exosculor.

Ad Eminentissimum Cardinalem Fabricium Spada sub eadem Data

Non potuit magis ullus sicut Universum Orbem tum præcipuè Regnum Nostrum Poloniæ exhilarare Nuncius, quam ille qui nobis prima de Exaltatione Ssmi Domini Nostri ad Pontificiam Sedem affluit nova. Nos singularis decet lætitia hunc in Apostolico adorare Solio, quem vidimus quem audivimus quem manus nostræ contrectaverunt. Sed ut felicia nunquam sunt sola, sic et in hoc passu auget commune Orbis gaudium quod Sanctitas Sua in partem Curarum Ecclesiæ Dei Eminentiam Vram assumpserit hominem pietate, Zelo, activitate prudentia Nemini secundum. Sed Omnibus primum ad Universale gaudium ego particularem Meam repræsento Eminen Vræ lætitiam dum enim Officio Cancellarij in hoc Regno fungor singulariter mihi gratulor uberiorem habiturum Campum Mandata Emi: Vræ exequendi et à nutu eius pendendi. Non deerit in Me sollicitudo de Omnibus Regni Nostri Eminen: Vra humiliter rogo ut me pro vero et sincero Eminentissimæ Personæ Suæ æstimatore computare velit et in Omnibus suam declarare voluntatem in quo Regnum hoc ad Commune Christianitatis bonum et inprimis Sanctæ Sedis auctoritatem contribuere possit.

pro

pro Ministerio meo prius Vita quàm animus deficiet in quo me obligando Sacram Purpuram Eminen: Vrã demississime exosculor.

Ad Eminentissimum Cantelmi Cardlem

Dum totus Christianus Orbis profusis gaudijs et immensa exultatione triumphat ob exaltationem ad Pontificiam Sedem Moderni Summi Pontificis O.M. et ego particularem meam professus sum ad pedes Sanctis Suæ devotione nova mihi accessit Consolatio, dum inter has publicas Sanctis Suæ glorias et Eminen: Vra a manu Optimi Pastoris Virtutum et laborum Suorum pro Ecclesia DEi digna recepit præmia Archiepiscopatum nempe Neapolitanum quod eo sublimioris æstimationis est, quando ex hac eadem dignitate tam desideratissimum Orbis Christianus, adorat Christi Vicarium. Meminisse non dubito Eminen: Vrãm dum felicissime in Regno nostro versaretur, quam singularem habui semper Nominis et Personæ eius venerationem et unus ex illis fui et hucusque glorior protectione Eminen: Vrã. Ex totis itaque Cordis visceribus et sincero affectu opto, ut hæc Archiepiscopalis Dignitas eisdem passibus Eminentiam Vram in Ecclesia Dei portet post sera et longissima Moderni Possessoris fata quibus Antecessorem portavit. Plenus interim spei Eminen: Vrãm me semper in corde et animo suo conservaturam pro quo humillime supplico, in omnibus enim Occurentijs meis nullum mihi eligo Maiorem Patronum et Protectorem quia nullum spero efficaciorem; Dabit huius gratiæ suæ hoc primum argumentum Emi: Vra quando SS. Domino Nro semper prompta semper ferventissima me tam in Episcopali quam et Cancellarij Officio obsequia repræsentabit. Quod dum indubitanter de benignitate Emi: Vræ mihi polliceor eius Sacram Purpuram demississime exosculor.

Copia Listu JMX Kanclerza WK do JM X. Małachowskiego Biskupa Krakowskiego z Jarosławia 14 9bris 1691

Między największemi licząc sobie szczęśliwościami dobierać wiadomości o zdrowiu WXM iakom tylko tu do Diecezyey moiey zajechał przy ustawicznych pro Successu armorum Christianitatis per invictas manus Króla JeMści Pana Naszego Miłościwego Supplicatiach niechmiściwygm

in particulari Memento Klase diutissimam incolumitatem #
WXM Ktory iestes Ordinis nostri Pater decusq Senatus. A ze
Swiçce sie przed Całym Swiatem Osobliwą ku sobie WXM dobrocią,
wiec tez Ci Ktorzy Supplices dexteras Scielą pod nogi iego, bio-
rą mie iako pro Vadio petitionum Suarum Ktorym wymo-
wic sie inhumanum esset. Teraz noviter Religio Soc: JESV
Ktorey ia tez iako Alterici in ea nihil negare possum załosnie
exposuit mi iako za iakąsz nieostroznoscią uraził sobie
tak wielkiego Oyca y protectora Scielą sie Supplices ad prosu-
bas plantas aby Unius error non extendatur Super Univer-
sos. Wiedząc ia dobrze o niewypowiedzianey y na cały Swiat
zawołaney litosci WXM na ktenni Ktorzy wzywaią Nomen
Dni pokornie Cum illis et pro illis ad Clementiam WXM
et paternum respectum Concurro, abys iako łaskawy Oyciec
przyiał Cisnących sie do przeprosienia Swego pokornych
Synow. Parce Dne Parce Populo tuo. Wszak w tym zakonie masz
W Oca Mosci magnam krwi swoiey partem Rodzonego Synowca, masz tez
y te in Cordibus Populorum Stawe zes zwykł parcere Subiectis. Co kiedy ia
za naywieksze dobrodzieystwa z Szczodrobliwey rąki W Xiey Mosci y z łaska
wosci iego otrzymam, wrodzony dopiero ~~gto~~ in hoc glonabor ze W Xa
Mosc masz mie w respekcie dawnego Sługę Swego, kiedy na uniżoną prosbe
moie Iniurias Suas dimittere raczysz. O Co iterum iterumq clemen
tem całuiąc dexteram a z niey benedictionem pro me et Dioecesi tota mea
wyglądaiąc do łaskawey pamięci W Xiey Mosci łaski z usługami memi pilno
Zaleçam

Copia Literarum ad Eminentissimos Cardinales à Sacra Re-
giali Maiestate in Causa Venerabilis Ubyhowski Abbatis
Sancta Crucis.

Cum Serenissimus Rex Maritus Noster desideratissimus ma-
gno Suo Charissimorumq Liberorum Nostrorum Sudore prosequi
personaliter Sacrum bellum Contra infideles Ottomanos non Cessat
et trans Boristhenem in Valachia Victricibus armis Suis ferociam
hostium deprimit: Nobis interest ut Concurentium ad Nos Subditorum
Nrorum desideria Ubiq pio Zelo et Regia nostra prosequamus in-
terpellatione. Vertitur Causa Romæ Venerabilis Ubyhowski Electi Ab-
batis S. Crucis quam non dubitamus iam Et Illustritis Vra apprime
Cognitam, quando igitur Ultima eius Speratur his temporibus
decissio Illtrem Vram obnixe precamur ut pro ea qua polles
in Urbe authoritate Velis hoc negotium in favorem Sdicti
Abbatis

Abbatis dirigire quem Illv: Vra Singularem inhos respectum dum Omnis Officiorum genere rependere Conubimur. Optimam à Deo Omnipotenti Illiw Vrã apprecamur Valetudinem.

In Eadem Causa ad Eosdem Cardinales ab Illmi Denhoff Supremo Regni Cancellario.

Nihil magis in votis habemus quam de prospera Eminea: Vrã Valetudines frequentissimas recipere notitias Cum hac Submississima mea Occuro Veneratione, profitendo debitum erga Eminen: Vrãm Cultum Cum vero Animorum praecipuus nihil negari soleat audeo in spem singularis gratiae Entia Vrã recomendare Singulari protectioni eius D. Abbatem Wyhowski ut illi pro iustitia et Merito quales patebunt ex Causa eius. Paterne epitulari Eminen: Vrã non dedignetur facie vem Eminen: Vrã nomini suo gloriosum me vero ad perpetuam obsequendi sibi rationem devinctori stylo obligabit cuius nunne Sacram purpuram demississime ex osculor.

Copia Listu JWJMX Kanclerza WKoronnego do JWJM Pana Woiewody Pomorskiego

Kiedy powydaney Comissyj do Czozowa na osobę WMPana od JKM Pana MM. me procurante ktorey taki sensus iest aby przedł niespokoione były lites inter populum et Magistratum innotuit w Warszawie iako Sprawa Dreiera z Kochem iuż w Assessoryi przedł trzech Pieczętarzów po sobie następuiących Decreta Sądzone przezemnie finaliter et seriis Partium Controversiis decydowana znowu czego ia nigdy niewoumiem Miasta ventilari et trutinari natam tey że Comissyj precavendo Authoritati Urzędu Mego et neposteritas gravissimam wziąn pateretur Lesionem. Postatem respons JKPana MM gdzie iniunctum JMsc. Panu Podkomorzemu Chełminskiemu ut exequat decretum assessoriale y żeby oddał dobra Kochowi które podecrecie in audito a seculis exemplo Swawolnie Dreier invasevat co JeMość Pan Podkomorzi laudabiliter et gloriosa praestitit. Smiem upraszać WMPana aby s in sua Comissione co y prawo y sama Sprawiedliwość pokazuie, chciał tylko Miasto inter se pogodzić a coraz decidować Sąd od ktorego nigdziey nie idzie Appelatia tylko do P. Boga relinquere intactum tak aby nigdy sip Sprawy nieodsądzały nigdy wiekszego kredytu była strona niżli Sedzia ktory iudicati sui nemini debet dare rationem Jezeli m ale osadził Sprawie się z tego Panu Bogu odpowiedzieć tak tego pewien iako zbawienia Mego że dobrze Nie Mogę tedy żadną Miarą pro honestate et Officij y

wrodzenia

Urodzenia moiego wyciesnieć tego aby na moiey Osobie dopiero pie-
czętowskie decreta były przez Rescripta czy przez Comisie były czyli
cassowane, czyli reformowane. Krol Imość Sam nie znał tego wieku. Kiedy
się na relacie nieodestało ale finaliter accidowało żeby takie decretu
miał infringere bo za Pieczętarz w Osobie Krolewskiey zasiadał. Jako
wiadomo WMP. nie w swoiey to Krol coraz decretować znowu miałby
odmienie tales mutationes non cadunt invegnantes. Podaię to tedy
ad Sublime WMPana iudicium iakom znał Łaskę ustawiczny a nie-
odmienny przeciwko sobie in omni fortuna WMPana ten affect
bo kiedy myśmy z sobą byli deputatami y Sentencie dawali —
wszak posledniey Trybunały dekretow naszych nie cassowali, tak
Uniżenie et iterumq; uprasząm, abyś wielki Senator sub Sella Regis
trzymał powagę kiedy Trybunał rzekę iedzie y same grody srodze
przy swoich et inviolabiter trzymaią się decisiach. Wczym nie wat-
piąc dzwykłey WMPana Łaski Donicy się Usługami memi pilnie
Zalecym Zostaiąc WMMPana.

Copia Responsu JemSci X Małachowskiego Biskupa Kra-
kowskiego na list JemSci X Denhoffa Biskupa Przemyskiego
Kanclerza W. Koronnego d. 14 Octobris pisany w Jarosławiu

Innatae Magnanimitatis WMPana iest to nutrimentum żebyś w Ko-
ściele Bożym miedzy Duchowienstwem indissolubile animorum Vincu-
lum plantes, abyśmy in Domo DEi ambulemus cum Consensu ut u-
nanimes et cum ore benedicamus Patrem Domini Nostri JESV Christi.
Zaczym fraterno affectu przyimuię te Propositią od WMMPana że
mie hominem pacis prowadzić raczysz in templum Concordiae Societa-
tis JESV Sacrosanctae od ktorych iak Zacnych nie miałem gruntowney
ad aversionem okazyi et vix Veniatem Culpam mogłem sobie a
Rndo Patre Kaszewski Vice Rectore Collegii S. Piotra Cracovien: prae-
tendere, tak mutuo amplexu iuż to wszystko iest miedzy nami
abolitum. A chociażby tedy lethiferum quid ktorykolwiek z tych
SS Oycow przeciwko mnie miał Comittere gotow iestem ad requi-
sitionem WMMPana pallio charitatis contegere. Iuż tedy racz
WMPan mieć odemnie te assecuratią że nec Verbo nec Opere
unquam obesse chcę Societati Sacrae, y iako non Occidit Sol
super iracundias nostras, tak ex illa hora facti sumus reales
et actuales, nec simulati amici. Pokaże to tedy Orbi Polono
czasu swego, że amicorum irae będą u mnie amoris redin-
tegrationes. Co wszystko cedat in gloriam Magni Hominis
WMMPana a ia Statecznie y nieporuszenie zostawac Obligu się
Jestem.

Copia literarum a S. Rmtte ad Serenissimum Jacobum Secundum Dei gratia Regem Magnæ Brythaniæ Franciæ et Hyberniæ Fidei defensorem. Varsavia in Maio Anno 1691.

Joannes Tertius Dei gratia Rex Poloniæ & Serenissimo Jacobo Secundo eadem gratia Regi Magnæ Brithaniæ Franciæ et Hiberniæ, Fidei defensori, Fratri et Cognato Nrō Salutem et multum benevolentiæ incrementum. Serenissime Rex Frater et Cognate charissime. Cum Bartholomæus Vice Comes dela Neufuille Familiaris Cameræ Nræ Aulicus, nec non Anno elapso in Galliam Ablegatus Noster nobis retulerit, quod Mrg de Theil Ablegatus Maiestatis Vræ ad nos, duobus ab hinc annis missus nullas eidem literas responsorias retulerit, statim pro nostra quâ ferimur singulari in Maiestatem Vram affectus tenetitudine diligenter fecimus in Cancellaria Regni Nostri indagationem, quo facto literæ nostræ ad manus Mttis vestræ non pervenerint. Cum igitur prædictus dela Neufuille negotij nostri gratia iterum in Galliam reversaturus, iniunximus ei reddere Modernam Epistolam Maiestati Vræ cum attestatione Reverendi in christo Patris Episcopi Premisliensis Supremi in Regno Nostro Cancellarij quâ facile non nostram aliquam in Maiestatem Vestram affectûs mutationem aut Cancellariæ nostræ inanimadversionem, sed potius Ablegati Mttis Vestræ cum præserat in requirendo oblivionem facile exinde Maiestas Vestra iudicabit. Nos semper et velle et optare Maiestati Vestræ omnia a Deo O. prospera et felicia quæ et per præsentes effuso corde optamus Dabuntur in Regia Varsaviæ. &

Maiestatis Vestræ.

bonus Frater et Cognatus
Joannes.

Copia Listu do Jemsci X Małachowskiego Biskupa Krakow od Jemsci 2 Jaworowa E 14 Xbris 1691

Wie to cały Swiat iako ia sie osobliwą WXMsci Swiętçe protectią y Łaską, y pewnie iestem iedem ztych ktorzy Umieią adorare Nomen Domini. Wiec gdy sie isto dufaiąc ludzie Częstokroć domnie recurrunt, abym sie moiemi uprzykrzat, WXMsci instantiami

Teraz mi pro Domo mea loqui przychodzi bo za Domowym moim X Giżyckim, ktory u dwoch Pieczętarzow przy Nieboszczyku P. Wielopolskim strawiwszy adolescentiam przy mnie zesz moribus et actionibus non paenitendam inventutem do WXMsci tanquam Lydium lapidem idzie probandus. Wnoszę niskę moię do WXMsci instantyą, abyś huic subiecto raczył apponere manum dobroci swoiey, ktorego ia napro widzą swoię wzgowdy Omnibus Ordinibus rite et legitime feci Ministrum in Domo Domini. Dałbym tego y Autentyczny dokument ale że X Auditor moy incertis Dioecesis Negotys iest w Przemyślu a przy nim Acta zostaią nic nie watpię o dobrotliwey łasce WX Msci że fideli testimonio meo zechcesz adhibere fidem, ktorego się Wielkiey łasce y Protectiey z usługami memi iako napilniey zalecinszy zostaię.

Copia listu Jemsci Pana Warszyckiego Miecznika Koronnego do Jemsci X Denhoffa Biskupa Przemiskiego Kanclerza W Koronnego z 29 Augusti 1691 w Zamku Pileckim.

Wenerow uniżonością moią praesentiam WMPana w tych tu kraiach ktoregobym był inde powitał w Piotrkowie, gdybi nie non impedivyset trudnosci w Tribunale Lubelskim z Jmscią Panem Marszałkiem Litewskim będące. Zicze iednak sobie tey szczesliwosci abym oddał debitum Cultum et Venerationem WMMPana w progach Domu mego. Jakoż nie watpię że od WMPana łaski bede hisce felicitatis inductus argumentis nawiedzisz mnie sługę swego. Oco et praesenti litera Uniżenie upraszam WMMPana. Drugię motiuum maiąc pisania muszę fastidiowac WMMPana skarży mi się Cesto Miasto JKM. Piotrkow na OO Jezuitow że Mieszczanow niektorych około Kollegium mieszkaiących urwie infestant, przymuszaiąc ich etiam nimis infirendarum Violentiarum et in corpore flagellarum do Resignatiey sobie Domow y Kamienic Browar inde chcąc rowucic. Zaczym donoszę to WMMPanu iako primo Ministro Status et Custodi Legum publicarum Uniżenie upraszaiąc abyś WMMPan Vigore Regio et ex authoritate sua raczył tych że OO Jezuitow napomniec ktorzyby cessent od tego. Nie może bowiem respondere ich woli Miasto nie tak obstantibus legibus publicis Civitatentibus, iako tym więcey za Rescriptami Krola Jemsci w ktorych serio roskazuie aby nie alienowac dobr personis quibus vis spiritualibus dla znaczney dammnificatiey skarbu w podatkach Rptey prosze tedy y powtore WMMPana aby byli abhac impetitione wolni bobym musiał y samego K Jmsci ex ui obowiązku mego intertowac wszak że mogą Eminus Iure agere iesli co winni alias niesłuszny to było. etc.

et sine strepitu publico Rzeczy lecz nie watpię że się uspokoią zawo-
skazem WMM Pana ktory ze łaską będę sym powinien odsługowac
WMM Panu iako się iey żadnego pilno cum et proffessione żem
iest WMM Pana.

Respons na ten list Jemsci Panu Miecznikowi Koron:

Muszę nie wypowiedzianie iako się żałowac na nieszczęscie moie
że ile razy w ten kray Sieradzki przyiadę nie mam tego szczescia bym
mogł venerari WMM Pana czego sobie ustawicznie życzę tym się ie-
dnak cieszę żemi się podała okazyja wyswiadczenia quid debeam WMM
Panu kiedym zatym zaiazdem moim był tak szczesliwy żem ochrzcił
syna Jmsci Panu Staroscie Wielunskiemu a wnuka WMM Pana szukat
bym y w dalszych residentiach pod samym krakowem WMM Pana cum
exaltione homagy mei ale że ewocow na residencyą do Boga krolowey
Jmsci ktora teraz w Dyocezyey moiey obrała sobie divertendi locum
spieszyc tam teraz muszę magnis itineribus interim mię tu za-
chodzi w liscie WMM Pana quarela przeciwko OO Jezuitow Piotrk:
a to widzę że się idzi owo przysłowie że kiedy co kto ztego zrobi to
sis primus accusavis Burmistrz Piotrkowski Bryielak drugi -
albo newskowy Cybony abo wuscin Sorzecki y ktorymby pewnie
indicio Episcopali meo na ktorym się nie zawiodę tak postąpic
potrzeba iako z tamtemi poszedł na owo zwierzątko co kwiczy
a wor drze Juz iato drugą od Hultaia tego cierpie konfuzyą
karałem mu był wydac Mandat za dworem tak trzy lata
że domnie vocatus iako do pieczętarza ktory mam ex vi officy
mei parem nad miastami iurisdictionem mam cum Maiestate
y kiedy Mieszczanina osądzę nie idzie do nikogo appelatia chyba
do Boga nie tylko nie przyiechał ale y cały Magistrat zbuntował
tamteczny adeandam irreverentiam atoli potym że się wielk
upokorzył pro innata mea Clementia odpusciłem to et non dum
presecutus. Teraz znowu errorem novissimum commisit peiorem
priore kiedyważył się przez posty tylko gadu czem sam się
liczemiem pimiedzy iakich się wymowiwszy a ia kiedym
przeiezdzał przez Lublin Trybunat Koronny par Regibus subsel-
lium wziut sprawiwszedzy ledwie mi nie wszyscy wizite oddawali
wszak był miedzi nimi JM Pan Starosta Zgorzycki WMM Pan y Brat
ipse testimonium perhibeat. Nie mogł tedy żadną miarą wy-
cierpiec tey krzywdy abemi pewnie P. Instigator Koronny pro
officio suo de contempta primi ministri status wydał Mandat

alec to tak

alec to tak idzie zwyczaynie złosliwym ludziom Kiedy naprzod targną się
na Boga to y na Jurisdictie Ziemskie Tak ten Sceleratus Uczynił Miesczan
nek Kupił Umyslnie kamienicę wedle Kosciola OO Jezuitow Kiedy
iest Boga prawdziwego veneratia y tam browary sobie przy drewnianym
Kosciele Zatoziwszy z tym swięto kradzkę gębę dał się słyszeć wy kurze ia z dal
OO Jezuitow a on by pierwey P Boga quod horrescit Scribere calumniis —
Chrzescianskim panstwie wykurzył bo browarzysko tego nie wedle Mieszkania
OO Jezuitow ale podle Kosciola wystawione iest Muszę dać swiadectwo
OO Jezuitow sine ulla passione że ani o tym do mnie pisali ani się iednym
słowkiem uskarzali aż ia Grodu przeieżdżaiąc Kiedym nawiedzał OO
Jezuitow wyyrze in Vicinam Domum podle Kosciola sciana za scianą
drewniana nie mogłem tey Boskiey obelgi wytrwać postałem po niego nie
chciał przyść ledwie mię do tego impatientia nie przywiodła żem nie
tylko browar ale cały dom tamten funditus rozebrać miał kazać,
mam na to exempla antecessorow moich P Wielopolski w Warszawie
abyt tam präsens Pan Starosta Warszawski dzisieyszy P. woiewoda Płocki
Girtera Sławnego Burmistrza że tylko mostu pewnego gdzie age
batur o szkodę Koni, tak wielu Senatorow Monitus niekazał napra-
wić kazał go publice w piątbiątego dnia Rayzary przez Rynek pro-
wadzić y do więzienia wsadzić Jmści X Gninski podkanclerzy w Jaworo-
wowie przy präsentiey Krola Jmści w Jegoż Starowstie że tylko Krolew-
czyzna niedziedzictwo kazał kowalowi Dom cały rozebrać że pod le-
iego gospody kowalnią miał y tym się wymawiał Krolowi że lepiey aby
trzech kowalow zginęło niż iedyn Piecrzętowr zgorzał Jezeli się pieciarze
tak przesli o ludzki honor ujmowali a mnie czemu się o Boski niegodzi
Kiedy periculum evidentissimum że prędzey zgorzałby Kosciol od Bro-
waru Brydaka niżby J X Gninski od kowala Daię to pod rozsądek
Samego WMM Pana bowiem de zelo et pietate iego ku Kosciolom Bozym
ktorymes z Domu twego ab immemorabili zatem pore traxisti co tez con-
venientius czy żeby Brydak na indszym miał mieysu Browar
czy żeby dla Bridaka zgorzał Kosciol, y Christus w Kosciele Kiedy byś
tam WMM Pan sam obaczył y kiedy da Pan Bog obaczysz, wiem
za pewne że z pobożnosci swoiey zawarbyś tego zakazał praeiudicium
Oycach Jezuitach nie mowię bo też do moiey iurisdicty nie
należą ale tylko Jako X y Biskup krzywdę Boska y siebie samego
WMM P rekomenduję.

Respons Jemści X Kanclerza W.K. na list Kardynała Jmści
Radzieiowskiego Arcybiskupa Gnieznienskiego.

Odebrałem list Eminencyi Waszey w przeszły Piatek tu w Łotkwi
ktory z powinną przyiąwszy a Purpurato Principe a Primate
y od głowy całego Duchowienstwa Polskiego Veneratią pewnie bym
był

#

był zaraz z naprzeciwko odezwał się responsem ale że mie iuż dniem dru-
gim po wyiściu poczty doszedł bom ze Lwowa kilka dni się tam upewniy-
bawiąc potrzebac dopiero powróciwszy zastał to pisanie Emi: Wa: Perwo-
nanie za nay pierwszą Pocztą z tym który powinienem Osobie Em:
Wa: y godności odpisuie respektem żałuię serdecznie że incipiunt
mala a Domini. Domini y my którzybyśmy exemplo nastro być
mieli executionem Edicti Doktora Narodów obedite Praepositis Vris
sami z siebie złý przykład daiemi y kiedy Zwierzchności nałeżyte
Conuellimus Jura, y nanie się targamy między nami bonum Ordinem
który iest anima rerum y napośmiewisko Statui Saeculari który bez
tego okazyi szuka Circuit quaerens Ordinem Spiritualem Nostrum
podaiemy. Niebez osobliwego żalu Deo Coelog teste czytałem iako
folium anie iedno plenum Conuitiorum na Emi: Wa: słowszego swego
od Jemści X Biskupa Chełmins: eurulgatum które bodeyby było między
Owemi quod vento rapitur, aby się raczey nalwiatr, anie między
ludzie rozeszło; ale gdy iuż hoc malum passimo auctu publicatum
ieżeli nas życzliwych Emi: Wa: tedy dopieroż delikatne serce iego
affligere musi. Są mi bliskie y kilkorakie z Domem Jemści X Bisku-
pa Chełminsk. Colligacyie ale zem się tego dawno nauczył. Amicus
Plato sed magis amica Veritas. Niebyłbym nie tylko Biskupem
ale ani człowiekiem ani Chrześcianinem kiedybym niemiał con-
dolere Emi: Wa: medium że idąc exemplis Antecessorum suo-
rum Arcybiskupów Gnieźnieńskich zwołyiwac nas raczył, abyśmy
tanta in Metropolitanum suum Confratris nostri audacia Con-
sulere mogli, y ad alia salutaria circa Bonum Cleri Poloni Con-
silia zdaniu Emi: Wa: subscribere, czytałem in Manuscriptis że
kiedy X Sokołowski Biskup kiiowski zaszedł był in similes
Scripturas z Janem Lipskim Arcybiskupem Gnieźnieńskim
innocauerat Collegium Episcoporum X Lipski y Conuictus ra-
tionibus Patrum aduersarius musiał publice Primasa w
Kościele u S. Jana w Warszawie Episcopis Clero Populoq Spe-
ctante przepraszać. Dobrze bardzo że y Emi: Wa: hac Me-
thodo postępować raczył bo pewnie nie rozumiem aby
kto był in hoc Consilio któryby miał aliter sentire tylko że krzy-
wda Emi: Wa: krzywda iest Boska krzywda Summi eius
in terris Vicarij krzywda Apostolici Senatus a nam wszystkim
dla iednego wszystkich Confuzia. Radbym zaraz tygodniem
stanął w Warszawie przed Seymem abym w tey sprawie
pokazał meum zelum który mam pro honore Emi: Wa:
ale żem teraz przy Państwie Unus et Solus Concomitavi do
Warszawy muszę bo y w wchodzie z wszystkich zwornych Seymików
Occurrere Posłowie przecie komukolwiek assistere potrzeba,

in his terminis Panstwa, smiałbym iednak pokornie upraszac Emi: Wa: abyś hoc Consilium differre chciał rowno z Seymem, bo intra hoc tempus nim obiorą Marszałka mogłoby się wygodzic intentioni Emi: Wa: a wiekszyby był Concursus Jchmsciow, ktorzy podobno dla nieustanowioney iescze drogi nie tak bardzo beda chcieli pospieszic. De caetero Emi: Wa: ktoremu Pan Bog commisit regere Ecclesiam Dei, quod optimum facto videbitur faciat, date profiteor, ze tyc y bydz chce nie tylko iako Biskup Metropolitano meo, ale iako dawno declarowałem Uniżonosc moie Emi: Wa: &

List Jemsci X Denhoffa Biskupa na ten czas Kamienieckiego ad SS. ac Beatissimum Patrem Innocen: XI.

Post Oscula beatissimorum pedum Sanctitatis Vestrae Gratulabatur quondam temporibus suis Vetus illa Urbium Mater Roma quod post tot Principes quos Gubernatores suos adoravit tandem illum nacta fuerit Dominum qui si aliquo Die, alicui beneficium non praestitisset ad suos exclamare solitus fuisset; Amici diem perdidimus: Felicior novo iam indignita Vicarij Christi Gubernio Vos eadem, dum Sanctitati Vestrae ius tui et verius hoc ad scribere et potest et debet talem se habere Principem qui dies infeliciores ee putat, si magne Patr aliquem non ornatum modo sed non oneratum etiam beneficiis dimittis. In conspectu versatur Illmus Episcopus Praemislien sis Confrater meus tantis gratijs nuper à Sanctitate Vestra Cumulatus ut neq; ille eas condignis obsequiis, Sanctitati Vestrae rependere neq; Orbis liberalitatem Sanctitatis Vestrae satis admirari valeat; dum illi cum futuro Episcopatu Varmiensi ad quinquennium Retentionem Praepositurae Miechoviensis, et Abbatiae Sulejoviensis Sanctitatis Vestrae benignissima concedere dignata est, Quare et ego in Meliorem spem erigo animum meum, eandem beneficentiae Sanctitatis Vestrae Lauream me recepturum non diffidens quod etiam ad quinquennium Concordiam circa Abbatiam Coprivnicensem Sanctitatis Vestrae assensu suo mihi firmare dignabitur, Et cuius indignam Domum nec in quoq; Sanctitati Vrae meritam in Patruo meo sacrâ purpura proprio Motu Sanctitas Vra ornavit, eidem in persona meâ beneficiali gratia non subtrahet. Quod dum firmiter de bonitate Sanctitatis Vrae mihi polliceor eius sacras Plantas humiliter exosculor.

Copia Literarum ad Eminentissimum Cardinalem Episcopum Bellovacensem post electionem SS. Pontificis Alexandri Octavi.

Quod sub Innocentio Undecimo Magnis in Ecclesia DEi et in Orbe Christiano Emi: Vrâ debebatur Meritis id sub Alexandro Octavo feliciori Omine dignissimâ illius Collatum et Personâ. Ex hoc Emi Vrâ ad Cardinalitiam Purpuram ascensu et assumpt quantum Sacra Regia Mttas Dominus Meus Clementissimus Satisfactionis suâ, ResPca nostra lætitiâ benevolentes solatiorum concipiant non modo exprimere sed vel metiri audeam. Illa quippe in Emerita Emi: Vrâ Virtutum descendit felicitas, quam gloriosa illius opera postulare, insignia merita destinare Amicorum Vota requirere videbantur. Unde nec ego ab hac gratulantium Corona excludi patiar, qui tantopere ex recenter collato honore gestio, ut nihil dulcius habeam quam Emi: Vrâ ascensum audisse. Serient propitia Sydera diu incolumen, Denique gradum Virtuti ex primo sequentem mihi vero gloriam obsequij relinquant qui ad usque tempora Vitæ manebo.

Ad Eminentissimum Cardinalem Cantelmi.

Compleuit propitium Virtutibus Numen Amicorum et Populi vota, quibus veluti certissimis calculis et suffragijs Emi: Vrâ ad Cardinalitiam destinabatur Purpuram. Nec fefellit benè uouentes opinio quippe pro gesta sub Innocentio XI in Polonia Legatione decus et præmium, sub Alexandro Octavo merito coronauit Virtutem. Hanc in Cætum Purpuratorum translationem uti animitus Emi: Vrâ gratulor, ita demississime ad Avas Cælitum profundo Vota, ut Emi. Vrãm in hoc recenti gradu, tum feliciter secundet quatenus trito ex Purpura Calle, quo fata vocabunt virtus secura sequatur. Ex hac sint mea erga Eminen: Vrãm profundâ Venerationis testimonia quibus me obligatum adquo suis illius nutus libentissimè deuoueo.

Ad Eminentissimum Cardinalem Barberinum Varsaviâ sub tempus Comitiorum 1689 post receptum Cancellariatum.

Dum inter hæc Comitia Regni currentia Serenissimus Rex Dominus meus Clementissimus, primum regni huius Ministerium supremum nempè Cancellariatum mihi Conferre dignatus est, inter primas pono curas de hac fortuna mea cum Emi: Vrâ singulari meo Patrono Cætori. Dum honorem istum recipio quasi post liminio ad me re

uertentem

reverentem quem Avus Meus Maternus gloriosissimæ Barberinæ Domus Servus, quondam tenuerat supplico Eminen: Vrã dignetur me Mandatis suis honorare nihil enim in hoc Ministerio dulcius Mihi eventurum credam quam Emi: Vrã iussa exequi. Recommendo literas meas ad SS. Dnum Nrum quarum copias Emi. Vrã transmitto potest Eminen: Vra SS. Dnum de mea assecurare fidelitate, quod ad nutus et voluntatem tanti Patris me meumq̃z semper componam Ministerium. Non possum nisi æternas gratias reddere Emi: Vrã pro Patrocinio circa Episcopatum Premisliensem postquam ab his curis Comitiorum me parum levavero in quibus maxima diligentia Officij mei requiritur Processum ad plantas Emi: Vrã transmittam, cuius modo sacram Purpuram demississime ex Osculor.

Ad Eminentissimum Nuncium in Polonia Opitium Pallavicinum.

Ea est in me Mandatorum Emi Vrã observantia ut non in uno momento tantum sed in uno etiam puncto illa exequi per magni mihi duco. Unde et in istis Originalibus professionibus Nationibus Armenicæ id statim post discessum meum Leopoli et Conferentiam cum Emi: Vra: præstabam transmittendis nisi me remissa Domum scrinia ubi inter alia scripta mea et hæc continebantur retardassent. Ex quo enim rediens Leopoli Zolkieuiam summa diligentia perquisitas non reperi quantocius Domum nisi et Deo iuvante inventas mihi servus attulit meus. Remitto igitur ad Manus Emi Vrã unum originale mihi ex Cancellaria Emi: Vrã datum et hoc illud est quod subscriptum non est, aliud de verbo ad verbum ex Originali transcriptum et hoc manu mea subscriptum et sigillo ratificatum remitto. Circa Processum meum solicitus nondum cum enim semel in manus Emi: Vrã honorem et fortunam meam tradidi certus sum quod tali patrono cui par Ecclesia Dei nihil habet primum nihil quoq̃z secundum, nunquam sucumbam. Personas ad hoc negotium quas nec nominare Emi Vrã deberem non eligo. Adsunt Canonici Leopolienses, adsunt Omnium ibi Religionum superiores ex his facile Emi: Vra informari poterit. In reliquo ex quo Episcopatum Camenecensem apprehendi in Oculis Emi: Vrã: vixi hic in vicinia continuo ad latus Mttis palam locutus sum in templo Evangelium Christi non erubui et hæc sunt si cætera desint supplebit defectus meus singulare Emi Vrã: patrocinium in me et sine omni merito gratia quam abunde profiteor

profiteor et exigua coram Cælo et Orbe glorior et gloriabor. De Abbatia Copriunicensi nihil habeo quod Emi: Vræ Scribam filius sum obedientiæ, de illa et de me Universalis Pater SS. Dnus Nr statuat quod vult Dominus est, quod illi placitum et faciat. Cæterum uti coram Emi: Vra protestatus sum Leopoli non est mihi ita cara hæc Abbatia, ut propter illam tot sollicitudines inire cordi habeam malo parvum et pacificum quam magnum nihil redignore totum in voluntatem et consilium Emi: Vræ cuius sacram Purpuram demississime exosculor.

Copia listu

N3 Do JmsCi X Załuskiego Biskupa Kiiowskiego z Radymna in Januario 1691mo

Ato widzę ta mizerna Suffragania Przemyska parva nubecula magnam pluviam excitavit tym iescze mnie cięzey y załosniey że unde sperabam meritum incidi u WMM Pana in indignationem. Krotki wprawdzie list do mnie WMM Pana oddany ale maiores mi et insperatas w swoim od WMM Pana pisaniu przecytał X Rector Jarosławski Philippica na ktore lubo niewypowiedzianie zatrwozony bydz musiałem, atoli na wszystko modestissime non per modum certaminis sed iustificationis odpisuię bom ia iuz nie nowicyusz ale profeß similium WMM Pana causa non decisa ardorum ktore tylko samym sopiri zwykły kiedy się dosyc czyni intencioni WMM Pana zamiłozeniem. Ad primum punctum ktore mie srodze pungit nayspierwey respondeo zeto niecnotliwie ktos y nie podoziwie udał abym miał obyczene nie słowem tylko albo listem ale naymnieyszym pomysleniem że praezenta odemnie dana JmsCi X Rodzonemu WMM Pana miała bydz na blankiecie czy membranie snadz zeto musiał bydz szalony człowiek ktory smiał tantas seminare falsitates; ale iako X Dubrawskiemu tak JmsCi Rodzonemu WMM Pana dałem puras et integras Praesentationes ato innixus informacią takn kiedy zaraz w kilka po smierci nieboscika X Suffragana dway ex Capitularibus otę praezentę certowali, X Dubrawski y X Przedborz Kustosz Kathedralny a iam X Dubranskiemu fui inclinatior rzekł X Kustosz y informował mie day y mnie WMM Pan praezentę to decidet JmsC X Nuncyusz bo to y pierwey w tey Kapitule bywało, że niechcąc sobie Biskup obrazic ludzi ad decisionem Nuncy Apostolici podawał dwoch, ale y praxis sama uczy że kiedy są electivi Suffraganeatus a Capitulo iako to w Gnieznie dwoch zwyczaynie Kapituła praezentuie Arcybiskupowi, a on iednego z nich Nunciaturze y na tamtym ci ia fundamencie kiedym podpisał Rodzonemu WMM Pana

podpisałem

podpisałem y X. Dubrawskiemu bo ieżeli się mogł X. Przedbor z X. Dubrawskim pomieścić czako nie informował) czemuż X. Rodzony WMM Pana z X. Dubrawskim nie miał proponi ad decisionem Sacræ Nunciaturæ. Jstąd ia przed Wielm Jemścią Panem y Dobrodzieiem moim MP w Zołkwi (czego się pewnie nie prę y nie zaprę) publice powiedziałem w pokoiu żem dwie na Suffraganie wydał Praezenty bo taki był iudus iako mię Persona Capitulares informowały. Toć niechciem com uczynił zgrzeszył ale się naybardziey natym zasadził żeś WMM Pan pisał y nie mozesz mi tego negare, bo mam list w Kieszeni, iakoś obiecywał wziąć na się X. Dubrawskiego y ukontentowac go à teraz sola rzecz wszystko exclusiva chcesz WMM Pan tego innocentem Virum zbyć et removere à Concurrentia, ktory że wziął Praezentą ad Instantiam całey Ziemie Przemyslkiey tego w moich listach non negat nequit negare potest bo mu też to nihil officit. bo ieżeli wolno było za Rodzonym WMM Pana y WM Pana y Xieżnie Jeym Dobrodzieyce do Jemści X. Nuncyjusza przyczyniać się czakoś mi WMM Pan Oryginały respondu przysłał toć też wolno było y za X. Dubrawskim całey Ziemi Przemyslkiey w ktorey tak wiele krewnych ie przyczyniać się; żebyś zaś insze iakie miał in Iudicio proponere racye suæ promotionis iestem sobie tak Conscius że nie będzie miał żadnych iako teraz Słonce świeci na Niebie. A tać iest prawdziwa y nieomylna do pierwszych Punctow od WMM Pana exprymowanych declaracya Ad Sequentia eadem pura Conscientia et intemerata fidei Constantia odpowiadam et in authorem retorqueo argumentum. Zadaiesz mi WMM Pan że ad effectum Suffraganiey uprosił dziękania Rodzonemu WMM Pana toć WMM Pan widzisz żem mu y życzył y życzę ale przecie trzeba y drugiego non relinquere inconsolatum. Wszak WMM Pan pamiętasz si licet parva componere Magnis, że kiedy Concurrentia była o Pieczęć między mną a Jemścią X. Biskupem Łuckim Bratem moim niechciał Krol Jemść Dobrodziey y Pan Łaskawy y dobry utrum affligere, ale zlecił ludziom wielkim teraznieyszemu Jemści X. Kardynałowi Cantelmiemu na ten czas Nuncyuszowi, y Kardynałowi Jemści Radzieiowskiemu Prymasowi aby amicabiliter inter Nos Composuissent, co się stało felicissime, y nie wprzod przezorny Pan declarował łaskę aż redintegratis animis nostris, bo uważał sam WMM Pan iako ia miałem ia na początku disgustare całą Ziemię kiedy trzeba pro Bono Ecclesiæ operari. Więc że teneririmum cor Krolestwa Jchm PWMM. także Xiężney Jeymści Dobrodzieyki Moiey musiało ad Condolentiam flecti na WMM Pana iniustissimas widzi Bog contra me querelas, bo to Państwo dobrotliwe radzi by każdego z sług swoich w sercu swoim widziało; ale ieżeli WMM Pana dali aurem querimoniys, rozumiem że też zostawili drugie ucho et meis iustissimis iustificationibus. Co do tego że Jemść X. Nuncyusz

chciał.

chciał na obiedwie Præzentij formować proceß, niebyłoby było lepszego y doskonalszego Medium, gdy się wtym Legistow y Kanonistow wtym radze, niewiem coby tu było za præiudicium honorowi mymu gdyż wolno Kazdemu Subdito Jus suum in Dominum supremum refundere czemuz y mnie nie wolno Oycu Swietemu podac duas ad beneplacitum kiedy y sami Apostołowie Biskupem creando S. Macieia przydali mu drugiego Josephum Justum aby tak był Pan Bog obrał sobie ze dwu iednego iako się y stało. Ostatnie wliscie pomienionego X Rektora propozycie pełne Minarum, A co kiedyś powiedziano że Omne principium tamet to tu zakonczyłes WMMPan iakiemis niezrozumianemi charakterami, obiecuiesz tentare ultima grozisz uindicta iednym słowem iusz człowieka scinasz y grzebiesz; ia fretus innocentia mea puris manibus et Mundo corde wszedy y na wszytko respondere paratus iezeli mi WMMPan Rzymem grozisz mym tesz tam Votum zlawsza, za ta okazyą a za pieniądze WMMPana libentissime tę perregrinatią radbym odprawił. De cætero bedąc we wszytkim pod WMMPanu niewiem iakiegobym nad sobą Vindictam sperare miał. Iłubo to podobno rzecze swiat, że co byinie dla przysługi WMMPana temi pogroskami swymi wymogłes WMMPan ia iednak solita modestia et æquanimitate pisze list do Jemsci X Hunczyutza ktory rozumiem że ad mentem WMMPana, a tym tesz intero ra niusienko do warszawy biezac, życzę sobie inamplexum antiquum WMMPana non in hunc nouum ktorym mi WMM Pan przegrazasz ruere bom iest.

Ad Venerabile Capitulum Premisliense Janovonia 8 2 January Anno Domini 1692do.

Perillustres Rndni et Adm Rndni Dni Dni et Fratres ob servandissimi. Nie miałbym był nic nadto sobie milszego iako gdyby mi ad nascentis Christi curas cum sponsa mea latowi prospera pozwoliła była fortuna; ale że inter Pastorales curas publicum Ministerii status in humeros meos superinductum onus, tey mie naten czas pozbawiło szczesliwosci com miał in loco iko viua uoce præstare to Vicario WMMPanstwu nadgradzam Calamo życząc wszytkim Uniuersaliter y kazdemu wosobnosci aby Nowo narodzony Bog człowiek wnieżamierzone wielki lata y fortuny WMMPanstwa odradzał. Renouetur ut aquila Juuentus vestra, a ten zaczęty Nonagesimus zdus annus Vota WMMPP. in prosperitatibus et copiosa benedictione secundet. Więc gdy in eodem tempore swoie WMMPP. de bono Ecclesiæ

agitatis

agitatis Consilia, nie chcę zasypiać w powinności Pasterskiey, ale adjiciens auram auro przez X. Auditora mego posyłam non nullas Considerationes et puncta Bonum Ecclesiae tangentia, podaiąc wszytko Consumatissimo WMMPP. Judicio, iako tych ktorzy laudabiliter umiecie diligere decorem Domini Domini. Rozumiem że fraterno affectu przyimiecie WMMPP. haec mea erga Personas suas Officia, ktorych się braterskiey chęci zastugami memi pilnie zalecam.

Do Jemści X. Brzyskowskiego ibidem

Do pierwom się dowiedział że nie bez wielkiego podziwienia mego żes WM Pan directas Literas à Capitulo in fauorem X. Dziekana naszego tempore Visitationis, ad SSmum in me retorsit: wszym że żadney non adhibui partialitatem lepiey iest tym P. Bog świadkiem. Nie mogę ia per Ciuilitatem nikomu negare instancyi ad Capitulum ex Personis Capitularibus, a dopiero też primo Praelato Dziekanowi; ale nie była to żak urgens deprecatio, żeby miała co extorquere, byliście WMM PP. sui Juris Domini, wolno mi było prosić ale wolno było y WMMPP. nie uczynić. Ale y ten list nie miał nic w sobie particulare iako mi się go po tym copiey dostało czytać bom go w Przemyślu bonâ fide nie widział, generalibus terminis napisany w ten sens, aby Sanctitas Vestra był łaskaw na Dziekana naszego tanquam primum Praelatum in Occurrentiis, toś mie WMM Pan dawno Commisit albos nie rozumiał intentiones meas ktore gdy teraz explico zostanę.

Ad Commissarios in partibus Hungariae Ciuitatis datae Brzozowiae in Nouembre Anno Dni 1690

Illmi Domini
Domini et Amici gratiosissimi.

In primo meo ad solitam Episcopatûs Premisliensis Residentiam aduentu nihil mihi felicius, fortunatiusque accidere potuit quàm Amica Illmarum Dnum Vrarum Compellatio. Ita enim de iustitia et dispositione Animi mei moderati inter est ut inter Vicinos et amicos magis studiis quam iurgiis certare necesse sit. Sed Sciendum Illmis DD. Vris quam grauem iniuriam Subditi Episcopatûs mei perpessi sunt ex Ciuitate Sasliensi Regno Hungariae vicinâ, ex occasione illati quasi damni per certum Nobilem dictt. Tomicki Incolis Hungariae aliquot paria Equorum accepta et Subditi mei innocentissimi incarcerati sunt. Apello ad iustissimum et Consumatissimum Illmarum DD. VV. iudicium quae Consequentia est, Nobilis deliquit et Subditi Episcopatus aggrauantur quod Commercium est Mihi quae relatio cum hoc Nobili nec Officio nec Beneficio mihi deuincto, a Me non dependet, si quid deliquid maneat semper Residens in Aula nra Regia S. Caesareae Mttis ibi —

Nobilis

Nobilis Conveniatur, sed ut pro Nobili respondeat Episcopus sunt ista contra Jura Gentium gravissima repraesalia. Non miventur itaq[ue] Illmae DD Vrae quod aliqua exiverint vindicandi honoris mei rescripta sed illa statim ad instantiam Illmarum DD Vrarum cassavi et annihilavi fretus bona spe quod ista mea facilitas consequendae Vicinitatis augebit affectum et respectum Illm DD VV ad reddendos Innocentissimis subditis meis Equos, cum quibus Praelatum meum certum ad Illm DD VV his diebus expediturum me pro mitto. Non dubito me in Oculis Illm DD VV gratiam inventurum alioquin imponeret mihi Conscientia legem ad S Cmttem supplicandi. Et cum etiam illius S. Imperij ab Antenatis meis Princeps sim facilius me iustitiam assecuturum arbitror ab Optimo et Clementissimo Imperatore quod tamen sine tantis ambaginibus me obtenturum ab authoritate Illm DD VV appromitto, optimam Vitam D[omi]no natalitiamque exopto. Datum etc.

Copia Listu do JW Jmsci P. Woiewodij Ruskiego od JWJX Kanclerza W Koronnego 8 18 Januarij 1692

Kiedy tak wiele lask y osobliwemi WMM Pana illigatus ie stem Dobrodzieystwy nie ono wzbim sie przykrzyc ale o Continuacya dawnych supplikowac potrzeba, y zanie tak ad sinorum Abowia iako tez in Omni loco et Occasione dzieykowac nalezalobij; gdy mie iednak summa Stringit necessitas et Commiseratio super egenos et Pauperes bardzo Vbogiego Opactwa mego Witowskiego musze supp[lica]tex zamiemi chocbyscie tedz naprzykrzic Scisnąc za noski WM Pana. Do Opactwo iest tak mizerne ze nie Czyni tylko Cztery tysiące szelągami mnie intraty a nescio quo Casu dostalo sie w dystrybucie przy Starostwie Piotrkowskim Chorągwi JMP. Miecznika Koronnego, bardzo okrytey rozumiem ze mie choc Malum nie zkąd inąd potkalo tylko ex Vicinia Piotrkowa ze sobie zgodno extra Mentem WMM Pana Dobrodzieia Mego (iako firmiter credo) Stanowiska tam pozwalaią. Ja zas in De Domine speravi ze liche dosc te dwa beneficia mo Biskupstwo y to Opactwo ktore sie y Opactwem zwac nie godno wolne miali bydz a manu fortium Opactwo Sulejowskie ktorego Czasie ieno iedne trzyma sp. X Biskup Warminski Antecessor y Brat Moy Zyczliwy (Ocziym iamie niemowie) ale otych dobrach ktore Religiosus Abbas

y Zakonnici

y Zakonnici trzymaią za trzy witowy Wystawczityby a y
iednego tam nie postanowiono Człowieka Swiatbym pokornie upra-
szać moy Dobrodzieiu abyś z tą się do mnie Wiernego Sługi swego
ozwał łaską z ktorą się do Esterij swoiey Krol Assyryiski Swiad-
czył. Et si pro omnibus sed non pro te haec lex lata est Miałem
rodzorzecie naypierwey wziąwszy pomienione Opactwo Witow-
skie na Seymie pod łaską Jemści Pana Skoraszewskiego natym-
czas Chorążego Poznanskiego lubo iuz w Czerwcu Roku iakos po
rozłozonym woysku na Seymie danemi Opactwo. Xiąże Jemść
Wisniowiecki Antecessor WMM Pana victus precibus meis et
miseria tego lichego Beneficium zowaz etamtąd Dragonią
Jemści Pana Kuchmistrza Koronnego luzować kazał wszak
iest Jemść unus testis. Wiem że maiorem charitatem nemo
habet nad Ubogiemi iako WMMP. iakobyś Spital naylubszy
wystawieniem Bogatym adornował, kiedy to tam Ubostwo
sublevabis In reliquo posyłym iednego z Zakonnikow tame-
cznych, ktory aby był łaskawie od WMM Pana wysłuchany
do dobrotliwego recursu respectu aia nic nie wątpię że
w tey za Ubogiemi ludzmi prozbie moiey łaskawą a rzekę
oycowską uznam WMM Pana protekcya do niey się z uslu-
gami memi iako nayspilniey zalecam zostaiąc w Jaworowie

Do tegoż z Brzozowa d 16 9bris

Bardzom tego życzył sobie abym był WMM Pana cum debita
veneratione mea powitał kiedyś teraz w Żołkwi u JKMści PMMH.
bydź raczył, ale że negotia Dyecezyi moiey iako to zawsze Omne
principium grave potrzebuią tu nayakiś czasz residentyi moiey mam
nadzieię w łasce dawney WMMP. że com teraz omieszkał gdy się
sie z prezentiey iego pozwolisz mi WMM Pan tego szczęścia da P. Bog
na prędkim wiezdzie moim w Przemyślu o co in tempore osobnym li-
stem moim supplikować będę WMMP. Teraz zaś com zastał w niwe-
cz spustoszałe Biskupstwo przez nie ktore niedyscretne chorą-
gwie ktore WMMP. uniżenie proszę abyś mi iako zelosissimus
honoris Divini Dux a moy zdawna Dobrodziey succurrere ra-
czył y remedia solita wydać rozkazać żebym da P. Bog na
Commissyi Skarbowey mogł vindicare sanguinem Poddanych moich
bo prawie krew same z nich wyssano. Cokolwiek w tym pieta-
tis et Commiserationis nad Ubogiemi ludzmi rozkażesz
WMM Pan zostawiesz przyimnie aeternam magno Nomini swo
y Przeswietnemu Domowi iego do każdey przysługi obligatione
ktorego sig &c.

Ad Illmum Ruysther in Causa Circa Abbatiam Copriuni-
censem Romam

Illme Domine Dne obsme. Extulit ita fama nomen Illtatis Vrae
per Poloniam, ut nihil tam difficile in Curia Romana habeatur, quod
Consumata eius superare non possit prudentia. Quare dum ego Tertiu
Annum iam Circa Abbatiam Copriunicensem Ord: Cisterciens Varios ad
hibeo Procuratores, et felix esse non possum ut aliquando Opus hoc
finiam. Ita mihi et Magnorum Virorum authoritas sua dit et singulari
affectus, quem habet erga Illrym Vram Eminentmus Cardinalis Denhoff
Patruus meus iussit ut Curae Illtis Vrae Commiterem hoc negotium, certo
certius mihi persuadens in Manibus tam eruditi Viri non steriliter hoc ne-
gotium collocari. Supplico itaq Illti Vrae dignetur hanc operam non gra
uatim suscipere in athlanticos humeros suos; non ingrato Certe mihi
locabit beneficium, sed et officio et debita gratitudine recompensatu
rum me laborem appromitto. Post multas ambages tota vis negotij
pendet in eo. Prouisus Apostolicus Monachus in illa Abbatia fecit
Concordiam mecum ita ut quondam fecerat Sulcioviae eius Ordin
Monachus Prouisus Cum Domino Sbąski Episcopo Premisliensi
de quo satis superq informata est Sancta Congregatio. Rogo igi-
tur ut saltem ad normam Nouissimam Domini Eppi Sbąski
nuper Romae praesentis, cui indultum est cum futuro Episcopatu
Varmiensi Praepositurum Miechouiensem et Abbatiam Sulcioviens-
sem eiusdem Ordinis Cisterciens tenere, In qua etiam ut dictum
est Prouisus Aplicus manet Monachus, ut scilicet etiam ego
ad eam normam Abbatiam Copriunicensem ad quinquennium
Cum Monacho meo a Sede Aplica prouisto retinere possim,
et ut mea facta cum illo concordia a Sede Aplica firmetur.
Nihil dubito Causam meam triumphaturam, quae tanto Patro-
no Illti Vrae Omittitur, Cui et ego obsequia mea recommendo
et Maneo.

Copia Listu do JeMsci od JeMsci P. Odrowążą Pie-
niąska Woiewody Sieradzkiego w Jaworowie 13 Feb
1692

Z nowym Rokiem non noua sed renouata studia Zyczliwosci
y obserwancyi moiey prezentuię WMMPanu summo uoto Zyczęc
aby iako na początku tak in Cursu suo salutis był WMM
Panu własce Boga Naywyzszego w Fauorach Nayiaśnieyszych
Majestatow Panstwa Mego Miłwego et in custodia status tey
Rzeczy deploratissimi z wielkiey honorem y ozdobą wielkiego
Imienia WMMPana. Po kolebce zas positym y offiarzie

WMMPanu

WMM Panu przedtym Polskim tylko iezykiem Polscze teraz Latio Sermone Urbi et Orbi loquentem prædicantem Evangelicam Veritatem Wielebnego Xdza Skargę habitem Vera Societatis JESV przybranego a dalekiego a Vestitu Galantomia, ktora y Duchowne wdzie raiąc się sprawy allaborat Częstokroc po Galantomowsku Vestire modno Czerkiesko Prædicatores Evangely. Do tego habitu Evangelicæ Veritatis w ktorym in Laterano pokaze sie nihil de meo tribui, tylko velle et Studium erga honorem Sanctæ Matris Ecclesiæ et teneritudinem ku wierze naszey prawdziwey y dosc bedzie mego ukontentowania gdy amico affectu et pondere Summæ prudentiæ Suæ niepoganiwszy przyimiesz WMM Pan wdziecznie hoc Munisculum od zyczliwego Sobie Brata offiarowane chowaiąc mie w zwykłey y nieodmienney łasce Swoiey ktorey pilnie Unizonosc Usług moich oddawszy zostaię.

Respons na ten list

Niemogla mie pewnie ad initia præsentis Nonagesimi Secundi secundior potkac et prosperior fortuna iako braterska WMM Pana Congratulacyja a przy niey tak wielka y bogata kolenda boy Biskupiemu Urzedowi memu competissima y ex utroq Autore tak Polskiey iako y teraz noviter łacinskiey edicyey gloriosissima et Summæ æstimabilis zta ktorą mym osobliwą magni Nominis WMM Pana venerąja retalio to wszystko na zacną osobę iego WMM Pana dlaneo gratiæ Suæ na mnie copiose effundere raczył. Niechayten Liczbą Dziewiecdziesiąty wtory Rok bedzie zawsze Zdrowia y fortun WMM Pana pierwszym w ktorym augebit Dominus Vota Amicorum (z ktorych niedam przed sobą nikomu uprzedzic sie w statecznej przeciwko WMM Panu observancyi) dla ktorego WMM Pan Boskiego honoru taką podiąłes pracą. y Polska niegdy S. Kaznodziei Swadę w łacinską przebrawszy perfectią aż do Siedmigornego przeprowadziłes Watikanu wielkie to Sæculi Nostri decus, ze nietylko in Toga ale et in Saxo znalazł się tak wielki Senator ktory non erubuit Evangelium Christi. Wielką zaprawdę dałes nam WMM Pan Duchownym ponetę aby depositis Secularibus desideriis curemus nie in hac Vita vivere z czego kiedy się niezmiernie buduię nie maiąc czasu do tąd z X Skargą po Polsku mowic iuz się teraz znim bespieczniey ab æstimatione Nominis WMM Pana po łacinie rozmowię y co kiedys Ilias Homerowa wielkim ludziom była familiaris, to mnie ta praca WMM Pana inter prima zostanie oblectamenta, A teraz prosząc abys y dalszey swoiey zyczliwemu Studze nie chciał subtrahere Correspondentiey iego się łasce z usługami memi pilnie załeciwszy

Zostaię

Copia Lrarum ab Excellentmo Illmo et Rndmo Dno Santa Crucio Archiepo Seleucent Nuncio Aplico in Polonia ad Illmum Dnum Georgium Albrachtum Denhoff Epum Prmis Supremum Regni Cancellarium Vratislauia ʒ 8 Octobris 1691mo anno

Illme et Rndme Dne Patrone Observandme

Quanta animi mei displicentia ac amaritudine audierim quod ab Illma D. Vra appositum sit Sigillum ad Literas Universales fauore Rndi Dni Wyhowski a Serenmo Rege Wiz de Mense Aprili currentis anni exortas; non satis explicare possum; Dolo Sacram Applicae Sedis autoritatem et immunitatem Ecclesiasticam altissima lasam et quidem Cooperante et annuente Illma D. Vra, quae in sui Episcopalis gradus assumptione illius defensionem et patrocinium iurauit. In re tam graui quae satis clare de per se loquitur et ad quam Minister Aplicus absq maerore cordis reflectere non valet superuacaneum est quod exagerationis argumenta aggrediar, illud solum Illma DD Vra in sinuo, quod timere satis debet ne S. Sedes iniuria suae rationem exigendo sinum beneficentiae suae claudat, et quod super Illmam D Vram pro ulterioribus largiendis gratijs non respiciat Cista inuito quidem animo, dum meliora in mea amititiae et affectus testimonium nunciare posse sperabam, Illma Dni Vra pensanda tribuo ut Medelam pro tam acerbo vulnere Aplicae autoritati inflicto, si quam opportunam agnoscit curet, atq praestet. Interim Maneo.

Responsum Janovoviae datum ʒ 2a Novembris 1691mo

Dum ergo in Dioecesi mea seclusis Ministerij mei saecularis curis non solum supplicationibus Maiestati Divinae pro successu armorum Christianitatis contra Orientem sed etiam Visitationi Ordinariae ex vi Concilij Tridentini incumbo, et ecce cum sperarem ab Illma et Rma D. Vra huius pij et vix in Polonia auditi exempli (rarum enim ut Status minister feruente bello simul et semel, Ecclesiastes et Cancellarius ee possit) accipere extraordinariam Coronam, accipio nullo meo de merito ex re nunquam facta, nec mihi unquam probanda insperatas reprechensiones.

Miror

Miror valde Supremi in Terris Capitis Nuncium vanis Nuncijs faciem præbere aurem, nec documentis sole clarioribus visis (quod de iure est ad convincendum virum bonæ fidei) statim ad Comminationes descendere. Pro informatione igitur Illmæ et Rndmæ D. Vræ pauca præmitto conclusurus pro innocentia meâ in obiecto quasi facto ab Illmâ et Rmâ D.V. Inprimis sciendum est officium Cancellarij in Polonia ideò datum esse ex piissimis Regum Poloniæ intentionibus et magna solicitudine Personis Spiritualibus, ut hoc grave et magni momenti Ministerium non veniret aliquando in manus hæreticas, et per consequens Bona Spiritualia aut non vacillarent aut penitus non interirent cum ab Augusto Rege Regnum Nostrum mediam ferè partem Senatus varijs Sectis affectam pateretur usque ad Joannem Casimirum Regem qui valde paucos reliquit Sectarios Senatores. Serenissimus verò Rex Noster feliciter regnas verè Magnus verè orthodoxus, ab his Zizanijs Catholicum suum Regnum plene et planè mundavit, ita ut aliquoties totum ferè Senatum iam adimplens Personis nullum hæreticum introduxit et præfecit Senatoriæ Curuli, non ideo tamen hanc dignitatem Orbis Polonus concessit Spiritualibus, ut immemores legum et Constitutionum Patriarum contra illa in aliquo agere præsumant. Diversissimum igitur est in Polonia Episcopum et esse Cancellarium quia Episcopatus spectat ad Ecclesiam Cancellariatus ad Statum. Cum itaque Jura sua vel Rex vel Reipca defendit et Cancellarius sigillum apponit non facit ut Episcopus sed ut Cancellarius. Frustra igitur ab Illmâ et Rmâ D. Vrâ arguor et si in Causa Dni Wychowski apposuissem sigillum, cum sigillum sit res non mea sed Regis et Rei Pcæ. Ego nunquam appono sigillum ubi non est manus Regia ubi est manus Regia, ibi mihi disputare fas non est, apponere debeo quod mihi concreditum. Scio enim regem esse Catholicum S. Sedi devinctissimum sanguinem et vitam suam pro fide contra Christiani Nominis hostes opponentem. Certe si quid S. Sedi præiudiciosum sciret manum suam non apponeret quamdiu ego in aliquibus Privilegijs vel scriptis video ab sit ut in dubium vocem. Judicet Illmâ et Rmâ D.V. an per conscientiam et rationem omnis status et honesti, ego parum ceræ et massæ argenti denegare possim huic scripto, ubi se manus illa subscripsit quæ nescit bellare nisi bella Domini, quæ satis modestè et moderatè fert toties probatum Jus Patronatus Antecessorum suorum a Juris Peritis Curiæ Romanæ reprobari per solam

S. Sedis

S. Sedis Aplicæ ut devotissimus Rex venerationem. Accipiat rogo e[t]
id Illma et Rma D.V. intuitu nam. In iuramento Cancellarij quod pleno
Senatu in assumptione huius Officij facit esse formulam: Iura Regni
et ReiPcæ manutenebo, et omnibus contrarijs me pro posse opponam
Ius Patronatus Regni et ReiPcæ non decisum, omnino illud sibi ab
antiquissimis temporibus Regnum Nostrum prætendit, quomodò ergo
Illma et Rma D.V. in formula Iuramenti dispensaret, quando in facie
Omnium Ordinum iurans Iura me Regni Conservaturum Sigillum ne-
garem ad Ius Patronatus Conservandum. Minatur mihi Illma et Rma D.V.
indignationem S. Dni Nostri ego vero omnia fausta mihi polliceor ab
hoc Pontifice qui annis multis Nuncium agens gloriosissimum et di-
Serenissimum in Polonia Regno Nostro, optimè scit leges Iura et obli-
gationes Ministrorum Tempore Nunciaturæ S. Sedis regnante Ioanne
Casimiro Rege contra Moschos gentem Christianam et si Schismaticam
Tartaros Rex Casimirus conduxerat conditiones hinc inde Præsmovius
Regni Cancellarius Episcopus tunc Luceoriensis sigillaverat et tamen
nil indè impedimenti ad Capessendam Primam Dignitatem in Po-
lonia nempè Archiepiscopatus Gnesnensis habuit, quia ita ratio
Status iussit tametsi Paganorum auxilio uti contra Christianos
Canones vetent. Maiora recensumo. Post bellum Sueticum per Pacta
Oliventia cessit in Manus Suecorum florentissima Provincia
Livonia plusquam trecenta Ecclesiæ Catholicæ in Manus hæ-
reticas redignatæ. Vir ille Sanctus ore totius Romæ Trzebicius
Episcopus post Cracoviensis tum temporibus Episcopus Præmi-
sliensis et Regni Vice Cancellarius et Commissarius ad hoc fuit
et sigillo sigillavit nihil tamen illi ad Episcopatum Craco-
viensem impedimento fuit hoc, quod non ut Episcopus, sed ut
Minister Sæcularis præstitit pro Conservatione Regni. Sed et
in ipsa Urbe Romana continua praxis est, si quid non advenientem re
Decreto confirmatâ aut Imperatori, aut Regi Galliarum sive
alteri alicui Principi in Curia evenit, Eminentissimi Cardinales
Nationales Româ abeunt se a Consilijs subtrahunt non tamen
ideo debitam observantiam et obedientiam S. Sedis Apostolicæ
quæ est Unica Mater et Domina Omnium Regnorum excuciunt.
His ergò præmissis et evidenti distinctione Ministerii mei, a debito
Episcopali Illma et R.D.V. expositâ, quo ad præsentem expostulatio-
nem in causa Dni Wyichowski sic me explico. Duplices literæ à Sere-
nissimo Rege mittuntur ad Regna sibi subdita, aliæ Universales aliæ
Particulares; Universales sunt quæ ad Universam Nobilitatem mittun-
tur, et has Cancellarius Regni sigillo firmat, Aliæ Particulares
et Tenutarios Bonorum sive Regalium sive Spiritualium has ut

privatas

privatas seu Cameræ seu etiam Regni sigillo, ad requisitionem ex Regiâ Ca-
merâ eiusq; etiam extra scitum Cancellarij a Secretario sigilli sigillare licet
et praxis semper fuit à condita Polonia. Universales nullæ missæ sunt
literæ inhoc negotio Magnam profecto patior iniuriam ex appositis
his formalibus ab Illmâ et R.D.V. in eius literis, quasi me Coöperante et
annuente exiuisse, Nunquam id Mihi probari potest imò est hæc
et iniuriosissima Nomini meo impositio. De particularibus ut ad me
non pertinentibus totaliter nescio, et per consequens, innocenter ab
Illmâ et R.D.V. impetor. Potuissem facere ut probavi more Antecesso-
rum meorum ex vi Iuramenti pro Officio Cancellarij facti et cum
per innatam modestiam et Domus meæ integerrimam generosita-
tem non feci, immo tot documenta meæ submissæ venerationis
erga S. Sedem et illibatæ fidei pro quâ novi paratus sum dedi, adhuc
probono opere lapidor. Ad extremum satis mirari non possum Illmâ
et R.D.V. scribit istas ibi literas de quibus nec scio nec mei Officij
erant sigillatas fuisse in Aprili, ego verò Varsaviâ discessi in Augusto
Valedixi Illmâ et R.D.V. illo ipso die quo iter arripueram Varsavia
post exhibitas plenas affectus humanissimi expressiones, et Collau-
dato Zelo meo pro Bono Ecclesiæ ne unicam de istis Literis Mentionem
fecerat, modo primum ex alieno Dominio Vratislavia hæc nova ve-
nere quæ Polonia cum essent per medium ferè annum ab Aprili
ad Augustum in Polonia erant incognita. Credo inimicum aliquem
hominem et invidiâ ferventem hæc confinxisse quorum plenus
Orbis. Idcirco obnixè supplico Illmâ et R.D.V. velit faciles non dare
aures ad talia quæ viris probis et tam Natalium quam Meritorum
dignitate conspicuis imponuntur, sed prius rem an et quomodò
sit facta dignetur trutinare et tunc fulminatrices literas (si
merebuntur) dirigere. Mihi autem pro totâ vita mea esse in
Regno Poloniæ non postremum Episcopum Senatorem et Supremum
Regni Cancellarium sufficit; etiamsi plura post humum marmor
per sinistras inimicorum traductiones non loqueretur ex his ipsis
æquaminis animus meus et in Cineribus Magnus erit, Quod dum
Illmâ et R.D.V. luculentius perpendet, suo me meliori notabit
lapillo, Cuius Manus amantissimè exosculor.

Ad Eminentissimum Cardinalem Spada in Causa
Circa Abbatiam S. Crucis Leopoli. 27 Febru: 1692

Cum nihil mihi magis aliunde in votis sit et per hoc tempus
fuerit ex quo post meam Erectionis Emi: Vræ ad supremum Mini-
sterium Status Ecclesiastici Congratulationem obligaveram me
omnia hæc fideliter demonstranda, quæ necessariam magni Regis
mei

\#

Mei cum Curia Romana attingunt Correspondentiam ut ea efficaciter adimpleam satisfaciendo itaq debito meo cum submissa Nominis Eminen: Vrã veneratione et debita obsequiorum meorum recommendatione quæ his temporibus et Regium animum affligunt et fermè Universum Regem perturbant sincere et sine omni affectatione denuncio. Instant hoc Anno in decursu Circiter eius, Solita Generalia Regni-Comitia, quæ etiam celebranda ad initium statim sperabantur sed ob graves et toti Christianitati utiles rationes differri debuerunt. Magnus ab Omnibus Ordinibus ad me uti supremum in hoc Regno Ministrum Concursus cum querelis quòd de Iure Patronatûs quæ Unica et Omnium Regum et Regnorum pupilla, tamdiu Controversia manet indecisa. Vix nō in desperationem aguntur populi; Ego et hic devotissimus et humillimus S. Sedis filius et ex alterâ parte etsi Ecclesiasticus, magno Ecclesiæ Polono commodo Sæcularis quasi liberi Regni Minister positus in bivio, quo me vertam nescio. Ab Emi: Vrã Consilium salutare peto quid mihi in tam arduo hoc negotio faciendum, quid tam numerosæ genti ad tantum Monachorum Polonorum pro beneficiis et fundationibus ingratitudinem gementi respondendum sit. Omnes ferè Palatinatus (originalibus literis probare paratus sum) petunt apponi punctum Instructionibus quæ dari solent ante Generalia Comitia de Iure Patronatûs quam quòd magnum excitaret in Comitiis motum nemo est qui nesciat tempestive rem tam gravem sublimi Emi: Vræ propono iudicio trutinandam; mihi enim impossibile erit hoc ex Cancellaria non extradere, quod Omnes Regni Ordines exposcunt; cum Cancellaria Polona etsi in manu Spirituali sit re plenè et planè Sæcularis. Excitat hunc in populo fervorem et ut ita dicam in toto Regno Causa Domini Wydrowski (ut alios taceam) qui ad præsentationem S. RMttis ab Abbatiam Regularem S. Crucis depositis Prælaturis et Sæcularibus Curis factus Religiosus in Abbatem electus à Fratribus dicti Conventûs professionem emisit et nunc per ambitionem æmuli monachi, non solum Abbatia illâ sed per tot Excommunicationes, suspensiones honore ipso qui requiparatur vitâ privatur. Credat mihi Emi: Vrã verbo et conscientiâ Episcopali loquor acsi in conspectu Altissimi mihi standum esset malæ informationes hæc Omnia invexerunt; Ego nullum habeo ad hoc interesse nisi Bonum Publicum et verum illum erga S. Sedem Apostolicam Veterum Polonorum Zelum; prævideo enim, quantam Monachorum Nostrorum excitat in Sæcularibus erga Ordinem Nostrum Spiritualem commotionem: Non sunt tales apud nos ut in Italia aut in illis partibus Religiosi qui devotioni conscribendis literis bono exemplo tempora impendant si veritatem loqui licet (ut coram Eminen: Vrã expedit,) longè hi avia Patrum

Suorum

Suorum aberaverunt. Illmus Dnus Nuncius in Rno Nro modernus, quoniam parvo temporis spatio nobiscum versatur omnes istas actiones intam breui tempore minime penetrare potest et idcirco etiam quomodo informatus, ita decidit ut in Causa hac S. Crucis, quæ iam ferè Omnibus nobis Ministris infinitas Cogitandi et recogitandi imposuit Materias maximum est, quod Universorum fermè Regnicolarum animas animasq; perstringit, locus tam Sacer insigni Crucis Christi Reliquia per vicinas etiam Provincias Clarissimus fundationibus Regum a primo Boleslao Chrobri incipiendo, ditatus et dotatus manet desolatus, Religiosi interdicto gravantur, Laudes diuinæ Cessant, Concursus Plebis (ut apud nos per gratiam DEi homines peregrinationibus ad loca Sacra clari) desolationem videntis lamentabilis vox, quomodo sedet sola Civitas plena populo, His Emi: Vræ expositis malis de quibus forsitan aliter affectata, seu male affecta Pars informat, clare et Conscientiose expositis supplex peto quia nihil aliud habeo præ Oculis nisi laudem DEi et supremum eius iudicium iudica Eminen: et discerne Causam istam. Ego pro Vili Judicio optarem ut hic alicui nullam habenti cum Partibus Connexionem iniungatur Commissio etiam Personæ noviter Româ mittendæ modò non sit in aliqua Religione sed indifferens quæ noscat subiecta neq; illis adhæreat et videbit Emi: Vra quod Omnia illa quæ obijciuntur Dnô Wychowski Præsentato Regio in uno momento evanescent. Cetera supplebit Pietas et in regnum nostrum tam de Ecclesia Dei benemeritum Singularis Emi: Vræ benevolentia, Cuius ego incomparabili Zelo Omnia hæc Committendo et Paternam expectando informationem, Sacram eius Purpuram demississime exosculor.

Ad Cardinalem Barberinum.

Etiamsi mihi satis luculenterq; perspectum sit, quâ Curâ et Solicitudine ex singulari amore et plusquam Paterno affectu Emi: Vra honoratam diuturnam de Jure Patronatûs Controversiam tandem aliquando sopire, et ad felicem exitum deducere studeat; Cum tamen noua ac noua indies exoriantur ex tarda huius Negotij decisione in Regno Nostro apprehensiones, ex vi Officij mei ad Emi: Car: Spada Omnia verè fideliterq; transcripsi, quæ cum sint eadem quæ Emi: Vræ Scienda incumbunt ne actum agere videar, literas volante sigillo ad prædictum Eminentmum ad Emi: Vram dirigo humiliter petens ut ijs perlectis per aliquem ex suis ad manus Eminen: illius transmittere dignetur. Mihi nihil interest tantum Universalis Ecclesiæ Bonum respicio et hoc quod et fidelitatis meæ erga S. Sedem Aplicam profiteor. Cum enim futurorum Comitiorum advenerit tempus, ne aliqua inde oriatur inter Saeculares

dissensio

dissentio pro munere meo anticipatine præcaveo. Omnia sub consumatissimum Eminen: Vrâ conijciens Judicium præcipuè causam hanc Abbatiæ S. Crucis quæ vel maxime favet Emi: Vrâ omni præmissa submissione meâ in spem benignitatis eius confidentiâ maximè pungit Regium animum, quod non solùm nullus raspectus huius subiecti in summis apud eum positi raspectibus scribant alij quod volunt ego recte et pro teneritudine conscientiâ scribo, sed etiam ad tot Regias Literas in hoc negotio scripta nulla consolatio, et tamen dignus est, salm S. Sedis Aplicæ amantissimus Rex (stringo pedes Emi: Vrâ ut mihi parcat si tam libere scribo) dignus et ut illi pro infinitis meritis eius hæc una Abbatia, quam domestico seu sibi charo contulit concedatur. In quo dùm ad altissimum Emi: Vrâ provoco iudicium eius sacram purpuram demississime exosculor.

Datum i Ordo

Do JeoMsci X Hrabi Tarnowskiego we Lwowie
30 Martij 1692

Wielce się z tego cieszę, kiedy słyszę o zdrowiu dobrym WMM Pana y iego amicabiles odbieram literas, ktorego Magna indoles et inclytus w tey Oyczyźnie sanguis osobliwą po WMM Panu pollicenwanie abym sub tempore Ministerij mei mogł to wyświadczyć WM M Panu co mi y bliska Enim krewnasc et qualitatum WMM Pana æstimatio dictat, ale że ciało verij Ewangelia) nietrzeba ponere lucernam sub modio, sed super candelabrum życzyłbym serdecznie abyś WMM Pan a fundamento rzeczy zaczął, y chciał is exemplis nostris iuż non sacerdotibus, ale monstrando se Regibus. Ma że się tylko do Dworu applicare porzucić vias solitarias, componere in publico, ia pewnie pedibus manibusq ibo in omnes occasiones w ustrzeniu WMM Panu tylko że takie rzeczy non aguntur indistans, urget præsentia Throni. Czekam u tym samego WMM Pana pro meliore iu se esse resolucyey y præsentyey ut excites maiorum suorum eximia nominis a wszytkiey się chęci y miłości pilno zalecam.

Do JeoMsci Biskupa Krakowskiego Małachowskiego
ze Lwowa 6 z Aprilis 1692

Kiedy cały świat chrześciański na osobliwe zpowstaiącego od umarłych Chrystusa zabiera się wesela niepodobna y mnie

tych

tych powszechnych zwaszą Xcią Moscią nie Communikowac Solatia ale iako ieden szczerze życzliwy Waszey Xcy Mci Sługa tak przy tey occurrentyi chwalebnych Swiąt życzę aby więcey nad Starożytnego Nestora używały nieba lat y zdrowia WXMCi na Państwo Kościoła swego niech Bog naywyższy exurgere faciat dies super dies iego ktorymy życzliwi WXMCi osobliwe odbierali ukontentowania przy tych publicznych radości Congratulaciey niegodziwie ex teneritudine animi tylko y domowych WXMCi powinszowac augmenta honorum w osobie Igo Wdy Kaliskiego Synowca WXCi a lubo to sunt non nova w Domu iego Curules mnie iednak zgod excitant in plausum że za Czasu Ministery Mei Domowi WXCi signare mi się dostało Principis gratias ktory nihil magis ambio in hoc Officio nad przysługę WXCi y Bog widzi bez pochlebstwa bogo niemam ani potrzeby ani zwyczaiu Pana Boga proszę codzień za zdrowie WXCi po staroświecku mowiąc Niech się Diabał nie Cieszy co to wiventibg illis quorum non est dignus solvere Corigeram Calceamenti naiednem się niesiadszy gd. Canet sibi Succesiorem ia swego Lubienskiego exempla sequor ktory w każdym Biskupstwie grob sobie budowat kedy osiadł quasi ibi Moriturus na każdy rok grob moy w Częstochowie nawiedzam omni hora Cum Patribus Meis quieturus so ex plenitudine Cordis iako g.

Ad Cardinalem Spada 20ta Aprilis Leopoli in Causa Rndmi Dni Wyżchowski.

Non potest sibi literalis licet Contineri vox ubi devicta Morte triumphator Orbis ex sepulchralibus antris exit vocalis animat Aeternum Verbum plena et Venerabunda erga Emi: Vram Verba mea, ut quam demississimo stylo in Paginam effundatur et dum Summus Caelorum Pontifex gloriose resurgit exsurgere in Congratulationem tantae Festivitatis Senatori Summi in Terris Pontificis legem imponit. Quod dum ego Emi: Vrae pro mea profundissima Nominis eius observantia exequor Divinam opem imploro ut Bono Ecclesiae et christianitatis nunquam occidere sed in lustra et aetates resurgere Caeli Emi: Vram prosperent Nobisque Devotissimis Clientibus quam diutissime conservent, Haec sunt devotis proximo vota meis, quibus per latorem praesentium

testimonium

testimonium Certum à Serenissimo Rege meo mihi Commissum in Conspectum Eminen: Vrae ferens eiusdem Sacram Purpuram demississime exosculor.

Ad Cardinalem Barberinum.

Inter publica Universae Christianitatis ex resurgentis Christi triumpho tripudia non patitur Silentium mea ad Mortem usq devinctissima Emi: Vrae veneratio cui cum millenis Sincerae devotionis expraessionibus has gratulando Solennitates DEum Ter O.M. precor ut anni Emi: Vrae nunquam deficiant Sed in milliones resurgant Nostro obsequentiorum Clientum et totius Christianitatis Bono, hoc dum ex sincera Cordis mei Emi: Vrae uoveo teneritudine per latorem praesentium testimonium Certum a Serenissimo Rege meo mihi Commissum in Conspectum Emi: Vrae ferens eiusdem Sacram Purpuram demississime exosculor.

Copia Testimonij pro parte eiusdem Romam dati

Ego Georgius Albrachtus Comes Denhoff DEi et Aplicae Sedis gratia Episcopus Praemisliensis, Supremus Regni Poloniae Cancellarius. Ad Mandatum Serenissimi ac Potentissimi Joannis Tertij Poloniarum Regis et postulationem Rdissimi Alexandri Benedicti Wyhowski ad Abbatiam S. Crucis Ordinis S. Benedicti a Sua Maiestate praesentati, nullo relationis obligationis uel passionis affectu motus Sed Solum DEum prae oculis habens hoc fidele uitae morum et Conversationis praefati Praelati uti Continuo cum illo ad Aulam Regiam conversatus praebeo testimonium Alexander Benedictus Wyhowski natus Circa Leopolim in Partibus Russiae ex Parentibus Nobilibus Sed Schismaticis quorum illa Ora plena est. In Scholis Catholicis educatus in Academia Zamoscenti quae est Filia Cracouiensis Studia absoluit Semper ad Fidem Catholicam Romanam propensus, uti adhuc Viventes Magistri eius ex quibus Unus in Dioecesi mea Versatur, asseverant, ex Cuius ore audivi traditur ad Obsequium uti et Fratres eius Serenissimi Regis Semper se Modeste gessit et Ecclesias nostras Catholicas frequentavit, Prius cum Ablegato Regio Korycinio Praeposito Miechoviensi missus

à Rege

à Rege, optima indolis Suæ Specimina præbuit nihilominus Schismatici præseferens, imo videns Clerum Gallicanum Sæcularem præcipuè Missionarios in devotione Compositissimum redux in Patriam statim et Fidem Catholicam Romanam ardentissimè professus, invitis Parentibus et illum ferè pro hoc pio Opere exhæreditantibus nisi authoritas Regia obstitisset, et Statum Spiritualem Romanum sibi elegit ad quem finem Ordinibus ritè susceptis ad Præposituram Inoulad[ie]nsis in Kuiavia designatus, Vigilis Pastoris munus per multos annos obivit, me Spectante et Sciente, ab aulâ pro Omnibus ferè Festis recedens, nec ullo modo se detineri passus, ut satisfaceret Officio suo, ad Canonicatum tandem Cathedralem Plocensem erectus: Ex illo Capitulo ad Tribunal Regni Deputatus Judex (quod Officium nobilissimæ tantum Familiæ in Regno Nro obire solent) inter ardua negotia quæ Catholicis cum Schismaticis non semel in illo loco erat semper Catholicorum partes acriter defendit. In præsen[tia] Regis et Omnium Nostrum publicè Concionatus non semel Verbum DEi Catholicè sine ulla nota adhærentiæ vel conniventiæ alicui Sectæ gloriosè prædicavit, Missas sæpius Cantatas diebus festis publicas celebravit, imo ipse ante alios ad hoc se DEi obsequium ultro ingerebat, quam eius Modestiam et in rebus Spiritualibus Continuum exercitium in Oculis suis videns Serenissimus Rex præsentavit illum ad Abbatiam Sctæ Crucis, ubi ipse ultro statim habitum Religiosum assumpsit disciplinæ se Religiosæ submisit, tandem nescio quo motu cum pars Religiosorum iterum desciuisset (quod melius patet in tractu Causæ, in quam ego non invehor quia est extra metam præsentis testimonij, ex Controversiis partium patebit cui de Jure per dignas Personas etiam non nullas ex Episcopis Confratribus meis supplicavit Serenissimo Regi Dnus Wyżchowski, ut ipsi liceret dimittere Abbatiam in Claustro vivere ad finem litis quousque non pateret Judicio Sanctæ Sedis eius innocentia sed Serenissimus Rex omnino vissit eum perseverare in illa positione circa Abbatiam quomodo inventus est a tempore litis ne Jure Patronatus quod sibi Rex vendicat, aliquod adferret præjudicium tandem cum nuper sub tempus præteritorum Comitiorum tota ferme nobilitas ad tria Millia cum Episcopo Shismatico Diœcesis meæ Præmisl ad unionem S. accessisset me pro viribus et capacitate Cooperante (si gloriari oportet non expedit quidem) uti evidens modo accessionis huius fructus dum populo isti in Unione piè gloriosè, et zelosè Vivunt, quod multi Antecessores

mei

mei Epi: Prim^s deti derauerant, id sub indigno licet Pastorati
meo Dominus prosperavit, miserunt è medio sui legatos Ç dicti
Nobiles inter Cætera proponentes ut dum ipsi Uniunt se Ecclesiæ
Romanæ Dominus Wychowski qui ex Schismatico non Unitus
Secularis Romano Catholicus factus ne Circa Abbatiæ possessio-
nem impediatur ut Sua Regia Magestas instaret ad Illmūm
Dnūm Nuncium dum igitur Sua Mttas in Camera Regia Var-
saviæ pn triginta circiter Senatoribus et Nobis quatuor Regni
ministris seu Cancellariis Illmūm Dnūm Nuncium ore suo ro-
gasset ut in gratiam accessionis ad unionem tot Millium ho-
minum Causam Dni Wychowski vellet Cordi habere, Illmūs
Dnūs Nuncius illum Prælatum in Conspectu Regis et tanta
frequentia hominum nec aspicere dignatus est, quid maxime
Maiestati Suæ Commouit animum. Ad extremum Scribunt
Procuratores Dnī Wychowski [vellet Cordi habere] Romæ ipsi
inter alia Objici abadversis, quasi Abbatiam aliquam Shi-
smaticā a Rege petiisset Serenissimus Rex una voce iussit
me in hoc testimonio testari uti Princeps Regio verbo suo
asserens hoc nunquam Regem audiuisse nec Dnūm Wychowski
somniasse, et ipsa ratio dictat neminem posse habere Abbatiam
apud Shismaticos nisi qui sit Basilianus, qui Religionem Dnūs
Wychowski nunquam professus nec profiteri Cogitauit. Secundo
si peteret Abbatiam Shismaticam non fuisset ordinatus Sacerdos
Romanus, non fuisset factus Religiosus Benedictinus in fide Roma-
na. Tertio quod Abbatiæ Shismaticorum vix hic duæ sunt
quas simplices illorum Sacerdotes tenent, de Cætero Episcopi
illorum Schismatici Omnes Abbatias tenent cum Episcopatibus.
Pro finali mea Scientiâ nulla Shismaticorum Abbatia vocauit,
et vacat tempore Domini Wychowski. Imponitur ipsi ad huc
quasi insolitis aliquando uteretur Vestimentis, in hoc grauissi-
mam patitur iniuriam semper enim cum esset Sacerdos se-
cularis, honesto, et ad Normam aliorum Prælatorum utus habitu
Cum enim sæpius in aula Commoraretur Certe Maiestates
Nostræ Regiæ quæ sunt in hoc Scrupulosissimæ in Sacerdote
istas extrauaguntias non paterentur. Modo vero factus Reli-
giosus, habitum Scapulare, tonsuram Competentem et Conue-
nientem portat sui ordinis in facie publica Omnium Procerum

Regni

Regni Quae Omnia quod ita te et non aliter habeant Episcopali verbo et fide attestor Cum Subscriptione manus et appositione Sigilli mei Dabatur Leopoli 2 Aprilis

Copia Listu na Seymik Wiszenski z Jaworowa 4 Mai 1692

Życzyłem ci tego sobie abym ex Divina ordinatione Zostawszy niegodnym dak Sławnych Woiewodztw y Ziem Pasterzem mogł był ad publicum Consiliorum locum spolnie z WMMMC PP. y Bracią descendere y naprzod kazdemu z nich uniżoną moię wyświadczywszy Veneratią otey utrapioney Oyczyznie spolne do poratowania depromere Media, ale że urząd moy Pieczętarski na ktorym itę tylko sił iest we mnie wszystkich WMMMC PP. chce sobie demereri affecta trzyma mię alligatum przy boku panskim sposobnieyszey to da Bog za obowiązany okazyi teraz uprzeymie życzę y ex Statione meâ Pastorali Pana Boga proszę aby iako Magni Consilij Angelus dirigat Corda et sensus WMMMC PP. żebyście summa qua pollentis dexteritate y nieprzełomaną ku tey spolney Matce miłością iako nayskuteczniey szczę na obradę iey nateraznieyszym Seymiku uradzili remedia że zas gemitus Pauperum clamat ad me ubodzy poddani Biskupstwa moiego Przemyskiego, tam w kluczu Brzozowskim iako y tu w Radyminskim po trzykroć razy okrutnie pogorzeli nie mogę pro illis et cum illis tylko ad Viscera misericordiae WMMMC PP. supplicare, uniżenie upraszaiąc abyście pro innata pietate suâ chcieli afflictis succurrere y w tak ciężkich Podatkach ktoremi te zniszczone dobra moie są onerata, folgę miłościwemi nad ubogiemi respectu adinvenire. A kiedy WMMMC PP. zacznięcie rady swoie à Commiseratione nad nędznemi ludźmi błogosławi Pan Bog tam publicis quam privatis successibus ich y hoynemi desuper recompensabit błogosławienstwy. Czego ia uprzeymie y serdecznie życząc a iterato upraszaiąc o łaskawy w tey moy instancyi respekt, do Braterskiey łaski wszytkich WMMMC PP. uniżenie się wpraszam, ktory bydz chce zawsze.

Ad Cardinalem Spada 14 May Jaworowia
In Causa Pnetmi Wyhowsky 1692

Cum in dies maiora ac maiora ab urbe ueniant documenta qua immodesti Monachi Nationales Cistersienses contra sacram Regiam Maiestatem Dnum nostrum clementissimum ndi iniquis Juribus etiam sed famosissimis Scriptis pugnent ndi solum ipsi sed in et aliis innocentes diuersarum Religionum omunitates inuoluant quo

204

hic aliquæ Leges impressa Exemplaria transmissa sunt n. possum
mi exui ministerii mei de summa Serenissimi Regis mei
indignatione et gravi animi amaritudine Eminentiam ves-
tram certiorem reddere. optarem ex animo Deo et Sanctita-
ti uti Episcopus et Sanctæ Sedi devinctissimus nuntiare in
hora et videre desideratam aliquando inter Nos tranquilli-
tatem quoniam n. n. solum meum sacerdotale cor sed caeteri
quoque credo Christiani Homines quod eo tempore quo Serenissi-
mus Rex Christiani nominis hostem persequitur et ingentes Re-
gia nostra pro sacro bello erogat summas iam n. ad septua-
ginta milliona et ultra hoc praestat bellum imo ultimo mi-
serorum Regnicolarum sanguine redimitur eo dicto tempore re-
ligiosi quondam cum scandalo omnium adversariorum fidei
catholicæ contra Principem suum blasphemium canunt sed quod
~~munitis~~ Eminentiæ aliqua folia in Regnis induxerunt Civi-
tas de ingenti et evidentissime patet in hoc Regno turbationum
futura tempestate pro munere meo Eminentiæ vestræ nuntiandum
dum educo eum omni veneratione et reverentia rogans ut
profundissime suo sudito tempestati imminentibus malis provide-
re dignetur ne gentes libere et intuendis Juribus suis præcipue
autem honore tuendo qui in his scriptis enormiter læditur evide-
ter obstinatæ aliquid audeant inferviorem in sinceritate cordis
scribo Eminen Vrâ impossibile esse Nobilitati Polonæ tantam Mo-
nachorum pati Regis sui et Regni totius irreverentiam quod
dum Eminentia Vrâ fusius ex adjunctis. Punctis ad Eminenti-
ssimum Cardinalem Barberinum protectorem Regni Nostri
quæ suo communicabit Eminentia Vrâ luculenter animad-
vertet ego humiliter supplico ut Mihi Modos et Media Confi-
denter intimare dignetur quo Modo has Cicatrices in futuris
proxime Comitiis sanare pro Modulo seu excusare valeam
ad quod ego pro tenuitate aliud apud me non invenio re-
medium nisi per approbationem prætentatorum a Serenissi-
tam graviter exacerbato animo eius deferendo levamen de
cætero consummatiora a Dignissimo Etiã Vrâ Judicio expectans
consilio eius sacram Purpuram demississime exosculor.

Ad Cardinalem Barberinum

Ea fuit Sacrae Regiae Mtis Domini Mei Clementissimi Spes quod negotium Abbatiarum cum tempore mollificari et ad fortunatum exitum deduci putasset sed ecce dum piissimus Princeps talia in dies expectat venit his diebus ab urbe typis excusum Scriptum si Scriptum et non potius (salva Eminentiae Vrae Venia) famosus libellus dicendus sit hoc quod acerbe animum Principis omnia praeparamenta quae promptissime ad futurum sacrum bellum ordinatum perstrinxerit altissimo Eminentiae Vrae Patroni Mei singularissimi Judicio Scriptum certum his literis ex quo quam enormiter Nationates Monachi Regem suum laeserint et quam resolutionem Maiestatis suae in hoc justo dolore assumpserit Eminentia Vra facile coniiciet quia vero in eodem proiecto quod utinam in ultimas tenebras proiectum fuisset etiam Magna Pars Regni quae Maior Polonia vocatur laesa sit timeo valde et pro Officio Ministerij Mei tempestive uti Regni Patrono denuncio certissimam inde praevideri inter status Collisionem de futuro Comitiorum felici eventu parvam aut nullam spem consequenter Contributionum cessationem et quod inde pullulat quatentatem cum hoste Christiani Nominis pacis Conclusionem haec omnia non sine lachrymis quae video et praevideo altissimo Eminentiae Vrae Judicio intimo ut pro suo erga hoc Regnum tanquam dignissimus eius et amantissimus Protector affectu talia subministrare nobis Ministris velit Consilia quibus ad graviores saecularium intentiones ab inaudita et totam plus ad ferendum impossibili Monachorum superbia et audacia lacessitorum respondere possimus quod dum a singulari Eminentiae Vrae gratia expecto Eius Sacram purpuram demississime exosculor.

Ad Dnum Suyther in Causa circa Abbatiam S. Crucis de 14 Maij Janovoviae 1692

Quam graviter Sua Maiestas Serenissimus Rex Dnus meus Clementissimus nuperrime tulerit dum illi certa scripta transmissa sunt ab Urbe a Monachis Nacionalibus in laesionem Juris Regi, et Regni totius authoritatem confecta

ex his

ex his annexis quas Maiestas Sua expresse Mihi iussit Illustritati Vestrae transmittere Cenuere poterit Statim ergo ea dedit Mihi Maiestas Sua Mandata ut Voluntatem Regiam et inhoc exprimerem quatenus Illustritas Vestra in nulla Congregatione vel Sessione ubi ius Patronatus Regium ventillari deberet aliquomodo Compareat immo se Omnino subtrachat ita enim Verba sunt genuina Regis et quae Illustritatem Vestram informare iussit authoritates eius Vacillare deberet si in evidentissimo Iure suo a antecessoribus practicato Iudicium aliquod pateretur Coniiciat Illustritas Vestra ad quae iam extrema invincibilis superbia Monachorum provocat Regem sed Maius timeo a Rep. periculum Gens enim hic libera et Multis adhuc tam hereticis quam Schismaticis Constans Metuo ne quid audeat inconvenientiae Deus parcat iis qui sinistre Statum Ecclesiasticum informant et sacras Congregationes alia est enim longe apud Nos Monachorum Vita quam ut illis tam placide Communicatur non sine dolore Scribo ut Episcopus et Sanctae sedi devotissimus immo deploro quod inhac tempora incidit supremum Regni Mihi portare Ministerium ubi evidentem video a saecularibus imminere Monachis Nationalibus minam et vix non internecionem per Viscera ergo Misericordiae Dei rogo persuadeat Illustritas Vestra Eminentissimis Cardinalibus Regnorum Conservatoribus ut velint prospicere tempori et Circumstantiis rerum occurrentium non sunt ita Considerabiles Monachi ut propter illos fervente bello Turcico tota christianitate in armis posita antemurale christianitatis Polonia Conturbetur et hoc Iudicio Illustritatis Vestrae Serenissimus Committit dirigetur vel amicabili admonitione Monachos et illorum agentes uel si opus sit libello supplici ubi de Iure Compescere ne famosos libellos scribant Regem Maximum et omnibus Regibus parem seu etiam eo ipso quod illis inter se pugnantibus ille solus cum duobus Colligatis Contra Turcas pugnet Maiorem et Rempublicam perstringant ne vivos supremos Praesules eximios iam diu sepultos ex terra eruant nonne Romanus

fuit

fuit Novo et tamen Scripsit quod Miserum Storea laceras iam
porce sepulto non ne ibi sedes nostra est ubi docetur de
mortuis aut nihil aut bene per DEum vivum ex ipsa impietas
Monachorum quæ esset punienda ex severius in Mortuo toleratum
laudatur et defenditur si aliquid habeant Iuris si illud defendunt
ubi est Modestia Religiosa ubi reverentia in Principes ubi hu-
militas Committit hæc Omnia per Me Serenissimus Consuma-
tissimæ Illustritatis Vestræ prudentiæ ut ex hoc quod illi di
ctabit amor erga Regnum Nostrum eruat. Ego vero pro parte
mea rogans ut Mei Veteri amici sui non obliviscatur eius
ego recentem semper in Corde porto Memoriam et gratiam
Maneo.

Copia Literarum ad Eminentissimum Cardinalem
Barberinum de Data 28va Maij 1692 Jaworowiæ

Non potuit Mihi delectatior Occurrere felicitas qua inter
ferias Pentecostes quas memini Paschatem Roseam in Italia
Vocitari, plenissimam in Me protectionis Eminentiæ Vestræ
ex Oculari dexteram in Responsoriis ad Me datis de data 23
Aprilis Romæ, agnovi in hac Epistola effusissimam indignæ
Personæ Meæ apud tam gloriosum Principem Ecclesiæ DEI
Principem æstimationem qua ita excitatus sum ut eum
hucusque id in Me non invenerim quod Mihi bonitas Eminen:
Vestræ adscribit Curabo exixe opinioni de Me conceptæ
Omnibus Iuribus respondere; Negotium erat recommendatum
ex Speciali Smi Regis Dni Mei Clementissimi in Causa Abb-
atiæ Sctæ Crucis quoddam luculentius, ut patuit Eminentiæ
Vestræ Eminentissimo Cardinali Spada enucleavi, licet ab eodem
ob ingentissima totius Orbis negotia responsum hucusque non
habuerim, spero tamen quod Paternam Suam daturus sit
Mihi in tam pragrandi negotio informationem Quia vero
per has partium Controversias nova ac nova indies augen-
tur Mala haberem Conscientiam, si pro Officio Ministerij
mei et Zelo Pacis Ecclesiasticæ Eminentiam Vram non in-
formarem Scandalisabatur populus ut iam toties innui
Eminentia Vra ex illa tam aluva vix sub Censuris et ex

Coatione

#

Coatione Monasterij Sctæ Crucis huiusq retentione Sed Modo in ferme ille Palatinatus Consternatus existit dum in his Cenob vis Religiosi fere desperati aliquot his temporibus Mortui sunt, uana Scribere aut DEUS auertat a veritate aliena ad Eminentiam Vrãm nec Status Meus Episcopalis nec natalium non postremus in Patria Mea Splendor nec ipsa Persona Emin Vrã Eminentia permitteret Mihi nihil neq Consanguinitatis neq obligationis cum Dño Wychowski est sed quia uideo sine passione euidentem huius Prælati in Iuriam Sistirere nequ possum quin Eminentia Vrã non denunciem Aliorum Magn tum informationes parcant Mihi. Et quæcunq sunt seu ex odio Personæ seu ex emulatione quia Mallent suas in illa Abbatia uidere Creaturas. Ego ut ab his Omnibus liber ideo libere Scribo et testificor immo est tanta Modestia prædict Dnus Wychowski ut toties soleat dicere nisi ageretur de Iure Smi si propter me hæc tempestas deiiciar in Mare. Parum Commouent Considerationem Miserorum Religiosorum lachry mæ et gemitus uidere locum sacrum quidam tot uisitati onibus Externorum gloriosissimum nunc nescio quo uo cabulo uocandum sine altari et Sacrificio Misereatur Eminentia Vrã et porrigat Manum his afflictis ut a Cen suris istis quantotius liberentur ad Decisionem Causæ Quod beneficium ab Eminentia Vrã receptum in Sacro illo Eremitico loco ad Cælum Clamabit Ego vero ea Omnia genuine Eminentiæ Vrã pedibus aduoluens eius Sacram Pur puram demississime exosculor Dabantur Ianarouiæ

Resolutiones Circa Iura Patronatus Sacr Ræ Mttis Poloniarum super Misso memoriali Romæ porrecto Congregationi Particulari ex Parte Monachorum

1mo Non possunt esse Maiores uindiciæ Iuris Patronatus Regij quam eas Concilium Triden: Ses 25 Cap: 9 Consensu totius Christianitatis Sanxit. Ubi Circumscribendo alia Iura pa tronatus, de Iure patronatu Regio sic enunciat. Exceptis aliis quæ ad Imperatorem et Reges seu Regna possidentes aliosq Sublimes ac Supremos Principes Iura Dominij in Imperiis

suis habentes pertinent. Beneficia enim huiusmodi tanqm libera a suis Collatoribus Conferantur, ac Provisiones huiusmodi plenum effectum Consequantur. Cur igitur Ius Patronatus Regium ac Reip: Contra Mentem Concilij qm nulli interpretari licet nunc acerrime in Curia Romana oppugnatur Cum Constet Liquido eadem Iura Patronatus Sacram Regiam Mttem longe ante Concilium Trid: ab immemorabili tempore possedisse.

2do Unde affectatum Curiae Romanae odium Contra Iura Patronatus Regalia elici potest, quando decernenti Multarum Abbatiarum Pacificum statum signanter nero Calui Montis Abbatiae novis litibus intervertere Studet in qua immota tot Saeculorum series praesentandi a Regibus praesidendi Electionibus Claustralibus, ab ordinariis eorumque Deputatis Capitularibus uiguit et huc usque (qua licet per Romanam potentiam) uiget, idque abstrai Manifestum est, ut per novas lites Iuris Patronatus Regij vestigia in totum aboleri possint si aliquis autem volens placere Curiae Romanae ob aliquos respectus promotionis, male informat, tam Curiam Romanam, qm ipsius Nuntios, promittendo hoc negotium sustinere, Certo Certius nunqm hoc efficiet, quia tota Resp: intactum Ius suum tuebitur.

3tio Pervenit ad Manus Sae Rae Mtis nunc primum Memoriale Josephi de Capucinis Typhis impressum et Sae Congregationi particulari, a Smo deputatae porrectum aut porrigendum in quo Abbatiae Poloniae Iuris Patronatus Regij impune Oppugnantur. Pervenit insuper summarium Electionis Monasterij S. Crucis Calui Montis. Pervenit relatio super statu et gestis Circa Abbatias Regulares Poloniae Omnia beneficia Regalia etiam litibus ullis hucusque intacta, ut pote Miechouiense Vitouiense Hebdouiense Mogilnense Sieciechouiense Cum aliis dispositioni Romanae involvens. Pervenit definitiva sententia AC de Bul-

4to garinis in qua Contra Constitutiones Regni Provinciales a Sede Aplica approbatas Ordinarij Regni Poloniae, Iure praesidendi Claustralibus Electionibus et Sede vacante administrationibus indebite privantur. In quibus Omnibus Scriptis quomodo in subsistentia Iuris Patronatus Regij minus qm ex dignitate Meritissimi de tota Christianitate Monarcha perstringitur quomodo Comitia Palatinatuum publica Lege eudcata, privati Conventiculi Nomine arguantur eiusque Sanitiones Hereticalem pravitatem redolere notentur, quomodo Multarum insignium

Personarum

Personarum honor sinistris delationibus et nunquam Convicti-
orem inventuris temere lacessitur. legendi Cuilibet Constat et
quantum iniuria in defenso Regno amplissimo superfundatur,
Orbis Judicio relinquendum venit.

4to Quibus Omnibus Consideratis Mature tam aliis quoque in publi-
Manifestatione Specificandis interim S[acr]a R[egi]a M[aies]tati hinc inclinan-
[illegible] est ut nequaquam Prælatis Romanis Jura M[aies]t[a]tis Suæ et Reip[ublicae]
longo Usu Consolidata, ad discutiendum subiciat: ullumque Su-
periorem in temporalibus, et Mixtis Spiritualibus recognoscat.

5to Comminicatur Sane Jure Romano Jus Patronatus Regium et Reip[ublicae]
Romanæ defenderetur in Polonia Statutis de Corthesanis, et de Jure
Patronatus quæ disponunt ut iura patronatus, quæ certis Per-
sonis ex [illegible] inscripta non sunt Regia sint Defenderetur Possone
Nominandi tot Sæculis [illegible]scripta.

6to Et si quid in [illegible] Regis Crudelem in Modum viribus Monacho-
rum exagitantes. Instigator quoque Regni Bullatos et Monasteria
mandato ad Comitia Generalia evocabit ut pœnas incurrabiles
tanquam Juris patrij transgressores luant.

7mo Procuratori quoque suo Romæ pro nunc existendi Sacra Regia M[aies]tas
interdicit ne sese pro Juribus Maiestatis in Congregatione aut
ubivis tanquam indubitatis præsumat opponere. Insuper iniungit
eidem Procuratori, ut Monachos Poutinum earumque agentes serio
moneat, quatenus asperitatem Calami in posterum temperent: Ne
Scripta eorum pro libertate Sua carpendi aliquid in Partibus
quod non velint patiantur.

NB.x Copia Listu Jasnie Wielmoznego JMci X. Kanclerza Wkoron.
do Jasnie Wielmoznego JMci Pana Woiewody Pomorskiego

Kiedy po Wydaney Commissiey do Gdańska na Osobę WJMPana Od.
JEKsMsci Pana Mleinego me procurante, ktorey taki sensus iest
aby przez mnie były uspokoione lites inter populum et Magistra-
tum, Innotuit w Warszawie iakoby Sprawa Dreiera z Kochem
inter w Assessoriey przez trzech Prezentarzow po sobie następu-
iących Dekreta sądzana, przezemnie finaliter ex seriis Partium
Controversiis decidowana znowu (czego ia nigdy nie rozumiem)
miała Ventilari et trutinari na tamteyże Commissiey prćaca
do authoritati Urzędu mego, et ne Posteritas gravissimam Wyjm

Paterentur

patevetur lationym postatem Rescript JkMci Pa Mmiłościwego, gdzie iniunctum JMci Panu Podkomorzemu Chełminskiemu iż exequa tur Decretum Assessoriale, y zeby oddał dobra Kochowy ktore po Dekrecie inaudito à seculi exemplo swawolnie Dreier inuaterat, co JMci P Podkomorzy laudabiliter et gloriose praestitit. Smiem Upraszać WMM Pana abys in sua Commissione co Prawo y sama Sprawiedliwość pokazuie chciał tylko Miasto inter se pogodzic a co raz decidowat Sąd od ktorego nigdzie nie idzie Appellatia tylko do Pana Boga relinquere intactum. Takiby nigdy się sprawy nie odsądziły gdyby większego były Kredytu strona niżeli Sedzia ktory iudicati sui nemini debet dare rationem. Jeżelim źle osądził sprawie się P Bogu ale iestem tak tego pewien iako zbawienia mego że dobrze; nie mogę tedy zadną miarą prohonestate et Officij y Urodzenia mego wycierpieć tego, aby na moiey osobie do pierwszy Pieczętarskie Dekreta, czy to przez Rescripta, czy przez Commisie były czyli kasowane czyli reformowane Krol JMci sam nie ma indż tego w ręku kiedy się na Relatię nie odesłało ale finaliter decidowano żeby taki Dekret miał refringere, bo to Pieczętarz w Osobie Krolewskiey zasiada (iako wiadomo WMM Panu) nie w ktorey, bo Krol co raz dekretował, znowu miałby co mienić tales mutationes non cadunt in Regnantes. Podaie to tedy ad sublime WMM Pana Judicium, y iakom znał zawsze ustawiczny a nieodmienny przeciwko sobie in omni fortuna WMM Pana affect bo kiedyśmy ieszcze sobą byli Deputatami, y Sententie dawali wszak potrzebnie Trybunały Dekretow naszych nie Cassowali, tak Uniżenie iterum iterumque upraszam abyś iako Wielki Senator Subselly Regij trzymał powagę kiedy Trybunał a więcej ieszcze y same Grody Sądzę przy swoich et inuiolabiliter trzymaiąc się Decisiach. Wtym nic nie wątpiąc o wszystkiey łasce WMM Pana do niey się z usługami memi pilnie zalecam Zostaię w Pakarzowie 17 8bris A 1690

Copia Lista JMci X Kanclerza W Koron: do Wielmożnego JMci Pana Podkomorzego Chełminskiego.

Odebrałem dzis list WMM Pana in tusculo meo haereditario kończąc Wakatię y indż się też do Diecesiey zabieraiąc, przysłany mi ab Eminentissimo Cardinali Primate Regni, na ktorego pierwszy Punct naprzod daiąc iustificatię kiedy WMM Pan affectu et innata Generositate

#

Generositate tuendo Jura w Pieczentarza Maiestatis, nietylko od
gidn, ale naypirzdzego podziekowania godne Iqm P. Bogdzidzi, ze
iakom dwa listy in hac Materia odebrat takem na Obadwa przez
poczte punctualiter odpisat bo wiem co debeo Magno Nomini iego,
y Morey bliskiey z WMMPanem Kolligatiey znac de Cursora Manus,
iako sie to teraz zagescity errores, co iey byto niepotrzeba, innua
sit, y iuz prawdziwie nie wiedziec iako kto z kim Ma Corresponde
re, kiedy tak pretiosus Modus Conferendi w tych wiekach Sublatus
bez boiazni Bozey zapomniawszy iako ciezki y smiertelny
grzech iest Cudze listy przeymowac y czytac Maiq to sobie za
iedne galanteria naywiekszq. Acz ci ia ad Maiora obracam sie
y dziekuie Unizenie WMMPanu zes tak gloriose stanat in reinduct
Nominis sui honor Dekretow Abelsowskich utrzymat, Wczym nietylk
odemnie, ale et a Successoribus Manebit zawsze Obligatio perpetuos
gratitudinis wobie WMMPana y Domowi iego ia cokolwiek Contribu
bede Mogt in Vita Mea ad Obsequia WMMPana pewnie mnie znaydzie
Semper Vigilantissimum. Pisze do JMci Pana Woiewody Pomorskiego
daiqc Mu ipso Sole Clariora documenta iako zacna Miarq rudzi
sie tak Sprawiedliwa WMMPana nie Moze Executia bo iako o
Dekretow Abelsowskich nie idzie Appellatio tylko do Boga tak
ich Executio od nikogo impediri nie Moze Jezeli zas privatae
chciat iaki respectus, iednego hultaia Dreiera y Bauera przeciw
trzem Pieczentowskim Conformiter ferowanym Dekretom; Supplikui
chciey WMMPan przy swoiey powadze y Rescriptu swoiego stawac
bo JMć Pan Woiewoda praecise w swoiey Commissiey hanc tylko ma
potestatem zeby Populum Cum Magistratu pogodzit, aby zas Dekret
Pieczentowskie infringere, potestatem y niema y miec nie Moze iako
JMć tak y nikt, bo to sq Res aeternitatis; de Caetero obaczywszy po
rzeczach non deerunt Media Salvandi honoris y pokazania swiatu
ze za Moiey Pieczenci Czasow non eviget Civitas przeciwko temu
ktory ma nad niemi altas: et a Rege Jurisdictionem. Wczym dalszey
czekaiqc za Dworem na Krolowey JeyMci przez poczte kiedy sie in
dzidz wybieram od WMMPana informaciey y Braterskiey Corre-
spondentiey, Wszytkiey Sie Jego z Usługami memi pilno zalecam
Lasce zostaiqc w Pukanowie M Ibvis Anno 1691

Copia Lista

JJ

Copia Listu od Jaśnie Wielmożnego JMci X Kanclerza W. Koronnego do JMci X Biskupa Warminskiego

Kiedym iuż przeszłą poczta odesłał na Rece WMM Pana Expeditią Pruską Uniżenie Upraszam WXcey Mci żebyś przeszłą Instructią y z teraznieyszą y inne requisita odesłac roskazał do Malborka do X Rectora OO Jezuitow, bo sie tam u niego Poseł ktorego ztąd poślę pomiiny upominac bedzie Pan Szamplawski Obywatel tameczny et bene possessionatus, ktory przy Wielkiey Pieczeci y za u mnie drugiego Pieczentarza excoluit se że iest huic Muneri par a tydzień pewnie stanie w Malborku przed zaczeciem Generału. Jezeli zas WXcia Mc Syn bedziesz praesens na Seymiku Uniżenie prosze abyś według Oycowskiey swoiey ku synowi łaski chciał mnie zalecic Provinciæ et Ministerium meum, a naybardziey oto Upraszam Waszey Xcey Mci abyś nie dał triumphare nad Biskupem Confratrom swoim Hæreticis prawitati we Grzowie dwoch Mieszczankow Rebellisantow Dreger et Bauer że im nie tak padł Dekret iako chcieli ale iako swięta sprawiedliwosc kazała, biegaią po Seymikach y otrzymuią iakies Lauda żeby to w Instructiey z Generału napisac Contra me querelas do Krola Mci iakobym to nie ia respons sie dawał na Instructią u WXcey Mci Jezeli ieszcze iedni hultaie mieszczankowie uczyc nas bedą sądow. a ia sie ich nie pytam iako swoich Rzemiesnikow we Grzowie sądzą. Wiem że Wasza XcMc pro innata pia dexteritate nie dasz triumphare tym Hultaiom. Ktorego sie łasce nieodmienney z usługami memi pilno zalecam zostaię w Warszawie 14 Maij Anno 1692

List do JMci Pana Woiewody Pomorskiego etc.

Daią mnie z tamtych ze Kraiow znac czemu ia nie wierze y pierweyby m uwierzył o dniu sądnym tym Roku, niz otym co pyszą że pod protectione WMPana ieden hultay Heretyk Bauer Miasteczka Małego pewnie tylko Incola przezrzała Dekreta moie, y iakies sobie chce formare Lauda, niewiem ad quem finem; bo iezeli kiedy Starosta Grodowy ferwie Dekret tak iako mu sumnienie każe kiedy Trybunał odsądzi kogo maiętnosci, Seymiki tego poprawic nie mogą y nie wszytky do pierw Assessorialne Judicium ktore iest naydawnieysze sprawowac sie nikomu z Dekretow swoich nie powinno, tylko

samemu

Samemu P. Bogu; kiedy się dwa prawuią, niepodobna żeby obadwa wygrali. Więc ten co przegrał, ze wszystkie na Dekret to mu wierzyć bardziey Judex iudicatorum suorum nemini rationem reddere debet, a pospolite zdanie Concludiie, si Causam lucratus es ad Scribae iustitia, si perdisti cede Fortuna. Żeby zaś per Lauda Seymikowe intemerata Conscientia mea Ventilari miała dla tego Heretika Mieszczanka przyznaię się WMMPanu że tego generositas moia nie znieśie sprawię się in facie totius Rei Pub: bom ia całego Krolestwa Polskiego non Unius Provinciae Minister. Uniżenie upraszam WMMPana z dawney swoiey a rozumiem nieodmienney ku mnie łaski bom się nigdy nie zasłużył na niełaskę WMMPana aby[s] chciał Senator Senatora, iako Katholik Biskupa Contra Haereticam pravitatem protegere, y nie dawał Imienia mego iednemu Hultaiowi in publico absumere iniuriarum, wszak też honori spectant Magnam protem WMMPana ktora na nas Wola Boska y Pańska włożyła oddawszy tedy siebie y honor moy in sinum WMMPana &c:

Copia Listu od Saffagiereia Cara Krymskiego Nakayskiego Cerkaskiego Perekopskiego Perjorskiego, Oczakowskiego Dobruckiego Bithogrodzkiego Budziackiego Skamskiego y innych Ord Tatow y Tumanow Hana.

Naymileyszemu Przyiacielowi Naszemu Kanclerzowi Szczęśliwemu Pytamy się o zdrowiu y Powodzeniu Waszym przez to pisanie Nasze z Woli y Łaski Bożey y pomocą na Oycowskim mieysсu Hanem nad wszystkiemi Ludźmi Cesarzem zostałem może dotych brać wam iest świadomo niech Pan Bog da szczęśliwe Panowanie a z nami w Przyiacielstwie y w dobrey Confidencyi znaydowac się co przez przeszłego Posła Abdiwahmanagi strony Przyiacielstwa przysłany list że nas doszedł wszytko wyrozumie na obie stronie dla odpoczinku y pokoiu Przyiacielstwo pomyślnie mieliście ucieszyliśmy się z tego. Ia przyiaciel nie taki iako inni Hanowie przedtym iak ieszcze za Sołtana byłem z Polskim Woyskiem kilka kroc razy w towarzystwie wtak wielu mieyscach wkupie byłem w potrzebie to Towarzystwo y przyiacielstwo z myśli mi nie schodzi nayiwięcey Przyiacielstwo y zgodę pragnę uczynić z tym listem moim posłany w usługach Poselskich Hanm Myśly Subhangazy Agazade Derwisz Myrza posłany wszytkie rzeczy ma powiedzieć ustnie więcey czegoć trzeba wypytawszy się wszytkie będzie mowił moia słowa pomyślenie takie, iakie y

Pierwey

pierwey o przyiacielstwie y zgodzie staranie więc na obie strонie przystoynie Pokoy y zgode wszystkie mowy moie y wadze co macie mowic Sługze memu Miłemu złeciłem y pokoy y zgodę rozmowiwszy zniin czadz narnacyję każde rzeczy zosobna Posła mego nie zatrzymuiąc waże intencyje napisawszy w liscie przez waszego znacznego człeka przysiłaiącie strony Cesarza Tureckiego na mnie należące sprawy mnie złecił da Pan Bog za mego Panowania miedzy nami zostaiącego Nieprzyiacielstwo w przyiacielstwo się przemieni iako y przedtym było iescze oddawnieyszey Confidentiey y przyiazni Lepiey abym zawsze chciał mieć wszystkie rzeczy na stronie zlistem waszym przez znacznego człeka przysiłaiącie pakta oddadzą się y w przyiazni zostaiąc bez bziemi żeby miedzy dwiema stronami fałsz nie był a staranie mieysce żeby się znali Przytym kłaniamy się Saffagierey Han Bensafay Gira Sołtan.

Respons od Jaśnie Wielmożnego Jmci Xiędza Kanclerza Wielkiego Koronnego do Hana.

Jaśnie Oświeconemu Wielkich Ord Wolnemu Carowi Saffa Gierejowi Krymskiemu Nahajskiemu Cerkaskiemu Perekopskiemu Peryjackiemu Oczakowskiemu Dobruckiemu Białogrodzkiemu Budziackiemu Azamskiemu y innych Ord Tatow Dumanow Hanowi Przyiacielowi Memu Miłemu. Odemnie Jaśnie Oświeconego y Nayprzewielebnieyszego Jerzego Albrachta Denhoffa Xiążecia Biskupa Przemistskiego Kanclerza W. Koronnego Administratora Opactwa Witowskiego Przyiazne pozdrowienie y wszelkich pomyślnych szczęśliwosci powinszowanie. Przezacni Poseł Waszey Hanskiey Mci od Krola Jmci Pana Mego Miłościwego iest bardzo dobrze przyjęty nietylko że od tak dobrego y od dawnego Przyiaciela iest wysłany ale też że w Panstwach Naszych iescze z Oyca swego znayduie przyiazną pamięc. Oczym wszytkim a oraz y dla czego się zatrzymac musiał nie wątpie że sam dokładniey wyrazi dla tego nieskrzęc się P. Boga prosze aby pożądany pokoy sprawił y Waszey Hanskiey Mci dobre zdrowie y fortunne powodzenie do sprawowania przyiaznych rzeczy dawał. Dan w Jaworowie dnia 6 Miesiąca Lipca Roku od Narodzenia Syna Bożego Chrystusa Pana Naszego 1692

Copia Literarum ad Eminentissimo Cardinalem Barberinum In Causa Dni Wychowski Jaworowia 9 July Anno 1692

Cum sorie

Cum toties in emergentibus occasionibus circa Abbatiam S. Crucis et Personam Presentanti Regij Dni Wychowski Eminen: Vram informaverim et Mentem Serenissimi Regis Dni Mei Clementissimi exposuerim non possum ex Vi Ministerij mei esse obnoxius taciturnitati in eo quod Sciendum Eminen: Vra opere pretium esse duco et hac occasione. Cum enim innotuit Maiestati Regiæ latum eo nuper aliquod Decretum in Causa dictæ Abbatiæ hoc maxime commovit Maiestatem Suam ad nexum nimirum esse illi Decreto Bonorum Abbatialium per Subdelegatam Personam Sequestrum in quo præjudicium Juris patronatus gravissimum Maiestas Sua sibi prætendit. Et licet Maiestas Sua luculentissime in hoc Negotio ad Eminen: Vram Scribat mihi tamen iterum iterumque iniunxit, ut actis gratijs Emi: Vestræ pro efficacissimo Zelo quo dignata est dissipare Congregationem in qua debebat cum periculo evidentissimum Jus Regium Ventilari, etiam et hoc recommendem quatenus Eminen: Vra Sequestro huic obviare dignetur in quo fusius Pater Vota Soc: Jesu Regius Theologus Eminentiam Vram informabit. Ego Vri toties Scribsi, ea Vri Sobe clariora venovo quia isti Monachorum circa Abbatias tumultus magnum excitabunt in futuris Comitijs incendium circa quæ nisi obviavent Consumatissima Eminen: Vræ prudentia nescio quomodo populari furori obviandum erit. In eo gravissimum Eminen: Vræ expectans Consilium eius Sacram Purpuram demisissime exosculor.

Copia Listu od JMci X Kanclerza Wkoronnego do JMci X redza Arcybiskupa Lwowskiego z Radymna d 5 Sept. 1692.

Insze dzien ze do tych czas do Szczęst WMMPana od JMci Pana Kasztellana Sieradzkiego Nuncius obsequij Mei Zem tak honor trzymał bratevski ne gauderent adversarij nostri Teraz przez P. Sedzica Rawskiego ktory tam do Polski wybrał sie powinne moie WMMPanu y Kochanemu Dobrodzieiowi oddaie humagium. O Sobie oznaymuie Zem trochę wyiechał tesz ode Dworu na Wakacye do mego Radymna pod Jarosław, ale Miasto zażycia Domowego wczasu w ustawicznych iestem afflictiach, bom y tam dwie Niedzieli cięsko chorował. Panna Xieny mi Jarosłanska umarła gdzie o drugiej mysląc prawie sie głowa kręci, y moich ludzi ieden po drugim zesłsc mi sie porozchorowało tak ze sam nie wiem co z soba czynic, a iesze tu niemogę nikogo coby mi rozerwał to Moie utrapienie. Prosze uniżenie WMMPana iako mego dawsze Nay-

Naywiekszego Dobrodzieia abyś ieżeli o mnie co Wszyscy Fatalis chciał bydz memor od Altaria Dei Zem zas niezwykł tyłko bene reddere pro amitia amicis pokorną moię wnoszę do WMMPana Instantią za X Wychowskim Opatem Swietokrzyskim ktory pro Defensione Iuris Regij nie tyłko oppressus w Rzymie ale iuz ledwo non abindicatus swego Opactwa, nie ma ullam aliam Spem innandi honoru swego porzucinszy Beneficia a Mnichem zostawszy tyłko w Dobrodzieystwie iedynym WMMPana aby go chciał uczynic Suffraganem Lwowskim poniewaz sie X Kłonski Prowinciał Dominikanski wymowił ex hoc officio Moy Dobrodzieiu iedyny chciey podac rekę Utrapionemu Człekowi bo to y Panstwu upewniam bedzie wielkim ukontentowaniem dla ktorych Prawa ten Człowiek cierpi co za ad altissimum WMMPana podawszy Iudicium iego sie zwykłey łasce z usługami memi pilnie zalecam

Copia listu od JMci X a Kardynała Arcybiskupa Gnieznienskiego do JMci X a Kanclerza Wielkiego Koronnego.

Nadowod ze nie tylko nie iestem Malcontent ze o Kasztelanią sie rzadką promotia WMMPana rowno z Moią Contendebat y nie iestem tak Morosus fortunę cuiusie inique ferre kiedy kazdemu wolno honesto ambitu per Merita o honor concurowac. Nie do inney Pieczeci Kastellanij Łęczyckiey tylko WMMPana posyłam na znak Confidencij y ukontentowania ze iedem ze drzew utriusque Partis vota suscepit et in anathema włatey tey differentij druga, tak ze Kasztellanią Kamienską przystał do rąk moich J.K.Mści abym miedzy JM P Siemianowskim y JM Panem Mnienskim o Kasztelanią Brzezinska na ktorą oba maią Przywileie uspokoił sporkę y ze tedy do Pieczęci WMMPana posyłam abym tym dosyc uczynił roskazaniu y Intentij J.K.Mci ktory na ten czas tą Kasztelaniy życzył ukontentowac Pana Siemianowskiego do dalszey okaziy obadwa ze Przywileie zebym miał z Pieczęcią odesłane uprasząm WMMPana y nieodmienne iestem 20 7bris 1692

Copia Listu od JMci X a Kanclerza do JMci X a Kardynała 24 Septembris 1692

Wielkiey to y nieodmienney przeciwko mnie Eminencij Waszey ta Ski dowod kiedy mię in actu Visitationum Kosciołow Diacezij Moiey swoim raczysz convenire roskazaniem w zapieczętowaniu dwoch Kasztellanij Łęczyckiey y Kaminskiey więc ochotnie pełniąc Eminen: W. roskazanie zapieczętowane odsyłam plenus Spei ze y daley Omnia mandata sua ktorekolwiek sie trafią exequi mi pozwolisz ktory nie mam w zyciu moim nic milszego nad przysługe Eminen: W. y wszystkim tym ktory sie ze mną pospołu gorliwemi iego słu=gami liczą. Gdy sie Krol JMsc z tych tu kraiow daley ku Podolowi

pomknął

pomknat, Jam tesz ad Curas Episcopales tu pod Jarostaw secesseram alec onegdayszego dnia przez Uniyskiego Kozaka Listem Panskim evocor ad expeditionem Seymowich Uniwersatow a nie wiem o Mieyscu ani dniu Seymowania bo mi o tym nic nie wypisano, widzę iednak że musi bydz prętko kiedy accingere się operi kazą. Niewiem quis sensus Eminen: W. o tym Seymie gdzieby też miał bydz gdyby iako uprosic JchMciow Litewskich aby nas nie chcieli do Grodzinskiey Macerare rezidencyą wco naylepiey potrafi sublimis Emi: W. authoritas Wiem że Emi: W. mać z Seymu od Xiędza Woty de successu rerum circa Jura Patronatus Regÿ. Widzę przecie iakos rzeczy poczinaią ise dobrze co ieżeli tak iest iako ad scribo po Panu Bogu Magnae Curae Emi: W. ktoremu Posteritas Lauros et Palmas inscribet gdy sub Primatu Emi: W. y tantum z Minchowskiey wybiiemy się nie woli A. lubo ynnym sie bydz winczym nie zastrożony Emi: W. smiem upraszac za X Wilczickim kanonikiem Przemyskim oekonomem moim aby gdy go minęło Probostwo Laskie, znalazł Eminen: W: w inszey okazyi Łaskę naybliszy był do tego Probostwa ex Vi Fundationis Korabitam. Wiec pokornie prosze aby też nayblizszey Respektu Emi: W: in occurentÿs bydz mogł bo my wszyscy mowiemy o Eminen: W: że in Domo Patris Mei Mansiones sunt multae wiem że się y ten dobry sługa iako y my pomieści ktorego oraz że mną dawney Łasce Emi: Wi: załecaiąc Eius sacram Purpuram demississime exosculor.

Copia Listu od JMci Xa Kanclerza do JMci Pana Kaszte lana Małogoskiego z Radymna 25 Vbris A 1692.

Jakem ci iuż był u tobie postanowił abym na dwoie WMM Pana do mnie pisania samym tylko odpisał milczeniem ale kiedy WMM Pan podwiecie rzdiał per copias Philippicas muszę sole clarius wywiesc Urbi Polono że pro bono opere Lapidor y na kilka punktow ony punctum WMM Panu odpisać pierwey iednak żałuię bardzo że WMM Pan vir multae lectionis zapomniał tego Baroniusz w dzieiach koscielnych dotknał iako Cesarz Theodozyusz kiedy miał do kogo list iaki nieforemny pisać pierwey sobie trzy razy mowił obiecadło aby tym gniewem opłonął. Dziwniedy bardzo iako to teraz po kręcił się swiat że owce Pasterzow swieccy Biskupow uczą Pisma swietego zwłaszcza ia to przecie kiedym widział w Przemislu w kamienicy iedney takie obrazy że konie siedziały w karecie a ludzie ich ciągnęły stary dziad z brodą w kolebce a dziecię ie małe kołysało o iako to perversum saeculum kiedy saeculares do Biblÿ to mi Biskupi notuiąc muttiemy, chocby też na papierowa kiedy zgrado tego indzie okazią daią. Załaiesz mi WMM Pan zem ia dispensował cum lege divina Honora Patrem et Matrem; a ia mowię verte

folium

folium et Videbis opositum; bo tam Genesis ktora iest własna o Mat-
zenstwie powiedziano. Derelinquet Mulier Patrem et Matrem et adhae-
debit Viro suo Juz JMPani Corka duobus Viris adhaeserat, Więc ad ami-
ssa non datur regressus. Bo y my ktorym to należy interpretatio di
Scripturae tak to tłumaczemi Honora Patrem et Matrem żeby im
należystą wyrządzali reverentią przeciwko nim Machinatu nieczy-
nili ale azeby Wdowa koniecznie od Rodzicow brała błogosławieńst-
wo, ktore iuż Panienką będąc raz wzięła O tym et Septuaginta in-
terpretes niepisali To ex Scriptura iako Biskup dowodzi się in
parte iako Custos legum Muszę przytoczyć ex lege, ktore mowi
że Vidua est Juris sui et potest secum Viventibus Parentibus dispo-
nere. Nienowina to w Polsce że ludzie krewnych swoich do rownych
Wielkiego Urodzenia Wdow promowowali, nawet w tym Dom ich —
przyjeżdżali y gwałtem prawie niepuszczali choc Rodzicow mieli Bo
każdy suae suorumq Fortunae Faber, odkładac zas do daleko mie-
szkaiących Rodzicow, Omnis Mora est periculosa, bo tempus dat
Leges: Pamiętny Przykład Wielkiego Pieczętarza Antecessora
mego Xa Olszowskiego ktory przyiachawszy w Dom Wdowy Wiel-
kiey y bogatey Kobierzyckiey a z domu Czarnkowskiey, tak długo
tam Mieszkał aż ią z Brata swego Naymłodszego ożenił et in
immensam duxit Fortunam iego Żyli ieszcze Rodzice tey Pani
a żeby byli nieprzeszkadzali nawet Listy po drogach odniey przy-
mowano dopiero Rodzicom dat znac po Slubie X Podkanclerzy nie
tylko że nietaiali ale się ieszcze cieszyli bo taka to dobra w nich była
Natura że nierozumieli aby przecie Człowiek in Ministerio positus
miał się znac iako kogo traktowac. O Substancyi Pana Chorążyca
niewiem przeciec ią mieć musi to wiem że Obudwom przez tym
Mężom JczyMSci w Urodzeniu w Parentelli y Skrewnieniu z Wielkie
mi ludzmi iest per Omnia rowny. Alec to tylko Ludzie animi
abiecti o Mammone stoią Miedzy Domami Senatorskiemi Vir probus
dimidia multa. Nierozumiem kto to tam obstupuit na tym Akcie
chyba za ieden z tey Miary że m prałąc iako się należało Przy-
iacielowi z tamtey Strony proszonemu sprawić pięc całych godzin
w insztym Pokoiu siedział czekaiąc resolutij przy Apparacie
prawda moim Biskupim ale takowiey go było z stołu zdiąć. Lecz
kiedy dano znac że Wielci Senatorowie JczyMSc do Slubu prowadzą
wolałem ia tedy mieć ten honor rozumieiąc żebym się miał przy
tym stawic WMMPanstwu niżeli żeby moy Wikary Slub dawał. Sla-
chcic iakis Sługa WMMPana miał się tam być odezwac pro gene-
rositate y tam odebrac od kogos słowa niedobre czy pogrozki iezeli
powiada że odemnie nietylko pro generoso niemam ale pro Vilissimo
Mortalium

Mortalium y za niepoczciwego bom w ten dzień do żadnego ex alieno Famulitio słowa nieprzemowił anim też mowiącego in hac Materia słyszał y owszem Unâ Voce wszyscy co nas tam było ex Meliori forte prosili y perswadowali, Czeladka zaś miłowała iako ich rzecz prawie podobno Biskupa widząc tego się trzymali loquente Clerico sileat laicus. Przenikaią serce moie te niesłuszne imposturÿ y niewidzę w tym liście WMM Pana tylko te łaskę a dopiero wpowtornym ześ wspomniał dziada moiego Ossolinskiego, ktory zaczywszy się z Domem WMM Panstwa po tak wielkie razy etiam post fata in erebatur aby wnuk rodzony et Successor Ministerii eius lepiey był traktowany. y moia Brata memu JM Panu Kasztellanowi Sieradzkiemu przysługa z iaką applikatią y narażeniem się magnis mentibus lepszego wyglądała respectu chciałes ci WM Pan tras obscurissimas literas iakiemis Luminibus oswiecic kiedy na mnie tantas Umbras włożywszy zowiesz mię lumen Ecclesiæ et Patriæ alec to trudno in tenebris videre lucem tak zmazawszy y pogaśiwszy prawdziwie dobre do usług WMM Pana Intencÿe moie dopiero chciec swiecic Alec iako Panu Bogu (iako Biskupia moia Vocatia każe) oddawszy y te Umbry przymowiek maiąc infra me pełen poczciwosci moiey wktorey mi nikt dla nie zapluśnie pisać sobie będę Etiam inter Umbras lucescam y cokolwiek się we mnie Luminis znaydzie wszytko to do przysługi zacnego Domu WMM Pana applicabo. Atenarz faffic

Copia Listu od Jasnie Wielmożnego JMci Pana Kasztellana Małogoskiego do Jasnie Wielmożnego JMci Xiędza Kanclerza Wielkiego Koronnego.

Nie dziękować WMM Panu lecz z lamentem y płaczem serdecznie narzekać przed Maiestatem Boskim ktorego stratat Honorari Patrem et Matrem WMM Pan Supremus w Dÿæcezÿ swiey Premiski Pastor in verso ordine trzymać corce naszey pozwolić raczyłes, gdy bez woli naszey y nas Rodzicow wiadomosci niespytawszy oto tak iako Duchowienstwo przed tym w Krakowie było to corkę naszę nam nigdy niewidzianym y nieznaiomym Cornlasty Kawalerem y tak z ciężkim żalem y krzywdą naszą bo dał się iey Pan Bog zemscił tam Opima z łaski P. Boga y za szczęsliwim Nayiasnieyszego Krola JMci Pana y Dobrodzieia mego miłosciwego panowaniem substancÿ naszey bez wszelkiey znaiomosci y Uktonu nabilismy po sobie

niespodziewanie

Niespodziewanie Successora Dla Boga coż się potem takiego
stało gdy in praesentia tua Magni Nominis et Luminis Ecclesiae
et Patriae tragiczna Scena oraz Pogrzeby wesele odprawiono Dei
wnj z Przemysla wyższą proceder atto uwnie Najdziwniejsza
tak wielki zacnych Ludzi zjazd wyższej obstupuerunt et Vox
faucibus haesit że nikt nie mowiet dać tej jakoś Corka na-
pirata do tygodnia recollekcij aby tym bradzem y sam się
był Pan Młody z nami poznał y Corka nasza Oycowskie y
Macierzyńskie odebrała błogosławieństwo bez ktorego iako Succe
det tempus collocabit y tak hurmem instancjami iedna uboga
sierota ad ridiculum Swiatu Polskiemu podana et oppre:
ssa, odezwał cię sługa moy dobry Slachcic pro generositate
te sua wspomniawszy nas Rodzicow ktoregom sam dla rzą-
du na pogrzeb wyprawiłem o moy Boze do obuchow na niego
kropic wszanowny wodzie z kompentowano dedzono ledwo uwie-
dziono y nie wspomniał WWMM Pan na dyscliwych sobie sług
udzielić WWMM Pan Coligatią Sanguinis z Domem moim Ocie-
mie Oczywista nam immerito swiadczyłeś WMM Pan nie także
et non est inventus ktoryby wedle przystoiności sławy reputacij
odwiodł a nota piaculi aby in fatali Acta ad Censura Orbis
Poloni tak nagle y niepotrzebnie odprawowało się himeneum
z łaska zbytnej byłi dla WMM Pana wszystko uczynieli Dre-
spelłem że y stawszy iey siostra własnym WMM Pana zatta-
wała Domu, Niech że Nieprzyjaciel Domu moiem naciesza
z tej konfuzicij za ktorą kto temu przyczyną sit Deus in-
dex et Judex ia wszelkiem żalu zostaiąc szubo Calamum-
piszę.

Copia Listu od JoMsci Xiędza Kanclerza W. Koronnego
do JoMsci Pana Kasztelana Małogoskiego.

Kiedy nastepuiąca Natalis Christi Solennitas cieszyć się in
niczym dobrym Przyiaciołom et hac divinae bonitatis na Narod
Ludzki suprema expressione rozkazuie niegodziwi nie się prode
revi mea observantia pominąć WMM Pana zpolnie z Imoscią Panią
Kasztelanową Moią Mcią Panią, abym iako naydłuższe w dobrym
zdrowiu oboyga WMM Panstwa odbierał wiadomosci Szczęśliwym
Lat wcym Uracit pisaniem moim niedawnym WMM Pana pa-
miętaiąc na one mądrego zdanie iako amicorum irae sunt
illicia amoris tak trzymam że WMM Pan dawniey to w nim nie
Łaski swoiey Cooperies teneritudine wszak y owi wielcy Swięci
Augustyn y Hieronim listami nie raz z sobą popsiwali się a

przecie

przecie im to nic do Spolney Miłosci nieszkodziło bo może to być kozdey inimicus causa ale cum Veneratione amicus persona ktoremu sie ia iako dawno tak y teraz WMM Panu declaruiyc iego sie zwyłtey a nieodmienney Łaske Załecąm

Respons na ten że list do JMMsci Xiedza Kanclerza Koronnego od JMsci Pana Kasztelana Małogoskiego

Pisanie od WMM Pana y Dobrodzieia plenum gratia et amore do Mnie Uniżonego Sługi Swego dirigowane odebratem et exsculatus sum gdy cum Pastorali benedictione Natalem diem Supremi Regis Regum Congratulavi Mihi WMM Pan y Dobrodziey racżyłeś za co ia prowolutus ad plantas pedum tuorum Uniżenie WMM Panu podziekowawszy zyczliwe fundo vota Mea, et exaudiat Deus Deprecationem Meam ut prolonget Łaski Swoiey terminos Vitæ in Multam annorum seriem WMM Panu y Dobrodzieiowi et faveat tibi desuper we wszystkim Fortuna ut post fera fata Cælestem in Orbe Poloro obtineas Coronam a Moy Dobrodzieiu iedyny y kochany iestem Unaitem Magnum nomen tuum przeztemi Listami trybem et exemplo samego Boga racz Mnie prostakowi przebaczyc et Condonare Uwłaszcza że primi Motus non sunt in potestate humana Chce te nagradzac Panu Moiemu WMM Panu Kochanemu Dobrodzieiowi moiemu wszelaka we wszystkich Okazyach Zyczliwą Moią powolnoscią et Vitam et fortunam Meam pro honore et amore tuo ochotnie Wiernie y Zichwie Conservo tibi Uniżenie prosząc niech racz mnie WMM Pan Dobrodziey od dawney swoiey Miłosci y Łaski (y dzieci Moie ktore Copulare raczyłes) oddalac do ktorey oddawszy piszę sie etc.

Copia Literarum a Sermo Rege Joanne Tertio ad Sermum Leopoldum Rnorum Imperatorem Varsavia XI Mensis Aprilis qmo 3tio anno.

Serenissimo et Potentissimo Principi Dno Leopoldo Dei Gratia Electo Rnorum Imperatori Semper augusto ac Germaniæ Hungariæ Bohemiæ Dalmatiæ Croatiæ Sclavoniæ Regi Archiduci Austriæ Duci Burgundiæ Styriæ Carynthiæ Carnioliæ et Wittembergæ Comiti Tyrolis Fratri Congrato et Vicino Nro Charmo. Joannes Tertius eadem Gratia

Rex.

Rex Poloniæ Magnus Dux Lithuaniæ Russiæ Prussiæ Masoviæ Samogitiæ Livoniæ Kijoviæ Volhyniæ Podoliæ Podlachiæ Smolensciæ Severiæ Czernichoviæq[ue] Salutem ac Mutui affectus Continuum incrementum. Serenissime ac Potentissime Princeps Frater Cognate et Vicine noster Charissime Honorificam ad nos Rempublicam Nram Legationem Illmi Consiliarij Mttis Vræ Arcani Camerarij Principatus Glogavien in Silesia Capitanei Provincialis Sacriq[ue] Imperij Comitis Christophori Venceslai de Nostiz in Rothenitz Seyffersdorff Lobris Prosen Koben Neuland et Heudorff tam privata tum publica in nuperis in prospere licet Celebrandis actis Comitijs audientia, Vicibusq[ue] benignissima admissionis excepimus ac insuper repetitis aliquoties per Consiliarios Nros Conferentijs totum id audivimus et observavimus non minus prono quam libenti in Mutua arctissima fœderataq[ue] amicitia dura animo quid quid nobis tam de Constantia optimarum intentionumq[ue] Propositioq[ue] Mttis Vræ erga inclytam Rempublicam ac Sororum foedus quam super Certis negotijs Regnum Bohemiæ Provinciasq[ue] annexas Concernentibus exponit et explanavit fecit Post quæ peracta ibi regreditur ad Mttem Vram Viri prudentiam gravitatem atq[ue] Capacitatem eo sane Commendamus testimonio Regioq[ue] prosequimur Voto quo præcipuas quosq[ue] in honorem eiusdem Vendicare Cupimus Mttis Vræ respectus et gratias Referet hic idem de Nostra Uberrima erga Mttem Vram propensione, Nos quod reliquum est eandem intra faustissimos rerum successus diu sospitem Salutio Orbis Christiani Valere et animo precamur Dabantur Varsaviæ et Mttis Vræ.

Bonus frater Cognatus et Vicinus

Joannes.

Copia Literarum Secundarum.

Serenissimo et Potentissimo Principi Leopoldo etc.

Serenissime ac Potentissime Princeps Frater Cognate et Vicine Charissime Inter Martis discrimina educatis et ad bellicas labores longa assuetudina obstirmatis nobis pene ingenita Sacri belli gerendi ac indefesse Continuandi inest propensio, Cuiusq[ue] gloriæ desiderium quæ Concinentus tumulari possit perennem in posteritate tenet Memoriam. Quo in proposito Cunctarum gentium quibus nos Divina præesse voluit providentia, tanto alacriores experiremur animas, quanto ad Omnia agenda et audenda majus est incitamentum et Calcar Spes gloriosæ

Pacis

Pacis Proportionati Martialium Fœdorum fructus et non pœniten-
da suscepti præmia belli. Experimento etenim patuit Christiano
Orbi quam generose ad prima obsessa Vienna Nuntia â principali
initi fœderis puncto recesserimus; (Quod in diversione Hosti fa-
cienda et in recuperatione ablatorum Consistebat) ut periclitan-
tibus Cum illa Civitate Mtis Vræ Provincijs fraternam feren-
us Opem, faciliorem ad recuperanda propria dum Tauricanus
ad Viennam suis cum Copijs Moraretur Princeps invMittentes
Ocasionem. Id ipsum et Subsequentibus patuit annis, Cum in
gratiam Sacri fœderis Exoriens a Septemtrione Magnarum Pro-
vinciarum dispendio accersimus bellum et sero fœderi aggre-
gavimus amicos, Contraque Communem hostem armavimus eos qui
in nos arma vertendo Communium hostium Horum rem gesse-
rant. Cum ad hæc Usque tempora id Unicum egimus ut Tauricano-
rum potentiam a Coniunctione Turcarum detinentes Mtis
Vræ armis felicem Expugnationum et Victoriarum non impeditum
reddiderimus Cursum, in tantum ut in Spem reciproci Subsidij
mutui amoris potius Mtis Vræ trophæis et Commodis quam Nris
Utilitatibus fraterne Militaverimus hoc Decennio. Interim diffi-
teri non Valeamus nos ut liberrimarum gentium Sceptra mo-
derari ita impedire non posse, ut illa quæ bona sunt non intelli-
gant et quibus Malis premuntur non sentiant. Quæ Omnia
fraternæ Mti Vræ ob Oculos ponimus digna indicantes. Justi
et fœderati Principis Matura reflectione nimirum Cum exte-
none Sacri fœderis ad Unumquemque Valachia Regno Poloniæ â Se-
culis incorporata indubium noceretur proprietas quo fit ut Po-
puli illi cui adhæreant ancipites dificiliorem illius Provinciæ
reddant recuperationem. Regnum Vero nostrum Militiæ suæ
iacturam patiatur et fidem Pactorum desiderret Cum ijsdem
Pactis Decimarum Italicarum sunt appromissa. Non tamen
effectuata Subsidia imo ibidem promissa Charitativa Subsidia
desiderata Post fata Innocentij XI defficere Videantur. Nullus Cen-
tum et Sexaginta Expensorum Millionum tolleratorumque damno-
rum appareat fructus, nulla Cessarum in gratiam Sacri fœderis
Nostro Provinciarum et hostico Compensatio præmium belli nullum
maxime Vero et attento, quod Super Veniente Mti Vræ altero bello
sperata pax impracticabilis reddatur, dumque Offensivum indefen-
sivum hac ratione Mutetur bellum, Sors Nostra sorte Mtis Vræ
gravata Censetur et substantia Sacri fœderis immutata Nam
ad defensivum bellum Non nisi post honestam pacem tenemur.

Horum

Omnium dum profitemur tolerantiam adaequati remedij. Supervenit a qua biennio usurpata Scepusien
sium Civitatum per Hybernalia et Stativa aggravatio, dum Serenissimus olim Rudolphus Imperator
et Rex Hungariae una cum Serenissimo Maximiliano iuratis pactis declaraverat à seculis possessas
semper a Regno Poloniae possidendas, moderna Majestatis Vestrae Legatione proponitur Commissio ad
producenda iura primaeva, ut hac ratione saeculorum tractu validatum Ius descendat in arenas
et certe in certam iacturam, denique cum Majestati Vestrae rem necessariam apprime ex norma pacto
rum de participandis bellicis Consilijs proposuerimus Nos et Respublica per Legatos et ad
faciendas de Turcis victorias et recuperandas Provincias pars aliqua militis Majes
tatis Vestrae nostris iungeretur exercitibus ad occupanda illa loca per quae Tartarorum po-en
hi ter necessario transit ut Turcis coniungantur, quibus occupatis aliud Othomanici Imperij
brachium amputatur Majestatis Vestrae dominio Transilvania et Imperio Hungariae assecurat
accessuri promissa sed dum exercitus nostri ea spe fulti ad locum Soniochinis properarunt non
solum deserti quibus iungerentur, sed ne commeatibus quidem proprio aere comparandis iuvantur
quamvis armis egeri commeatus toto hoc tempore pro necessitate Majestatis Vestrae hoc in Regno
comparandi nunquam denegarentur. Ex his velobiter expositis iam Majestati Vestrae cons
tabit amor mutuo eius primus ac ille tollendi incipere et languescere inter tot perplexitates
et desideria mali amoris benevolentiae reciprocae assistentiae neque hic exaggeramus et expressimus
pro negotio Comitiis etiam ad castra impensis quodes a Majestate Vestra ad tractatus pacis mutuarum
sonalem fecit Statu quo quod Legatus Noster Plenipotentiarius Cracoviensis acquieverint participatione
eum minime obtinuerat quae Angliacus et Hollandicus Orator semper optaverat pariterque et su
it quod vulgo creditur ut non prius desinit tractatus quam cessabit habebit notitiam non commemoramus
plene visum idem mutuum qui eis ante actis opportuna quempiam confoederatis cum Serenissima
Nostri circumspectionis statu ad faciendum relicto posterius ex illegendo Vestro legati plenipotentiarii nostri
audiverunt responsa gentem nostram non debere plus pretendere quam restaurationem Valachiae
et Camenecii in tantum ad eandem Vestrae amicitiae intelligere cum plena hostes ipsi offerant
Quibus haectenus nec plenum quidem accessum concedere noluimus nec concessimus ulteius promissis
cum legationem Majestatis Vestrae ~~res in isto Statu~~ necessarijs non fuisse instructam facultatibus
intelleximus eiusdem legationis benevolentia adhibere operam medendam informationem consilio
Majestatis Vestrae res in isto Statu sicut satis his fere egeant medela eaque meditata ad execu
tiendum omnem amorem et animorum languorem ad constringendum communem nostri scelerum
hostem ad conditionem honorificae pacis de caetero Majestati Vestrae felicissimos rerum suc
cessus cum optima valetudine ex animo precamur. Dabantur Varsaviae Die eadem
Mensis Aprilis Anno Domini Millesimo Sexcentesimo nonagesimo tertio Regni
nostri XIX anno Majestatis Vestrae

Bonus Frater Cognatus et Vicinus Amicus

Joannes

Copia Listu od Króla JMści do Urodzonego Rostkego Rezydenta w Wiedniu z Warszawy 3 Aprilis 1685 error

Urodzony wielmożny Nam miły, po konferencyach W. Urodności waszey z Jaśnie wielmożnym Posłem
Cesarskim, conferebat iako nad minutami naszemi y ażeby także uznaliśmy umiemy charac
terem medico facultatis tak daleko że nie mogące w niczym procedare, w czym omnino
expediebat ad ultissima desideria nostra concertare et ex voto respondere. Przyszło do
tego żeśmy tak samo przez się iego wyraźnie musieli Listem do Cesarza Jmści
niewątpliwie miły y osobliwy wyrażaiącym iezeli teraz niebyło naszey niższey potrzeby
et rerum status exhibet. Tegoż Listu posyłamy copią y do rąk wierności Waszeci nie
mnieyszym końcem tylko, żebyś modesta litera y niemaiącey vocem vivam mógł
przydać spiritu vitales activitate sua do iak nayskuteczniejszego responsum y
ukontentowania naszego puncta wyrażony wszytkie, gdy iuż dwór wiedeński tem uwiadomiony
spocztaiący się. Dlatego niechay żeby aby raz mogła nastąpić pracodawca intelligen
tia nad tym wszytkim co proponimus cum convinia satisfactione, aieżeli kiedy
iako to teraz ex visceribus et ex summa necessitate powtarzamy, kiedy za zerwaniem
zeszłego Seymu wszytkie rzeczy y disposita nasze które się przeszłey campa
niey przygotowały, kiedy woysko iuż na trzeci rok niezapłacone ale bez służby, kiedy
pospólstwo podatkami wyniszczone, kiedy Rzeczpospolita wszytka nauseat super
bello sterili a nie tylko sterili ale damnoso, bo nierachuiące starszych sześciu millionów
wziętę straciony do Moskwy Cracoviensis in gratiam Ligi Swiętey, a cóż nikt spem non dubia
że się to z tey strony nadgrodzi spodziewać miało. Aż kiedy po tey naszey simplicibus
ad to osobą y zdrowiem naszym do Wołoch y Multan rogamy clarissima documenta
przeszłych nie tylko uznamiach od Cesarza Jmści z wielkim zawodem naszym
znaydziemy a ciężko y palam przez rożne declaratie odbieramy, kiedy nam się tym kon
tentować każą że dese nas Polaków odebrać Podole y Ukrainę utracił, kiedy
my cały prawie wszytkie dla Ligi Swiętey do Moskwy wracili. Dawno tedy Korony
y Państwa stracie nowe nienagrodzie y owszem nasto przyszłe kiedy odbierać
uważyć ciebeli może bydź taka patientia tollerabilis et diuturna, kiedy iest ve
hemens et violenter pronitacio krzywda. Z tych tedy racy y admonitis pomie
nionego listu będzieś W. Wiem wasza nad tym pracował, iako by me desideriis nos
tris dwór tamten tak nam respondere chciał iakoby iakoby nas sapacles a
czynił do wystarczenia y nam samym dzieyście y nieprzyiaciela od Cesarza
Jmści przy e Bożo bowiem iuż zewsząd uwiadomość y przestrogi

że Turcy cale niechco cale Polskie preparament wrekli woienny maią Cesarz sam ma isc swoią osobo na woynę Janczarom a z Zywiciem Konie podtapil y pozwolit na Koniach iezdzie czego Niebywało ausu in duplo ich numerum y Stipendia Stanpewnie mastanęc w Multanach na Wielkonoc Ruszko obiecuio wraz y tu do nas moc Tatarow amy nato wszystko uelut in altum maris wyprowadzeni sme ue lis rmigisq zarzepsowanym Seymem zostałemy y szczegulnie się tylko nato zapatrailmy iako nas Cesarz Imc nostros et suos proprios usus ratowac y pocil Szczechce na co iak nayprędszych wyglądaiący responsow a wraz życzliwych od wiernych waszych przestrog dobrego odnemu od Pana Boga życzemy Zdrowia. Dan w Warszawie dnia XI Miesiąca Sierpnia roku Pańskiego MDCLIII Panowania naszego XIX

Copia Literarum ad Serenissimum et Potentissimum Regem Poloniæ Joannem III ab universa Provincia Ordinis Cistercien Scriptarum et p illorum Commissarium et Vicarium in Polonia Generalem ad manus Serenissimi redditarum ex Polonico in Latinum versa Varsavia 14 Aprilis 1683

Serenissime et Potentissime Rex
Dne Dne Clementissime

Quando tam publica sicuti et privata in applausum invicta Monarcha laborant ora et exhilarati fluvium animi incolumem post tot curas et inæstimabiles circa bonum Patriæ labores cum debita reducem a Grodnensibus Comitijs obsequiorum exhibitione adorant Principem et quavis fatorum iniuria intactum aut Maiorem venerantur Regem uno eodemq tempore in attonitum versa maximi nominis Majestatis vestræ immortalitate magnisq gloriosis profunda humilitate reducem ex hac statione Provincia Nostra salutat in suis exaudiri submississime petens desiderijs firma fide credentes utq admodum defensor Patriæ auguste Noster in omni securitate universam protexisti Patriam omnes vires ipsamq incolumitatem in mille portando discrimina hoc solo prætextu Communis Publici boni ut adamata Patriæ soli integritas quam tutissime sub protectrice Maiestatis vestræ recumberet Clypeo ita etiam cum plena humilitatis ante thronum Maiestati vestræ procedente devotione universo fatur etiquisq Provinciæ nostræ Populis

solicitam pietati nostræ non deneggabit protectionem. Dabit Maiestas vestra et innatam clementiæ suæ affulgentiam quando contra folium quod vento rapitur non ostendet potentiam sed Regios suos oculos ad nos convertet qui in afflictione nostra triumphalibus Maiestatis vestræ pedibus substernimur et sub potenti manu humiliamur iteratas toties supplicationes et prostratos gemitus appendendo ad thronum Regium ut protegamur. Ut speciali bonitate populum non contradicentem sibi sed observantem supremas leges Patriæ Maiestas vestra non deserat. Inscribent sæcula nostris fastis hoc opus gloriæ perennationi Maiestatis vestræ et eximiæ laudis parcere victis. Bene sperat de Rege animo Maiestatis vestræ Provincia nostra quæ pericula versat adhuc casusq[ue] iubet nescire futuros. Si vero nos protegeris victoris orbis dextera sustinere nequibit honore ducemq[ue] si Aeneæ Magni dextera eademq[ue] nunc cum indefessa hæremus imploratione misericordiam petentes per hos legatos nostros ad hoc officium missos id est Andrei Orien[sis] et Szeteviosem abbates cum assistentia Rendissimi Commissarii et Vicarii nostri Generalis hi prædicti Deputati nomine totius Provinciæ debitum Maiestatis vestræ reddentes homagium deprecabuntur in veritate et omnem præstabunt iustificationem cum quam maxima expressione quod nos Legi et Regi obedire non detractamus in Religiosum cum æterno tributo Maiestatis vestræ pendentes a nutu sed omnes iubendi occasiones anteire debitis in cordibus subditorum vigil perpetuam assumimus obligationem. Interim fundentes et preces continuas ad Supremum Polorum Dnum pro diuturna Maiestatis vestræ tam propitii Principis imperio atq[ue] pro diuturna valetudine Almæ Reginæ Consortis augustæ R... si ac Regnatricis domusq[ue] ut vivatis eo voto finem supplicibus imponimus. S[acratissi]mæ ac Potentissimæ Maiestatis Vestræ

Dabantur in Monasterio Szteciovensi M[ense] Feb[ruario] 1698 anno

Fr. Antonius Ailesimouski Abbas Podbrigiensis Cisterciensis Ordinis
Fr. Joannes Sistecki Abbas Andreiov[ensis]
Fr. Justinianus Bernardus Zaruski
Fr. Nicolaus Zemitzovski Abbas
Fr. Georg: Alestreas ... Abbas ...

Xr Antonius Lypski Praesid Mogilien
A Antonius Krzezawski

Copia Listu do JeiPana Podkomorzego Sędomirskiego od JeiX Biskupa Przemyskiego Kanclerza Wielkiego die 17 Marty 1693 z Warszawy pisany

Kiedy mie et publicum ministerium y scista obligat z commPanem sanguinis colligatio niemoge silere cum doleam. Krapi mie wielce ten rumor utinam vana fama ktory y samego maiestatu zawsze sobie commPana beneficiis dens perstrinxit cor iako radios od commPana contra expressas constitutiones wypisze miały universały canentes stati cum na prywatne iakies woiewodztwa Sendomirskiego conventiculum ia temu żadnym żywym miarą niewierzey tak coram Principe exkusowałem że to zła drosc ludzka disseminare musiała wiesz bowiem commPan iako na wszelkie obrady ubi de salute Publica agitur od samego Krola Pana Uniwersała wychodzic maią conventicula zas tak dac severissimis Legibus Pactis prohibitum y iest to pars seditionis w głowie mi tedy nie wchodzi abys commPan tantus vir et primarum expeditionum miał o tym pomyslic wymasie ex obligatione mea et veteri amicitia oto opieram się iak moge ut excusare possim że iednak naylepsza a melius scienti informacya prosze chciey mie spatem przestrzedz iakobym miał hos rumores dissipare. Y to mie tez post publica privati amoris cor affligit że Brat moy JmćPan Marszałek Nadworny Koronny punktami pewnemi miał by od commPana perstringi dopiero z temu Niewzie widząc że przez Dom Ossolinskich tosz z JmćPanem Marszałkiem co y z mną commPana z krewnienie złey tedy ktorą mam z dawna do commPana na pewsa tosci połącz serce moie niewspolci a też będę widział coto za volantes opiniones abym tym rzezwiły stawał przy honorze commPana ktoremu życze optima quaeque Israel że kam avidissime in quo prodesse possim Pomiest Zalecze. w Warszawy

Copia listu do Kapituły Przemyskiey z Warszawy 28 Mai 1693

Niemogłyby mie nic szczesliwszego potkac iako gdy by mi per curas publicas godziło się ustawicznie adhaerere sponsae meae et debitam commPanstwu testari integerrimi affectus mei propensionem. ale gdy tak alligatus iestem ministerio publico że mi od Boku Panskiego odiechac hic labor hoc opus est vicario calamo exprimere mi interim przychodzi Pastoralis officij promptitudinem życze

quam faustissimam consiliorum commendanstwa na tey przy-
szłey Capitule determinacionem o co Lubo corpore non
corde distans y tu Maiestatu Boskiego błagac non intermit-
tam punctow zadnych na te Capitułe niepesyłam bo ma
zupełną intencyo zaczęto konczyc personaliter visitę
in Septembri to sie tam owszystkim doskonaley rozmowi-
my. Na trybunał nowego interest obrac Deputata wyg et
veteri stylo proponuię dwuch altissimo Iudicio commendan-
stwa Imci X. Izydra Szembeka y Imci X. Gostowskiego
ktory Lubo wiek z Imciow ochote swoię descendendi ad
aram iustitiæ pokaze będzie miał zato apud Supremum
Iudicem meritum a ia daley niebawiąc devotissime in
consilio commendanstwa Capitulari lugubrationes do
nich się z usługami memi pilnie zalecam y zostaię

Copia Listu do Cesarza Imci od JE X. Biskupa Przemyskiego Kanclerza W. Koronnego z Warszawy

Sacra Caesarea Regia Maiestas Dne Dne Clementissime

Nihil sub sole mihi post Supremam felicitatem contingere potuit felicioris
quam ante omnia quæ pro semper voculo meritam a tali tantaq Caesarea
Maiestatis Vestræ dignatione et Augustissimæ manus gratia coronari. Sicut
dem ut video apud Caesaream Maiestatem Vestram dexteræ opus est hostes qui
vis sterneret corda sacratissimæ domui suæ Ubiq faventium ducere in
triumpho. Semper ego quidem Augustissimo et triumphali Mattis Vestræ Nri
devotissimus extiti nec hactenus offerentibus se se occasionibus ijs defui quæ
cumq in rem Caesareæ Mttis Vestræ cedere poterant, prout etiam excellentis-
simus Legatis Comes a Nostris uti summis par legationibus et qui dignitate
nominisq sacræ Caesareæ Mttis munificentissime apud nos portavit, Infor-
mare potest sed nunc vel maxime impendam et super impendar

ut omnia ad nostra uota Maies: Vrae quae uota totiq Christianitatis sunt fluant tantum libere Sacra Caesarea Mattas Vestra intimul per suos residentes in quo non mea meiq ministerij operam sed meae pariter domus meorumq Colligatorum Augustissimae Mtis Vestrae domui deuoveo et me meaq Mtati uestrae ad pedes substerno obsequia

Copia Literarum ad Congregationem PP. Soc. JESV Jarostaviam ad Consilia Congregatam ab Illmo Denhoff Supremo Regni Cancellario Varsaviae Majo 1693

Revdmi in Christo Patres
Fratres et amici obseruandissimi

Si aliquando cor meum ex deuotissimis Revdarum PP. VV gavisum est Consilijs certe potiori modo iure exultavit Spiritus meus dum mihi nunciatum Populum electum gentem Sanctam in Ciuitate Jarostaviensi Episcopali meae Curae subiecta congregatam ut Religionem per duo tam prope saecula de Ecclesia Dei bene meritam Salutaribus institutis tot bellis quassatam Poloniam efficacissimis precibus Diecesim meam ut illam indignus Pastor et peccator condigne regere possim piissimis suspirijs adiuvet et firmet nunc vere mihi omnem felicitatem ex Nosulo Quili meo Copiosissimam et benedictionem polliceor quando omnis scientiae et Sapientiae arca in domum meam ut quondam in Domum obededom intravit Ergo Revdmi Patres mei pie fauetissime hac Religionis Vestrae internis gloriosae in felicis Sanctissimis Comitia quibus dum Pastoralem meam corde et manu Copiosissime impertior benedictionem me oues(q) meas deuotissimis tam alterius Ceterisq orationibus commendo et maneo

Copia listu od Xien Prefekta do Jaśnie Wielmożnego JMsci X. Denhoffa Kanclerza Koronnego

Moy Wielce Szlachetnie Urodzony Przyiacielu mily. Z pilnoscią pytam sie wielką o dobrym zdrowiu twoim y przynasz tylo mi Rutobie wysyłąm stąd do Jaśnie Wielmożnego JMci X. Denhoffa Kanclerza Koronnego a Warszawy Przyiacielu mily posyła listy nayjasnieyszey [illegible] nasz miłosierny nayiasnieyszemu Krolowi Monarszeko Polskiemu wysyłąm dziekuiąc za łaske swoy przeciwko niemu ktory Zdrowiu Zachowaiąc Sobie piszę uniżenie upraszaiąc zgody y Ładu Za Sługe swego Z listami mowy poselstwo mi Rzeczy dla Ciebie wszystkiemu posyłago Chrystus Pan ordynu

nowanego od nayiasnieyszego Pana według zwyczaiu Starodawnego Nayiasniey Szem
Krolowi prezentowac go w liscie opisany y Postowi z ust swoich rozkazany declaratij
nim uczynił y między sobą Przyiaczelstwo y braterstwo zachowac chcą Obiedni z obu
Strony z obrzo(?) podobnie y też odpoczynku iako przed tym bywało y między nami zachow
chcieli cię w to potrafi aby iak nayprędzey tego Posłanica z dobrym respensem
bawiąc do mnie odsyłali

Copia listu do Imsci X. Denhoffa Biskupa Przemyskiego Kanclerza W. Koronnego do Imsci Xięd. Sroczyńskiego Biskupa Chełmińskiego z Warszawy

Czy niesprawiedliwie y cięszko uboleważ muszę gdy WmPan życzliwą y uniżoną moją przeciwko sobie veneratio znac non ad mentem suam(?) accepte y przyimuie z aprobatni mowiemi a zas listownemi obietnicami swoymi Audytora mojego Officiala in officio umnie zostaiącego godnie w tak ciężkie raczyłeś musło że zaliczy y na moie Confusyę Officianta mego samemu WmPanu dosc dobrze zasłużo nego importunissima vice dissoluti Religiosi y Zamuski upodoba traductionibus expon de wyswiadczaią listy własną ręką WmPana do mnie pisane iuż cum plena facultate WmPan przy boku moim zostawał y zostaię a iako miał tymi racula czynic żeby uno eodem que tempore mogł y w Moiey WmPana Dyecesyi zostawac a przecie niewchodząc co prowe sum Capitularibus Zamoyscen z nimi definitive osadził y lubo tamci ex instantia Imei Pani Podskarbiney W. Koronney doświadczayszego świata in pacifica possessione zo stawali na samego X. Audytora moiego zawsze na ten czas gdy z uwyrażnym WmPana pozwoleniem iako y teraz na usługę moie wyiechał omnis tempestas iniuł chcesz Imć Pani Podskarbina wiedney że Protekcyey trzymała wszytkie(?). Moy kochany Do brodzieiu cesz WmPanu serio et meritur a mysłowey obrazy ey zemną do niechęci szukać ktory ex Natura mea dotąd nikogo nieurazilem y mam w Bogu Nadzieię Zemię od tego uchowa propter Ameré iż więcey WmPana prosic nie śmiem ale altissimo Iudicio WmPana podaie iesli słownie y listownie de summa tranqui litate Officianta moiego upewniwszy godziło się quocunque titulo choćby też pod pretextem potrzeb ad Valuas poniewasz samo prawo niepozwala y co iest z moią iawną confusyą impetere ktory zas moy do uwagi WmPana przybrater kiego Stateczney y uniżoney moiey przeciwko WmPanu obserwantiey przesta iący zostawam

Copia literarum ad Serenissimum Imperatorem Romanorum a Serenissimo Rege

Praeter illum Legatum Tartarorum apud nos hucusque detentum de quo Maiestati Vestrae annum significaveramus post quam recenter secunda nius adhuc in Moscoviam superuenit Horo cum literis exprimentibus eas

x

Propositiones ad reliqua uero concernenda omnimodam suam meditationem offerentibus solicitantibusque mittendum aliquem nostrum capacem ministrum visum et Senatus uasilio hac super habito et repetito non ultra spernendam fore hanc meditationem cum precipue institutam illum per Anglicum et Holandicum Legatos suo uoto comisisse quis tamen excelsam uoluntatem ac inscrutabile Dei Iudicium patrare potuit an non hac via rebus undeque Christianis cruentissimo Bello ardentissimo non cumpaciendi orbis afflictaeque Christianitati solandae offerat Quemadmodum proinde Vestrae Maiestati ac Incliti Venetarum Reipublicae tenaces esse nostra foederum ut ipsum communicamus. Si Ei placuerit conditiones suas ad Eundem pacis finem per dictum Legatum Nostrum exhibendas communicare quatenus ipsi earum curam demandabimus pro ut Maiestas Nostrarum pro allegatis Anglicano et Holandico commiserat Oratoribus. Deus interim Optimus Maximus faciat id quod consensum aeternis Nostris suis indicauerit beneplacitis a quo Maiestati Vestrae perpetuos prosperitatum successus longeuamque valetudinem precamur

Copia literarum ad Serenissimam Rempublicam Venetam a Serenissimo Rege. Varsauia

Taliter nos existere velleque continuo esse coniunctos inclitae Reipublicae Venetarum ut non studio Unaque mente cuperemus semper non minus nostrum quam ipsius emolumentum ac demum bona malaque valemus Nobis communia esse hinc neque consilia nostra multo minus facta ita tecta habemus ut non Serenitati Vestrae pro strictissimo amicitiarum foederumque nexu communicata esse censemus. Nouit iam optime Serenitas Vestra quod anno adhuc elapso comparuerit apud Nos legatus Hanieirmensis Sasa Girey cum pacis conditionibus subgida porta insinuatis recenter nunc secundarius superuenit a praesenti Hano Selim Giero iisdemque insistens propositionibus pro reliquis uero concernendis ac et facile obtinendis Nostrum delegandum exposcens Habito itaque hac superre uiribus repetito Senatus consilio nequam quam spernì debere oblatam Hani meditationem visum est praesertim deficiente illa a prorsus vacua quam Anglicanus et Holandicus Oratores instituerant. Cum enim non liceat sci re quam viam pacandis rebus Christianis, Nostrisque finiendis malis arcana facta aperiant nec hanc ingrediendam contemnimus nec in ea nimium confidimus sed prudenter res obseruatori destinamus illuc Ministerium Nostrum qua po

nitus momenta et negotia interspiciat, cognoscatq ultimos et abditos eorum sensus qua occasione Serenitatis Vestrae practicato per Anglicanam et Holandicam meditationem Ulem exhibuerit sua communicare ad pacis conditiones tractatu equi si respectu bas ac Nostras memorato Nostro Ministerio ablegan commendabimus quid reliquum est Serenitatem Vestram inter prosperrimos rerum successus optime valere cupimus Da bantur ut supra

Responsum ad literas Illmi et Revndmi Denhoff Epis: Praemis: Sup: R. Cancellarij a Congreg: Soc: JESU Jaroslauia

Non tam minimae Soc: nrae Polonae merita sed spem etiam nostrorum excedit meritorum incomparabilis cum omnibus retro annis Patronisque nostris Celsitudinis Vestrae in Religionem nostram propensio et beneficia Collegijs Dilecesanis Provinciaeque Unicae testatissima. Augere illa placuit per Paternam prorsus ad Comitia nostra Provincialia Patres congregatos Epistolam Pastoralis benedictionis ac tenerrimi affectus baiulam quam non solis auribus sed pro eius merito devotissimis in aeternitatem Celsitudinis Vestrae cordibus attoniti excepimus actisque Congregationis ad consequentium Memoriam saeculorum non absque honorifica praefatione inscripsimus Celsitudinis Vestrae porro tantisq in Nos favoribus separatae grandisque pagina in Societ: Historia cuius magna portio ei debetur. Bonis interim auibus quia sub Aquilae Regni et Ms Cancellarij auspicijsque sosita Religionis nrae Comitia inchoamus feliciores omnino si toti Congregatae hic Societati Patronis Celsitudinis Vestrae pedibus offundi licuisset. Compensabunt aliquando Nobis Boni Superi etiam cum foenore optatam hanc qua frustrati sumus felicitatem quando incolumem sanumque in annos plurimos Ecclesiae Patriaeque servabunt, quod Princeps ad aras votum nostrum est eritque nunc sub certo sincero q protectionis Denhofianae pallio securi ac laeti Sacram Purpuram et Pastoralem dexteram proni deosculamur

Celsissimi S Illmi Vestrae
aeternum obligati
apud Deum Indigni Oratores

Copia listu do JMci X. C. Krzesimowskiego z Warszawy 11 Augusti 1695

Czynił do mnie recurs X. Sławinski Ordinis Cisterciensis Konwentu Koroneckiego professus pro invalidanda sua professione, w tey nadziei iż miał contraxisse domicilium w Dyecezyi moiey Przemyskiey, y dyzad Sacra Congregatio declaravit iż to należy ad Episcopum w ktorego Dyecezyi est ktal monasterium Professi, ad ktorego magnam suspicionem novit JMć X. Opat Koronowskiego, na ktorym rożnemi sie zda podpis odesłać uważyłem do WMMPana, to wszytko negotium iako do mnie nie należy tylko z żadnego respektu iż ten X. Sławinski w Dyecezyey moratur do WMMPana odsyłam cum libera facultate z Dyecezyey Moiey każdego czasu revocandi, oraz Mnie samego Braterskiey WMMPana Zalecam łasce y zostaię.

Copia Listu do X. Kurlandzkiego z Warszawy

Quo animi candore et solita Domus meae in Ducalem Celsitudinis Vestrae veneratione in omnibus occurrentiis inservire Celsitudini Vestrae soleo, Dnus Chwalkowski eius hic ad aulam Nostram residens Celsitudini Vestrae pleniorem et pleniorem dabit informationem, mihi sufficit potestatem semper me futurum mandatis Celsitudinis Vestrae obtemperantem hortandem, unice expecto ut mihi Celsitudo Vestra confidenter sua suorumque committat nam illa punctualiter exequi Negotij mei et obsequij resent. Non possum recentem dolorem meum coram Celsitudine Vestra silere quam inopinate praecociafata Patruum meum Palatinum Mariaebergensem hic Varsaviae sustulerint. Senator iste semper domus Celsitudinis Vestrae observantissimus fatis cessit, reliquit tamen nos Successores ut eius et nro mne semper Celsitudini Vestrae inserviamus, quod dis egomet et Domus meae Nomine Voulo meo in perpetuum inscribo quod sim Celsitudinis Vestrae

Copia Universału JKMci po Nie doszłym Seymie Warszawskim do Województw y Ziem posłany

Wszem obec y każdemu zosobna komu o tym wiedzieć należy, a mianowicie Wielmożnym Urodzonym Senatorom, Dignitarzom, Urzędnikom y Rycerstwu Województwa Bracławskiego do wiadomości podaiemy, iż ciężka y niespodziana choroba ktora niedawno w osobie naszey Krolewskiey documentum dedit humanae Vicissitudinis, nec Reges firmi casibus Mortalium przycisnęły Nas importunissimo tempore w samey drodze Seymowey, wzięła nam tylko posse non velle ziachania na Seym naznaczony do Warszawy, bośmy zaraz tamże

Zgromadzonym dniem a Stanom Uniwersałem Naszem y listem do nay przewielebnieyszego w Bogu JMci X. Kardynała Prymasa Korony y W. X. Litewskiego doniesli intaminatam voluntatem et mentem nostram że iak przez Pan Bog pozwoli do pierwszego powrocić zdrowia tak zaraz tym że Stanom indulgentibus ad praesens onemu de prorogatione reassumendi termini cum integris omnibus solennitatibus uczesnie przez Uniwersały po Grodach składnac nie omieszkamy. Wzieta ztąd y niepoymuiemy iako z Uniwersału niby insolite wydanego pretensyi okazya bo my nie tylko y tam repentino et inopperato fasu na ktorego ogłoszenie sufficiebat sama atrocitas fama non forma et stilus ale y na wszystkie inne ktore pochodzace akty zjazdy seymy y samo pospolite ruszenia w grodach Koronnych nie mieli my inszego sposobu tylko ogłaszac aktem co Universorum facit notitiam to iest Uniwersałem mnożyły się potym y dalsze niepotrzebne tłumaczenia sumptum to Varie a Varijs tak daleci że sequor niewinnego przypadku interpretatio więcey nad nami niżeli sama choroba dokazywała kiedy Prowincya liter a compluribus z W. X. Litewskim nie tylko legacye do nas y manifestem pewnym nam dotąd niewiadomym a wspewnych autentycznych instrumentach pro salutifero medio ogłoszonymy tym in remedia nie wolo contra fasum innocentem ale niby contra studio quaesitam iactivam et excessum nowego iuz inszego anietego potrzebuią Seymu przyszło w tym optimis intentionibus nostris tak wtasnie harere iako kiedy extendamu ad beneficia ten co przyiąc miał zawiera sposob odebrania bowiak smy to nie myśląc czynili myslą y intencyą tylko żeby byli przygotowiym iuż zawodzie przytęzonych skutkach zgobodliwy przenikaiący nie niewinnosc inter pretacy wez ad umbram nie zdaniasię akceptowania tego Seymu konferowali by my byli do tego skłonno ille niemogąc u siebie na ow czas sił w zdrowiu należytych dopierwszy kiedy iak znowu nowy z Seymikow niektorych deputackich gromicznych z tąd powtornego nowego Seymu propositi poselstwa odbierzały się iuz nie zdało się dłużey dany słowo nasze trzymac in expectatione a tym więcey to wszystkim doniesc y obwieścić iz lubismy byli gotowi primitias zdrowia przywroconego auspicari od rad Seymu naznaczonego ile tak potrzebnego nie tylko z rzeczy wielkich publicznych spraw y z okazyey nowych od granic Ukrainy tumultow ale też y dla samego wyscia dispendiu wrodzonych posłow na nowe seymiki ktore kiedy y z temi przed tym y iuż teraz zod z odprawioną radą collato consilio uważaliśmy obstante ac Narodu W. X. L. lubo niemałego contradictionegi

bytt manum operi dari nonprofectura oddawszy P. Bogu optymos Reme
dies do których intime erga Publicum Intentiones Woy. Zmie
rłały y Jego Swiętey pamięci advertendos in deporuciwszy casus Ra
czey viximus. A onowym mysli Seymiku circa dies Imbris alko
się rado naylepiey czas somimnęż upatrzyc chcielismy po
niewasz per observantiam ordynuiących Solemnitatum a
oraz per rationes otwieraiącey się Compańiey bliższego tra
su rada pomieniona upatrzyc niemogła tak tedy in
tegritatem słowa naszego ogarniawszy Universał aby tym
Spieszney wszystkich doszedł mogł wiadomości po Grodach
Parafiach y Kościołach Zwyczaynych Publikować Zleca
my na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisa
wszy pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy

Copia Listu do Urodzonych Starostów

Chcąc aby Universał nasz ktorym dany słowo Królewskie
respectem Seymu przyszłego evincimus słusznie wszyst
kich wiadomości doyść mogł y urzędom tego Zlecamy aby w
Le Zwyczaiu y należytego w tym zachowania się był ogłoszony
y publikowany bo gdy Usilnie zalecamy dobrego oraz u Pod
P. Boga Życzemy Zdrowia Copia Listu do Illmi Cel go

Tak goracego affectu y braterskiey comunicana miłości
poprzeprowadzoney będąc powodem tak same profusa vota reciproco
et amantissimo corde Comuni Panu przesyłam Życząc iako
nayprędzey praesentem na teraźnieyszą bytność w Kalendarze
amplecti odbieram Comuni Pana osobliwie w mocie Pasterskiey
oszarach fulge y pociechę gdy u Pan wszystki Katolickiey Securi
tocim tam Zelosissimi Episcopi Comuni Pana day Boże aby
aby Pasterz iego czym prędzey in gremium Katolickiey Ecclesiae
zawitał względem zas tych oppressiy

powtorny wydam proces y pewnie na przyszłym da Pan Bog Seym
pokażę się verus Sacratissimae Unionis ex mło Pastorali affec
cultor et defensor sprawę z X. Staromieyskim Vindici et ordynarii
potestate sam będę sądził zaraz po Wielkiey Nocy y iuż pozwy wy
dać kazałem życzę tego abyś WWM Pan owrasz z moią Cathedrą zaszczy
nał Iubileusz pro maiori solennitate y dla wygody ludzi a Iubili
ia niechcę w żadney okazyey przeciwić iurisdiktij WWM Pana mego
copalibus iako wszędzie tak y w dobrach moiego Biskupstwa iednak
też ufam iż WM Pan eodem affectu moie Ius patronatus et collatio
nes traktować raczysz WPC gdy Wielebny Demiter Jaroszynski
od Antecessora moiego do cerkwie Radyminskiey praesentatus ze
raz z odniey oddalony a iure in locum eius substitutus ktory mam
Commendarię widzi mi się to przystrzeyszą iż żadney w tym odlu
na iako Collator et Patronus nie mam Informacyi Wielce tedy
WPana y Kochanego Brata upraszam o wiadomość że tak tey
cerkwi abym mogł oney providere iżelibys też Pan tego Wielebnego
Jaroszynskiego za ktorym moie są silne a nie z instancyi o [illegible]
nie mogł dalej trzymać Mam zatym braterskim afektem y powolnos
ciò WPana Cordialissime amplectendo zostawam.

Copia Listu do Krola JMści

Kiedy cum immolato Agne Dni immolavi perpetuis votis zdrowie WK
Mci JMści y numquam numeranda saecula a Kathedrze moiey et ad
sacra altaria y z publiczney ambony odbieram list pełen Oycowskiey do
broci gdzie [illegible] non [illegible] Pana [illegible] a beneficeys
[illegible] był chciał probare in dotem suam iaksię zgadzam z tak
[illegible] WKM y mowię fiat voluntas tua kiedy się zasłuży ien
ze WKM [illegible] [illegible] a facie sua [illegible] discederey dym
zapomniasz uniostem był podomsupplikij y Warszawie się y
potym listownie z zacnemi osobami na Woiewodztwo Malbors
kie a potym Pomorskie zaraz po śmierci Stryia mego ponie
waż [illegible] fer Regis ktore in manu Dei est aliter dispone
[illegible] bez żadnego Interessu z samey tylko [illegible] [illegible]
usługi uprasza za [illegible] Referendarzem Koronnym o Wo
iewodztwo Malborskie prowadzi mię do tego nietylko [illegible]
[illegible] umiejętność vera [illegible] WKMści [illegible]

ale ia naybardziey ostrożnosc aby tam byt ktowiek tâki coby nam quae sua sunt quaerent sed quae Umerestwiski zbytoby tam na Woiewodzkowych Sługach Pańskich Zaczym mitosciwy Panie providere trzeba parem dla nad Pana Referendarza nie widze similem a zas kiedy iuz non pro Domo mea loquor WMM dobrotliwy uwazys zewzym quaero solam gloriam WMM ktorego Panskie nogi pokornie całuie

Copia listu do Krola Imsci w Przemyslu

Nie przykrzyłbym sie czestemi zaprzysięgami y tkwionemi memi Instancyami WMM Dobrodzieiowi mu gdybym nie wiedział że WMM naśladuiesz owego Krzymskiego Monarchę ktory gdy iakiego dnia Wakansu komu nie udał do swoich Domowych mawiał Amici Diem perdidimus niegrzebisz WMM nietylko Dni ale y godzin y minut pano wania swego kiedy Divina Fortuna habes quod distribuat boy podzil da razy iuż ognie kiedy wracaiąc sie ad manus Distributoris boyrzil elargiri raczysz Wiem hoc opposito rzeczy Panie inwes do nogi WMM Za ponem Chorązym Janockim wiernymy szczerym sługą WMM abys sie w teraznieyszey pomięscił inter Vacante Dignitates Concurrentis do czego go Dobrotliwa WMM applicabit medinatia maść te WMM u Senatu Rady y spotomnych wiekow nie będziesz ze zagrzebiony czy zlym sie zesciem czy aulico merbo Gnieznie Starozytne assidentes domy y utenaci osadziłes wystarczy WMM y ten dom Zacny znaposatily ale y Oyczyznie anteachis seculis stawy y Honorami słynący wszystkim prawie tu wydzwanie Demom zdrewniony będzie umiał pewnie ad metus WMM zasługowac sie Pan Chorązy pod nogi WMM rzuca sie. Daię mło ro dile Całuie śuste

Copia listu od Jasnie Wielmoznego JMci X Biskupa Przemyskiego Kanclerza Wielkiego Koronnego do JWiel. Imsci Pana Kasztelana Sieradzkiego

Jako początek nie wystawionego na pożytek Wielkiego gubernium Prymatskiego WMM Pana Zaczynam rospisywać się od własnych spraw moich y medium quod tenent beati w Lublinie Zamoscie Instancyo Przyiaciele y Krewni Moi experti sunt przy protekcyi WMM Pana a sehiel faustumque tałty do determiniis finem quod coronat opus Zatem czyie sobie życzę dobrocią WMM Pana nad pewnemi krewne

memi Sierotami. Umart przed kilką lat Pan Antoni Ossolinski Starosci Drohicki Brat moy ale y twmm Pana Wmcezny zostawił wszy małego Synka y Corecikę Umarła predko potym y Matka tych Dzieci. Babka tylo została to iest Matka Matki Imć Pani Lin..ka y zaraz te Sieroty wnuczęta swoie wzięła na wychowanie Brat zaś Nieboszczyka Ossolinski a Stryy Dzieci Pan Jakub Ossolinski wzięty za ktoremi dotąd się dobrze opiekuie że ie iuz funditus zruinował żadney nie daiąc Nad Dzieci z własnych ich Dobr prowizyi tak dalece że gdyby ich Babka nieżywiła po dobrno by z głodu pomarły Dzieci. Co gdy doszło Krola Imci ex plenitudine potestatis iako Supremus in Regno suo Tutor pupillorum dał mi tutorią tych Dzieci z Inszemi Imćiami wiec że Stryy ich suspectus tutor iako się to pokaże ex tractu sua proszę uniżenie twmm Pana racz his pupillis pro bonitate natura sua providere ktorych iw odstąpić iako krewny y iako opiekun nie mogę dlatego że moię za nimi wnoszę instancyo aby na tak cięszko od Stryia ich oppressyo miał osobliwy respekt. Czego się po dobrotliwy twmm Pana spodziewaiąc tasce do niey y siebie samego z usługami memi pilnie zalecam y zostaię.

Copia Listu od Imć Imści Denhoffa Biskupa Przemyskiego Kanclerza W. Koronnego do Wielmożnego Imci Pana Stolnika Ziemi Brzeskiey Sędziego Grodzkiego Branskiego

Znaiąc in variis Subsellys to na Seymach to in amicabilibus compositionibus magnam dexteritatem et summam prudentiam twm Pana uniżenie upraszac abys twmm Pan iako Caputy Sądu Grodu Branskiego ktoremu z dekretu Trybunalskiego nadana iest condescensya do Dobr Ossolinskich Nieboszczyka Pana Antoniego Ossolinskiego Wmcznego mego chciał być pupillis pro bonitate natura sua et super pupillos misericordia wyswiadczyć tam protectią tych Dzieci iako krewnych de linea Materna iestem dany Tutor od Kroli Imci ktorych że rodzony Stryy srodze aggravat sub pupillo natura Tutorią iako się pokazało twmm Pana in locu ... uniżenie upraszam cheiły na prozbę moię wiele condignam ich rachunkową ich ... nem. Co ia wszelakiemi usługami memi compensować twmm Pana obliguiąc zostaię

twmm Pana

Copia listu od Króla Imści do Imści X. Wenhoffa Biskupa Przemyskiego Kanclerza Wielkiego Koronnego.

Wielebny w Bogu uprzeymie nam miły W. Materyey uspokoienia porożnionych w W. KsWŁi. Stron porozumiawszy się z nimi damieni determinowały iest y pora wniemna schodząca żadney przyniesć niemoże przyszłoby y Wielkiemu nych Senatorow ktorych esmy listownie wymdołożyli prawie wszytkich ich zdanie iest u przod pomienione uspokoic trudności niżeli Seymowe wydawac rady, ad non dilandum Scopulum znagdujemy nayodpowiedniejszy tey Day Bólle szczęśliwey komplancyey, czas Dzień dobry nazaiutrz po Seyskim Marcinie to iest dwonysty miesiąca Listopada Na ten tedy gdy y sami że ażeby nasz usilności y oyczystkim prawdziwym staraniem ofiarnie myśl y Ragias nicyscka Krolowa Imci Mełonkie nasza naymilsza od stron przekonana rzeczysk Kiego serca też potrzebnemu uspokoieniu dopomoc za należyto dla ogólniej powinności podytaieczak uprzey tu dowac eidem necessitati et utilitati publicae przy tomności swey precise na ten dzień w Warszawie y przyłożyć się tak skutecznie y zapełno applicatio iż żeby przed sie wzięte intencye nasze mogły być pewnie sopsciatego ktore ad uniones animorum nayobszernemi wszytkie Państwa napełnia tych szczęśliwemi Dzięgo całyssie Spri tu niewymawiał iak usilnie y gorąco per beatitudinem tey Oyczyzny żądamy tak pewni ieszesmy że przybędziesz na pomoc omni optimo consilio ktoremu na ten czas dobrego życzemy od Pa Boga Dnia

Copia listu od Kro'la Imci do Imci Pana Radeckiego

Urodzonemu Waleryanowi Radeckiemu Wiernie nam miłemu łaskę naszę krolewską Urodzony wiernie nam miły wśród nieustannych miłey Oyczyzny niebezpieczeństwach ktory przeciwko niey niezyskosy nawalnym hurko Impetem atetess in visera oney czołgaiącsię publicam supprimere securitatem wstutno nie słomna czyniemy otuche iey kiedy w Kompucie nyszych ktory się Zaszczytowi Kpaśtey devoviemus wierność tym liczemy Jadio Albo wśrem Urodzonego Mikołaia Radeckiego Chorążego Grodeckiego wiemożci twiły Rodzica dzielność w Wyboy odwagę

Copia Listu do Imści X. Wenhoffa Biskupa Przemyskiego Kanclerza W. Koronnego od Imści Pana Potockiego Woiewody Krakowskiego Hetmana Polnego Koronnego

Smierć świętey pamięci Imści Pana Starosty Wieliczkiego tanti Nominis et meritorum in Republica filius iako WMM Pana Wielkim musiała afficere zatem ladymnie rownym y niemniejszym oppressit tym głębiey im ścisleysze wiązały mię nadusz z Domem Tym WM Pana a postiue cum pie defuncto ktorego odżałowac nie podobna a dotąd wielkiego żalu

anteuenit nieumilyszy kiedy JmśćX Alexander Potocki Kanonik Chełmski
Kolegiatski Kołomyski Proboszcz y Pleban Swiniecki Brat moy Rodzony
Rodzony cessit itidem fatis ktorego pro innato amore Jmci m ciały chcąc decen-
ti honorare sepultura iako brat y naypierwszy Executor testamentarius na-
znaczytem był wmieyscu moim dziedzicznym Spdziszowie pogrzeb pijs om-
nibus chcąc tamże Mausoleum wystawic onemu przy obszernieyszych Sacri-
ficiorum suffragiach do tych tedy ille wskodzonych sentymentow tym iesz-
cze większe accessit cordolium maiąc wsobie supremam partem honoris
mu y oddać mogły kiedy JmśćX Podolski Official WWMM Pana Przemyski
impetuoso spiritu czyli zumyslney mniedy impedivit ordynaciyę moie tak
czy nasprowadzenie do Spdziszowa na czas naznaczony ziechali na ktory
processa wysłały pocztowe tak z Biskupstwa Krakowskiego iako et ipsius offici
Consistorialis Premisliensis JMX Official inhibuit zprowadzenie ciała
ze Swinczy za termin Naznaczony rozkazawszy do Łańcuta sprowadzic
publiceque per ambitum swoi z pogrzeb nap... sola w ...ione iako Sittly
iego Imadze sub specie inordinatae humanitatis a podobno spe interessandi
ad res wczym iako pokior depressionem iakobym iuz niemiał czym brata
suffragijs Brata mego podaię summo arbitrio WWMM Pana iezeli się godziło
tracie nad honorem moim y Imieniem mego Jmości zeddequil w Spdziszowie
tubo in sepia magna Jchmsc X Pratatow absente iednak corpore defuncti odpra-
wic się musiały z osobliwey X Podolskiego zawziętosci ktorego iakoby indigna-
tio zye skazał w Swinczy inter sepulchra aggressorum Tym się niekontentujące wy-
dał nam Executoribus pozwy przed siebie uczyniwszy moich przyiacioł y sług
carios inuasores scelestos ktorych uita mores et genus cum bene meritis w
wszystku y przystoku moim optime nota na ktory donod tey kalumnij kopię po-
suposyłam Lepiey było JmśćX Podolskiemu obeyrzec się pad vestigia vitae
sua ktora impedivit honory iego suffraganskie Interessenat Sę ktorego dehono-
ru mego y Xiądz Łańcuski Pleban Zabierowski iako instrumentum informa-
tionis Ofiary inuehendo na honor moy co mu prowadzili tego niemogę
uberius opisac Lapones meas od JX Podolskiego y X Łańcuskiego parcendo
inter publicos labores fatygę WWMM Pana inlegendo zbywszy tak niedelic
załe moie cum omni obligatione wielce upraszam WWMM Pana abyś dał medela
honori meo inhibendo iudicium JX Podolskiemu sprawy swoiey y owszem
upraszam abyś compatiendo depresso honori meo per causam iego zaczyt
deponere iego z urzędu Officialstwa et simul iter X Łańcuskiego Ciało zas Brata
mego ktore w Swinczy sepultum do grobu aby pia anima maioribus
clerez suffragijs y Dom moy n mimori gaudiat honore uwiezenie prosic abyś
WWMM Pan przez swoie wszystkie sacra nexus ktore z WWMM Panem amicissime odo
rydac rozkazał ze Swinczy do Spdziszowa albo podobne miepsce ubi maior
sepia cultus Dei et honoris wat samych consistat Xięż niezgodzie podasz

mi Zemmdan nym ustam satisfactionem y ze znayde ulam ego mandana remedia hono
ris nie nieseudaige reh natamtym mieysceu gdzie incapacitas suffragany pomienio
nemu periculum et mores przyganana dowcie niedomierny obligacyo zemsiet.

Copia Literarum ad Illmũ Denhof Episcopum Premyslien. Supri Regni Cancellarium

Ea adhuc fuit Civitatis Thorunensis felicitas ut iusto benignissimam Sacrae
Maiestatis Clementiam etiam Supremorum Reipublicae Ministrorum et
potissimum in Dignitate Cancellariatus constitutorum gratia perfrui
potuerit et ea quoque fiducia nos erigit ut literis Rendmae Celsitudinis
Vrae acnim licet stylo in Doatis in ipsa tamen conclusione fauentioris
affectus et non usque adeo alienati Animi indicium praeferentibus respon
dere non ueremur atque omnino etiam fieri oportebat ut cum inde
Iurium Priuilegiorumque nostrorum cum quibus aeque ac Ciuitates Elbingen.
et Gedanensis in unione indissolubili perseuerantes ad perniciliter Re
gnum Accessimus originem conseruationem ac defensionem habere liceat
ita nihil nobis magis Curae sit quam ut humillima erga Sacras Regum Do
minorum Nostrorum Maiestates subiectione et debitis erga Supremos
Legem Iuriumque Custodes studijs intemeratam fidem et promptum obsequium
Re Sultim exhiberemus Nec etiam ex quo tempore Rendma Celsitudo Vra
amplissimae Dignitati Cancellariatus Supremi praesidet ab officiorum humile nos discess
ssimile mente nos argui posse arbitramur nec promanata ab inclyto eiusdem Iudicio
Decreta non iusta cum Veneratione excepisse uel quodcumque incumbebat debitae execu
tioni non demandasse Interea uero dum maxime illa Serenitatis spectaculum pa
ssi lamur prope non idem tempestatis horror nobis ingruit nec tamen aliam cau
sam tanti infortunij in nostrae integritati studentes reperire possumus quam
uel fatorum inclementiam uel morosorum litigantium temerariam importuni
tatem nam cum ad Duas res ut plurimum dum quot annis officijs initiamur Iura
mentis astringamur ad attendendum nempe pro uirili honori et commodis Ciui
tatis quantum praeiudicij et detrimenti inde oriturque paucos retro annos
unde Status et rebus afflictis leuamen sperabamus acceperimus [illegible] uber
iam memorando renouare dolorem hoc quod maxime afficiunt solum qua par
est modestia obseruantissime proferimus honoris nempe nostri Consiliariorum praerogatiua
inter Status et Ordines Terrarum Prussiae gaudentium tantam rationem modo habeat et
am publice in sacrario Iustitiae uilissimae sortis hominibus aequiparemur ru fauisis
Prioratum inter se contendentium in sommum Iuri et antiquissimis consuetudinibus

Civitatum praejudicia ingeri Officiorum Potissimum Burgrabialis seu Brachij Regalis cui se-
curitas Civitatum ratio adhaeret respectum vilipendi atque eiusdem in Civitatis facti-
ilius Juris Dictioni competentibus acta improbari exindeq petulantiae et violentiis
auctoribus impunitatem et velut asylum pandi demum etiam Civitatibus pro Rei-
pere Juniam accessum et prosecutiones ad Judicia Sac: Rae Mtis Relationum
propriarum contra Jura et Pacta continuam Denegari Et haec sunt quae non Tho-
runensem tantum sed Superius memoratas Civitates urgent eaq ex Gestis rerum
eventibus et fama publica non vero Secretarij nostri quamvis propterea
ut attendant Civitatis negotijs in Curia Regia habet delationibus cognovimus
et quibus a benignissima Sac: Rae Mtis Dni Civitatum Senatorum Prussiae
unici ac Directi Patris Patriae et Consecratoris omnium Injuriarum Passorum
clementia Supplicibus Literis cum Civitatibus Elbingen: et Gedanen: ad Thronum
Regium depositis remedium quaesivimus Quapropter autem haec via Afflictarum
Lapsis omnibus gentibus ex Ipso Jure Naturae patens Suggestio non Dominum
sed Solummodo apellari mereatur non videmus et omnino laudata sicut usque
Civitatum Maiorum Prussiae ad eundem finem conservationis sui consensio
Sympathiam Bonorum adversorumq habens nunc ad Sensum malorum non
obstupescere Supplicare Regi Regi suo Regi optimo rebellionis detestando cri-
mine notari Supplicare cum alijs Civitatibus in Rebellionis sem ereum habere
alias audire debet Itaq Rendmam Celsitudinem Vram quanta par est observantia
enixe obsecramus ut Sublimi suo Judicio quod Summopere veneramur gratiosis-
sime ea expendere et ex amplissimo Dignitatis fastigio medelam Juribus labe-
factatis salutarem adhibere tam vero gratiosissima benevolentia quam Rendma
Celsitud: Vra ex Inclita Illustrissimae Domus Denhoffiorum prosapia erga Civi-
tates singulariter Senatorum Prussiae congenitam suscepimus nos Civitatemq
Thorunensem et Jura immunitatesq illius tanquam vigilantissimus Legum
Juriumq Custos complecti et fovere ac felicitatis Causa Secretarium nostrum in
Curia Sac: Rae Mtis subsistentem hominem innocentem et Rendmae Celsitud Vrae
gratiosissimum affectum demississime exosculantem protectione Senatoria ut
munia illic sua libere et secure obire valeat consolari et prosequi dignetur Eorum
vero omnium sicut indelebilem memoriam animis nostris Rendma Celsitudo
Vra impresserit ita nos gratissimis pectoribus semper recolemus omniq studiorum
et observantiae obsequio demereri annitemur Deum precati ut Rendmam Celsi-
tud: Vram diutissime sospitem et incolumem servet.

Rendmae Celsitudinis Vrae Obl: Addi

Copia Listu do Jasnie Wielmoznego JMci Pana Marszał-
ka Trybunalskiego do Jasnie Wielmoznego JMci Xiedza
Biskupa Przemyslkiego Kanclerza Koronnego

Częste Moie do WMści Pana instancyje extorquent na mnie Przyiacielskie requizycye którym się tu iako Biskup y Pasterz dla Owieczek moich oddać nie podobna. więc kiedy y Sąsiad y bliska krew Moia JMość Pan Hynek Kastelanic Czechowski biega na sprawe swoie do Lublina, non deesse Occasioni Zastawic się Uniżoną instantią Moią do WMściM Pana prosząc aby in Nomine mea triumphet Sprawa iego. Przysposobisz sobie WMśćM Pan obligata tym więcey do Usług swoich Subiecta, Wyswiadczoną co raz diti. entibus iustitiam Łaskę y protekcyą swoią, za Zad przy Zwykłey Moiey Contestacyi Znam się bydz. w Radymnie 26 Aprilis 1696

Copia Listu do Wielmożnego JMści Pana Starosty Grabowieckiego od Jaśnie Wielmożnego JMści Xiędza Byskupa Przemyskiego Kanclerza W Koronnego.

Wyieżdżaiącego do Trybunału na sprawe swoie Jegmć Pana Hynka Kasztelanica Czechowskiego bliska krew Moie z Ossolinskich Uniżoną do WMści Pana concomitor interpozycyą aby in tracta Negzy osobliwą WMści Pana wsparty protekcyą Mogł tandem optato fine gaudere. W tym zwykłemu z dawna WMści Pana ku mnie affektowi, że etiam Sanguini Meo zechcesz bydz propitius. Oco WMści Pana w tey osobliwie sprawie powtornie upraszaiąc większa tym bardziey Moie do Usług WMści Pana declarnie ochote którego po wszytkich pariter czekaiąc roskazow zostaię. w Radymnie 26 Aprilis 1696

Copia Lista do Wielmożnego JMści Pana Podczaszego Bracławskiego od Jaśnie Wielmożnego JMści Xiędza Kanclerza Wielkiego Koronnego.

Jak mie Ustna WMści Pana w Warszawie braterskiego affektu Contestatya utwierdziła, że non erubesco Moiemi co raz WMści Pana turbowac instantyiami. więc y teraz imploro Opem et auxilium WMści Pana w sprawie Krwi moiey JMści Pana Hynka Kasztelanica Czechowskiego prosząc uniżenie aby Zwykłą swoią to iest na Moie prozby swiadczoną szczerze mu raczył adesse Łaską Manutencyą, którą ia przy inszych obligacyach Moich osobliwą wkażdey okazyi pensabo usługą, ktorą gdy WMM Pana devoco Zostaiąc. w Radymnie 26 Aprilis 1696

Copia Lista do JMWi Xiedza Presidenta Trybunała Koronnego od Jaśnie Wielmożnego JMści Xiedza Biskupa Przemiskiego Kanclerza Wielkiego Koronnego.

Że się tak często po wsiale naprzykrzam WMści Panu moiemi interpozycjami, oprocz tego że Sanguini meo bydz muszę propitius do mego intentum abym tym więcej proponował subiecta którebyś sobie WMści Pan zwykłą swoią na tamtym miejscu protekcją do wstęg obligować mogł. Podaie mi się y teraz okazja kiedy iadącego do Trybunału JMści Pana Hynka Kasztelanica Czechowskiego bliska krew moie uniżoną do WMści Pana Przyjaciela instancją uprzedzaiąc, aby in tracta causa sua łaskawą WMści Pana mogł venac protekcją y pożądanym cieszyć się końcem. Przydasz WMści Pan do inszych obligacji moich singulare przez to momentum, przy których zostawać będę.

w Radymnie 26 Aprilis 1696

M wpisuię się tę listy Wierzbołowowie die 16 Aprilis 1716

Copia Listu JKro Mści do Woiewodztwa krakowskiego

Lubo metas suas z Prawa limitatas ma Seymik Deputacki, czas iednak upatruiąc y niechcąc go wmomentach intermittere obviando wszelkim inconveniencyom et incommodis ex intempestiva procrastinatione, dla tym mocnieyszey y doskonalszey Dyspozycyi, nateraźnieyszy Seymik Deputacki Uprzeymosciom y wiernosciom Waszym Nasze Sentencye y Sentymenta donosiemy z wszelkiey Oycowskiey poufałosci. A naprzod z tym się oświadczamy że iako z Woli Boskiey a z niey pochodzącey wolnych Narodow Elekcyi, na tym zacnym Tronie osadzeni staralismy się iako naywieksze miłosci y wdzięcznosci y usilnego około dobra y szczescia Rzeczypospolitey pieczołowania dać dowody iako potym częscią Vi fatorum, y przyrodzoną rerum humanarum vicissitudine, częscią perniciosis własnych Synow oyczyzny machinationibus in tot bellorum calamitates, do ktorych było nigdy nieprzyszło w zgodzie iedności

y należytey inter Status konfidencyi wprowadzeni
in hoc motu et vertigine rerum intrepide usiłowalismy non
sine discrimine Zdrowia y Życia naszego cum Summo dis-
pendio Własnych Panstw Naszych Dziedzicznych wydzwignąc
prawie iuż pogrążone nayłatwieyszey fundamentalne Swobod
y Wolnosci Oyczystych Prerogatywy, y za Łaską Boską tak
niebezpieczne konjunktury, y Rewolucye in melius wykiero-
walismy, tak y daley naymnieyszego Czasu y momentu nie omieszka-
my do odwrocenia wszystkich nieszczesliwosci y do przywro-
cenia wszelkich ozdow całosci Praw, y miłey z gruntownym
każdego bezpieczenstwem Wolnosci. Oswiadczamy się przy-
tym Uprzeymosciom y Wiernosciom Waszym, że Oycowskie
Serce Nasze czuło to zawsze, y czuie bardzo, że Uprzeymosci y
Wiernosci Wasze byliscie dotąd tot incommodis grawati, ktorych
pragniemy raczey widziec beneficijs cumulatos. Radzibysmy
widzieli y siebie y Uprzeymosci Wasze immunes ab hac mole-
stia onerosæ armorum manutentionis: ale że ani Woyna z kro-
lem Szwedzkim iescze nie iest skonczona, ani Poseł nasz od
Porthy nie iest expedyowany y ustawiczne o wielkich w tam-
tych Panstwach na Woynę preparamentach nieustaią prze-
strogi, ani krol Szwedzki z tamtąd dotąd nie ruszył się, et for-
titer tentat przez Polskę przeyiscie swoie, łacno uprzeymo-
sci y Wiernosci Wasze zważycie impossibilitatem tego, do
iakiego czasu, kiedy niebędąc Securi ab extra, y zjednoczeni
y uspokoieni ab intra, niemożemy się żadną miarą obeyść sine
Clypeo et Præsidio armorum. Jakosmy zaś potak wiele razy
uprzeymosci y Wiernosci Wasze upewnieli, że wprowadzo-
ne przeszłego Roku Woyska Nasze, nie bez wielkiego Inte-
ressow Naszych uszczerbu, bosmy Sakrifikowac musieli pro-
ximam Spem zawoiowania, y nabycia Prowincyi Nieprzyiacielskiey
przez Traktaty z kolligowanymi Potencyami Nam assekurowa-
ney, Szczegulnie tylko ad tuitionem Panstw Rzeczypospolitey zniesz my
słoney potrzeby za prawdziwą periculorum remonstracyą y
actualnym Woysk Tureckich y Tatarskich ku Granicom Nas-
szym zbliżeniem się, że też Woyska Nasze cessante peri-
culo wyprowadziemy, tak y teraz toż Nasze upewnienie po-
nawiamy. I w tym przeciwko niesłusznym, y złosliwie poczy-
nionym Suspicyom y impressiom obiasniamy Uprzeymosci
y Wiernosci Wasze, że w zatrzymaniu Woyska Naszego innego
celu, ani żadney szkodliwey y przeciwney Prawom y swobodom

tey Rzepltey Intencyi nie mamy, tylko otrzymanie tym predszego pewnieyszego y przystoinieszego Generalnego z nieprzyiacielem Pokoiu, y utrzymanie ze wszystkich stron Granic Oyczystych bezpieczenstwa y wewnętrznego uspokoienia. Wczym konwinkowac Uprzeymosci y Wiernosci Wasze powinna, y ta sama deklaracyi Naszey daney in manus Urodzonego Marszałka Generalney Confederacyi Sandomirskiey Satisfactio, kiedy bierzemy przed się justum necessitatis z iedney Strony, a z drugiey egestatis publicae temperamentum, dogadzaiąc oraz instantialibus Uprzeymosciom y Wiernosciom Waszym, y remonstracyi pertot calamites desolacyiey y nieurodzaiu, potowie Woyska Naszego wyniesc z Panstw Rzepltey do Naszych Dziedzicznych rozkazaliśmy, Częsc drugą zatrzymawszy z racyey nieodbitey potrzeb wyzey wyrazonych, do dalszego a day Boze iako nay krotszego czasu, zapoczętanym ab extra, et ab intra uspokoieniem, ktore się usilnie staramy, y ktorego się prędko spodziewamy. Daiemy oraz względem iako nay dyskretniey y nalezytey tey Częsci Woyska Naszego subsistencyi tę Informacyą do przeyzorney uprzeymosci y Wiernosci Waszych reflexyi Potowy Woyska wyprowadzaiąc wpotowie oczywiste od przeszłoroczney subsystencyi wynika levamen, ktore tym większe będzie, kiedy uprzeymosci y Wiernosci Wasze przy naszey do wielmoznych Hetmanow Compellacyi, podobną szczyniecie z swoiey strony Requizycyą aby Marsami, konsystencyami y Foreyami, Chorągwi y Regimentow Woyska Naszego y Rzepltey niebyty Woiewodztwa uciązone y dosi iednych ze Dobr naludzi Polskich y Saskich niewychodziły dyspozycye y assignacye, ale zeby iako naydoskonalsze nay sprawiedliwsze pomiarkowanie wtey mierze było. Ządamy zatym usilnie po uprzeymosciach y Wiernosciach Waszych abyscie tę Intencyi Nasze y in Sinuatii Naszey explikacyą wdzięcznym przyiąwszy umysłem nieprzypuszczaiąc do serc swoich zadnych Interpretacyi opacznych y odwodzących od dobrey a Rzepltey pomocny Rezolucyiey to małe subsidium na zacne Woiewodztwo Sandomirskie niewynoszące więcey wedlug Proporcyi y wyrachowany z Taryffy po 1/2 Tynfow z dymu Quoty na Summę 6 80 715 Tynfow Subministrowac raczyli. Tok zaś

przyupewnieniu owszelakiey Waszey wdzięczności Uprzeym:
y Wierności Waszym deklaruiemy, że kiedy tę Summę Na ra-
ty podzieloną toiest Pierwszą ratę pro 1ma Novembris Anni
praesentis. Drugą pro 1ma Januarij Roku przyszłego. Trzecią
zaś ratę pro 1ma Martij tegosz Roku przyszłego przez Komi-
sarzow Swoich za własną Dyspozycyą komportować będziecie.
Tym Sposobem wszelką Ciężkościom exakcyom Kommissoriatu
Dyspozycya y przykrey in aequalitate przez Libertacye distynkcyi
obviabitis ypomienioną Summę wypłaciwszy do niszey pociągani
nie będziecie. Na tym doskonalszego Uprzeymości y Wier-
ności Waszey w tey mierze ubezpieczenia przydaiemy Kopią
Ordynansu Naszego autenthyczną danego Wielmożnemu
Felt Marszałkowi Woyska Naszego; nie wątpiąc zatym
by naymniey, że Uprzeymości y Wierności Wasze z Życzliwo-
ści ku nam y Żarliwości ku Dobru własney Oyczyzny pro
exigentia rerum et periculorum do tego naszego żądania a-
komodować się zechcecie. W tym upewniamy Uprzeymości
y Wierności Wasze, że przez to nie tylko wszelkim niebezpie-
czeństwom ze wszystkich stron zabieżycie nie tylko tym pe-
wniey y prędzey naywiększe dobro Pacem optimam rerum
Nam y Rzeczpltey Sprawicie ale też my tę Uprzeymościom
y Wierno: Załwość y uczynność rekompensować nie omiesz-
kamy Miłością y Wdzięcznością Naszą Oycowską y tą kto-
rą mamy prawdziwą Intencyą y ochotą nie ustaiącego ap-
plikowania się wszelkim Sposobem do tego konca, abyśmy
dni Panowania Naszego w doskonałym Serca Nasze-
go Oycowskiego y Synowskich Uprzey: y Wierno: Waszych
ukontentowania prowadzić mogli y napotym Suave nostri
desiderium y Naszych beneficiorum gratam recordatio-
nem, ktorą naywiększą Regnantium gloriam być kładzie-
my in animis Civium zostawić mogli. Dobrego zatym Uprzey-
mościom y Wiernościom Waszym Życzemy

Copia Listu Xcia Jmci Primasa do krola Jmci Szwedzkiego[?] (Skierniewice?)

Die 17 Marti 1710

Wyrażam wielgą obligacyą WKcMci zatożes persuasus bydz raczysz o nieporuszoney moiey ku maiestatowi swemu życzliwosci prawdziwego do wnętrznego uspokoienia applikacyi pokazałem to oboie przez te wszystkie lata ile ze mnie bydz mogło nie tylko mową piorem ale y samą rzeczą pokazywac to daley szczerze scałego serca życzę. Przyznaię że y JMc X Nominat Poznanski y JMc Pan Kanclerz WK komunikowalimy gradus panskich y chwalebnych WKcMci dyspozycyi ad reducendam tranquillitatem publicam y że WKcMci rezolwowac się raczyłes eo intuitu nie tylko woyska swoie Saskie o granic Rzeczpltey wyprowadzic ale też y seym walny pacificationis złożyc a cisz mogą bydz lepsze y chwalebniejsze panskie dyspozycye nad te obiedwie nie pragnąc y woiewodztwa y woysko niczego teraz bardziey o nic bardziey nie proszą nie żebrzą łaski compassyi oycowskiey WKcMci iako o te dwie rzeczy ale na tym nay więcey tota vis et candor stat intencyi WKcMci aby to było bez omieszkania nie tylko tygodnie ale dni godziny nawet same omnem moram dubiam czynią memoratis WKcMci. # Raczysz mi WKcMci aperire y w tym swoie intencye żes umyslił pospieszyc do Gdanska na konferencyą z Carem JMcią dla porozumienia się respectem dokonania krola szwedzkiego y przymuszenia go do tractatu y dla wykorzenienia diffidencyi ktoreby w teraznieyszym zamięszaniu uspokoienie trudnic albo tamowac mogły.

Powinienem życzic y Pana Boga prosic y błogosławic aby każdy krok WKcMci był chwalebny y Rzeczpltey pożyteczny.

Rzecz y tego ni mogę zataic przed WKcMcią że ia nie bardzo bym życzył tey fatygy WKcMci y komiseratia [nad: iż z widu straszny tey ... sama clementia WKcMci] nad wolnym ale dwie iuż nie do ostatka zruinowanym narodem może to zamięszanie uspokoic y wszelkie vulnera publica nayskutecznie zagoic. Car JMc wyraził to iuż bardzo dobrze przez Xcia JMci Dołhorukiego Posła swego wielkiego w memoriale WKcMci podanem ktorego mi tu miał kopią z Warszawy że y sam [...] ma kompassyą nad to mizerną kondycyą krolestwa tego y że o to

[Margin note:] # institutionibus et voto ac expectationi Panstw tych do [...]

naywiecey do WKMci instat zebys woyska swoie z Granic
Polskych wyprowadzic y od ciezarow kontrybucyi uwolnic chciat
wiezez dobrze. JKWltwo co sie unas dzieie z comnis motus prę
cedens et modernus niepo[illegible]stattam powstaie przeciwko z kol
ligowanym Interressom przeciwko dostoienstwa WKMci przy
ktorym woiewodztwa y woysko stoi firmiter ale tylko w espera
cyi z biedy ostatni y ruyny Praw kraiu y fortun przeciwko woy
skom Saskim krola Szwedzkiego otrzymawszy nad nim tak zna
czną kampaniy victorią niemozes WKMc bardziey pokonac
y do traktatu przywiesc iako taskawym uspokoieniem teraznie
szego zamieszania publicznego bo kiedy będzie wiedziat ze twin
terna dissidia ustano a zatym nastąpi zupetna konfidencya
inter status pewnie tu myst y Duch Jego nepostoiey kiedy by zas
teraznieysze motus dtuszey ciągnac się miaty podobienstwo
wielkie zeby w niech chciat dobrze profidowac y z nowa
w takie albo podobne Intrygi iako y pierwey Maiestatem
WKMc. et Remp: powciągac odbieram honor rozkazow WK
Mc abym hos Regios conatus ktore WKMc ad effectum Salu
tis Publich impendere pragniesz moiemy reprezentacyą
mi y exhortatyami Secundowat. Podleymuie się tego
nie tylko z moiey obligacyi ku maiestatowi WKMc zyeliwo
sci y niepostakowaney wiernosci Supplikuie iednak zeby
pomieniona rezolucya na ewakuacyą woysk Saskich y na
ztozenie Seymu bez omieszkania Skutek Swoy y bez dalo
zadney zwtoki brata y zebys WKMc diem illum Salutis kto
ry masz dac Panstwu Swemu tak do wyprowadzenia
woyska swego iako y doztozenia Seymu dobrotliwie. di
cas ac praefigas rzetelniey niewatpliwie ad Rempublicam
wszystkich woiewodztw notitiam. Za takim Skutkim
rezolucyi WKMc nie tylko mowie czynic omnia possibilia
ad mentem WKMc et expectationem publicam ale y zdrowie
moie Szczerze Sakrificowac gotow iesdem nieobawiaysię
WKMc motus zadnych na dostoienstwo swoie facta evacu
atione et Subsecuta Seymu in dictione Ufay Bogu y Stanam Rzeczpltey:
ktore WKMc na ten tron obrali y osadzieli. Ufay y nam kto
rych Boska prowidencya et justitia distributiwa WKMc wyzy
locavit. Btogostawic będzie kazdy Slachcic kazdy Zotnierz WKMc
kiedy się Oycem taskawym Lutosciwem pokazesz będzie

rati kazdy swemu pokoiowi nie zesz powoiewodztwach y
woysku miata sie iaka machina znawiąc y wyrabiac in
præjudicium wkmsci dostoienstwa y naostatnią zgube Oyczyzn
Tak na list wkmsci odpisawszy pozwoleniu racz ysz wkmsc
zebym zte stym pisaniem nie inkomodowat poniewasz
Instancye moie dawne y teraz swieze za kosciotem Bozem
skutku nie odniosty abym mogt iescze nie tylko moim ale
et totius episcopalis Collegij y Duhowienstwa Imieniem appone
nową prosbę moię do wkmsci Patrimonium Christi Dobra
koscielne Duhowne lubo srodze wielko zawsze ponositj
agrawacyą teraz iescze nierownie większą ponoszą kiedy
y Hiberna y ustawa potynsow 100 na kon z nich na woyska
wkmsci prætendit et exigit osobliwie tez w dyecessyi krako
wskiey tak z dobr xcia Jmsci Biskupa y przewielebny
kapituty iako tez y z dobr opactwa mego Tynieckiego
y inszych Duchownych, okrom tego y inne nieznoisne kon
trybucye są nanie ztoczne a podobna sz aby te dobra miaty
wystarczyc ciężarom tak wielkim ustawicznym nie
zliczonym nieznosnym u Jch mciow xięży Biskupow y
u mnie coraz to bardzi res arcta domi Plebani kosciory
opuszczaią zakonnice zakonnicy aby się z konwentow roz
hodzic mogli proszą zakonnice aby się do krewnych dla
pozywienia z klazury porozieszdzac mogty gorąco Supli
kuią Chwata Boza po kosciotach y klasztorach ustaie a
tym sposobym wiara swieta na wielkie dyscrimen
potysz hodzi a gdyby się pozbieraty wszystkie excessa
violationes immunitatum ecclesiasticarum po koscio
tach Patacach (w moim nawet arcy Biskupiem Patacu w
krakowie Panowie Sasi od kilku miesięcy stoią ani się
wynosic chcą) Dworow kamienic Domow gdzie Pratai
y Clerus minor rezyduie a nawet y osob ich lekce powazenie
afrontowanie z despektowanie pod areszt branie. Bytyby tego
sexterny wielkie y wyrazicto rzecz srodze zatosna ciężka y
ledwie podobna Ja y Jch msci Xza Biskupi na obmowiska

Ludzkie przychodziemy iakobysmy się zakościotem
Prawami y wolnosciami iego y zatrzodą Chrystusową nie
uymowali iakobysmy byli Pasterze ktorzy wilkom owce
bracz y ~~mięsząc~~ mszczyc dopuszczaią et Gladium ecclesiasticum dare
mnie nozą. Do zagubienia wiarey Swietey wszystkie Herezye
tym Sposobym naywięcey narabiaty że arcy Biskupow do
egestatem przywodzili Plebanow od kosciotow odga
niaty zakonikow zakonice rozpuszczac przymusiaty cursu
ordynareyny Chwaly Bozey po kosciotach Klasztorach ro
zrywaty a swoie dogmata gęsto rosiewaty. Supplikuię
WKMC aby do tego za Panowania WKMC nieprzychodziło
Racz WKMC skutecznie in formâ ostensibili żeby ich słuha
no y roznie tłomaczono ut moris wydac kazac ordinansę
na całą Polskę y wxx y zakazac całemu woysku swemu
Saskiemu wszelkich agrawacyi excessow osobliwie tez
wybierania hiberny y ustawy. Przyszła teraz do mnie
Swieża ingens et a seculo non audita querimonia demon
te Sancto z Iasney Gorey Częstochowskiey że konwent
tameczny iak by był w obleżeniu od ludzi WKMC nie
ma accessu nicht wnisc do konwentu z ludzi konwenckich
niema wolnosci wynisc nicht od konwentu ~~Zakonnicy~~ skarzą się
że ledwie fame non pereunt wodą a chlebem muszą się
obhodzic exekucye prætextu zimowey Contrybucyi Hiber
ny y ustawy dziesiątka tysięcy wioski wszystkie inun
daverunt y z nich zboża y bydła zabieraią y po folwar
kach toż czynią ziarna zboża albo Iarzyny iakiey nie do
puszczaiąc. W nowiciackim klasztorze nie tylko także
zboża zabrano ale y victualia y tam się tak zwano z ta
ką przykroscią że fugientes a Seculo Chwalic Boga wolno
sci nie maią et qui peccata deflere venerunt miseriam
suam opłakiwac muszą a dla Boga było to kiedy aby to
~~m~~ mieysce Swięte miało przychodzic in distrimen tale
velut ~~ffimi~~ simile od woyska krola Pana swego z aprawdę nayiasniey
szey WKMC krola nie było samo woysko nieprzyiacielskie
kiedy się w Polszcze antecedenter znaydowało w wielu

Okolicznosciach pepercit mieysou temu Swiętemu Suplikuie tedy y oto WKMſ aby immunitas ecclesiastica takwiele razy Sprofanowana zelżona sine admistratione justitia zosta wiona tandem mogła miec swoy vigor et decus Racz WKMć Solvere obsidionem kaz odstąpic daleko ludziom woyska swego odtegoz mieysca swiętego zakasz agrawacyi czynic, na kaz Sąd ostry contra deliquentes y tak temere Christum y Mat
ies persequentes. Czekaiac Consolatyi łaskawey
kę iego y sług, a skutecznych WKMſ contra pramissa ordi nansow. Znam się bydz nazawsze cum jemma veneratione

Lysty z Seymiku Pruskiego od Jaśnie Wielmożnego Mci Pa Woiewody Chełminskiego. do JW X Kanclerza W Koronnego.

Z ustawiczych na patrzyi się przykładow iako Ojczyzna nasza a veteri Maiorum suorum recessit in Statuto że się iuż iedno w tym naro dom stata comedia iak wielkim iest wysłożona niebespieczenstwom et undiq circumsepta malis. Wyliczac ich WMMPanie chcę lepiey misteria casus, et arcana, tey Oyczyzney wiadoma, Woiewodztwa me go tylko Braci sensus et instantias z woli ich, z Seymiku blisko prze szłego Kowalewskiego pod direkcyą mego zkonczonego wyrazam ktory uważaiąc wszytem Provinciom odia zabierzyć by przez po wagę WMMPana serpenti malo chcieli, dla ktorego gdy iuż od kilku lad w Provincyi naszey General in Practicato exemplo doyscie może, na ktorym by sensus Braci z particularnych Seymikow ra tificari miał, uniżenie przezemnie instare mogą abys WMMPan nie tylko primus minister Status ale iako verus Provincyi na szey indigena, Jus iey indigenatus ktore za Kardinalem mamy, infringere więcey nie pozwalał, raczey co kolwiek exorbita wyrto w tyrze wprawić powagą swoią u JKMci do pomogł, y wymogł, aby nam paceatam et minus mersam reddere chciał Provinciam. Upra szaią nadto aby ex benignitate JKMci mieć mogli powtorzone Seymiki pro primis nie iako diebus octobris, lubo y z tych parem spodziewać się eventem iezeli Panska JKM przezornośc, nostris ab intra nie zechce mederi malis z ktorych y to non postremum uważa prooi cia, że od Miast primæ clasis ktore się zasłaniaią protekcye JKMci iako directi domini wielką w akcisach skarb pruski pono si diminuacyą. Upraszamy zatym in defectu inszego sposobu o Instancyą do JKMci aby Kommissarow tam ex aequestri quam ex senatorio ordine przy attendencyi Skarbu Pruskiego do rewi zyi Accyz po miasteczkach delegari raczył. O co gdy amoris et con servationis gratia całosci Provincyi y praw tey z Braciaą mo ią WMM Pana uniżenie proszę, samego siebie na wszelakie usługi zdawna zostawuię

List od JMci Pana Czapskiego.

Zetak ciężko spoit in Provinciam fatorum malignitas iż y teraznieyszy Generał Malborski dla zerwanych ex occasione indigenatu Woiewodztwo Pomorskiego Seymikow nie do przedszy indifficultates inexplicabiles nas conjecit, że w tak wielkie z woyskiem zachodziemy długi ktore na potym y naywiekszego podatkow uchwałami ex æquo et iusto kontentowac bendzie. Dlatego iniunxit mi iako Directorowi swemu in actu comitiali woiewodztwo Malborskie do sztomu ad consilia publica zgromadzone. Poniewasz occasionem mali reperit indigenat compellare wysokiey łaskiey WMM P. iako Patriarum legum vigilantissimi custodis o powazną Jego Instancyą do Maiestatu JKMci P. N. Mgo do Maiestatu JKMci aby ex respectu łaski Panskiey otrzymanego niegdy na własną osobę indigenatu przytym zekleynocie Provincyi miłosciwie conserwarć raczył, iako tyż ktory recenti Diplomate Regio benignissime confirmowany iest. Do czego tez peculiarem WMM P. favorem implorat uniżenie przytemnie upraszaiąc abyś accedentibus extero otrzymanemi na honory y subsellia na zie Pruskie przy wzleiami Pieczci negare zechciał, a samym tylko indigenis possessionati pieczętowac, bo się to zda efficax remedium ad excludendum e Provincia externorum ambitionem. Conniwere tez nie może woiewodztwo tak ciężką uymę skarbu od Miast Pruskich, ktore cum summa revolucytamaja akcyzy należytych in conservationem Patriæ niewypłacaią, w tym uporze magnis excedunt ausibus Torun ozanie ktory sobie liberum od płacenia akcyz uzurpant propinationem piwa przyszteckiego, refractarii Decreto Regio anteceßora JKMci P. N. Mgo. Ale że huic malo per commissionem nayskuteczniey obviari może, instat pomienione woiewodztwo do WMM P. o Intercessyą do JKM P. N. Mgo aby per Deputatos z ramienia Panskiego Commissarios cum adminiculo Provinciæ Maiestatowi iniungat płacenie in Posterum tychże

Akcyz, ktorych teraz ledwie kilka zakilka dziesiąt quondam płaconych
important sami Francuzanie tysięcy, tak składę iż WMM Pt Publico Patri
commodo złe się nie zechcesz, ale owszem iniuncta manu Provincyi in
suriam vindicare dopomożesz w czym łaskiwemu WM Pt przestolennado
koncze. Zem iest nazawsze

Copia Listu od Iaśnie Wielmożnego Imci Pa Wileńskiego do
Imci xiedza Kaclerza

Requizycia Panow Ichmosciow idących pod czarow comprobavit JWM
wyrażną wolą w liście swoim do mnie pisanym ażeby z woyskiem
WXL stawał co prędzey w Podolu ex iure collegationis, a wespół
z Ichmsciami PP Hetmanami Kor. y Litt. spolney woyney dopomagał.
Iurem tedy ruszył woysko z konsistencyi y dla gromadzenia
przed sorurowi czarami przemysł Pułkownika, y sam wybrawszy się
iak w drogę mam nadzieię że ultimis Julij da Pan Bog stanę z
woyskiem pod Wyszniowczykiem, Gdy zas iuz in Procinctu przed
ciewzietey drogi dostaie zachodzam mię expostulacye od Woie
wodztwa y powiatow, Trockiego, Nowogrodzkiego, Minimskiego,
Grodzinskiego w ktorych quaeruntur de violata publica securi
tate, o naiazdy y szkody poczynione przez Xcia Imci P. Podkan
czego WXL a orazyto do nozsze że się Xże Imsc iawnie dał słychać
dzierzego WXL a oraz y to do nozsze że się Xże Imsc iawnie dał sły
szec z tym, że na dobicie Słucka sobie in subsidium cum praeju
dicio et damno obywatelow tameczych, kozakow wprowadzie
ma usilnie proszące abym woyska niewyprowadzaiąc zagrani
cę, tu internam postrzegał securitatem, Co lubo mię od Publiczney
JKMy Rzey usługi non avocat atoli takowy postępek Xcia Imci,
violentia, sautiers y szkody poczynione, słusznie pobudzic ko
zdego muszą. Bo wciągnieniu Sortitum na Dobra Slacheckie
hostiliter w xstwie zas Sluckim omnia hostilia passi; przez
Raytarie, Detany, y Chlopstwo pod Horągwie zgromadzone A co
Prezeteurz miałby być Custos legum to nie ochte Constituye
violavit et violenter et nullo iure dobiał się cudzego dziedzic
twa. Totedy WMMP do nosz a sam idąc na Publiczną usługę
protestuię się przed WMMP na takowe abusus et praejudicia ktore
wynoszące się supra aequalitatem, Convellunt statum Rzey. Prawa, bre
dy et Publicam securitatem. ktorey lubo mi tak ab extra ia
ko ab intra postrzegać urząd moy karze iednak fortiora re

media et consilia od WMM Pana prosząc Braterskiey oddaię się łasce

Copia Listu od Jaśnie Wielmożnego Jmci X. Arcy Biskupa Lwowskiego do Jaśnie Wielmożnego Jmci X. Biskupa Przemyskiego Kanclerza Wielkie: Koronnego

Trudno non sompati kiedy y bez Commiseraciey nad nieszczęśliwym przypadkiem obeiść się życzliwemu sercu niepodobna et in subita calamitate pomocy swoiey non subuenire piaculum est. Więc gdy sąsiad moy, y Życzliwy Brat Jm Pan Starosta Trembowelski in la Paterum positus statione od złośliwey Supplantaciey, że nieznaiomo do nas iuribus amicitiae astrictos, a kiedo znaiomych tylko beneficiorum Jm Pana Kotermiuskey Oyczyźnie nie Zycząc augere non minuere. Mnis się splendorem permouet iustitiae rigor. Uniosł mię miłem pożyciem do WMM Pana wielce upraszaiąc abyś go łaskawie podźwignąć raczył, tak Pańskie nakłoniaiąc serce abyś pomocą w oku tak wzaiemney przyiaźni zostać raczył. Wszędzie moy Dobrodzieiu y Jch Panów Senatorów meritis uyslacs commendana iest że one drigere do wyświadczenia Dobrodzieystwa Jm kaź zostaiącemu afflictionie. Ktory nie mieyscie żebyś cierpiał do tego zasługowac kaszki daiąc codzienne dowody propensiey swoiey moiemu affektowi. Dlaczego tak iusto iako pro Domo mia wszelko do zaradzeniia succurrendi promptitudinem

a Odrzuconego Jmci Vnis

Copia Listu Krola Jmci do Jmci Pana Podskarbiego Wielk: Koronnego w Wilanowie 1ma Aprilis 1695 A. D. 1695

Zal tak słuszny Ozyzney Jeymć Marszałkowey Nadworney Koronney Kochaney Siestrzenice naszey naprzod nam oraz famą, aniżeli przez uskarżenie należyte do nas rebus doniesiony. Bo ten abolendae infamiae causa przez kilka Miesięcy inter priuatos cierpi parietes amore honoris wolac iniuriam pati quam de illa e... Dusika przy sobie zażywaiące wszelkich bez ustawy sposobow, ktoreby lub ta publiczne zgorszenie priuatnie ukomodować y zatrzymać mogły. Dlaczego nieczyniącego na Imien domowego tak wielki obelgi animo... ażey dissimulować dolor quem grauiorem pudor faciebat continere. Uprosiła uprzey mose Wasza tak blisko krew Wielmożnego Marszałka Nadwor: Koronnego aby decus domowego

utrzymać dowiechał w progi w których quid quid libebat pro licito erat y tam dolenda crebus
cenda oczym a słowmi widząc wywodł enormitatem niesłychanego w Polszcze uczynku
y iakiego scandali remedium zadnemu iuż ziemu expectat ale baczat Wprzeymość Wasza
iako człowiek w Rzeczypospolitey wielki et honesti amans y wiesz dobrze że wszystek za żądaniem
Wprzeym. Wasza w Bogu Przewielebnego Biskupa Krakowskiego iako Czartum Pasterza
ob magnitudinem mali et difficultatem remedij być mogło ex parte X. Imci władnienia nihil
vel negatum nec intermissum ale iako vigilans Paster contempta censura tałkiey Wprzeymość
Wasza zeloso se circa conservationem domu chodzący eluci iestescie notiora sunt quam ut explo
nantur Dosc natymże miasto resipiscentiy nietylko reconciliationis ale nie melioris mentis
specimen zastawiąc kiedy nie contentuiąc się tad wszystko obelgey odłączywszy się propria authoritate
a corporis separatio to bez powagi Kościoła uczyniwszy in adulterio publico żyiąc in maiore
aggravatione et oppressione Dobra Xięzney Imci zayżdża y one modo quovis ruinuie
Gdy tedy ani powaga criminalem naszem przez Domowo confidentsko Urodzona Podkomorzy
Lubelsky nie nie pomogła expostulatia kiedy widzi Xięzna Imć nihil proficit patientia nisi
ex gravior tanquam ex facili tollerantii exponantur udawszy się do nas którzy każdemu oppresso
Pańskiey naszey niepowinnismy obliczy protectiey wszelkiey łzami nisz który niepoznięte swoie
dale uyrzawac y nietylko sobie ale et proli in praesens et in futurum providere życzący
niegodzi się nam zatym causa wprzod DD. potym praw Oyczystych Similia Crimina ostro
karzących nakoniec z krwie tak bliskiey naszey ostapić y należało by ad [illegible] cuis
[illegible] tacite suggierere oppressio Sanguini Nostro medica które samo prawo podaie ale iescze
zdało nam się ultimum hunc gradum sprobowac y niewotaiąc obcych ludzi do tego Wprzeymość
Wasza wi bene sentientem invocare aby iescze ten raz ostatni dowiedział do W. Marszałkow a co iesto
nayłepiey y naygorętszey żądamy y to nomine Nostro [illegible] bez obarzania doniesie do
Niego. Że nie naydujemy słow którybysmy mogli wyrazić zadziwiwaiąc się na żal nasz super
factum tam turpe enorme et detestandum ministeria takowy któresmy ex affectu nostro
in domum Superatis Colata iescze młodsze scrupulo wszelkiego powierzyli Nato się wszey ey
otrzewił postanowione aby wysłali ex scelera karali ad ex executione Legis subadisor
Sy[illegible] Pismo S. y historye daio nam przykłady iako dla grzechu iednego przyczut
niego sprawiedliwość Boska cale karała królestwa a tu publiczna osoba Domu tak zacnego
Urzędu y ministeris tam publici postposito timore Dei amore Honoris nec caste nec caute z tak
wielkim zgorszeniem żyiąc iakoby się żadny Bóg y niebo ieżeli [illegible] media do prawa
niewolą się któż pewnie y naymocniey iuż niemu [illegible] wszystkiey et tak domu wielkim
y tak w bliszey z nami zostaiącey colligatij tak znaczney Potomny Damy y niekonstruięczy pre
ztym którym czusty wspomnie obelgami iescze teraz nonsine contemptu porzucił Panny
z Xiężnemu per cum wżyce publico cum suorum scandalo mieszkać extrema mala
zawsze indeterminis mutare czy nie wołaio to do Boga y odprawa Vindicet dał Pan Bog
tak że potomstwo [illegible] swoy y ieo niemiesc respektu czy iest żeto [illegible]
niego [illegible] ministro Status Marszałkowi in publico [illegible] ulterius przeciwko którema
Leges Divinae et Status sy wyrażony czy moznaż długiego dyssymulowac

a zatym niezowadzaciss z szczerym zatem Ktory et Publica Krolestwa catego et priuata Linii naszey att. Anil przenika munia. Pytamy sie quousq tandem et simpliciter declaruiemy ze poniewaz Myzna Restrzenica nasza assolute praeuia matura delibere oswiadczyla sie nam to nieporuszoney y nigdy nieodmienny resolutie ze wiecey z wiel. Marszalkiem cohabitare niechce niemoze y niemysli do czego y my obligowac iey niechcemy y owszem ab respectu zdrowia ktory w po dobrych okazyach nie iest insecuro nato zezwalamy Lubo non sine animi dolore ze to takich rzeczy w tak wielkich Domach przychodzi Dobra zas wlasne swoie albo wniezadziebyli aby dispensenter aby pomagac y tym podobnym swawoli w podziel kty iako y iusse consumma Linie potomstwa taki cierpiec y onatego niepowinna y my continuere niemozemy wpzeby z niey Wiel. Marszalek zaraz ustapil czescy sie doniey nie interessowat ale w dosconatey Konst iako iey wlasney by by dysposicy uprzeymosc Wasza priuata dexteritate eiusdem Zezas obrespectum Domowy tak pieknego potomstwa ktorych Honori et Fortunae unsalendo publiczna separatia per strepitum Juris niezdobilaby bo acta et scripta publica stapiunt perpetuitatem Ex consilio Przyiaciol Scryp posytamy ktory a Patribus podpisany bedzie eundem habebit ualorem iako by publicum Iudicatum na ktory post expressum dolorem nostrum quo intrinsecus tachbydz musiemy aby uprzeymo podpis otrzymat gorco requirimus Jezeliby zas quodtamen non credimus tam supina et pertinax Contumacia byta zeby z dobrym Liczny Ruza zaraz niewatpie zebyssie donis kiedy kolwiek interessowac miat zeby scriptu tego niepodpisat albo contentacyo Anke nieobserwowat tedy my tego affektu ktorys my tego affektu ktorys my przeciwko Domowi Rodzicom y osobie iego mieli zapomniec bedziem musieli Praco zas czyniacey et prosequenti Restrzenicy naszey in foro Spirituali et Seculari assistemus ktorychoc nayszybsza moga otrzymac Licentia bo pracuie iest ow co pismie S Kamien ktory y w nay wydoszego trafi Paliata Co wszystko pro zelo in Dominum Suam pro affectu in Nostram pro matura et Consummata prudentia Exponet uprzeymosc Wasza et concludet ad mentem rationis et iustitiae. Ktory ie uprzeymosci Waszey praco y applicatie szczerze inter singularia przeciwko nam nie bedziemy merita wygladaiac od uprzeymosci waszey cum summa impatientia kathegorycznego responsu boznego dalsze interem Myznej Ymsc et Conseruatie Dobri iey przedsie weznijmy Radosc oza tym od Pana Boga Zyczymy zdrowia

Copia Listu od Krola Jmci do Jas. Wiel X Biskupa Przemyskiego Kanclerza W. Koronnego

x

Wielebny w Bogu uprzeymie nam miły. Z Responsa y Poselst Seymikowych ktore
się asz dotąd ciągną wyrozumieć się godzi że wszytkie ogułem sentiunt mala Oy
czyzne nasze iuż od lat kilkunastu cierpieć trzymaiące ale iako się onym zabieżyć
trudne skombinowanie. Wielom lubo się podobaią generosa consilia przy Konnym
Seymie albo Pospolitym Ruszeniu żadnego iednak niemasz ktoryby nie wolał raczey
słyszeć spokoynie w Radach zwyczaynych niżeli one czynić sposobami ostatniemi
Eundem sensum trudno zataić w sercu naszym nie pracowaliśmy iako widzieć
w Oyczyźnie tranquillitatem et perpetuam malatiam y nią zbroiony asz do wynis
czenia zdrowia dni nasze recreare. Z tey tedy rzadkiey y zwrodzoney naszey ad quie
tem Publicam inclinacyey ~~ad quietem~~ y my z temi ktorzy Seymu życzą y dziś
Seym potrzebny być zwyczayny. Ten zaś składać nie ustawicznieyszy nie tylko tey
sprawy Wielebnego Xiędza Biskupa Wileńskiego ~~z Jaśnie~~ wielmożnym ~~Jaśnie~~
~~Panem~~ Woiewodą Wileńskim ktora przeszłe trudniła rady ale y świeżey Jaśnie Wielmoż
nych Xiążąt Radziwiłłow o dobra Radziwiłłowskie ktora się dopiero z smiercią Xię
żny Palgrafowey Reńskiey odezwała była by to in easdem Syrtes et Charibdes wpa
dać z nieoszacowanym nie tylko Publicznym zawodem ale y stratą prywatnych
Fortun y Expens ktore Seymy exhauriunt. Dałoby my tedy zawsze co do ostatek
możności naszey było przykładali starania uspokoić się z zawziętości tak ktore
barziey teraz kiedy ich y stron więcey przybywa a nie widziemy inszego sposobu
tylko ante praeliminaria Seymu sprowadziwszy strony wielmożnych Senatorow
tak Duchownych iako y Świeckich pobliższych y wiadomszych tych interessow
wezwać y medyować prywata ne publicis officiant. Jeśli zupełney znaleść się
będą mogły sposoby zgody to iuż rzecz sama y chwalebna y skuteczna
da Bog do szczęśliwego Seymu otworzy spes optimas ieśli zaś zupełna zgoda
trudna będzie toby przynamniey media iakie wynaleść ad non impediendum
cursum Seymu bo czemużby u sprawie pierwszey ponieważ nay więcey
o eklomieniu chodzi oney nie zostawić od Oycac gdy przez tego iuż tam
oddania przez Krola y Honorowi o ktory naybarziey strona queru
latur omnimode prospici może in Statu Politico ponieważ sobie
strony prawami Rzeczy Pospolitey samey nie miał uczynić decyzyey
między prawem a prawem posiedzenie z takiey sprawy do takiego
szczęśliwszy sądu Seymowi szczęśliwie przynieśćby się mogły auspicia
Jeśliby zaś y tego strony acceptować niechciały to tu znowu recurret trud
ność niepewnego Seymu a zatym niepotrzebnego chyba na łożenie dawnych
kosztow y ostatnie zdrowia naszego ruiny. Co się zaś uprzeymości Wmy Xiędza tyczę
wszytkiego z dwu okolicznościach iako prudentissimum iego anticipative sensum
mieć chcemy tak do samey tey complanacyey gdyż czas zbierze y natknąłby
za ustąpieniem Pory wolney pratentiarum ergo unice desideramy.

Uczyniła uprzeymość Wasza nietylko potrzebną ale zbawienną Rzecz dla Oyczyzny iuż prawie od bieżaney a Consilio Publico y nigdy więcey iako teraz ratunku potrzebuiemy co sama doskonała uprzeymości Wastey representowac musi prudentia bez wszelkiey nastey exaggeratiey bo wtym niemamy nic własnego tylko salutem Publicam którą ciągł Day Bo że felicissime usu y samemu uprzeymosci wastey od Boga życzemy zdrowia. Dan w Wielanowie XIII Miesiąca Września Roku Pańskiego MDCXCV Panowania Naszego XXII

\# Sunt bona sunt mala sunt mediocria quaeque
Memento homo quia unicam animam habes. Słyszałem to raz od Reforma
ta na Kazaniu któż dałaby ich dla mnie ofiarowac Sahius by futra lisiego ia
k tom bo Pan Bazyli Achacy Woyciech Rzemyślnik copiam horum apotekareij
Wielki uczynił ma Warszawa a tak wielgo niema medyka który by tandem
aliquando hunc ultimam Examenum per multos labores mógł ad suum pe
rzywadzić esse. Do Bliskiey sprawiemy wiezie w Kapadani iako godzi Bednarzowi
dignum et Ejusmodi zażyrzec. Że w mm Pan enumeras beneficia Nobis praes
tita pospołu z Panem Wolskim habebis meritum per hunc Heroicum actum
od nieskończonego dobra lepszy który niż Primat Biskup Bradowski
bliższy Boskiey wszyłey ponieważ on Dziadom którzy dawał prosił de
sieci a w mm Pan nas prosi swobodzić des de ore Leonis którzy by pewnie nie
mieli y zato dziękuię w mm Panu ze mię w mm Pan z duszy kochasz iako pi
szesz tylko mi czasu czekac każesz iak on Pan Stary Rzeczy Wedłi mo
wił Panie Jez beszcze w Pan kiedy czas y tak w nim ego kiedy in fastitate
umarła bo się czasu doczekać niemogła ale ia iescze niedesperuię w tas
e Pańskiey w mm Pana y Dobrodzieiow. Dopiero ia widzę zem poszkapił
lubo teraz będąc Custos legum zapomniałem ze się żydom często rymu handlo
wac w Warszawie niegodzi y iako widzę trudno dać my biaso tylko iadłem
Paszyński pisze w liście w mm Pana ze nad szkapę niedostaniesz Bratanki fut
ra nie Szadeckie ponieważ go dostaniesz często własnie by wam przedadzą
Myślu Zawadzkiemu nie opuszczał do Szkapki tedy gdzie trzeby rozumieć
albo tez Domestico Genio Szadoski wtym Kupnie emelowany tho
by

ią niektórych tak specyalnych z Arcydzieł marmurków. Postpośledni his om nibyś bo niktr nosząc [illegible] z tak kochanym Bratem ale musi przyidzie na samego WMM Pana przed samym Zeitgo zalicij meta [illegible] kiedy documentem widząc że mi się odradzy y odemnie uciekszy ten ieszcze przyszły cest do WMM Pana Podomita Paralii [illegible] by go nazwać potrzeba [illegible] z którzy y otrzeby [illegible]. Czy godzi się iedynej Bracie bo iesteś iedyny ele [illegible] a Do takiey napieprzata Brata metaskiey żeby zaś gorzy niebyło niweli [illegible] Ziemu bo iego doniemogony a temu zdrayczy [illegible] by wznoszę potrzeba de facto. A gdyby było lepiey ten był ad aliquam rem Competens et Habilis miałby u Dam meyske ciało to u Imci Pani Czeniawskiey ledwie ty dzień popatrywał Zrozumiała na armoshl dyta y dlatego przez go Diabła skazała [illegible] WMM Pana nay piewiy parce literam meam bo dolor [illegible] [illegible] conterminat et Niechay nas od WMM Pana nieprzychodzi confusyo po niewasz malo mori quam foedari y honorem meum [illegible] iednemu nie pozwolę Chłystkowi ut sim derelictus a Do desperacklo musiał by my Honor moy windykować upraszam WMM Pana kiedy et iustapeto et iusto modo u Brata y u Dobrodzieia mego iusta bo res oculis Dobrodzieia [illegible] iusto modo kiedy cum debita reuerentia per literam [illegible] [illegible] y żebrze [illegible] abyś pamiętaiąc na [illegible] kiedy masz [illegible] Kościół Przemyski sub titulo Joannis Baptistae mnie tesz [illegible] z [illegible] nami tak Pan [illegible] swoiey [illegible] profesyo tak [illegible] żeby Honor moy od [illegible] niestwardkował [illegible] Amori [illegible] Dobrodzieia tua conscientia ne in posterum fiat [illegible] et Causa [illegible] teraz tym [illegible] że m iest y chce bydź do grobowy deski mowy

Copia Listu od [illegible]

WMM Pana

Jan [illegible] Przemyskiego [illegible]

Wielebny w Bogu uprzeymie nam Miły. Oddał tu nam suplike Sławetny Dwór [illegible] Przemyskiego [illegible] naszych [illegible] z Sławetnym [illegible] Ethem przez [illegible] [illegible] Prohibuit [illegible] ma nowemi [illegible] [illegible] nieustawam [illegible] ale z Żoną y z dziećmi przedawszy [illegible] [illegible] go od nas [illegible] tenże iusto [illegible] [illegible] [illegible]

Zwykliśmy opitulari Niemożemy zas go skutecznily pocieszyciąkogdy go in manus respectis et pietatis samego Jprzeymosci Waszey Pemotis assessoribus sententiis Toddaiśmy cum hac reflexio ne że ten Szlach niemoże byc pringebelis supin kontorna cia bo bronil swego wszystko z kuspna ale tesz sekretarz assessor kiosz bowiem ciest taki ktory nieszuka sposobow defensionis y cieżelisz przeciwney stronie offensiue czyniey sprawiedliwa iest z substaney tylko z nabyto Kessy o Lezadnie Inonewick a zatym Iuris illiquidi cuius transfusio non datur godzi teß tak uprzeymie doginac swego niewidziemy disparitatem czemu sie bronic temu quantum permittebant gradus Iuris miał by illicitum et k.. damnis punibile czy by tesz y on niechciał trafiedy nadose obrotnego kiedy y poumarlych wtrąceß y czynil sie Lezadny kogdy wezmiesz Jprzey Wasza sam in Privatam Prudentissimam suam Rozsadny dznosc że abo kompensacia rowna postrzyczwac ma Pysfnes rzecz abo barzmeld iedon drugiego supernemesz Dosniesz przez Jprzey Wasza amnedetatem animi nostri explena Sedentis tey sprawie a sobie przyczynisz z mas optimos respectus depietate Wa et Iustitia Domini Pecznida sobie zatym sie mise Wasza od Boga Zycze mi Zdrowie.

Copia Listu Sekretarza Koronnego

Wiadomo dobrze temu Panu ktorego integerrima fidem appello iakom sie tey sprawy dochowaly y zbranil Sedzie y kilko razy ad Assistentem Princi nam Princip Sapientiam odezwal y tak cało dnia jednego bal a kiedy kilka Rady y Lesmio przez temu Panu y przez inscripto determinacyi woli Wasza by tem ad actus ad hoc definiendum Nego hino cało sie obediens y ktory captiwo intellectus meum ad mandata Principis meo całosprzewne Sancto y nap Intereso Mscy Swytły iedney y drugiey cyt sieche zesly przystapilem do zdaw reprosentia Miow Sekretarza y Referendarze do ronnych y drugich prawnych Assessorow Agitabatur Causa kiedzie dzisz drugie dnie deliberowatem Radzge sie usławiczni Sentenserow nawet y Teologow kontentowało sie tey decretem in Condona tiss Snis Sansi minalibus quam fromenalibus y sam sobie kiedy nie Zabroniłisma ...o Cumtinis to dessanisa misacie Kudecy de Cnotta dopsczwo sonas

aż kiedy przyszło do zapłacenia summy albo raczey zapłaczenia wydatków
Kocha na 4 sprawy iuż tu Dreier niekontent bo obligowa zaś przywracać co
każdego kiedy tylko Koch położył expens swoich na ośmnaście tysięcy y chciał po
trzy tysiące co [illegible] est in [illegible] remedium [illegible] przysięgą zaś [illegible]
moich chronił liquidowałem ut [illegible] ale Dreier który iuż na [illegible] nadwyższe tysięcy y dwóch tysięcy liqui-
siętka tysięcy
dowanych nie płacił teraz znowu nie zmiernie złości swoiey [illegible] passione
bo do żadney strony ani gniewu ani affektu nie mam, uczyniwszy sobie [illegible] konserwo-
wanym wydziel dekret y podpisanym list od JKMści y dałem mu go dopiero oddać
dawszy tego Dekretu mego [illegible] iustificatio. Naturalny rozum uczy kto
kogo do szkody przyprowadzi ten go powinien nagradzać bo kto dały pieniądze swoie
na to żeby co dać to dać by z bliźnego do szkody przyniesie ten powinien pieniądze
tracić ~~[illegible]~~ które spendowane bo in malum spendował ten zaś co wyda-
wał broniące się toć mu nagradzać potrzeba bo się bronił od zapalczywego nieprzy-
iaciela y tylko wszystko co miał po ostatnim Dekrecie mówi urzędnik Dreier
ze [illegible] kupił Dom y [illegible] niemarskich [illegible]
mał [illegible] Księgarzów [illegible] przez lat [illegible] y [illegible]
[illegible] dał na sobie [illegible] nie stawiące do sprawy nigdy a Koch zawsze
stawał toć mu trzeba nagrodzić bo darmo nie nigdy nie [illegible]
~~[illegible]~~ kupić y nagrodzić [illegible] powinien który
liquidować ~~[illegible]~~ nie [illegible] y [illegible] perpetuus [illegible] tych liquidacyi
[illegible] sprawy trudno było to [illegible]
mu liquidacyi [illegible] sprawy [illegible] Koch y [illegible] y [illegible]
[illegible] został [illegible] kontent z liquidacyi bo gdyby mu [illegible]
nie był przysięgłym [illegible] wyniszczony od Dreiera że się ~~[illegible]~~ chciał [illegible]
[illegible] y [illegible] nie [illegible] się do Domu [illegible] nadużyć miał [illegible]
tedy Dekret iuż iest promulgowany przy [illegible] sądach podpisany y [illegible]
te [illegible] wany. Wiem tedy [illegible] tym czynię [illegible] ten tak Dekre-
towałem [illegible] y w tym gotowem iść na sąd Boży, ani sposobu [illegible]
[illegible] moge [illegible] Dekret przy [illegible]
[illegible] dopiero na [illegible] mały przykładem [illegible] bo tak [illegible]
[illegible] płacić tylko na Dekret narzekał a pewnie [illegible]
[illegible] że mój [illegible] Pańsko [illegible]
[illegible] pokornie supplico [illegible] etiam [illegible] eby [illegible] Pan
respekt ut universalis Pater nie supplikę Dreierowi tak [illegible] na [illegible]
Kochowey. [illegible] deklentati ~~[illegible] proponere [illegible]~~
~~affektowi zalecam [illegible]~~ Pana WMMPana zalecamy
aby chciał benignitati [illegible] proponere [illegible] Pana zalecam
[illegible]

Augustus Secundus &c. &c.

Significamus praesentibus Literis Nris quorum interest universis et singulis. Expositum Nobis esse nomine et pro Parte Gnosi Swięcki Pocillatoris Mielnicensis ipsum in Judicijs Nostris Assessorialibus Regni Die 30 Mensis Julij, anno 1701 ad instantiam Gnosi Instigatoris Regni, eiusque Delatoris Gnosi N. Łaszkowski nulliter obtenti et tituli usurpationis ad iudicium Nrum instituta in contumaciam in poena bannitionis perpetuae condemnatum et publicatum esse. Supplicatumque Nobis est, nomine Suprascripti Gnosi Swięcki, ut ipsi Salvum Conductum Nostrum dare et concedere dignaremur. Cui supplicationi Nos uti iustae benignè annuentes, Legibusque et Constitutionibus Regni inhaerendo ipsi Literas Salvi Conductus Nri super praefatam condemnationem, vi et potentia, non autem â Jure dandas et concedendas esse duximus, prout praesentibus Literis Nostris, ad spatium Sex mensium, â data praesentium computandum damus et concedimus. Quibus ille fretus et munitus, tutè liberè, ac securè in Regno et Dominijs Nris versari, negotia sua quaevis licita et honesta peragere; actus quosvis Juridicos exercere et perficere, coram Judicijs et Officijs Subsellijs quibusvis comparere, stare et respondere, officiosasque inscriptiones recognoscere potent. Ita tamen ut beneficio hoc Nro non abutatur, sed cum Parte iure experiatur vel etiam amicabiliter componat. Quod omnibus quorum interest notum esse volentes ut has Salvi Conductus Nri Lras in acta sua Castrensia inscribi, voceque ministerialis Regni Generalis publicari faciant, mandamus: easque et ipsi observent et ab alijs observari curent. Pro Gratia Nra Officiorum suorum debito et sub poenis in violatores Salvi Conductus Nri sancitis. In cuius rei fidem praesentes sigillo Regni communiri iussimus. Datt Thorunij Die Mensis Anno Dni MDCCIII. Regni vero Nri Ao VI.

Salvus Conductus Gnoso Swięcki Pocillatori Mielnicensi Sup Condemnatione In Judicijs Assessorialibus obtenta.

Augustus II. Dei Gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lit. &c.

Significamus praesentibus Literis Nris quorum interest universis et singulis. Quia nos eximiam amplexi virtutem ac merita Sincerrima de Maiestate ac Republica Nra qua Sago et Toga, bene Nobis et aulae Nrae comprobata Gnosi N. faciendum esse duximus, ut ei Succamerariatum N. in Palatinatu N. post mortem Gnosi N. ad dispositionem Nram Regiam devolutum daremus et conferremus. Prout quidem damus et conferimus praesentibus Literis Nris, idque in singularis gratiae Nrae testimonium, cum omni-

iuribus, prorogativis et immunitatibus ad extrema vitæ illig tem[pora] vel majoris alicuius dignitatis assecutionem. Quod omnibus quorum interest, præsertim Illustris Senatoribus, Dignitariis, Officialibus, totique Nobilitati Palatinatus N. et terræ N. notum esse volentes mandamus, ut præfatum Generosum N. abhinc pro vero legitimo Pincerna N. habeant et agnoscant. Eique de loco, iuribus, prærogativis, immunitatibus ad hoc Officium de lege vel antiqua consvetudine spectantibus, et [...] respondeant, et ab aliis responderi curent pro Gratia Nostra [...]. In quorum fidem manu nostra subscriptas Sigillo Regni communiri jussimus. Datum N. Die N. M.N. &

Pincernatus Transscriptum in Personam N.N.

Augustus II. Dei Gratia Rex Poloniæ Magnus Dux &

Significamus præsentibus Literis Nostris quorum interest Universis et Singulis. Si quando casu vel fortunâ intermiscere Privilegiis [...] quibus controversiis manum apponimus, arbitramur ad decorem Imperii Nostri et æstimationem boni publici pertinere ut illa accuratiori informatione et cassatione Rescriptorum [...] deleamus. Quo magis per lectricem properæ designationis limam appareat, quanta [...] ne perfectam boni publici imaginem et vivam benevoli animi Nostri figuram in singulis gratiarum collationibus exprimere deceremus. Quare dum nobis per Consiliarios Nostros expositum est [...] modo post collatum Generoso N. per nos tempore N. vel die N. Dapiferatum N. quidam Generosus N. sub Die N. Anno N. expost Privilegium super idem munus Dapiferatus N. subreptitie ac in præiudicium memorati Generosi N. iam eandem dignitatem legitime possidentis, et in quibusvis publicis actibus concessa sibi activitate exercentis, memoratique eiusdem toties prospere fungentis contra legem vetantem a Nobis exportavit. Idcirco Nos prætensum Privilegium, uti sub[rep]titium, ac prioritati Iuris (quod a nobis Generosus N. ex delibe[rata] Nostra maturaque voluntate ad ultimum vitæ suæ decursum [vel] alicuius dignitatis assecutionem obtinuit) præiudiciosum [...] tendens revocamus cassamus, abolemus nulliusque [...] declaramus et finaliter sententiamus, omni[...] Nostras intimamus, non obstantibus quibusvis contra [prædi]ctam deliberatam cassationem emanatis et e[...] quos annullamus et retractamus. Quod a[d omnes] quorum interest præsertim vero Dignitarios Officiales [Palati]natus Podlachiæ terræ vero Bielscensis de[...] præfatum Generosum N. sicut antea pro vero

...ero N. ab hinc habeant et agnoscant, eidemq de loco
...gativis huic Dignitati congruis et competentibq cedant
...spondeant ab aliisq cedere et respondere ~~tenent~~ pro grā
...stra aliter non faciendo curent. In cuius rei fidem ...
Declarad Podillatana et

C. III 9 T

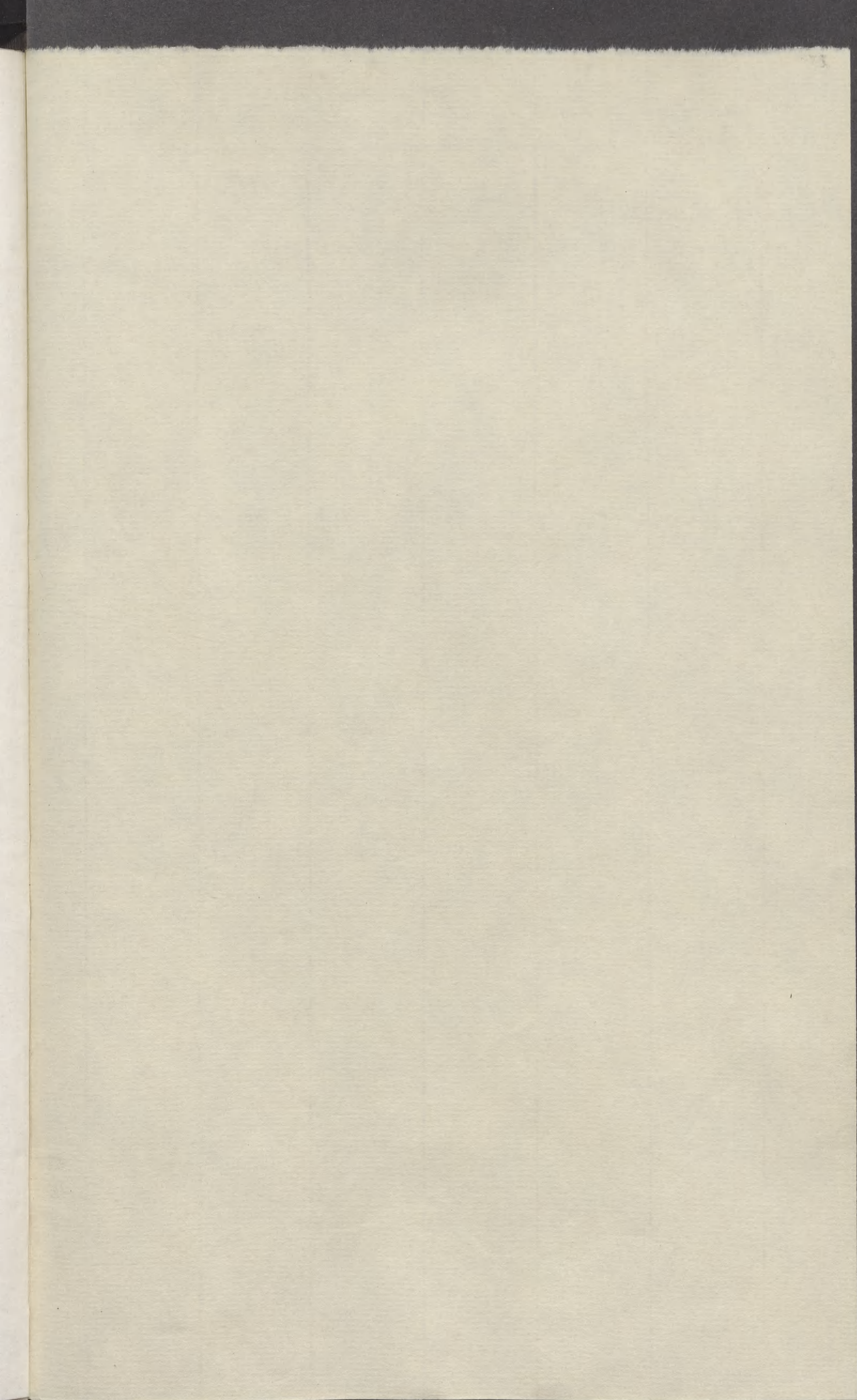
Carmina Latina

magnorum non iactent nomina Regum
Etiam nullius nomen in astra ferant
a Francisci moduletur nomina Phœbus
Aerialis et magni seruiat umbra cui
Opalinium tollant ad sidera Cygni
Sorsque illis omnes desfine nube dils

Okładka tylna

A b c d e f g

k l H M N B P Q r s t u w

Leon Wojchrak oprawił ponownie rękopis, mający poprzednio grzbiet skórzany a okładki z tektury. Karty z obu okładek oraz skóra zostały zachowane.

16 X 1961.

